

Yenḡele yon senre yofɔ
EZEKIYELI
wi sɛwɛ we
Sɛwɛ wi nawa senre

Ezekiyeli wila pye Yenḡele yon senre yofɔ konaa saraga wɔfɔ. Zhufuye mbele wunlunana Nebukanezari wila yigi malaga kasopiile ma kari pe ni wa Babiloni tara, Ezekiyeli wila pye wa pe ni. Wila pye naa Yenḡele yon senre ti yuun mbele paa yigi malaga kasopiile poro kan; ɛɛn fɔ wila pye nari yuun maga ta pe fa Zheruzalemu ca ki tongɔ gben, wila kaa nari yuun fun Zheruzalemu ca ki tongɔngɔlɔ. Wi Yenḡele yon senre tila pye na para kiti konsenre naa jigi tagasaga senre na.

Ezekiyeli sɛwɛ wi yen ma koonlo konsagbogo kanḡurugo.

Wa wi sɛwɛ wi konsaga konḡbanḡa ki ni (1-3), Ezekiyeli wila Yawe Yenḡele li yan yariyanga ka ni konaa a lùu yeri ma yo wi pye Yenḡele yon senre yofɔ.

Wa sɛwɛ wi konsaga shyen wogo ki ni (4-24), Ezekiyeli wila Yenḡele yon senre legere yo ma wa Zhuda tara woolo pe na. Pe yaa ka jɔlɔḡ ta, katugu pe woro na nuru Yawe Yenḡele li yeri.

Wa sɛwɛ wi konsaga taanri wogo ki ni (25-32), Ezekiyeli wila pye na para cengele nḡele ke yen ma Zhuda tara ti maga ke wogo na konaa na Yenḡele li kiti kongɔ ki senre yuun pe kan.

Wa sɛwɛ wi kɔnsaga tijɛrɛ wogo ki ni (33–39), Ezekiyɛli wɪla ki logo mako fɔ juguye pɛ pan ma malingbɔɔnlɔ cɛnsaga kan Zheruzalɛmu ca ki tanla maga yɔn tɔn. Koni wogo ko na, Yɛnɛɛ li yɔn sɛnrɛ tila pye na kotogo kaan leele pe yeri. Yɛnɛɛ li yaa li woolo pe kala yaga mbe songɔrɔ pe ni wa pe tara ti ni.

Sɛwɛ wi kɔnsaga kanɟurugo wogo (40–48) ki yɛn na para yariyanga ŋga Ezekiyɛli wɪla yan sherigo gbɔgɔ fɔnɲɔ ki wogo na ki sɛnrɛ na.

Ezekiyɛli wɪla lere wa ŋa wi tagawa pɪla pye ma gbɔgɔ, a wɪ jatere wɪ tanla wi na. Wi Yɛnɛɛ yɔn sɛnrɛ tila pye na paan wi yeri yariyanra ni konaa kacɛn kagala ni. Kɪla pye wa wi jatere wi na jɛɲɛ wi kotogo ki kanɲga naa fɔnɲɔ. Lere nungba nungba pyew wi yaa kaa kapere ti go kala li lɛ; konaa ki ni fuun Yɛnɛɛ li yaa ka yinwefɔnɲɔ kan li woolo pe yeri. Lɔa Ezekiyɛli wi pye ma yo Izirayeli woolo pe yɛn na yuun fɔ: «We yɛn paa ki gboolo kajeriwara nda ti yɛn, we jigi wɪ kɔn we na, we wogo kɪ jɔgɔ.» Ki kala na, Ezekiyɛli wi daga mbe Yɛnɛɛ li yɔn sɛnrɛ yo mbe pe pye fɔ pa we Fɔ, Yawe Yɛnɛɛ li yo yɛɛn fɔ: «Yoro mbele na woolo, mi yaa ka ye fanra ti yɛngɛɛ, mbe ti ye yiri wa ti ni. Mi yaa ti ye songɔrɔ wa Izirayeli tara, ye tara ti ni naa» (Eze 37.11b-12).

Sɛwɛ wi yɛn ma kɔɔnlɔ yɛgɛ ŋga na

Yɛnɛɛ lɔa Ezekiyɛli wi yeri 1–3

Zheruzalɛmu ca ki yaa ka tɔngɔ 4–24

Yɛnɛɛ li yaa ka kiti kɔn cɛngɛɛ ke na 25–32

Yɛnɛɛ li yaa Izirayeli woolo pe songɔrɔ mbe pe tɛgɛ wa pe faa yɔnlɔ li ni 33–39

Yenñele làa yon fɔgɔlo kɔn li woolo pe yeri
33-37

Pe yaa ka ya Gɔgi wi ni 38-39

Sherigo gbɔgɔ fɔnɔgɔ konaa Izirayeli tara ti
kala 40-48

YENÑELE LAA EZEKIYELI WI YERI

1-3

*Yenñele làa li yee naga Ezekiyeli
wi na yariyanga ka ni
maa yeri wi pye li tunmbyee*

¹ Yele nafa ma yiri ke† wolo li yenje tijere wogo ki pilige kanjurugo wogo ki na, leele mbele paa yigi malaga kasopiile, mi Ezekiyeli mila pye wa pe sogowo, wa Kebari gbaan wi yon na. A mi si naayeri wi yan wi yenge; a Yenñele li si yariyanra ta naga na na†.

² Naa paa wunlunana Yehoyakini wi yigi malaga kasopyo ma kari wi ni, ki yele kanjurugo wolo lo lali. Yenje ki pilige kanjurugo wogo ki na†,

³ a Yawe Yenñele li sili senre ti kan mi na saraga wofɔ Buzi wi pinambyo Ezekiyeli na yeri. Pa kila pye wa Kalide tara† fenne pe tara, wa Kebari gbaan wi yon na. Pa Yawe Yenñele li yawa pila ye na ni wa ki laga ki na.

⁴ Mi kaa wele, a mi si tisaga tifelingbogo ka yan ki yiri wa yonloparawa kameñge kee yeri

---

† **1:1 1.1:** Yele nafa ma yiri ke senre nda ti yo, ki yele li yen na para yaraga nga senre na, ko si jen. † **1:1 1.1:** Naga 19.11
† **1:2 1.2:** 2 Wunlu 24.10-16; 2 Kuro 36.9-10 † **1:3 1.3:** Kalide tara to nunɔba to tila pye Babiloni tara re.

na paan kambaaga gbogo ka ni, kason la pye na janri na yinrigi ki kee ki ni fuun ki na. Yanwa gboo la pye ma kambaaga ki maga. Ki kason yinne laa pye ndee yennele yengeleme pi yen na yinrigi wa ki nandogomo, paa yege nga na pe ma kaa tuguyenre le kason, ti ma pe ma yanlaga we.

⁵ Yaara yenwere tijere cenlomo la pye wa ki nandogomo; ti cenlomo pila pye ma yiri senwee piile korogo†.

⁶ Yere tijere tijere tila pye ti ni fuun nungba nungba ti na konaa kanwira tijere tijere ni.

⁷ Ti jegele kaa pye ma sinzin. Ti tondanra tila pye paa napige yenjoro yen. Tila pye na yengele paa tuguyenre nda ti wologo ti yen.

⁸ Senwee keyen la pye wa ti kanwira ti nogo kanngoloyo tijere yi ni fuun yi na. Ki keyen tijere yi ni fuun yila pye ma surugu ma yege wa wa kanngoloyo tijere yi yeri. Yere tijere tijere naa kanwira tijere tijere tila pye yaara yenwere tijere ti nungba nungba pyew ti na.

⁹ Ti kanwira ti numara tila pye na jirinri ti yee na. Ti kaa kee tila kannga mbe wele; een fo ti ni fuun nungba nungba ti ma sin na kee wa ti yee yege.

¹⁰ Ti yere cenlomo po na, senwee yere tila pye ti ni fuun nungba nungba ti na wa yege kee yeri. Jara yege la pye ti ni fuun tijere ti na kalige kee ki na, nege yege la pye ti ni fuun tijere ti na kamenge kee ki na; yon yege la pye ti ni fuun tijere ti na wa ti pungo kee yeri†.

¹¹ Pa yaara yenwere ti yere tila pye ma.

---

† 1:5 1.5: Naga 4.6 † 1:10 1.10: Eze 10.14; Naga 4.7

Kanwira shyenzhyen tɛgɛsaga shyenzhyen la pye ti ni fuun nuɲgba nuɲgba ti na. Ki kanwira ti shyen la jaraga ma kari naayeri, na jiiiri sannda ti woro ti na. Kanwira shyen sannda tɪla ti tɛgɛ ma ti witige ki tɔn ti ni.

¹² Ti ni fuun nuɲgba nuɲgba tɪla sin perew na kee wa ti yɛɛ yɛgɛ. Yɛnɲɛlɛ li yawa pɪla pye na jaa tɪla kee laga ŋga na, pa tɪla pye na kee wa. Na ti kaa kee tɪla wa mbe kanɲga.

¹³ Yaara yɛnwere ti cɛnlɔmɔ pɪla pye ma yiri kason nanɲanra kɔrɔgɔ, nda tɪla pye na yiin; kɪla pye paa yangambɔlɔ kason yinne yɛn. Ki kason yanwa pɪla pye ma gbɔgɔ. Yɛnɲɛlɛ yɛngɛlɛmɛ la pye na janri na yinrigi wa kason ki ni†.

¹⁴ Yaara yɛnwere tɪla pye na kee na paan fyɛlɛgɛ na paa yɛnɲɛlɛ yɛngɛlɛmɛ yɛn.

¹⁵ Mɪla pye na yaara yɛnwere ti wele, mɛɛ wotoro ŋgerege yan ti tijɛɛ ti ni fuun nuɲgba nuɲgba ti tanla le tara.

¹⁶ Ki wotoro ŋgeere ti yɛgɛ cɛnwɛ po naa ti gbegelelɔmɔ pi ni, tɪla pye na yɛngɛlɛ paa Kiri-zoliti sinndɛlɛgɛ sɔnɲgbanga wogo yɛn. Ŋgeere ti ni fuun tijɛɛ ti cɛnlɔmɔ pɪla pye nuɲgba. Ti yɛgɛ cɛnwɛ po naa ti gbegelelɔmɔ pi ni tɪla pye ndɛɛ peri gbegele ma ŋgerege ka le ka nawa.

¹⁷ Na ki kaa kee, ti ma ya na kee kɛɛ tijɛɛ ki ni fuun ki na, ɛɛn fɔ tɪla yɛgɛ wa mbe kanɲga.

¹⁸ Ŋgeere ti nawa tugurɔn kiiri kiiri tɪla pye ma yagara ma pye fyɛɛɛ ni. Yɛngɛlɛ la pye ki ŋgeere tijɛɛ ti na mari maga mari fili†.

---

† 1:13 1.13: Naga 4.5 † 1:18 1.18: Naga 4.8

19 Na yaara yenwere ti kaa kee, ngeere ti maa kee fun ti kanngaga na. Na ti ka yiri tara ti na mbe kari naayeri, ngeere fun ti ma pinle ma yiri ti ni mbe kari naayeri.

20 Yenɲele li yawa pi kaa kee laga nga fuun na, pa ti ma kari wa ki laga ki na. Wotoro ngeere ti ma pinle ma yiri ti ni, katugu yaara yenwere ti yinne laa pye ngeere ti ni.

21 Na yaara yenwere ti kaa kee, ngeere ti maa kee fun, na yaara yenwere ti ka yere, ngeere ti ma yere fun. Na ti ka yiri tara ti na mbe kari naayeri, ngeere ti ma yiri tara ti na fun mbe kari naayeri ti ni ja; katugu yaara yenwere ti yinne laa pye ngeere ti ni†.

22 Wa yaara yenwere ti yinne ti go na, fowaga kiiri kà la pye wa paa duwale gbenɲe yen, ɲa wila yengɲɛ. Kila pye kafonno yaraga†.

23 Wa ki fowaga kiiri ki nogo, yaara yenwere ti ni fuun nungba nungba tila ti kanwira shyenzhyen yirige mari sin wa naayeri, a tila jirinri sannda ti woro ti na. A ti si kanwira shyenzhyen sannda ti tege ma ti yeɛ witige ki ton ti ni.

24 Naa tila pye na kee, a mi siri kanwira ti tinme pi logo paa tonngboɔ tinme yen, paa Yenɲele na yawa pi ni fuun fo li magala li yen. Ki tinme pila pye paa malingboɔnlo ngbelege gbogo tinme yen. Na ti ka sa yere, ti mari kanwira ti tirige†.

25 Fowaga kiiri nga kila pye wa pe yinne ti go na, magala là la pye na yinrigi wa ki ni.

26 Fowaga kiiri nga kila pye wa yaara yenwere

† 1:21 1.15-21: Eze 10.9-13 † 1:22 1.22: Naga 4.6 † 1:24 1.24: Naga 1.15; 19.6

ti yinre ti go na, yaraga kà la pye wa, nga ki yege cenwe pila pye paa safiri sinndelege sonngbanga wogo yen, paa wunluwo jongo yen. Wa ki wunluwo jongo yanlege ki go na, wa naayeri, yaraga yanlege kà la pye wa paa senwee pyo cenlomo yen†.

²⁷ A mi si ko yan kila yengele paa tuguyenre yen, nda pe le kason mari wologo, ma pye paa kason yanwa yen maga maga. Mbege le le laga nga kila pye paa ki senne yen mbe kari naayeri, kila pye na yiin paa kason yinne yen. Mbege le le ki nandogomo mbe tigi nogona, kila pye paa kason yen, na yiin maga maga†.

²⁸ Tisaga panmbilige, yaanngondi na wi ma yiri wa naayeri wa kambaara ti ni, wi maa yengele yege nga na, yanwa mba pila pye maga maga, pa pila pye ma. Pi cenlomo pila pye paa Yawe Yenhele li gbogowo yanwa pi yen. Naa mila kaa ki yan ma, a mi si to mala yege ki jiile wa tara, mee lere wa magala logo, wi yen na para na ni.

2

Yenhele laa Ezekiyeli wi tun Izirayeli woolo pe yeri

¹ A magala li silan pye fo: «Senwee pyo, yiri ma yere ma tooo ti na, mi yaa para ma ni.»

² Naa laa kaa para na ni mako, a Yenhele li yinne li si ye na ni, ma ti a mi yiri ma yere na tooo ti na; kona, na wila pye na para na ni, a mi suu magala li logo.

---

† 1:26 1.26: Eze 10.1; Naga 4.2-3 † 1:27 1.27: Eze 8.2

³ Wila na pye ma yo fɔ: «Senwee pyɔ, mi yen nɔɔ tunnu wa Izirayeli woolo pe yeri. Ki cenɛ na li yiri ma je we, ki leele mbele pè yiri ma je na na we. Poro naa pe tɛɛye pe ni, pè kapege pye na na fɔ ma pan ma gbɔn nala.

⁴ Mi yen nɔɔ tunnu ki leele mbele yɛwaga fɛnnɛ konaa nunḡbonḡbanla fɛnnɛ poro yeri, ma sa pe pye fɔ: «We Fɔ, Yawe Yenɲɛle lo li yo ma.»

⁵ Pe yen leele mbele pè yiri ma je; ki kala na, pe logo ma yeri o, pee yenɛ mbe logo ma yeri o, pe yaa ki jɛn mbe yo fɔ Yenɲɛle yɔn sɛnrɛ yofɔ wa yen wa pe sɔḡwɔ.

⁶ Mboro wo na, sɛnwee pyɔ, maga ka fyɛ pe yɛgɛ, maga ka fyɛ pe sɛnyoro ti na. Pe yaa kaa kendige woo ma ni, ki yaa ka pye ma yeri ndɛɛ ma yen yanpege naa wuuro sɔḡwɔ konaa ma cɛn naala sɔḡwɔ. Pe yen leele mbele pè yiri ma je, ɛɛn fɔ maga ka fyɛ pe sɛnyoro ti na, ma sunndo wiga si ka kɔn pe yɛgɛ sɔḡwɔ.

⁷ Pe yen leele mbele pè yiri ma je, ki kala na, pe logo ma yeri o, pee yenɛ mbe logo ma yeri o, mboro mbaa na sɛnrɛ to yuun pe kan.

⁸ «Mboro wo na, sɛnwee pyɔ, sɛnrɛ nda mi yaa yo ma kan, ti logo. Maga ka pye lere ɲa wì yiri ma je, paa yɛgɛ ɲga na ki leele mbele pè yiri ma je pe yen. Koni yaraga ɲga mi yaa kan ma yeri, ma yɔn ki yɛngɛ maga ka.»

⁹ Kona, a mì si wele mɛɛ kɛɛ ka yan ki yen ma sanga ma wa na yeri, sɛɛgɛ sɛwɛ ɲa pe ma migi wa ni wa ki ni.

¹⁰ A kɛɛ kì si sɛɛgɛ sɛwɛ ɲa pe ma migi wi sangala na yɛgɛ sɔḡwɔ; sɛwɛ yɔɔnrɔ la pye ki

sɛwɛ wi kanngɔlɔyɔ shyen yi na. Kunwɔ gbelege sɛnrɛ, naa yɛsanga sɛnrɛ konaa jɔlɔgɔ sɛnrɛ tila pye ma yɔnlɔgɔ wa wi ni†.

3

¹ Nɔ wila pye na para na ni, a wì silan pye fɔ: «Sɛnwee pyɔ, yaraga ŋga kì kan ma yeri, ki ka! Kì selegɛ sɛwɛ ŋa wi ka, mɛɛ kari ma sa para Izirayeli woolo pe ni.»

² A mì silan yɔn ki yɛngɛ, a wì si ti, a mi selegɛ sɛwɛ wi ka.

³ A wì silan pye naa fɔ: «Mboro wo na, sɛnwee pyɔ, sɛwɛ ŋa wì kan ma yeri, wi ka wi ye wa ma lara, mɔɔ fungbolo li yin wi ni.» Kì pye ma, a mì suu ka, a wì si tanla wa na yɔn paa sɛnrege yɛn.

⁴ A wì silan pye naa fɔ: «Sɛnwee pyɔ, yiri ma kari wa Izirayeli woolo pe yeri, ma sanla sɛnrɛ ti yo pe kan.

⁵ Mi woro nɔɔ tunnu cɛnlɛ la yeri, na li woolo pe maa sɛnrɛ nambannda yuun, nda ti logowo pi yɛn ma ŋgban. Ɛɛn fɔ mi yɛn nɔɔ tunnu Izirayeli woolo poro yeri.

⁶ Mi woro nɔɔ tunnu cɛngɛlɛ lɛgɛrɛ keke yeri, ŋgele ke sɛnrɛ ti yɛn sɛnrɛ nambannda, nda ti logowo pi yɛn ma ŋgban, nda mɛɛ jɛn. Ndɛɛ mɔɔ tun koro yeri, ke jɛn na logo ma yeri yɛrɛ.

⁷ Ɛɛn fɔ Izirayeli woolo pe se yɛnlɛ mbe logo ma yeri, katugu pe woro na jaa mbe logo na yeri. Izirayeli woolo pe ni fuun pe yɛn nungbongbanla fɛnnɛ naa kotongbanga fɛnnɛ.

---

† 2:10 2:10: Naga 5.1

⁸ Wele, mi yaa ti mboro fun ma pye yewaga ni paa pe yen, mbɔɔn pye nunḡbonḡbanla fɔ paa pe yen.

⁹ Mi yaa ma go ki pye ki nḡban ma na paa yeḡe nḡa na lulu ma sheli we, mbɔɔn go ki pye ki nḡban mbe we walaga na. Maga ka fyɛ pe yeḡe, katugu pe yen cɛnlɛ na li yiri ma je.»

¹⁰ A wì silan pye naa fɔ: «Sɛnwee pyɔ, sɛnrɛ nda mi yen na yuun ma kan, nunḡbolo jan mari logo jɛnḡɛ, mari tɛɛɛ wa ma kotogo na.

¹¹ Yiri ma kari wa ma woolo pe yeri, poro mbele pàa yigi malaga kasopiile we, ma sa para pe ni. Pe logo ma yeri o, pee yenlɛ mbe logo ma yeri o, maga yo pe kan fɔ: «Pa we Fɔ, Yawe Yɛnḡɛlɛ li yo yeɛn.» »

¹² Kona, a Yɛnḡɛlɛ li yinnɛ li silan lɛ ma kari na ni wa naayeri. A mì si tinmɛ gbɔɔ pa logo na punḡo na, na yuun fɔ: «Yaa Yawe Yɛnḡɛlɛ li sonnì, mbeli ta wa li cɛnsaga ki ni, li maa li gbɔḡɔwɔ pi nari.»

¹³ A mì si yaara yenwɛrɛ ti kanwira ti tinmɛ ta, tila ti gbɔɔn ti yeɛ na konaa nḡɛɛrɛ nda tila pye ti tanla ti tinmɛ pi ni. Ki tinmɛ pìla pye ma gbɔḡo fɔ jɛnḡɛ.

¹⁴ Kona, a Yɛnḡɛlɛ li yinnɛ li silan yirige naayeri, mɛɛ kari na ni. Mìla koro nandangawa naa jatere piriwen ni. Yawe Yɛnḡɛlɛ li fanḡga kìla pye na tunḡo piin na ni nḡbanga.

¹⁵ Leele mbele pàa yigi malaga kasopiile, a mì si saa gbɔn wa pe tanla, wa Tɛli Abibu ca, poro mbele pàa pye ma cɛn wa Kebari gbaan yɔn ki na, wa pe tanla. Pa pàa pye ma cɛn wa ki laga ki

na. Mila piliye koloshyen yo pye wa pe sɔgowɔ. Na jatere wɔla piri na na jɛngɛ, fɔ mii ya para.

*Yɛnɛɛ l̄aa Ezekiyeli wi wɔ
maa pye kɔrɔsiri pyefɔ*

¹⁶ Naa piliye koloshyen yɔla kaa toro makɔ, a Yawe Yɛnɛɛ l̄i sili sɛnrɛ ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

¹⁷ «Sɛnwee pyɔ, m̄ɔ tɛgɛ ma pye kɔrɔsiri pyefɔ Izirayeli woolo pe go na. Ma yaa lanla yɔn sɛnrɛ ti nuru, mbaa pe yɛrɛgi na kan.

¹⁸ Na mi ka lepee wi pye mbe yo fɔ: <Ma yaa ku!> Na ma suu yeri, na mɛɛ para ki lepee wi ni mboo yeri, jɛngo wi wɔ wa wi kombele li ni, mbe ta mboo go shɔ, pa wi yaa ku wi kambasinnde ti kala na; ɛɛn fɔ mi yaa wi kunwɔ pi fɔgɔ ki yewe ma na.

¹⁹ ɛɛn fɔ na maga lepee wi yeri, na wii yɛnlɛ mboo kapere ti yaga, mbe wɔ wa wi kombele li ni, wi yaa ku wa wi kambasinnde ti ni, ɛɛn fɔ mboro wo na, ma yaa ma yɛɛ go shɔ.

²⁰ Na lesinɛ wa ka laga kasinɛge ki na mbaa kapege piin, mi yaa ti pɛnɛ mboo yigi, wi yaa si ku. Na ma suu yeri, wi yaa ku wi kapere ti kala na. Kasinɛge ɛga w̄i pye faa, pe se kaga jate naa; ɛɛn fɔ mi yaa wi kunwɔ pi fɔgɔ ki yewe ma na.

²¹ ɛɛn fɔ na maga lesinɛ wi yeri mbe yo wiga ka kapege pye, na wii kapege pye, kona wi yaa koro go na ma yɛrɛwɛ sɛnrɛ ti fanɛga na. Mboro wo na, pa ma yaa ma yɛɛ go shɔ.»

*Yɛnɛɛ l̄aa Ezekiyeli
wi pye bombo
ma saa gbɔn wagati wa ni*

²² Kona, a Yawe Yenɲele li yawa pì si ye na ni naa, a li silan pye fɔ: «Yiri ma kari wa gbunlundεge laga ki ni, mi yaa para ma ni wa ki laga ki na.»

²³ A m̀ si yiri mεε kari wa gbunlundεge laga ki ni. A Yawe Yenɲele li gbogowɔ yanwa pì si pi yεε naga wa na na, paa yεge n̄ga na m̀la pi yan wa Kebari gbaan wi tanla we. Kona, a m̀ si to mala yεge ki jiile wa tara, ma Yenɲele li gbogɔ.

²⁴ A Yenɲele li yinne li si ye na ni mala yirige mala yerege na tɔɔɔ ti na. A Yawe Yenɲele li si para na ni, ma yo fɔ: «Kari wa ma go ma sa kɔɔ ki tɔn ma yεε na.

²⁵ Mboro wo na, senwee pyɔ, wele, pe yaa ka mangala le ma na, pe yaa kɔɔn pɔ fɔ ma se ka ya mbaa kee wa janwa wi sɔgɔwɔ.

²⁶ Mi yaa kɔɔn n̄gayinne li mara wa ma yɔn ki naayeri wi na, mbɔɔn pye bombo, jango maga kaa senɲbanra yuun pe na mbaa pe yeregi, katugu pe yen leele mbele pè yiri ma je.

²⁷ Eɛn fɔ na mi kaa jaa mbe para ma ni sanga n̄a ni, pa mi yaa ma yɔn ki yenge, jango maga yo pe kan fɔ: <Pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yεεn fɔ: Lere n̄a kaa jaa mbe logo na yeri, wo mbe logo na yeri; lere n̄a woro na jaa mbe logo na yeri, wiga ka logo na yeri; katugu pe yen cεnle na li woolo pè yiri ma je.> »

ZHERUZALEMU CA KI YAA KA TONGO

*Juguye pe yaa to
Zheruzalemu ca ki na*

¹ We Fɔ wila na pye fɔ: «Mboro wo na, senwee pyɔ, tofa pyɔ lɛ maa tɛgɛ ma yɛɛ yɛgɛ sɔgɔwɔ, ma Zheruzalemu ca kacɛn wi gbegele wa wi na.

² Maga gbegele maga naga ndɛɛ juguye pɛ pan ma malingbɔɔnlɔ censaga kan maga yɔn tɔn, ma mboro wa lugusara ki tanla, ma tara gbogolo tinndiye ca ki mbogo ki na, ma malingbɔɔnlɔ ngbelege tɛgɛ ma ca ki maga, ma mbogo jaan-riyaara gbegele ca mbogo ki mɛgɛ ni.

³ Ko puŋgo na, ma tugurɔn paparapa ka lɛ, maga tɛgɛ paa mbogo yɛn mboro naa ca ki sɔgɔwɔ pi ni. Ma yɛgɛ wa ki yeri, mɔɔ yɛngɛlɛ ke kan ki na, maa ki wele. Ki yaa pye ndɛɛ juguye pɛ malingbɔɔnlɔ censaga kan maga yɔn tɔn. Mboro ma yɛn ŋa wɪ pan ma to ca ki na maga yɔn tɔn. Ki kala li yaa pye paa kacɛn yɛn Izirayeli woolo pe kan.

⁴ «Ko puŋgo na, ma sinlɛ ma kamɛŋgɛ kɛɛ ki na. Mbɔɔn ta ma yɛn ma sinlɛ ki kɛɛ ki na, ma yaa Izirayeli wunluwɔ tara woolo pe kambasinnde ti go kala li lɛ; ma yaa yere pe kapere ti go kala li ni, mbe yala piliye yɔn ŋga ma yaa pye mbe sinlɛ ki ni.

⁵ Yɛlɛ yɔn ŋga pɛ pye wa kambasinnde ti ni, ko piliye yɔn nuŋgba ko mi yaa kan ma yeri. Ki pye ma, ma yaa yere Izirayeli woolo pe kapere ti go kala li ni fɔ sa gbɔn piliye cɛnmɛ taanri naa nafa tijɛrɛ ma yiri kɛ (390).

⁶ Na ko wagati wo ka ka sa kɔ sanga ŋa ni, ma yaa kanŋga mbe sinlɛ ma kalige kɛɛ ki na, mbe yere Zhuda wunluwɔ tara woolo pe kapere

ti go kala li ni sa gbon fɔ piliye nafa shyen. Yele nungba nungba pyew li yen ma taanla piliye nungba nungba ni.

⁷ «Kona, mɛɛ ma yege ki kan Zheruzalemu ca ki na, ko nga pè malingboonlo censaga kan maga yon ton we. Mɛɛ ma kewaga ki yirige maga sin wa ca ki yeri, ma Yenɲele yon senre yo ma wa ki na.

⁸ Wele, mi yaa ma pɔ mana ni, janngo maga ka ya mbe wa mbe kannga keɛ ka na, mbe kari ka na, fɔ malingboonlo censaga ki yaa Zheruzalemu ca ki yon ton piliye yon nga na, ki sa ki yee yon fili.

⁹ «Koni yiri ma bile, naa ɔrizhi, naa yara fire, naa yara yenre, naa shogolo konaa bile na wi ma sheli wa le, mari pinle ti yee ni cogɔ nungba ni, mari pye buru. Wo wi yaa pye ma yaakara piliye cenme taanri naa nafa tijere ma yiri ke (390) yan fuun ma yaa pye yi ni, mboon ta sinlesaga ma kanngaga ki na.

¹⁰ Yaakara nda ma yaa la kaa, pilige nungba nungba pyew ti yaa pye buru giramu cenme shyen (200). Wo wi yaa pye ma pilige nungba yaakara re.

¹¹ Ma yaa kaa ma tonwɔɔ pi taanla fun. Pilige nungba nungba pyew, litiri nungba ma yaa wɔ. Po pi yaa pye ma pilige nungba tonwɔɔ we.

¹² Ma yaa kaa ma yaakara ti sori paa ɔrizhi won yen. Senwee fiwara ma yaa kaa nii wa kasɔn ki ni, mbaa ma yaakara ti foo leele pe ni fuun pe yege na.»

¹³ A Yawe Yenɲele li sho naa fɔ: «Mi yaa ka Izirayeli woolo pe gbon mbe pe jaraga cengele

ɲegele sɔgɔwɔ, pa pe yaa kaa pe yaakara nda fyongɔ ni ti kaa wa ke sɔgɔwɔ ma.»

¹⁴ Kona, a mi sho fɔ: «E, we Fɔ, Yawe Yenɲele, maga le na puwen sanga wi na fɔ ma pan ma gbɔn nala, mi fanla yeɛ tege fyongɔ ni fyew wa na kotogo na. Yaayogo ɲga kɪ ku ki ye nakoma ɲga cenge gbo, mi fa ka ka fyew; kara nda ti yen fyongɔ ni, ta fa ye wa na yɔn fyew.»

¹⁵ A li silan yɔn sogo ma yo fɔ: «Mi yenle ki na ma nafire le senwee fire ti yɔnlɔ, maa ma yaakara ti sori ti na.»

¹⁶ A li silan pye naa fɔ: «Senwee pyɔ, mi yaa ti yaakara wogo ki ɲgban wa Zheruzalemu ca ki ni. Leele pe yaa kaa pe yaakara ti taanla jɛgele jɛgele mbaa ti kaa jatere piriwen ni; pe yaa kaa pe tɔnwɔɔ pi taanla jɛennjenri mbaa pi woo, pe nawa pi ni pɪ tanga pe na.

¹⁷ Yaakara naa tɔnmɔ pi ni, ti yaa ka kɔ pe yeri fɔ pe sunndo wila kɔɔn pe na; pe yaa ka cɔgɔ cɔgɔ pe kajɔgorɔ ti kala na.»

5

Yenɲele li yaa Izirayeli woolo pe jɔlɔ

¹ Yenɲele lɔa na pye fɔ: «Mboro wo na, senwee pyɔ, tokobi yɔn taan wa le maa pye yunɲguluwo, mɔɔ go konaa ma siyɔ wi kulu wi ni. Kona mɛɛ culo wa le ma ki sire ti nuguwɔ pi taanla, mɛɛ ti kɔɔnlɔ ti yiri teɛsaga taanri.

² Pɛ malingbɔɔnlɔ censaga kan ma Zheruzalemu ca ki yɔn tɔn sanga ɲa ni, na wiga ka toro mbe kɔ, ma yinzire ti teɛsaga

nunḡba ɛ ma saga sogo kason ni wa ca ki nandogomɔ. Kona, mɛɛ tɛgesaga shyen wogo ki ɛ, maga gbɔn tokobi ni, ma ca ki maga. Mɛɛ tɛgesaga taanri wogo ki jaraga tifeɛɛɛ ki kan. Pa kona mi jate mi yaa na tokobi wi kɔw wa wi wofogo ki ni, mbe taga pe na mbaa pe purɔ.

³ Ɛɛn ƒɔ ma yaa yinzire ta yaga jenri, mberi le wa ma derigbɔɔ ki jufa wi ni.

⁴ Ko punḡo na, ma yaa jenri wɔ wa ki woro ti ni, mberi wa kason mberi sogo. Kason yaa ka yiri wa ki ni mbe Izirayeli woolo pe ni fuun pe sogo.

⁵ «We ƒɔ; Yawe Yenḡɛɛ le, pa li yo yɛɛn ƒɔ: <Zheruzalemu ca koyi yɛɛn! Mila ki tɛɛ wa cɛngɛɛ ke nandogomɔ, ma tara sannda ti tɛɛɛ maga maga.>

⁶ Ɛɛn ƒɔ ca woolo pɛ yiri ma je mala kakɔndɛɛɛɛɛ ke jɔɔ, ma tipege pye ma wɛ cɛngɛɛ sanḡgala ke na. Pànla ḡgasegele ke jɔɔ ma wɛ tara nda ti pe maga ti woolo pe na, katugu ca woolo pɛ je na kakɔndɛɛɛɛɛ ke na, pee tanga na ḡgasegele ke na.>

⁷ «Ki kala na, we ƒɔ, Yawe Yenḡɛɛ le, pa li yo yɛɛn ƒɔ: <Yɛ jɔɔwɔ pye ma wɛ tara nda ti ye maga ti woolo pe na. Yee tanga na kakɔndɛɛɛɛɛ ke na, yee silan ḡgasegele ke yigi mbaa tanri ke na. Yee si ya yɛɛ mbe cɛngɛɛ ḡgele ke yɛn ma ye maga ke kakɔndɛɛɛɛɛ ke yigi mbaa tanri ke na.>

⁸ Ki kala na, we ƒɔ, Yawe Yenḡɛɛ le, pa li yo yɛɛn ƒɔ: <Wele, mi yaa yiri ye kɔrɔɔ, yoro Zheruzalemu ca woolo wele. Mi yaa na kiti wi kɔn mboo jan ye na wa cɛngɛɛ ke yɛɛ sɔɔwɔ.>

⁹ Ye katijangara ti ni fuun ti kala na, mi yaa kala la pye ye na, na mi fa pye ye na faa, na mi se kali cenle la pye ye na naa fyew.

¹⁰ Teele pe yaa kaa pe yɛɛra piile pe wire kara ti kaa; piile pe yaa kaa pe teele pe wire kara ti kaa. Mi yaa ka kiti kɔn mboo jan ye na. Mbele pe yaa ka koro yinwege na, mi yaa ka pe gbɔn mbe pe jaraga, mbe kari dunruya wi keɛ ki ni fuun ki na.>

¹¹ «Mi ɲa ye Fɔ, Yawe Yɛnɲɛle na yinwege wolo, na mɛɛɛ ki na, mi yɛn naga yuun fɔ: <Ki kaa pye yànlà censaga kpoyi ki tɛɛɛ fyɔngɔ ni ye katijangara to naa ye yarisunndo tijangara ti ni, mi fun mi yaa ye tɔngɔ mbe ye kɔ. Mi se ye yinriwɛ ta, mi yaa yiri ye kɔrɔgɔ, ye yunɲbɔgɔrɔ se pye na na.

¹² Yambewe po naa funɲo ki ni, ti yaa ka ca woolo pe walisaga nunɲba woolo pe gbo wa ca nawa, juguye pe yaa ka walisaga shyɛn wogo ki woolo pe gbo tokobi ni wa ca ki kanɲgara na; mi jate mi yaa ka walisaga taanri wogo ki woolo pe gbɔn mbe pe jaraga dunruya wi keɛ ki ni fuun ki na, mbe taga pe na mbaa pe puro tokobi ni.>

¹³ «Mi yaa na nanɲbanwa pi yaga pi pi wogo pye, mi yaa na nanɲbanwa ndorogo kala li pye ye na fɔ sa gbɔn wa li kɔsaga ki na. Mi yaa na kayanɲa ki wɔ ye ni. Pa kona ye yaa ki jɛn fɔ mi Yawe Yɛnɲɛle, muwi m̀ para ye na, katugu mi se ya mbe ye mbasinmɛ pi kun na yɛɛ ni naa.

¹⁴ Cɛngɛle ɲgele ke yɛn ma ye maga konaa leele mbele fuun pe yaa kaa tooro wa Zheruzalɛmu ca ki tanla, pe yaa ki yan fɔ m̀gi

ca nga ki pye kataga, konaa ma ye pye tifagawa yaraga.

¹⁵ Na mi ka kanla kiti wi kɔn mboo jan ye na, na nanɔbanwa po naa na kɔnrɔ tandorogo ki ni, mbe senɔbanra yo ye na nanɔbanwa gbɔɔ ni, pa kona ye yaa pye tifagawa yaraga, naa tɛgele yaraga, naa yerewe konaa fyere yaraga cengele ngele fuun kɛ ye maga ke yege na. Mi Yawe Yɛnɔjele, muwi mi yo ma.

¹⁶ «Mi yaa ka funɔgo wa ye na paa jɔgɔwɔ pye wangala yen, janɔgo mbe ye tɔngɔ. Mi yaa kaga wa ye na mbe taga wa ye jɔlɔgɔ ki na. Mi yaa ka ti funɔgo ki nɔban ye na, mbe yaakara ti kɔ ye yeri.

¹⁷ Mi yaa ka funɔgo wa ye na konaa mbe cenre yirige mbe wa ye na, ti ye piile pe gbo. Yambewe naa legbogo yaa gbɔn ye na; mi yaa ti pe pan pe to ye na tokobi ni. Mi Yawe Yɛnɔjele, muwi mi yo ma.»

6

Yɛnɔjele li yen na yarisunndo suvɛnne pe jeregi

¹ Yawe Yɛnɔjele laa li senre ti ka na yeri, ma yo fo:

² «Senwee pyɔ, ma yege ki surugu ma wa wa Izirayeli tara yanwira ti yeri, ma Yɛnɔjele li yon senre yo ma wa ti na.

³ Ma yaa ki yo mbe yo fo: <Yoro Izirayeli tara yanwira, ye We Fo, Yawe Yɛnɔjele li senre ti logo.> We Fo, Yawe Yɛnɔjele, pa li yo yɛɛn yoro yanwira tara woolo, naa mbele pe wa tinndiye pe ni fuun pe na, naa mbele pe wa yanwira ti sɔgɔwɔ pi ni

konaa wa gbunlundere ti ni pe kan fo: <Ye wele, mi yaa tokobi yirige mbe wa ye na, mbe ye gbo; mi yaa ye sunzara nda wa tinndiye pe na ti tongo.

⁴ Mi yaa ti pe ye saara wosara ti jogo, ye maa ye wusuna nuwo taan wi sori saara wosara nda na, mi yaa ti peri tongo. Mi yaa ti ye gboolo pe toori wa ye yarisunndo ti yegge sogowo.

⁵ Mi yaa ka Izirayeli woolo pe gboolo pe jaanri wa pe yarisunndo ti yegge sogowo, mbe pe kajeere ti jaraga mbe pe saara wosara ti maga.

⁶ Ye yaa ka pye mbe cen laga nga fuun ni, ye cara ti yaa ka tongo mbe pye katara, ye sunzara nda wa tinndiye pe na, ti yaa ka jogo mbe koro waga; ki pyelomo pi na ma, pe yaa ka ye saara wosara ti jaanri mberi jogo, mbe ye yarisunndo ti kaari, mberi ko mberi wo wa. Pe yaa ye wusuna nuwo taan sogoyaara ti yaari, mbe yaara nda fuun ye gbegele ti jogo.

⁷ Lelegere yaa ka to mbe ku wa ye sogowo, pa kona ye yaa ki jen mbe yo fo muwi mi yen Yawe Yenhele le.

⁸ « <Konaa ki ni fuun, mi yaa ka leele pele yaga jenri ye ni yinwege na; mi yaa ka pe sho tokobi wi kee mbe pe jaraga wa tara na cengele sanngala ke sogowo.

⁹ Ki leele mbele pe sho ma koro yinwege na, pe yaa ka pe yigi malaga kasopiile mbe kari pe ni cengele ngele sogowo, mbe pe ta wa ke sogowo, pe yaa nawa to na na. Pe jatere wi yaa ka pye ki na, fo naa pe kannga ma pye mbasinmbele na ni, ma pungo le na ni, ma pe yegge ki kan pe yarisunndo ti na, ko ki ti mi pe jatere wi kan wi piri pe na. Pa kona pe yaa lako pe yee na,

pe kapere nda pè pye konaa pe katijangara nda fuun pè pye ti kala na.

¹⁰ Pe yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnɲɛlɛ le, fɔ kapege ɲga mɪla yo mi yaa pye pe na, fɔ mi sila ki sɛnrɛ ti yo wagafe.> »

¹¹ Pa we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛlɛ li yo yɛɛn fɔ: «Yaa kɛyɛn gbɔɔn, yaa tɔɔrɔ ti suun tara ti na, yaa gbele ɲgbanga yaa yuun fɔ: <Izirayeli woolo pe kapere tugbɔɔrɔ tijangara ti ni fuun ti kala na, tokobi naa funɲo konaa yambewe pi ni, ti yaa ka pe tɔngɔ mbe pe wɔ wa.

¹² Mbele pe yɛn wa lege, yambewe pi yaa ka pe gbo. Mbele pe yɛn tɔɔn, tokobi wi yaa ka poro gbo. Pe ni, leele mbele pe yaa ka koro go na wa ca ki ni, poro mbele juguye pe yaa ka malingbɔɔnɔ cɛnsaga kan mbe ca ki yɔn tɔn, funɲo ki yaa ka poro gbo. Mi yaa kanla nanɲbanwa gbɔɔ kala li pye pe na, fɔ sa gbɔn wa pi kɔsaga ki na.

¹³ Na paga ka pe gboolo pe yan pe toori tara ti na wa pe yarisunndo ti sɔgɔwɔ, mbe gboolo pe yan pe pe saara wɔsara ti maga, mbe pe yan wa tinndiye pe ni fuun pe go na, naa wa yanwira ti ni fuun ti go na, naa tigbɔrɔ nda ti yɛn wɛtipiire ni ti nɔgɔ, naa terebenti tire nda wɛrɛ ni ti nɔgɔ konaa wa lara nda fuun pàa pye na wusuna nuwɔ taan wi woo saraga pe yarisunndo ti ni fuun ti yeri, pa kona pe yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnɲɛlɛ le.

¹⁴ Mi yaa kanla kɛɛ ki yirige pe na, mbe pe tara ti jɔgɔ mberi yaga waga. Leele pe yɛn ma cɛn lara nda fuun ni, mi yaa ka ti ni fuun ti jɔgɔ, mbege lɛ wa gbinri wi na, wa yɔnɔparawa

kalige kee yeri fo sa gbon wa Dibila ca ki na, wa yonloparawa kameŋge kee yeri. Pa kona pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenŋele le.» »

7

Yawe Yenŋele laa Izirayeli tara ti kosanga wogo ki yo

¹ Yawe Yenŋele laa li senre ti kan na yeri, ma yo fo:

² Mboro wo na, senwee pyo, mi ŋa ye Fo, Yawe Yenŋele le, pa mi yo yeen Izirayeli tara woolo pe wogo na fo: «Izirayeli tara ti kosanga wi gbon, kosanga wi gbon tara ti kee tijere ki ni fuun ki na.

³ Koni ye wogo ki kosanga wi gbon; mi yaa na nanŋbanwa kala li wa ye na. Mi yaa kiti kon ye na mbe yala ye tangalomo pi ni, mbe ye katijangara nda fuun ye pye ti go kala li taga ye na.

⁴ Mi se ka ye wele ye yunŋbogo mbe pye na na, mi se ka ye yinriwe ta; katugu mi yaa ye tangalomo pi fogo ton ye na konaa ye katijangara ti ni, to nda ye koro na piin wa ye yee sogowo. Pa kona ye yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenŋele le.»

⁵ Pa we Fo, Yawe Yenŋele li yo yeen fo: «Jologo, jologo yen na paan, nga lere faga cenle yan!

⁶ Kosanga wi yen na paan! Ee, kosanga wi yen na paan! Jologo ki yen na paan ye mege ni; ki wele kila paan.

⁷ Yoro mbele ye yen ma cen wa tara ti ni, ye tongosanga wi gbon. Wagati wi gbon, kiti

konwagati wì yóngo. Jatere piriwen tinme pi yen wa yanwira ti na, yógorimo tinme ma pi yen wa.

⁸ Koni, mi yaa na nanḡbanwa gbɔɔ kala li wa ye na, mbanla nanḡbanwa ndorogo kala li pye ye na fɔ sa gbɔn wa li kɔsaga ki na. Mi yaa kiti kɔn ye na mbe yala ye konḡolo ke ni, mbe ye katijangara ti go kala li taga ye na.

⁹ Mi se ka ye wele ye yunḡbɔḡɔɔ mbanla ta, mi se ka ye yinriwe ta; katugu mi yaa ye tangalɔmɔ pi fɔḡɔ tɔn ye na kɔnaa ye katijangara ti ni, to nda ye koro na piin wa ye yeɛ sɔḡɔwɔ. Pa kɔna ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenḡeɛ le, na li yen na ye gbɔɔn.

¹⁰ «Kiti kɔnpilige ki wele! Ki ḡga ki yen na paan! Jɔḡɔwɔ pi yen na paan. Leweɛwe kapyere ti yen na lege na kee yeḡe, yeɛ gbɔḡɔwɔ pi yen na gbogo na kee yeḡe.

¹¹ Leweɛwe kapyere tì kanḡga ma pye paa kanḡgaga yen, ḡga pè yirige mbaa kapege piin ki ni. Lere wo wa kpe se ka koro wa pe ni, pe yarijende ta kpe se ka koro, pe legewe po naa pi ni fuun, wa se ka koro, pe gbɔḡɔwɔ pa se ka koro.

¹² Wagati wì gbɔn, kiti kɔnpilige kì yóngo. Kii daga lɔfɔ wila yógori, kii daga perɛfɔ wi pye yesanga ni; katugu na nanḡbanwa gbɔɔ pi yaa yiri leele pe ni fuun pe kɔrɔḡo.

¹³ Perɛfɔ wi se ka ya mboo yariperɛḡe ki ta naa, ali na wiga koro go na o; katugu yariyanga ḡga ki yen naga nari fɔ ki janwa ḡa wi ni fuun wi yaa ka tɔḡo, ki kala li se koro mbapyewe. Pe ni fuun nunḡba nunḡba pe kambasinḡge ki kala na, lere kpe se ka ya mboo yeɛ shɔ.

14 Pe yaa ka mbanlaga ki win mbe kala pyew li gbegεε, εεn fɔ lere kpε se ka ta mbe kari wa malaga ki na, katugu na nangbanwa pi yaa yiri janwa wi ni fuun wi kɔrɔgɔ.»

*Yεnɲεε li yaa Izirayeli woolo
pe kapere ti fɔgɔ tɔn pe na*

15 «Tokobi wi yaa kaa jɔgɔwɔ piin wa ca ki punɔgo na, yambewe po naa funɔgo ki ni, ti yaa ka pye wa ca nawa pi ni. Lere ɲa ka pye wa wasege ki ni, tokobi wi yaa wo gbo; lere ɲa ka pye wa ca nawa, funɔgo konaa yambewe pi ni, ti yaa wo gbo.

16 Leele mbele ka ka koro go na, poro yaa fe mbe kari wa yanwira ti na, paa yanwira gbunlundεε ketengele yεn; pe ni fuun pe yaa kaa jεεn pe yεεra kajɔgɔrɔ ti kala na.

17 Pe ni fuun pe keyen yi yaa ka fanla pe na, pe kanɲguuro ti yaa kaa seri pe na.

18 Pe yaa ka jatere piriwen yaripɔrɔ le pe yεε na, sunndo kɔngɔ yaa ka pe yigi.

Fεε yaa ka pye pe yεε ti na,

pe yaa ka pe ni fuun pe yinre ti kulu pe na jatere piriwen pi na.

19 Pe yaa ka pe warifuwe wi wa wa ca nawa kɔngolo ke ni,

pe tε wi yaa ka pye pe yeri paa fyɔngɔ yaraga yεn.

Pe warifuwe nakoma pe tε wi se ka ya mbe pe shɔ Yawe Yεnɲεε li nangbanwa pilige ki na.

Pe se ka yaraga ka ta mbe ka mbe pe funɔgo ki kɔ,

nakoma mbe ka mbe tin;

katugu ko yarijende to tìla pye pe punḡuwo pi go
ye, ma ti a pè kapege pye.

20 Pe fereyaara tiyɔnrɔ tìla pye pe yee gbɔḡowo
pi go;

a pè si ta le ma yarisunndo yanlere gbegele ti ni,
nda tì tijanga ma tisaw.

Ki kala na, mi ḡa Yenḡele, mi yaa ti kanḡa
mberi teḡe fyongɔ yaara pe kan.

21 Mi yaa ti nambanmbala pele mbe pan pe pe
kee yaara ti sho pe yeri,
mbe ti lepeele pele mbe ki yaara ti koli mbe kari
ti ni, mberi teḡe fyongɔ ni.

22 Mi yaa ka punḡo le pe ni,
pe yaa kanla korɔḡo† ki teḡe fyongɔ ni.
Benḡanri pyefenne pele yaa ka pan mbe ye wa
ki ni, mbege teḡe fyongɔ ni.

23 «Ye yongowo gbegele†,
katugu tara tì yin legbogo kiti kagala ke ni,
a ca ki yin lewelewe kapyere ti ni.

24 Mi yaa ti cengele ḡgele kè pe ke ni fuun na, ke
pan,

mbe pan mbe pe yinre ti sho pe yeri mberi ta.
Mi yaa ka pe fanḡa fenne pe yee gbɔḡowo pi ko,
mbe pe yarisunndo gbɔḡosara ti teḡe fyongɔ ni.

25 Jatere piriwen yaa ka pan pe yeri,
pe yaa kaa yeyinḡe lagajaa, een fo pe se sigi ta.

---

† 7:22 7.22: Korɔḡo: Ki korɔḡo ḡa ki senre tì yo ki mbe ya
pye Izirayeli woolo poro, nakoma Zheruzalemu ca ko, nakosima
sherigo gbɔḡo ko. † 7:23 7.23: Ye yongowo gbegele: Ko senre
to yen naga nari fo pe yaa ka Izirayeli tara woolo pe yigi malaga
kasopiile mbe kari pe ni tara ta yeḡe ni; katugu faa kila pye, pe
ma malaga kasopiile pe pɔ yongowo ni.

26 Jologo ka yaa kaa tari jologo ka na,
 senpere ta yaa kaa nuru mbaa tari senpere ta na.
 Pe yaa kaa Yenñele yon senre yofenne pe yenri
 mbe yo paa yariyanra yaan pe kan,
 saraga wofa wi se kaa lasiri senre ti nari leele pe
 na naa,
 yerewe senre se kaa taa lelele pe yeri naa.
 27 Wunlunaña wi jatere wi yaa ka piri wi na,
 wunluwo pyo wi sunndo wi yaa kaa kon wi na;
 tara woolo pe keyen yi yaa kaa seri pe na fyere
 ti kala na.
 Mi yaa ka pe sara mbe yala pe tangalom pi ni;
 mi yaa ka kiti kon pe na mbe yala pe kapyegele
 ke ni.
 Pa kona pe yaa ki jen fa muwi mi yen Yawe
 Yenñele le.»

8

Izirayeli woolo
paa pye na yarisunndo gbogo
wa sherigo gbogo ki ni

¹ Izirayeli woolo pe yigingolo malaga kasopiile,
 ki yele kogoloni wolo li yenge kogoloni wogo, ki
 pilige kangurugo wogo ki na, mi Ezekiyeli mila
 pye ma cen wa na go; Zhuda tara lelele paa pye
 ma cen le na tanla. A we Fa, Yawe Yenñele li
 fannga ki si ye na ni le teere.

² A mi si wele mee cenlomo pa yan, pila pye
 ma yiri senwee pyo cenlomo korogo. Mbege le
 wa ki senne li na mbe tigi, kila pye paa kason
 yen. Mbege le le ki senne li na mbe kari go kee

yeri, kila pye na yengɛɛ paa yegɛ nɔa na pe ma kaa tuguyenre wologo, ti maa yengɛɛ†.

³ A ki senwee cenlomo pi suu keɛ ki sanga mala yigi wa na yinzire ti na. Kona, wa ki yariyanga nɔa Yennɛɛ laa naga na na ki ni, a Yennɛɛ li yinne li silan yirige mala yerege tara to naa naayeri wi sɔgowo pi ni, mee na le ma kari na ni wa Zheruzalemu ca. Sherigo gbogo ki yeyongo nɔa kila pye wa nawa keɛ ki na, ma yegɛ wa wa yonloparawa kameɛge keɛ yeri, a li si kari na ni wa ki yeyongo ki na. Yarisunngo yanlege nɔa kila pye na kayanga nii Yennɛɛ li ni, pa pa ki tege wa ki laga ki na.

⁴ Wele, a Izirayeli woolo Yennɛɛ li sili gbogowo yanwa pi naga na na wa ki laga ki na, paa yegɛ nɔa na mila keli ma yariyanga ki yan wa gbunlundegɛ ki ni we†.

⁵ A Yennɛɛ li silan pye fo: «Senwee pyo, ma yegɛ ki yirige ma wele wa yonloparawa kameɛge keɛ yeri.» A mi silan yegɛ ki yirige ma wele wa yonloparawa kameɛge keɛ yeri. Wele, a mi si yarisunngo yanlege nɔa kila pye na kayanga nii Yennɛɛ li ni ki yan; kila pye wa saraga wosaga ki yonloparawa kameɛge keɛ yeyongo ki na.

⁶ A li silan pye naa fo: «Senwee pyo, nɔa pe yen na piin, maga yan ke? Katijangara tugbooro nda Izirayeli woolo paa piin, jango mbanla laga lali na censaga kpoyi ki ni, mari yan ke? Een fo, ma yaa katugbooro tijangara ta yegɛ yan naa.»

⁷ Kona, a li si kari na ni wa sherigo gbogo lonjo ki yeyongo ki na. Wele, a mi si wege yan wa ca

† 8:2 8.2: Eze 1.27 † 8:4 8.4: Eze 1.28

ki mbogo ki na.

⁸ A li silan pye fo: «Senwee pyo, mbogo ki tugu maga furu!» A mi si mbogo ki tugu maga furu, ma torosaga wo wa ki ni.

⁹ A li silan pye naa fo: «Ye ma kapere tijangara nda paa piin laga ti wele!»

¹⁰ Kona, a mi si ye wa ma wele. Wele, a mi si yaara nda ti maa fulolo lara na konaa yanyaara nda ti yen fyongo ni ti cenle pyew ti yanlere ta yan, peri kerikeri wa mbogo ki na maga maga; Izirayeli woolo pe yarisunndo yanlere ti ni fuun tila pye ma kerikeri wa mbogo ki na.

¹¹ Izirayeli tara lelele nafa taanri ma yiri ke la pye ma yere wa ki yarisunndo yanlere ti yege sogowo, Shafan pinambyo Yaazaniya wila pye wa pe ni. Pe ni fuun nungba nungba paa pye pe wusuna nuwo taan sogoyaara ti ni pe kee, a wusuna nuwo taan wirige gbogo yen na yinrigi wa ki ni na kee wa naayeri.

¹² A li silan pye fo: «Senwee pyo, Izirayeli tara lelele pe yen na kapyere nda piin wa larawa, wa pe yarisunndo gbogoyinre ti ni, maa ti yaan ke? Pe yen na yuun fo: <Yawe Yenjele li woro na we yaan, li je we tara ti na!> »

¹³ Kona, a li sho fo: «Ma yaa katijangara tugboro ta yege yan paa piin naa.»

¹⁴ Kona, a li silan le ma kari na ni wa Yawe Yenjele li sherigo gbogo yeyongo ki na, ma wa yonloparawa kamejge kee yeri. A mi si jele pele yan, pe yen ma cen na yarisunngo Tamuzi† ki

---

† 8:14 8:14: Tamuzi wila pye Babiloni tara fenne poro yarisunngo. Paa pye naga kunwo pi piin yele pyew.

kunwɔ pi gbele.

¹⁵ A li silan pye fɔ: «Senwee pyɔ, maga wogo nga ki yan ke? Ma yaa katijangara ta yege yan, nda ti we ki woro nda ti na.»

¹⁶ Kona, a li si kari na ni wa Yawe Yenɲele li sherigo gbɔɔ lonɔ nawa pi ni. A mi si saa nambala nafa ma yiri kanɔurugo si yan wa sherigo gbɔɔ yeyonɔ ki na, wa ndogoro to naa saraga wosaga ti sogowo pi ni. Paa yere ma punɔ le Yawe Yenɲele li sherigo gbɔɔ ki ni, ma yege wa yonlo yirisaga kee yeri, na kanɔguuro kanni na yonlo ki gbogo.

¹⁷ A li silan pye naa fɔ: «Senwee pyɔ, maga yan ke? Zhuda tara woolo pe yen na katijangara nda piin laga ki laga nga ki ni, to si pe bo bere? Koni pe yen na tara ti yinni lewelewe kapyere ti ni, ma koro nala nawa pi ngbanni. Wele, pe yen na tige njege ka fulo pe numala li tanla†.

¹⁸ Ki kala na, mi fun mi yaa pye nanɔbanwa gbɔɔ ni pe ni. Mi se ka pe wele pe yunɔgbogoro mbe pye na na, mi se si ka pe yinriwe ta. Pe yaa kaa gbele ngbanga wa na nunɔbolo mbe yo mbe pe saga, een fɔ mi se ka logo pe yeri.»

9

*Yenɲele li yaa jɔlɔɔ wa
Zheruzalemu ca ki na*

¹ Ko punɔ na, a We Fɔ wi si para ngbanga ma yo fɔ: «Yaa paan, yoro mbele ki kan ye yeri ye jɔlɔɔ wa ca ki na we! Ye ni fuun nunɔba

† **8:17 8.17:** Pe yen na tige njege ka fulo pe numala li tanla: Ki kapyege ki mbe ya pye mbatagambala pele yarisunndo kalege, nga Yenɲele laa je ki na.

nunḡba yaa paan ye malingbonyaraga nga ki maa jɔḡwɔ piin ki ni.»

² Kona, sherigo gbɔḡo ki yeyɔḡo nga ki yen gona kee yeri, wa yɔnlɔparawa kamenḡe kee ki yeri, a mi si nambala kɔḡɔlɔni yan, pɛ yiri wa na paan, pe ni fuun nunḡba nunḡba naa pe malingbonyaraga, nga ki maa jɔḡwɔ piin ki ni. Wa pe sɔḡwɔ, naḡa nunḡba la pye wa, len jese yaripɔɔ ni wi na, sɛwe yɔnlɔḡɔyaara la pye ma yanḡa wa wi kurusijara wi na, wa wi sɛnne. A pɛ si ye ma yere le tuguyɛnre saraga wɔsaga ki tanla.

³ Kona, Izirayeli woolo Yenḡele li gbɔḡwɔ yanwa mba pila pye wa sherubenye pe go na, pi si yiri le ki laga ki na, mee kari wa sherigo gbɔḡo ki yeyɔḡo shɔn wi na. Naḡa ḡa wila len jese yaripɔɔ ti le, sɛwe yɔnlɔḡɔyaara ti ni wa wi kurusijara wi na, a we Fɔ wi si wo yeri,

⁴ maa pye fɔ: «Ye wa ca ki ni, ma Zheruzalemu ca ki yanri ma toro. Leele mbele fuun pe yen wa yesanga ni, na jɛen katijangara nda fuun ti yen na piin wa ti kala na, ma tɛḡere tɛḡe pe walere ti na.»

⁵ Ko punḡo na, a wi sigi yo leele sanmbala pe kan na yeḡe na fɔ: «Ye taga ki naḡa ḡa wi punḡo na, ye ye wa ca nawa, yaa leele pe kuun; yaga kaa leele pe wele mbaa pe yinriwe taa, yaga ka ti pe yunḡbɔḡɔɔ mbe pye ye na.

⁶ Ye lelenḡbaara, naa lefɔnmbɔlo, naa sumborombiile, naa piile konaa jɛele pe gbo ye pe kɔ pew. Eɛn fɔ tɛḡere ti yaa ka pye mbele fuun walere na, yaga ka jiri poro na. Yege le le na censaga kpoyi woolo poro na.» Ki pye ma, lelele

mbele pàa pye le sherigo gbogò ki yegε na, a pè sigi ε le poro na.

⁷ A wì si pe pye naa fò: «Ye sa sherigo gbogò ki tεgε fyongò ni, ye ki longo nawa pi yin gboolo pe ni.» A pè si yiri ma saa na leele pe kuun wa ca nawa.

⁸ Maga ta pàa pye na leele pe kuun, mìla pye na yε. A mì si to mala yegε ki jiile wa tara ma yo fò: «E, we Fò, Yawe Yennεε, naga yen ma, ma yaa ma nanɓbanwa kala li wa Zheruzalemu ca ki na mbe Izirayeli woolo mbele fuun pè koro go na pe tongò wi le?»

⁹ A Lì silan yon sogo, ma yo fò: «Izirayeli tara woolo naa Zhuda tara woolo pe kambasinɓge kì gbogò fò ma saa toro ki da wi na. Legbogo ko ki yen na piin wa tara ti ni lagapyew; kambasinnde to ti yen ma ca ki yin, katugu leele pe yen na yuun fò: <Yawe Yennεε lè je tara ti na, li woro na we yaan.>

¹⁰ Ki kala na, mi fun mi se ka pe wele pe yunɓɓogò mbe pye na na; mi se ka pe yinriwe ta. Mi yaa ti pe pe kapere ti go kala li ε.

¹¹ Ki sanga wi ni, naɓa ɓa len jese yariporo tìla pye wi na konaa sewε yonlogoyaara ti ni wa wi kurusijara wi na, a wì si pan maga yo Yennεε li kan fò: <Tunɓgo ɓga mà yo na kan, mīgi pye.> »

10

*Yennεε làa li yεε naga naa
Ezekiyeli wi na*

¹ Kona, a mì si wele, mεε ki yan fò fowaga kiiri ɓga kila pye wa sherubenye pe go na, yaraga kà la pye wa paa safiri sinndeεge sonɓbanga

wogo yen. Ki cenlomo pila pye paa wunluwo jongo† yen.

² A Yawe Yenjele li si nana na len jese yariporo tila pye wi na wi pye fo: «Wotoro ngeere nda ti yen wa sherubenye pe ngo, sa ye wa ti sogowo. Kason nanjanra nda wa sherubenye pe sogowo, ma ta wo ma kee ki ni maga yin, ma sari wo ca ki na†.»

A mi si nana wi yan wila kee.

³ Naa nana wila kaa na kee wa ti sogowo, kila yala sherubenye pe yen wa sherigo gbogo ki yonloparawa kalige kee ki yeri. A kambaaga wirige wogo ka si pan ma sherigo gbogo longo nawa pi ton lagapyew.

⁴ Kona, a Yawe Yenjele li gbogowo pi si yiri wa sherubenye pe go na, ma saa cen wa sherigo gbogo ki yeyongo shon wi na. A kambaaga ki si pan ma sherigo gbogo ki yin, ma si yala, Yawe Yenjele li gbogowo yanwa po la pan ma sherigo gbogo longo nawa po yin lagapyew.

⁵ Sherubenye pe kanwira tinme pila pye na gboon fo wa sherigo gbogo ki longo nga wa funwa kee yeri ki ni. Ki tinme pila pye paa Yenjele na yawa pi ni fuun fo li magala li yen, na li kaa para we.

⁶ Nana na len jese yariporo tila pye wi na, naa Yawe Yenjele laa wi pye ma yo wi kari wi sa kason nanjanra ta wo wa ngeere ti sogowo, wa sherubenye pe ngo, a wi si kari ma saa yere wa wotoro ngeere ti tanla.

⁷ A sheruben nungba suu kee ki sanga

---

† 10:1 10.1: Eze 1.26; Naga 4.2 † 10:2 10.2: Naga 8.5

sherubenye sanmbala pe sɔgɔwɔ, ma wa wa kason ki yeri, wa pe sɔgɔwɔ, mɛɛ kason nanganra ta wɔ mari le nana na len jese yaripɔɔ tɪla pye wi na wi kɛɛ. A nana wɪ siri shɔ ma yiri ti ni.

⁸ Senwee keyen cɛnlɔmɔ la pye sherubenye pe na wa pe kanwira ti nɔgɔ.

⁹ A mɪ si wele, mɛɛ wotoro ngeere tijere yan yeresaga sherubenye pe tanla. Ngeere nunɔba nunɔba la pye sherubenye pe ni fuun nunɔba nunɔba pe tanla. Ki wotoro ngeere tɪla pye na yɛngɛɛ paa kirizoliti sinndeɛɛgɛ sɔnɔgbanga wogo yɛn.

¹⁰ Ngeere ti ni fuun tijere ti cɛnlɔmɔ pɪla pye nunɔba. Tɪla pye ndɛɛ pɛ nɔgerege ka le ka nawa.

¹¹ Na ti kaa kee, ti ma ya na kee kɛɛ tijere ki ni fuun ki na, ɛɛn fɔ tɪla wa mbe kanɔga. Sherubenye pe ka yɛgɛ kan laga nɔga na, pa ngeere ti maa kee wa ki kɛɛ ki na; ti kaa kee, tɪla wa mbe kanɔga.

¹² Yɛnmbigile la pye sherubenye pe wire ti na lagapyew mari maga: Pe pɔgɔɔ, naa pe keyen, naa pe kanwira konaa wotoro ngeere ti na yere, pe ni fuun tijere pe ngeere ti na.

¹³ A mɪ sigi logo ma yo paa pye na ki ngeere ti yinri «Tifɛlinjolo.»

¹⁴ Yere tijere tijere tɪla pye sherubenye pe ni fuun nunɔba nunɔba pe na. Yɛgɛ konɔgbanga ko la pye sheruben yɛgɛ, yɛgɛ shyɛn wogo ko la pye senwee pyɔ yɛgɛ, yɛgɛ taanri wogo ko la pye jara yɛgɛ, yɛgɛ tijere wogo ko la pye yɔn yɛgɛ†.

† 10:14 10:14: Eze 1.10; Naga 4.7

15 A sherubenye pè si yiri ma kari naayeri; yaara yɛnwere nda mɪla yan wa Kebari gbaan wi yɔn na, to nunɔba to lari.

16 Na sherubenye pe kaa kee, ngeere ti ma pinle na kee pe ni ja; na pe ka pe kanwira ti jaraga mbe yiri tara ti na, ngeere tila laga pe na.

17 Na pe ka yere, ngeere ti ma yere; na pe ka yiri tara ti na mbe kari naayeri, ngeere ti ma pinle ma yiri pe ni; katugu yaara yɛnwere ti yinne lɔa pye ngeere ti ni.

18 Kona, a Yawe Yɛnɔɛle li gbɔgɔwɔ yanwa pɪ si yiri wa sherigo gbɔgɔ ki yeyongɔ shɔn wi na ma saa cɛn wa sherubenye pe go na.

19 A sherubenye pè si pe kanwira ti jaraga, ma yiri tara ti na na kee na yɛɛ na, a ngeere ti si pinle pe ni ma kari. A pè si saa yere wa Yawe Yɛnɔɛle li sherigo gbɔgɔ yeyongɔ ki na, ma wa yɔnlɔ yirisaga kee yeri. Izirayeli woolo Yɛnɔɛle li gbɔgɔwɔ yanwa pɪla pye pe na, wa pe go na.

20 Yaara yɛnwere nda mɪla yan wa Izirayeli woolo Yɛnɔɛle li nɔgɔna, wa Kebari gbaan wi yɔn na, to lari. Kona, a mɪ sigi jɛn ma yo fɔ sherubenye la wele.

21 Yere tijere tijere la pye pe ni fuun nunɔba nunɔba pe na konna kanwira tijere tijere ni. Senwee pyɔ keyen yanlele la pye wa pe kanwira ti nɔgɔ.

22 Pe yere tila yiri yaara yɛnwere nda mɪla yan wa Kebari gbaan wi yɔn na ti woro ti kɔrɔgɔ. Pe ni fuun pe yɛɛ cɛnwɛ pɪla pye ja. Poro jate poro la wele. Sherubenye pe ni fuun nunɔba nunɔba pɔa sin perew na kee wa pe yɛɛ yɛɛ.

11

Yenɲele li yaa kiti kon Zheruzalemu ca ki na

¹ Kona, a Yawe Yenɲele li yinne li silan le ma kari na ni wa li sherigo gbɔɔ yeyɔngɔ nga wa yɔnlɔ yirisaga keɛ yeri ki na, nga ki yen ma yege wa yɔnlɔ yirisaga keɛ yeri. A mi si nambala nafa ma yiri kanɲurugo yan wa yeyɔngɔ ki na. A mi si tara teele pele yan wa pe sɔɔwɔ, poro la wele Azuri pinambyɔ Yaazaniya konaa Benaya pinambyɔ Pelatiya.

² A Yawe Yenɲele li silan pye fo: «Senwee pyɔ, ki nambala mbele pe yen na tipege sonri konaa na yerewe tipee kaan leele pe yeri laga ki ca nga ki ni.

³ Pe yen na yuun fo: «Yinre kansanga wo ma ɲa; ki ca nga ki yen paa negedaga yen, woro wo na, we yen paa kara yen wa ki nawa.»

⁴ Ki kala na, mboro ɲa senwee pyɔ, Yenɲele li yɔn senre ti yo ma wa pe na, Yenɲele li yɔn senre ti yo!»

⁵ Kona, a Yawe Yenɲele li yinne li si tigi na na, mee na pye ma yo mbege yo fo: «Pa Yawe Yenɲele li yo yeen fo: «Yoro Izirayeli woolo, senre nda ye yen na yuun, miri jen.

⁶ Ye leleɲere gbo laga ki ca nga ki ni, ye ca nawa kongolo ke yen ma yin gboolo pe ni.»

⁷ Ki kala na, pa we Fo, Yawe Yenɲele li yo yeen fo: «Leele mbele ye gbo wa ca nawa, poro pe yen paa kara yen, a ca ko pye paa negedaga yen. Een fo yoro wo na, mi yaa ka ye purɔ mbe ye yirige wa ki ni.

⁸ Ye yɛn na fyɛ tokobi ŋa yɛgɛ, mi yaa ti ki tokobi wi pan ye kɔrɔgɔ. We Fɔ, Yawe Yɛnɛlɛ lo li yo ma.

⁹ Mi yaa ka ye purɔ mbe ye yirige laga ki ca ŋa ki ni, mbe ye le tara ta yɛgɛ woolo kɛɛ; mi yaa kanla kiti wi kɔn mboo jan ye na.

¹⁰ Mi yaa ka kiti kɔn mboo jan ye na laga Izirayeli tara nawa, mbe ti pe ye gbo tokobi ni. Na ki ka pye ma, pa ye yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn, ye Fɔ, Yawe Yɛnɛlɛ le.

¹¹ Ki ca ŋa ki se ka pye ye yeri paa nɛgɛdaga yɛn naa, yoro fun ye se ka pye paa kara yɛn wa ki nawa naa. Mi yaa ka kiti wi kɔn mboo jan ye na laga Izirayeli tara ti nawa.

¹² Pa kona, ye yaa ki jɛn mbe yo fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnɛlɛ le. Yee tanga na kondɛgɛnɛgɛ ke na, yee si tanga mbe yala na kakɔndɛgɛnɛgɛ ke ni. Ɛɛn fɔ cɛngɛlɛ ŋɛle ke yɛn ma ye maga, yàa tanga ma yala koro kalɛgɛlɛ koro ni.» »

¹³ Kona, maga ta mɪla pye na Yɛnɛlɛ li yɔn sɛnrɛ ti yuun, a Benaya pinambyɔ Pelatiya wì si ku. A mì si to mala yɛgɛ ki jìile wa tara, ma para ŋgbanga ma yo fɔ: «E, we Fɔ, Yawe Yɛnɛlɛ, naga yɛn ma, ma yaa Izirayeli woolo jɛnri mbele pè koro go na pe tɔngɔ wi le?»

*Yɛnɛlɛ làa ka li woolo
pe gbogolo naa wa pe tara*

¹⁴ Yawe Yɛnɛlɛ làa li sɛnrɛ ti kan na yeri ma yo fɔ:

¹⁵ «Sɛnwee pyɔ, leele mbele pe yɛn ma sɛfɛnnɛ, ma yɛɛra sɛfɛnnɛ, naa ma go woolo, konaa ma pye Izirayeli woolo pe ni fuun,

Zheruzalemu ca woolo pe yen naga wogo nga ki yuun pe kan fɔ: <Ye ye yɛɛ laga lali Yawe Yɛnɲɛɛ li ni, katugu woro wɛɛ ki tara nda ti kan we yeri ti pye we woro.>

¹⁶ Ki kala na, maga yo pe kan fɔ, pa Yawe Yɛnɲɛɛ li yo yɛɛn fɔ: <Ali na kaa pye mi ye purɔ ma kari ye ni fɔ lege, wa cɛngɛɛ sanɲgala ke sɔgɔwɔ, ma ye jaraga wa tara sannda ti ni, konaa ki ni fuun, yɛ kari tara nda ni, mi yaa pye wa ye ni, janɲo yaa na gbogo wa, fɔ mbe sa gbɔn wagati wa ni.>

¹⁷ Ki kala na, maga yo pe kan fɔ we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛɛ le, pa li yo yɛɛn fɔ: <Mi yaa ka ye gbogolo mbe yiri wa cɛngɛɛ sanɲgala ke sɔgɔwɔ; mila ye jaraga ma kari ye ni tara nda ni, mi yaa ka ye yirige mbe ye wɔ wa ti ni, mbe pan mbe Izirayeli tara ti kan ye yeri, ti pye ye woro naa.>

¹⁸ «Kona, na paga ka sɔngɔɔ mbe pan wa ti ni, pe yaa yarisunndo tijangara ti ni fuun to naa katijangara ti ni fuun ti wɔ wa tara ti ni.

¹⁹ Mi yaa pe nawa jatere wi pye nunɲba, mbe yinne fɔnnɔ le pe ni. Kotɔnɲbanga nga ki yen pe ni paa sinndeɛge yen, mi yaa ko wɔ wa, mbe jatere tiyɔɔn le pe ni.

²⁰ Ki ka pye ma, pe yaa la tanri na kondeɲɲɛɲɛ ke na, mbaa na kakɔnndeɲɲɛɲɛ ke piin. Pa kona, mi yaa pe pye na woolo, mi yaa pye pe Yɛnɲɛɛ.

²¹ Ɛɛn fɔ mbele pe jatere wi yen na tile na kee yarisunndo tijangara to naa katijangara ti yeri, mi yaa ti pe pe tangalɔmɔ pi go kala li ɛ. We Fɔ, Yawe Yɛnɲɛɛ lo li yo ma.»

*Yenɲele li gbogɔwɔ yanwa pì kari
ma laga Zheruzalemu ca ki na*

²² Kona, a sherubenye pè si pe kanwira ti jaraga ma yiri; wotoro ngeere tila pinle pe ni. Izirayeli woolo Yenɲele li gbogɔwɔ yanwa pila pye na yengɛle pe go na.

²³ Yawe Yenɲele li gbogɔwɔ yanwa pì si yiri wa ca ki nandogomɔ, ma saa cɛn yanwiga ka na, wa Zheruzalemu ca ki yɔnlɔ yirisaga keɛ yeri.

²⁴ Kona, a Yenɲele li yinne li silan le ma kari na ni wa Kalide tara, wa Izirayeli woolo mbele pàa yigi malaga kasopiile pe tanla. Yenɲele li yinne lo làa ki yaara ti naga na na yariyanra ni. Kona, a ki yariyanra ti si kɔ ma wɔ wa.

²⁵ Kì pye ma, kagala ngele fuun Yawe Yenɲele làa naga na na, mbele pàa yigi malaga kasopiile, a mì si ke ni fuun ke yeɛ ye pe kan.

12

*Ezekiyeli wila kacɛn wa pye
mbege naga
fɔ pe yaa ka Izirayeli woolo
pe yigi malaga kasopiile*

¹ Yawe Yenɲele làa li sɛnrɛ ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

² «Sɛnwee pyɔ, ma yen ma cɛn leele mbele pè yiri ma je poro pele sɔgɔwɔ. Yengɛle yen pe na mbaa yaan, ɛɛn fɔ pe woro na yaraga ka yaan; nunɲbogolo yen pe na mbaa nuru, ɛɛn fɔ pe woro na yaraga ka kpe nuru; katugu pe yen leele mbele pè yiri ma je†.

† 12:2 12.2: Eza 6.9-10; Zhere 5.21; Maki 8.18

³ Ki kala na, mboro wo na, senwee pyɔ, ma tuguro ti sogolo, paa pe ma kaa lere yigi malaga kasopyɔ na kee wi ni tara ta yege ni. Ma yiri wa ma cɛnsaga yɔnlɔ na pe yege na, maa kee paa pe ma kaa lere yigi malaga kasopyɔ ma kari wi ni tara ta yege ni. Kana pa pe yaa ki yan, mbege jɛn mbe yo pe yɛn leele mbele pɛ yiri ma je.

⁴ Mɔɔ tuguro ti yirige yɔnlɔ fungbanga na pe yege na, paa lere ɲa pɛ yigi malaga kasopyɔ wa tuguro yɛn. Mboro wo na, ma yaa yiri yɔnlɔkɔgɔ pe yege na mbaa kee, paa yege ɲga na leele mbele pɛ yigi malaga kasopiile pe ma yiri na kee.

⁵ Ma ca ki mbogo ki furu pe yege na, mɔɔ tuguro ti yirige wa ki wege ki ni.

⁶ Mɔɔ tuguro ti le wa ma pajogo ki na pe yege na. Lawɔɔ sanga ni, ma yiri ti ni maa kee. Mɔɔ yege ki tɔn, janɔo maga ka tara ti yan ma karisaga. Mi yɛn nɔɔ kapyege ki piin paa kacɛn yɛn, mbe yerɛwe kan Izirayeli woolo pe yeri.»

⁷ Ki pye ma, a m̀i sigi pye paa yege ɲga na Yawe Yɛnɲɛle l̀a ki yo na kan we. Mila na tuguro ti yirige yɔnlɔfugo ki na paa malaga kasopyɔ tuguro yɛn. Yɔnlɔkɔgɔ ki ni, a m̀i si ca ki mbogo ki furu na kee ki ni, mɛɛ tuguro ti yirige lawɔɔ ti ni, mari taga na pajogo ki na pe yege sɔgɔwɔ.

⁸ Ki goto pinliwe pi ni, a Yawe Yɛnɲɛle li si para na ni naa, ma yo fɔ:

⁹ «Senwee pyɔ, naga yɛn ma, Izirayeli woolo wele, ki leele mbele pɛ yiri ma je, pe sɔɔn yewe mbe yo fɔ yinɲi maa piin wi le?

¹⁰ Maga yo pe kan fɔ we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛle le, pa li yo yɛn fɔ: «Ki Yɛnɲɛle yɔn senre nda ti yɛn na

yuun ɲa wi yen Zheruzalemu ca ki to wo wogo na konaa Izirayeli woolo mbele fuun pe yen ma cen wa ki ni pe wogo na.»

¹¹ Maga yo pe kan, fɔ mà pye paa kacɛn yen pe kan, fɔ ɲga mà pye, ko ki yaa pye mbe yɔn fili pe na. Pe yaa ka pe yigi malaga kasopiile mbe kari pe ni.

¹² Tara ti to ɲa wi yen ma cen pe go na, wi yaa ka tuguro ti taga wi pajogo ki na lawɔɔ sanga ni, mbe yiri wa ca ki ni. Pe yaa ka ca ki mbogo ki furu mbe ti wi yiri wa ki wege ki ni. Wi yaa kaa yege ki ton, jaŋgo wiga ka tara ti yan wi karisaga.

¹³ Mi yaa na mere ti jan wi na, mboo yigi wa na penɛ li ni. Mi yaa kari wi ni wa Babilɔni tara, wa to nda Kalide tara fenne pe tara. Eɛn fɔ wi se kari yan yenle ni, pa wi yaa ka ku wa.

¹⁴ Leele mbele fuun pe yen maa maga, naa wi kɔɔsifenne konaa wi malingbɔɔnlɔ pe ni fuun pe ni, mi yaa ka pe gbɔn mbe pe jaraga keɛ ki ni fuun ki na, mbe taga pe na mbaa pe puro tokobi ni.

¹⁵ Na mi ka ka pe gbɔn mbe pe jaraga cengele sanɲgala ke sɔgɔwɔ konaa mbe pe jaraga tara ta yege ni, pa pe yaa ki jɛn fɔ muwi mi yen Yawe Yenɲele le.

¹⁶ Eɛn fɔ, wa pe ni, mi yaa ka leele pe jɛnri yaga, mbele pe yaa ka shɔ tokobi, naa funɲo konaa yambewe pi keɛ; jaŋgo pe saa pe katijangara ti yege yuun wa cengele ɲgele pe yaa ka sa cen wa ke sɔgɔwɔ ke kan. Pa kona pe yaa ki jɛn fɔ muwi mi yen Yawe Yenɲele le.»

¹⁷ Kona, a Yawe Yenɲele li sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

¹⁸ «Senwee pyo, tɔɔn yaakara ti kaa maa seri, maa ma tɔnmɔ pi woo jatere piriwen ni konaa fyere ni.

¹⁹ Maga yo tara woolo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yɛɛn fɔ: <Zheruzalemu ca woolo mbele pɛ koro ma cɛn wa Izirayeli tara ti ni, pe yaa kaa pe yaakara ti kaa pe jatere piriwen ni, mbaa pe tɔnmɔ pi woo lawɔɔ ni; katugu pe tara ti yaa ka tɔngɔ mbe koro waga, mbele pe yɛn ma cɛn wa ti ni pe lewelewe kapyere ti kala na.

²⁰ Cara nda leele yɛn ma cɛn wa ti ni, ti yaa ka tɔngɔ mbe pye katara; tara ti yaa ka tɔngɔ mbe koro waga. Pa kona ye yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yenɲele le.> »

*Yawe Yenɲele li ŋga yo,
li yaa ki pye*

²¹ Yawe Yenɲele làa li sɛnrɛ ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

²² «Senwee pyo, yinɲi na leele pe nɛɛ ki yomiyɛle na li waa laga Izirayeli tara ti ni, na yuun fɔ: <Wagati wi yɛn na toro na kee, ɛɛn fɔ yariyanra kagala la kpe fa li yɛɛ yɔn fili.>

²³ Ki kala na, ki yo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yɛɛn fɔ: <Mi yaa ki yomiyɛle li kɔ mbeli wɔ wa. Pe se kaa li waa naa wa Izirayeli tara.> Maga yo pe kan fɔ yariyanra tì kagala ŋgele naga, ke yaa pye mbe ke yɛɛ yɔn fili wagati ŋa ni, wì yɔngɔ.

²⁴ Pe se kaa yariyanra yagbogolo woro yaan naa wa Izirayeli tara, pe se kaa Yenɲele yɔn

senre lefanlaga woro yuun wa Izirayeli woolo pe sɔgɔwɔ naa.

²⁵ Kaselege ko na, mi Yawe Yenɲele, muwi mi yen na para. Senre nda mi yaa yo, ki kala li yaa pan mbe pye mbe yɔn fili, ki se mɔ. Ee, yoro mbele yè yiri ma je, ye yinwege sanga wi ni, mi yaa senre nda yo, mi yaa ti pye mberi yɔn fili. We Fɔ, Yawe Yenɲele lo li yo ma.»

²⁶ A Yawe Yenɲele li sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

²⁷ «Senwee pyɔ, wele, senre nda to Izirayeli woolo pe yen na yuun ma yo fɔ: <Yariyanga nga Yenɲele yɔn senre yofɔ wì yan, ki kagala ke yaa mɔ mbe si jɛn mbe pye. Wi yen na Yenɲele yɔn senre nda yuun, ti yen wagati titɔnlɔwɔ ɲa wa yege wo woro.>

²⁸ Ki kala na, maga yo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeɛn fɔ: <Senre nda fuun mi yaa yo, mi yaa ki kagala ke pye mbe ke yɔn fili, ki se mɔ. We Fɔ, Yawe Yenɲele lo li yo ma.> »

13

*Senre nda tila yo ma wa
Yenɲele yɔn senre yofenne
yagboyoolo pe na*

¹ Kona, a Yawe Yenɲele li sili senre ti kan na yeri ma yo fɔ:

² «Senwee pyɔ, Yenɲele yɔn senre yo ma wa Izirayeli tara Yenɲele yɔn senre yofenne pe na; maga yo poro mbele pe maa Yenɲele li yɔn senre yuun na yala pe yeera nawa jatere wi ni pe kan, ma pe pye fɔ: <Ye Yawe Yenɲele li senre ti logo.>

³ We Fɔ, Yawe Yenɲele pa li yo yeɛn fɔ: <Jɔlɔgɔ yen Yenɲele yɔn senre yofenne tijinliwe fufenne pe wogo, poro mbele pe maa para na yala pe yeera nawa jatere wi ni, mbe si yala Yenɲele lii yaraga ka kpe naga pe na.>

⁴ Yoro Izirayeli woolo, yege nga na kombokara ti maa yanri wa katara ti ni na toro, pa ye Yenɲele yɔn senre yofenne pe yen ma.

⁵ Ye sila lugu mbe sa ki ca mbogo ki furusara ti gbegele, ye sila si mbogo fɔnɲɔ kan mbe Izirayeli woolo pe go sige malaga ki na, janɲo pe ka ya pe yere jɛɲɛ pe malaga ki sige, Yawe Yenɲele li kiti konpilige ki na.

⁶ Pe yariyanra ti yen leele fanlaworo, pe Yenɲele yɔn senyoro ti yen yagbogowo. Pe maa yuun fɔ: <Yawe Yenɲele lo li yo ma,> mbe sigi ta Yawe Yenɲele lo ma li pe tun. Konaa ki ni fuun, pe maa ki sɔnri ndɛɛ li yaa ti pe senre tiri yeɛ yɔn fili.

⁷ Yoro Yenɲele yɔn senre yofenne, naga yen ma, yariyanra nda ye yan, ti woro leele fanlaworo wi le? Ye Yenɲele yɔn senre nda ye yo, naga yen ma, ti woro yagbogowo senre wi le? Ye ma yo fɔ: <Yawe Yenɲele lo li yo ma,> mbe sigi ta mi si yaraga ka kpe yo ye kan.

⁸ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeɛn fɔ: <Ki kaa pye ye senyoro ti yen lefanlaga senre, ki kaa pye ye yariyanra ti yen yagbogowo senre, mi yaa yiri ye kɔrɔgɔ mbe jɔlɔgɔ wa ye na.> We Fɔ, Yawe Yenɲele lo li yo ma.

⁹ Mi yaa na keɛ ki yirige Yenɲele yɔn senre yofenne pe na, poro mbele pe yariyanra ti yen

wagafe, pe Yenɲele yɔn senre ti yen yagbogowo senre. Pe se ka censaga ta wa na woolo pe gbogolomɔ pi sɔgɔwɔ. Pe mere ti se ka yɔnlɔgɔ wa Izirayeli woolo pe mere yɔnlɔgɔsewe wi ni. Pe se ka sɔngɔrɔ mbe sa cen wa Izirayeli tara naa. Ki ka pye ma, pa pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen ye Fɔ, Yawe Yenɲele le.

¹⁰ «Yenɲele yɔn senre yofenne pe yen nala woolo pe punɲgu naga yuun pe kan fɔ: <Yeyinɲge kɪ pan,> mbe sigi ta yeyinɲge woro wa. Na woolo pe yen na mbogo waa, a poro naga tinri fenrege ni.

¹¹ Ki yo mbele pe yen na mbogo ki tinri pe kan fɔ ki yaa ka toori. Tisagbɔgɔ ka yaa ka pan, sinndæere tisaga yaa ka to, tisaga tifelingbɔgɔ ka yaa ka yiri mbaa gbɔɔn.

¹² Koni mbogo ki ɲga kila tuun san. Naga yen ma, leele pe se kaa ye yewe mbaa yuun fɔ: <Yè fenrege ki tege ma mbogo ɲga tiri ki ni, ki yen se yeri?>

¹³ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: <Wa na nanɲbanwa gbɔɔ pi ni, mi yaa tisaga tifelingbɔgɔ ka yirige; wa na nanɲbanwa ndorogo ki ni, tisagbɔgɔ naa tisaga sinndæere yaa pan fanɲga ni mbe yaraga pyew ki tongɔ mbege wɔ wa.

¹⁴ Mbogo ɲga yè fenrege ki tege maga tiri, mi yaa ki jan, mbege sinɲge tara, mbege nɔgona leyaara ti yirige funwa na; mboro ti yaa ka toori, yoro fun ye yaa ka tongɔ wa ti sɔgɔwɔ. Pa kona ye yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenɲele le.

¹⁵ Mi yaa na nanɲbanwa ndorogo kala li pye mbogo konaa mbele pège tiri fenrege ni pe na fɔ

sa gbon wa li kosaga. Kona mi yaa ki yo ye kan fo: Mbogo woro wa naa, ki tirifenne pe woro wa naa.

¹⁶ Izirayeli tara Yenḡele yon senre yofenne mbele paa pye na Yenḡele yon senre ti yuun Zheruzalemu ca ki wogo na, ma yo pege yan, fo ki yaa ka yeyinḡe ta, ma si yala, yeyinḡe woro wa, ki Yenḡele yon senre yofenne pe se ka pye wa naa. We Fo, Yawe Yenḡele lo li yo ma.> »

*Kiti ḡa wi yaa ka kon jeele mbele
pe yen Yenḡele yon senre yofenne
yagboyoolo pe na*

¹⁷ «Mboro wo na, senwee pyo, Izirayeli tara jeele mbele pe yen na Yenḡele li yon senre yuun na yala pe yera nawa jatere wi ni, kanḡa ma yegge wa pe yeri, ma Yenḡele li yon senre yo ma wa pe na!

¹⁸ Maga yo pe kan fo, pa we Fo, Yawe Yenḡele li yo yeen fo: <Yoro jeele mbele ye ma tafoolo gbegele mbe pe po wa leele pe kee yooo ti ni fuun ti na, mbe mbogboro ti gbegele mberi po lere cenle pyew wi kan, mbe ta mbe fanḡa ta pe na, jolgo yen ye wogo! Yaa jaa mbanla woolo poro yinwege ko kon, mbe si yoro wogo ko yaga.

¹⁹ Ye yen nala mege ki jogo na woolo pe sogowo yarilire pire kee yengele jenri konaa buru konrokonro jenri kala na. Leele mbele pee daga gbowo ni, ye ma poro gbo. Leele mbele pee daga mbe koro yinwege na, ye ma poro yaga yinwege na; katugu ye yen na yagbogowo senre yuun na woolo pe kan, a poro fun paa nuru ye yeri.>

²⁰ «Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yennɛle li yo yɛɛn fɔ: <Ye wele, mi yaa yiri ye keyen tafoolo pe kɔrɔgɔ, poro mbele ye ma tɛgɛ nala woolo pe yinri paa sannjɛgɛle yɛn. Mi yaa ka pe kɔɔnɔ mbe pe wɔ wa ye keyen yi na. Leele mbele yɛ yigi paa sannjɛgɛle yɛn, mi yaa pe sho ye kɛɛ.

²¹ Mi yaa ka ye mbɔgbɔrɔ ti walagi, mbanla woolo pe sho ye kɛɛ. Ki mbɔgbɔrɔ ti se ka pye ye kɛɛ naa paa pɛnɛ yɛn mbe pe yigi. Pa kona ye yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yennɛle le.

²² Katugu ye ma lesinmbele pe jatere wi piri pe na ye yagbogowo sɛnrɛ ti ni, mbe sigi ta mi sila pye na jaa mbe pe nawa pi tanga pe na. Ye maa kotogo nii lepee wi ni, mbege kan wila ya mbe wɔ wa wi kombele li ni, mbe yinwege ta.

²³ Koni, ye se ka yariyanra lefanlaga woro yan naa. Ye se ka Yennɛle yɔn sɛnrɛ yagbogowo woro yo naa. Mi yaa kanla woolo pe sho ye kɛɛ. Pa kona ye yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yennɛle le.> »

14

Izirayeli woolo pe daga mbe yarisunndo gbɔgɔwɔ pi yaga

¹ Kona, a Izirayeli tara leleɛle pɛle si pan ma pan ma cɛn na yɛgɛ sɔgɔwɔ mbanla yewe.

² Kì pye ma, a Yawe Yennɛle li si para na ni naa, ma yo fɔ:

³ «Sɛnwee pyɔ, ki leele mbele yɛɛn, pe yarisunndo wogo ki yɛn wa pe kotogo na. Yaraga ŋga ki yaa pe kan pe kurugo pe to kapege, ko pe yɛn na

yegε yinrigi ki na. Naga yen ma, mi yaa yere ki na panla yewe yaraga ka ni wi le?

⁴ Ki kala na, para pe ni, maga yo pe kan fɔ, pa We Fɔ, Yawe Yεnɲεlε lɪ yo yεen fɔ: <Izirayeli woo ɲa fuun wi yarisunndo wogo ki yen wa wi kotogo na, a wi yegε yen na yinrigi yaraga ɲga ki yaa wi kan wi kurugo wi to kapege ki na, na ki fɔ wi ka pan mbe Yεnɲεlε yɔn sɛnrɛ yofɔ wi yewe, mi ɲa Yawe Yεnɲεlε, muwi mi yaa wi yɔn sogo; mi yaa wi yɔn sogo mbe yala wi yarisunndo lεgerɛ nda wi maa gbogo ti wogo ki ni.

⁵ Ki ka pye ma, pa mi yaa Izirayeli woolo pe jatere wi kanɲga pe na, mbe ti pe songɔɔ mbe pan na kɔrɔɔ; katugu pɛ je na na pe yarisunndo tijangara ti kala na.>

⁶ «Ki kala na, ki yo Izirayeli woolo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yεnɲεlε lɪ yo yεen fɔ: <Ye songɔɔ ye pan, ye laga yarisunndo ti na, ye ye yegε ki laga ye yaara yanlɛrɛ tijangara ti ni fuun ti na.>

⁷ Izirayeli woo nakoma nambanɲa ɲa wi yen ma cɛn laga Izirayeli tara, na wa ka wi yεε laga lali na ni, a yarisunndo wogo ki yen wa wi kotogo na, a wi yegε yen na yinrigi yaraga ɲga ki yaa wi kan wi kurugo wi to kapege ka na, na ki fɔ wi ka pan Yεnɲεlε yɔn sɛnrɛ yofɔ wi kɔrɔɔ mbe yo wilan yewe wi kan, kona mi ɲa Yawe Yεnɲεlε, mi jate mi yaa wi yɔn sogo.

⁸ Mi yaa yiri ki fɔ wi kɔrɔɔ mbe win wi ni, mi yaa ki fɔ wi pye paa kacɛn yen konaa leele paa ki yuun paa yomiyɛlε yen, jango mbe sanmbala pe yeri. Mi yaa kaa wɔ wa na woolo pe sɔɔwɔ. Pa kona ye yaa ki jɛn fɔ muwi mi yen Yawe Yεnɲεlε le.

⁹ «Na Yenḡele yɔn senre yofɔ wa ka wi yeε yaga poo fanla, mbe senre ta yo, pa kona ki yaa pye ndεε mi ḡa Yawe Yenḡele, muwi m̀u fanla. Pa mi yaa yiri wi kɔrɔgɔ mboo tongɔ mboo wɔ wa Izirayeli, na woolo pe sɔgɔwɔ.

¹⁰ Pe ni fuun shyen pe yaa pe kapere ti go kala li lε. Yenḡele yɔn senre yofɔ wi kapege ki yen yege ḡa na, lere ḡa wi pan maa yewe, pa wi wogo ki yen ma fun.

¹¹ Ki ka pye ma, Izirayeli woolo pe se ka pungo mbe lali na ni naa, pe se ka pe yeε tege fyongɔ ni pe kambasinnde nda fuun pe yen na piin ti ni. Pa kona pe yaa ka pye na woolo, mi yaa ka pye pe Yenḡele. Mi ḡa ye Fɔ, Yawe Yenḡele, muwi mi yo ma.»

*Yaraga ka kpe se ya
mbe Yenḡele li kiti kongɔ ki sa*

¹² Kona, a Yawe Yenḡele li sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

¹³ «Senwee pyɔ, ndεε ki pye tara ta woolo kapege pye mi ḡa Yenḡele na na, mbe pye mbasinmbele na ni, kona mi yaa yiri ki tara ti kɔrɔgɔ na yawa pi ni, mbe pe yaakara ti jɔgɔ mberi wɔ wa, mbe fungo wa pe na. Mi yaa leele pe tongɔ mbe pe wɔ wa konaa yaayoro ti ni.

¹⁴ Ali na ki nambala taanri mbele, Nowe, naa Daniyeli konaa Zhɔbu pe ka pye wa tara woolo pe sɔgɔwɔ, poro cε pe yaa shɔ, naa pε sin ki kala na. We Fɔ, Yawe Yenḡele lo li yo ma.

¹⁵ «Nakosima na mi ka cεnre pere yirige mbe wa wa tara ti ni mbaa leele pe kuun, tara ti yaa tongɔ mbe koro waga; katugu cεnre ti yaa ka tara

woolo pe ni fuun pe tongo, lere se ka toro wa naa, ti fyere ti kala na.

¹⁶ Ali na ki leele taanri mbele paga pye wa tara ti ni, mi na ye Fo, Yawe Yenjele na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fo: <Pe se ka ya mbe pe pinambiile nakoma pe sumborombiile pe sho, poro taanri ce pe yaa ka sho; tara ti yaa ka tongo mbe koro waga.>

¹⁷ «Nakosima na mi ka tokobi yirige mbe wa tara ti na, na mi ka yo fo tokobi wi toro tara ti lagapyew, mbe leele pe gbo konaa yaayoro ti ni,

¹⁸ ali na ki leele taanri mbele paga pye wa tara ti ni, mi na ye Fo, Yawe Yenjele na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fo: <Pe se ka ya mbe pe pinambiile nakoma pe sumborombiile pe sho, poro taanri ce pe yaa ka sho.>

¹⁹ «Nakosima na mi ka yambewe wa ki tara woolo pe na, mbanla nanjbanwa gbo kala li wa pe na, mbe jogowo pye, mbe leele poro naa yaayoro ti gbo mberi wo wa,

²⁰ ali na ki leele taanri mbele, Nowe, naa Daniyeli konaa Zhobu paga pye wa tara woolo pe sogowo, mi na ye Fo, Yawe Yenjele na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fo: <Pe se ka ya mbe pe pinambiile nakoma sumborombiile pe sho; naa pe sin ki kala na, poro ce pe yaa ka sho.> »

²¹ Ko pungo na, a we Fo, Yawe Yenjele li si para na ni naa, ma yo fo: «Ali na mi kanla jologo kagala tugbongolo tijere ke wa Zheruzalemu ca ki na, koro ke yen tokobi, naa fungo, naa cenre pere konaa yambewe pi ni, jango mbe leele poro naa yaayoro ti gbo,

²² konaa ki ni fuun leele pele jɛnri yaa ka koro go na. Pinambiile naa sumborombiile yaa ka yiri wa ki woolo pe ni. Pe yaa ka pan ye kɔrɔgɔ. Na yaga ka pe tangalɔmɔ naa pe kapyere ti yan, pa ye kotogo ki yaa sogo ye na jɔlɔgɔ nɔga ki yaa to Zheruzalɛmu ca ki na ki wogo na.

²³ Ee, na yaga ka pe tangalɔmɔ naa pe kapyegele ke yan, ki yaa ye kotogo ki sogo ye na. Kiga pye ma, ye yaa ki jɛn fɔ kagala nɔgele fuun mi pye ca ki na, mi si ke pye jaga. We Fɔ, Yawe Yɛnɔɛle lo li yo ma.»

15

*Zheruzalɛmu ca woolo pe yɛn
paa ɛɛɛɛn tirige yɛn,
nɔga ki yaa sogo*

¹ Kona, a Yawe Yɛnɔɛle li sili sɛnrɛ ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

² «Sɛnwee pyɔ, mboro wo naga jate ndɛɛ ɛɛɛɛn tirige ki mbɔnrɔ kɔlɔgɔ tire sannda ti na wi le? Maa ki jate ki njere ti mbɔnrɔ kɔlɔgɔ tire sannda pyew ti njere ti na wi le?

³ Naga yɛn ma, lere mbe ya mbege tirige ka lɛ mbe yaraga ka gbegele ki ni le? Naga yɛn ma, lere mbe ya mbege njege ka kan mbogo na mbaa yaara yanɔgi ki na le?

⁴ Ayoo, pe maga le wa kason ki ni, kason ki maga sogo. Ki maga yinɛ shyɛn ti sogo, mbege nandogomɔ pi sogo; naga yɛn ma, ki mbe ya yaraga ka yɔn naa wi le?

⁵ Sanga ḡa ni ki yen lombonḡo, kii ya yaraga ka yon lere kan; koni k̄i kaa sogo mako, yinḡi lere mbe ya pye ki ni naa?»

⁶ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenḡele li yo yeen fo: «Yeḡe ḡa na pe ma ezezen tirige kanḡgaga ki wo wa kologo tire sannda ti sogowo mbege le kason mbege sogo, pa mi yaa ka jologo wa Zheruzalemu ca woolo pe na ma fun.

⁷ Mi yaa yiri pe korogo, mbe jologo wa pe na. Pe sho ma yiri kason ka ni, ean fo kason ki yaa ka pe sogo. Na mi ka ka yiri pe korogo, mbe jologo wa pe na sanga ḡa ni, pa ye yaa ki jen fo muwi mi yen ye Fɔ, Yawe Yenḡele le.

⁸ Mi yaa ti pe tara ti jogo ti koro waga, katugu pe pye mbasinmbele na ni.» We Fɔ, Yawe Yenḡele lo li yo ma.

16

*Zheruzalemu ca ki yen paa jele
ḡa wi woro ma sin wi polo wi ni*

¹ Kona, a Yawe Yenḡele li sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fo:

² «Senwee pyo, Zheruzalemu ca k̄i katijangara nda pye, ti naga ki na!

³ Maga yo pe kan fo, pa we Fɔ, Yawe Yenḡele li yo yeen Zheruzalemu ca ki wogo na fo: Kana tara to ti yen ma teleye pe tara re, pa pon se wa ti ni. Ma to wila pye Amori cenle woo, a ma no wi pye Heti cenle woo.

⁴ Ma sepilige ki ni, lere sila ta mbon kundine li kon, lere sila ta mbon woli tonmo ni mbon pye

kpoyi. Lere sila ma witige ki fa kɔ[†] ni paa yege nga na pe maa ki piin piyengele ke kan; lere sila parisanyeeɛ tege mboon fo.

⁵ Lere kpe sila ma yinriwe ta mbege kagala ngele la nunɔba pye ma kan, mboon sho. Eɛn fo ma sepilige ki ni, paa ma wa wa yan, katugu ma la kila ko pe na.

⁶ «Kona, maga ta mila pye na toro le ma tanla, a mi soon yan ma yen na pinligi wa ma kasanwa pi ni. A mi soon pye fo: <Mboon ta wa ma sege kasanwa pi ni, ma daga mbe pogo, ma daga mbe pogo!>

⁷ Mila ti, a ma yiri ma le paa wasege yan yen. Ma gbogo, ma tonlo, ma yon fo jenge. Ma yinengele kaa tugbolo, a ma sire yiri. Eɛn fo ma pye witiwaga kpenɔbelengebe.

⁸ «Ko punɔ na, a mi si toro le ma tanla naa, mo wele; a mi sigi yan fo ma gbɔn porogo na. Kona, a mi silan derigbogo ki nɔɔna yonro ti wa ma na mo witiwaga ki ton ti ni. A mi si wugu ma kan, ma yon finliwe le ma ni. We Fo, Yawe Yenɔle lo li yo ma. Koni ma pye na woo.

⁹ A mi soon woli tonmo ni, ma kasanwa pi laga ma na, mee sinme fa ma na.

¹⁰ A mi si yariporo le ma na, na pe sogo, ma selege sawira tiyonro le ma toro ti na, ma kurusijara na pe gbegele len jese ni wa kan ma yeri, konaa ma suwa jese derigbogo le ma na.

¹¹ A mi si fereyaara le ma na, ma kee yologo kannjine le ma kee ki na, ma yologo somu le wa ma yologo.

[†] 16:4 16.4: Faa kila pye pe ma ko fa piyenle li na mbe fanɔga le li ni.

12 A mì si numala kannjine le wa ma numala li na, ma nungbogolo le ma kan konaa ma wunluwɔ njala tiyɔnlɔ kan wa ma go ki na.

13 A mì sɔɔn fere tɛ naa warifuwe yaara ni, naa len jese yaripɔɔ ni, naa suwa jese yaripɔɔ ni, konaa yaripɔɔ nda pɛ sɔɔɔ. Ma yaakara tila pye muwe tiyɔɔn, naa sɛnrege, konaa oliviye tige pire sinmɛ. A mà si kannga ma yɔn fɔ jɛnɛ, ma pye paa wunlunjɔ yɛn.

14 Ma mɛge kila yiri wa cɛngele sanngala ke ni ma tiyɔnwɔ pi kala na. Ma tiyɔnwɔ pila pi yɛɛ yɔn fili, katugu mɪla ma fere, ma gbɔɔɔwɔ kan ma yeri. We Fɔ, Yawe Yɛnɛle lo li yo ma.»

*Zheruzalemu ca kɪ pye
paa nanjaa yɛn*

15 «Ɛɛn fɔ màa ma jigi wi taga ma tiyɔnwɔ pi na, ma mɛge nɔga kɪ yiri ki kala na, a kigi kan mà pye nanjaa. Màa ma yɛɛ pɛrɛ torofɔ pyew wi yeri, màa ma yɛɛ kan lere pyew wi yeri.

16 Màa ma yaripɔɔ tiyɔnrɔ ta le mari tɛge mɔɔ yarisunndo gbɔɔsara nda wa tinndiye pe na ti fere ti ni, nɔɔ nanjara ti piin wa ti na. Ki kala cɛnle la fa pye gben, la se si ka pye naa.

17 Tɛ fereyaara naa warifuwe fereyaara nda mɪla kan ma yeri, màri le ma yaara yanlere gbegele nambala, mari pye yarisunndo, nɛɛ nanjara piin ti ni.

18 Ma yaripɔɔ tiyɔnrɔ nda pɛ sɔɔɔ, to mà tɛge ma ki yarisunndo ti tɔn ti ni; na sinmɛ po naa na wusuna nuwɔ taan nɔ mɪla kan ma yeri, a màri wɔ saraga ti yeri.

19 Yaakara nda mîla kan ma yeri, to yen fɔ muwe tiyɔɔn naa sinme konaa senrege ni, ma ta mari pye ma yɔn suro, mà ti ni fuun ti le mari pye wusuna nuwɔ taan saraga, mari kan yarisunndo ti yeri. Nga kî pye koyi yɛɛn.» We Fɔ, Yawe Yenɲele lo lì yo ma.

20 «Pinambiile naa sumborombiile mbele màa se na kan, màa pe wɔ saraga yarisunndo ti yeri, jango pe pye ti yaakara. Ma nanjara ti sila ma yenle tin wi le?

21 Màa na piile pe kɔnlɔgi ma pe pye saraga, ma pe sogo kasɔn ma yarisunndo ti kan.

22 Mbɔɔn ta wa ma katijangara to naa ma nanjara ti ni, ma sila nawa to ma punwe sanga wi na, sanga ɲa ni màa pye witiwaga kpolokpolo konaa ma to na pinligi wa ma kasanwa pi ni.»

23 We Fɔ, Yawe Yenɲele lo lì yo ma fɔ: «Kapege ɲga fuun màa pye ki kala na, jɔlɔgɔ yaa ma ta. Jɔlɔgɔ yen ma wogo!

24 Mà yarisunndo yinre kan, mà sunzara gbegele katoro pyew ti ni.

25 Mà sunzara gbegele kɔngolo filisara ti ni fuun ti na. Ma tiyɔnwɔ màa jɔgɔ, mɔɔ yɛɛ kan torofɔ pyew wi yeri, mɔɔ nanjara kapyere ti lege.

26 Mà nanjara pye ma cɛnyɛɛnle, Ezipiti tara fenne pe nambala mbele fanɲga ni pe ni, mɔɔ nanjara ti lege fɔ mala nawa pi ɲgban na na.

27 Ki kala na, mî yiri fanɲga ni ma kɔrɔgɔ, mî ka kɔn wa ma tasaga ki na, mɔɔ le ma juguye pe keɛ, Filisiti tara fenne sumbonɔ† wele, poro

---

† 16:27 16:27: Filisiti tara fenne sumbonɔ poro pe yen Filisiti tara cara re.

mbele ma katijangara tìla pye na fere waa pe na we.

²⁸ Maa nanjara pye Asiri tara fenne pe ni, katugu nda maa pye ti sila ma yenle tin. Maa nanjara pye pe ni, een fo ti sila ma yenle tin.

²⁹ Maa pye nɔɔ nanjara ti piin Kana tara fenne pe ni nari lege, fo ma saa gbɔn wa Kalide tara, poro mbele pe yen safari wafenne wele, konaa ki ni fuun ti sila ma yenle tin.

*Zheruzalemu ca kapere tìla toro
ti da wi na*

³⁰ «E, ma kotogo kì ku ma na de! Mi ña ye Fo, Yawe Yenñele, muwi m̀ yo ma. Maa si kotogo le ma yee ni, naga kagala ke ni fuun ke piin paa nanjaa jenne yen.

³¹ Sanga ña ni maa ma yarisunndo yinre ti kan koŋgolo ke ni fuun ke filisara ti na, ma sunzara gbegele wa katoro ti ni fuun ti ni, ma sila pye paa nanjaa yen, ña wi maa penjara shoo.

³² Maa pye jele nandaa ña wi maa yee kan nambanmbala yeri, maa yera polo wi yaga wa.

³³ Nanjaa pyew pe maa sara, een fo mboro wo na, mà yarikanra kankan ma keenle pe ni fuun pe yeri. Mà pe sara, jaŋgo mbe pe tile mbe pan pe ni ma yee korogɔ, mbe yiri kee ki ni fuun ki na, mbe pan mbaa nanjara piin ma ni.

³⁴ Wa ma nanjara ti ni, m̀o kala li yirige li ye nanjaala sanmbala pe wolo li ni. Nambala poro pe ma saa na nanjaa wi lagajaa, poro pe ma nanjaa wi sara, ma si yala, mboro maa pye na poro sara. Ki kala na, ma kala li yiri li ye nanjaala sanmbala pe wolo li ni.

35 «Ki kala na, mboro Zheruzalemu ca nga nanjaa, Yawe Yenɲele li senre ti logo.

36 Pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: Mòɔ yee pagala, mòɔ fere ti yirige funwa na ma nanjara ti kala na, ma keenle pe ni konaa ma yarisunndo tijangara ti ni fuun ti ni; mòɔ piile pe gbo ma pè wɔ saraga ma yarisunndo ti yeri.

37 Ki kala na, mi yaa ma keenle pe ni fuun pe gbogolo, poro mbele pe kala làa pye mɔɔ ndanla we, poro mbele fuun pe yen mɔɔ ndanla konaa mbele pe yen mɔɔ mben pe ni. Mi yaa ka pe gbogolo mbe yiri kee ki ni fuun ki na, mbe pe wa ma na, mbɔɔn fere ti yirige funwa na pe yege na, jango pɔɔn witiwaga ki yan.

38 Mi yaa kiti kɔn ma na, paa yege nga na pe ma kiti kɔn jeele nandaala konaa jeele legboleele pe na. Na nanjbanwa gbɔɔ po naa na kayanga nga mi yaa wɔ ki kala na, mi yaa kɔɔn gbo.

39 Mi yaa kɔɔn le ma keenle pe kee. Pe yaa kɔɔn yarisunndo yinre ti jaanri, mbɔɔn sunzara ti jɔgɔ. Pe yaa kɔɔn yaripɔɔ ti wɔ ma na, mbɔɔn fereyaara nda gbɔgɔwɔ woro ti wɔ ma na, mbɔɔn yaga witiwaga.

40 Pe yaa ka janwa gbolo la yirige mbe wa ma na; pe yaa kɔɔn wa sinndeere ni, mbɔɔn furugu tokobi ni.

41 Pe yaa kɔɔn yinre ti sogo, mbe kiti kɔn ma na jeele legere yege na. Mi yaa kɔɔn nanjara ti kɔ, kona ma se kɔɔn kɔnlo wa sara naa.

42 Mi yaa kanla nanjbanwa gbɔɔ kala li pye ma na fɔ sa gbɔn wa li kɔsaga, yenjaga nga ki yen na ni ma kala na, ki yaa kɔ. Na nawa pi yaa yinɲgi, mi se ka nawa nɲban naa.

⁴³ Nga mila pye ma kan ma punwe sanga wi ni, mee nawa to ki na, een fo màa na nawa pi ngban ma kapyere ti ni fuun ti ni. Ki kala na, mi fun, mi yaa ti mɔɔ kapyere ti go kala li ɛ. Mi na ye Fo, Yawe yenɲele le, muwi mi yo ma. Naga yen ma, mee ma kalikalawa pi pye maa taga wa ma katijangara ti ni fuun ti na wi le?»

*Zheruzalemu ca kapyere ti tijanga
ma we cara sannda ti woro ti na*

⁴⁴ «Wele, leele mbele fuun pe maa yomiyegɛɛ waa, pe yaa kaa ki yomiyɛɛ na li waa ma na, mbaa yuun fo: <Yegɛ nga na nofo wi yen, pa sumborombo wi yen ma fun.>

⁴⁵ Ma yen ma no wi yeera pisee, wo na wuu polo wo naa wi piile pe wa we. Ma yen ma nosepiile jɛɛɛ pe nosepyo piiri, poro mbele pe pe penɛ poro naa pe piile pe wa we. Ye no wila pye Heti cenle woo, a ye to wo pye Amori cenle woo.

⁴⁶ Ma njo na wi yen ma cen wa yonloparawa kameɲge keɛ ki na, wo wi yen Samari ca konaa ki kanngara na cara ti ni. Ma jonlo sumboro na wi yen ma cen wa yonloparawa kalige keɛ ki na, wo wi yen Sodomu ca konaa ki kanngara na cara ti ni.

⁴⁷ Mbaa tanri mbaa yala pe tangalomo pi ni konaa pe katijangara pyege ki ni, ma sigi da ko ce na, een fo ma kapyere ti ni fuun ti tijanga ma we pe woro ti na.

⁴⁸ Mi na ye Fo, Yawe Yenɲele na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fo: <Mboro naa ma kanngara cara ti ni, nga ya pye, ma jonlo

sumboro, Sodomu ca ye, ko naa ki kanngara na cara ti ni, ti sila ki pye fyew.

⁴⁹ Wele, ma jonlo sumboro, sodomu ca ye, ki kapere tori nda yeen: Kila pye yee gbogowo ni, ma yaakara ta ma tin fo ma toro, ma pye yeyinngge na konaa fyere fu. Ko naa ki kanngara na cara ti ni, ti sila mbele pe yen tege na poro naa fyonwo fenne pe saga.

⁵⁰ Paa pye na yee tungu leele na, na katijangara piin na yee sogowo. Naa mila kaa ki yan ma, a mi si pe tongo ma pe wo wa.

⁵¹ Samari ca ko na, kapere nda ma pye, ki siri walaga pye. Ma katijangara nda ma pye, ti we Samari ca woro ti na. Samari ca naa Sodomu ca ki ni, to nda ti yen ma nosepiile jele, na lere ka pe katijangara nda fuun pe pye ti taanla ma woro ti ni, pe yaa yo fo poro sin ma we mboro na.

⁵² Koni mboro fun, ma daga mboon fere ti kun ma yee ni ma kapere ti kala na. Ma tanga kan ma nosepiile jele pe yeri, ki kaa pye ma kajogoro pye, nda ti yen ma tijanga ma we pe woro ti na we. A ki cen ndee pe sin ma we ma na. Koni ki gbon ma na ma fere sho, ma go ki sogo ma na, ma jen maga naga fo ma nosepiile jele pe sin ma we ma na.>

⁵³ Een fo konaa ki ni fuun, Sodomu ca naa ki kanngara na cara ti ni konaa Samari ca naa ki kanngara na cara ti ni, mi yaa songoro mberi tege wa ti yonlo li ni naa. Mi yaa ka mboro fun ma songoro mboon tege wa ma yonlo li ni.

⁵⁴ Pa kona ma yaa fere sho, fo ma go ki sogo ma na, nga fuun ma pye ki kala na. Ko yaa ki kan ki cara ti kotogo sogowo ta.

⁵⁵ Ma nɔsepiile jɛɛle wele, Sodomu ca konaa ki kanngara na cara ti ni, ti yaa ka songoro mbe cen wa ti faa yonlo li ni. Ma nɔsepyo sumboro, Samari ca ye, ko naa ki kanngara na cara ti ni, ti yaa ka songoro mbe cen wa ti faa yonlo li ni. Mboro naa ma kanngara na cara ti ni, ye yaa ka songoro mbe cen wa ye faa yonlo li ni.

⁵⁶ Sanga na ni ma pye nɔo yee gbogo, ma sila pye na para nɔo nɔsepyo sumboro, Sodomu ca ki tifaga wi le?

⁵⁷ Ki sanga wi ni, kila yala ma tipewe pi fa yiri funwa na gben. Koni ki gbɔn ma na, Aramu tara cara to naa ti kanngara na cara ti ni fuun ti ni, ti yen nɔo tifaga; Filisiti tara cara ti yen nɔo tegele keɛ ki ni fuun ki na.

⁵⁸ Koni ma yaa yere ma kalikalawa kapyere naa ma katijangara ti go kala li ni.» Yawe Yenɛɛle lo li yo ma.

*Yawe Yenɛɛle li yon finliwe
pi yen kosaga fu*

⁵⁹ Pa we Fɔ, Yawe Yenɛɛle li yo yeen fɔ: «Iga ma pye, mi yaa ki yongo pye ma na fun. Yon finliwe mba pi yen we sogowo ma jɔgɔ, ma wugu ma senre nda yo, ma siri jate.

⁶⁰ Konaa ki ni fuun, yon finliwe mba mila le ma punwe sanga wi ni, na jatere wi yaa koro pi na. Mi yaa yon finliwe mbakoo le ma ni.

⁶¹ Kiga pye ma, na maga koon njele naa ma jeenle sumbono pe yan naa, pa ma yaa nawa to ma kapyere ti na mbe fere sho. Mi yaa ka pe kan ma yeri, pe pye paa ma sumborombiile yen; een

fɔ mi woro na ko piin yɔn finliwɛ mba pi yen mi naa mboro sɔgɔwɔ po kala na.

⁶² Mi yaa kanla yɔn finliwɛ pi le ma ni naa; pa kona ma yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yɛnɛɛ le.

⁶³ Kona, ma yaa nawa to ma faa kapyere ti na, janɔgo ki fɛrɛ wa ma na, ma go ki sogo ma na. Kona, na mi ka kɔɔn kapere ti ni fuun ti kala yaga ma na sanga ɲa ni, ma se ka ya mbɔɔn yɔn ki yɛngɛ mbe para naa, fɛrɛ ti kala na.» We Fɔ, Yawe Yɛnɛɛ lo li yo ma.

17

*Yomiyɛɛ na làa wa yɔnye shyen
naa ɛrɛzɛn kɛrɛ sɛnrɛ na*

¹ Kona, a Yawe Yɛnɛɛ li sili sɛnrɛ ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

² «Sɛnwee pyɔ, nandalɛnɛ wa, ma yomiyɛɛ la wa Izirayeli woolo pe kan.

³ Maga yo pe kan fɔ pa we Fɔ, Yawe Yɛnɛɛ li yo yɛɛn fɔ: <Yɔn gbeɓɛɓɛ ɲa la pye wa, ɲa wi kanwira tila pye ma tɔnlɔndɔnlɔ, a kanwira sire ti tɔnlɔndɔnlɔ. Wi sire tila pye ma yɔnlɔgo yɔnlɔgo. Pilige ka, a wì si pan wa Liban tara yanwira ti go na, mɛɛ sɛdiri tige ka namunɔ njege kaw ma kari ki ni†.

⁴ Tige njege ɲga kila yagara ma wɛ ti ni fuun ti na, a wì sigi kaw ma kari ki ni safari wafɛnnɛ

---

† **17:3 17:3:** Yɔn gbeɓɛɓɛ ɲa sɛnrɛ ti yo wo yen ma taanla Babiloni tara wunlunaɲa Nebukanezari wo ni. Wo wila pan ma malaga gbɔn Zheruzalɛmu ca ki ni maga shɔ (Eze 12).

pele tara ni, ma saa ki tege jawo pyefenne cagboɔ ka ni†.

⁵ « ‹Ko punɔ na, a wi si Izirayeli tara tipile yirifonno la e ma saa li sanri laga nga ki fuguro ka ni. Wila li sanri tonmo legere pa tanla, paa yege nga na soli tire ma yiri tonmo laga na we†.

⁶ Ki tipile yirifonno li si kaa yiri ma pye ezezen tirige tiyongo, ma fulolo tara ti na. Ki njere tila tonlonndonlo ma kari wa yon wi kee yeri. Ki ninde tila kari wa wi nogo. Kila yiri ma pye ezezen tirige, ma njere tugbooro naa njere tumooro yirige.

⁷ Een fo, a yon wa yege si pan; wila pye gbegebeɛ, wi kanwira tila tonlonndonlo, a wi sire ti lege. Kona, a ezezen tirige ki sigi ninde ti yege sin ma kari wa wo fun wi yeri, ma ki njere ti jaraga ma kari wa wi yeri. Ezezen tirige kila pye naga jate fo ki yaa tonmo legere ta wa ko laga ko na mbe we kila pye laga kongbanna nga na ko na†.

⁸ Paa ezezen tirige ki sanri tara tiyonro ta na, tonmo legere pa tanla, jango ki njere wo, ki se mbe pye ezezen tirige tiyongo.»

⁹ «Maga yo Izirayeli woolo pe kan fo, pa we

---

† **17:4 17:4:** Ki senre nda ti yen na para Zhuda tara wunlunaja Yehoyakini wo naa wi tara legboolo pe yingiwe po senre na. Paa Yehoyakini wi yigi malaga kasopyo ma kari wi ni wa Babiloni tara. † **17:5 17:5:** Izirayeli tara tipile yirifonno lo li yen wunlunaja Sedesiyasi we. Babiloni tara wunlunaja Nebukanezari wila Sedesiyasi wi tege Zhuda tara ti wunlunaja (2 Wunlu 24.17). † **17:7 17:7:** Yon shyen woo wo yen ma taanla Ezhipiti tara wunlunaja Farawon wo ni; wunlunaja Sedesiyasi wila pye naga jate mbe yon finliwe le wi ni (Eze 17.15).

Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yɛn fɔ: <Naga yen ma, ki ɛɛzen tirige ki mbe ya mbege yɛ ta le? Naga yen ma, yɔn konɲbanɲa wi sege ninde ti kɔlogi mbege pire ti jɔgɔ konaa mbe ti ki waga, janɲo ki wɛfunfunndo ti ni fuun ti waga wi le? Wi yaa ki ɛɛzen tirige ki tile mbege kɔw ki ninde ti ni. Wi se ka jori fanɲga gbɔgɔ na nakoma janwa gbɔɔ na, mbege tile mbege kɔlogi.

¹⁰ Koni ɛɛzen tirige pɛ ko sanri, ɛɛn fɔ ki mbe ya mbege yɛ ta le? Na yɔnlɔ yirisaga tifeɛɛge wɛɛge kiga kaa gbɔɔn mbaa waa ki na, naga yen ma, ki se waga wi le? Ki yaa waga wa tara nda pɛge sanri ti na.> »

*Ezekiyeli wila yomiyɛle li kɔrɔ
wi yo Izirayeli woolo pe kan*

¹¹ Kona, a Yawe Yenɲele li sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

¹² «Ki cɛnɛ woolo mbele pɛ yiri ma je, ki yo pe kan fɔ: <Yee ki yomiyɛle na li kɔrɔ wi jɛn wi le?> Maga yo pe kan fɔ: <Ye wele, Babiloni tara wunlunaɲa wɔ kari wa Zheruzalemu ca ma saa Zhuda tara wunlunaɲa wo naa wi tara teele pe yigi, ma kari pe ni wa Babiloni tara.

¹³ Ko punɲo na, a wɔ si wunluwɔ go woo wa wɔ, ma yɔn finliwɛ le wi ni, ma ti a wɔ wugu maa kan mbe koro sinɲɛ wi ni. A wɔ si tara teele pe yigi ma kari pe ni wa Babiloni tara,

¹⁴ janɲo tara ti fanɲga ki kologo, tiga ka ya mbe yiri naa, leele pe koro yɔn finliwɛ na wo nunɲba ni.

¹⁵ ɛɛn fɔ, a wɔ si kaa yiri ma je Nebukanezari wi na, mɛɛ pitunmbolo torogo wa Ezhipiti tara

ma yo wunlunana wi shonye naa malingboonlo legere kan wi yeri. Naga yen ma, ko wogo nga wi pye yeen, wi mbe cew ta mele? Mbege ta wi yon finliwe pi jogo, wi yaa wi yee sho mele?» »

¹⁶ Mi na ye Fo, Yawe Yenhele na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fo: «Wunlunana na wila ki lerefo wi tege wunluwo pi na, wi yaa ka sa ku wa ki wunlunana wi tara ti ni, wa Babiloni ca; katugu wila wugu ma wunlunana wi kan ma senre nda yo, wi siri jate, wi yon finliwe pi jogo.

¹⁷ Ali na Ezhipiti tara wunlunana Farawon wiga pan malingboonlo ngbelege fannga wogo ni konaa malingboonlo legere ni, pe se ka ya mbe ki wunlunana wi saga malaga sanga wi ni; katugu Babiloni tara fenne pe yaa ka pan mbe lugusara gbegele konaa mbe tara gbogolo gbogolo ca ki mbogo ki na mbege fili, mbe ta mbe lelegere tongo.

¹⁸ Ki wunlunana wi yon finliwe pi jogo, katugu wila wugu ma senre nda yo, wii ti jate. Wila wi yee kan ma ki kagala ngele ke ni fuun ke pye. Koni wi se ya mboo yee sho naa.»

¹⁹ Ki kala na, we Fo, Yawe Yenhele, pa li yo yeen fo: «Mi na Yenhele na yinwege wolo, na mege ki na, ki wunlunana wila wuguro nda wugu na yee sogowo, wi siri jate; wilan yon finliwe pi jogo. Ki kala na, mi yaa wi kapere ti go kala li taga wi na.

²⁰ Mi yaa na mere ti jan wi na, mboo yigi wa na pen li ni. Mi yaa wi le mbe kari wi ni wa Babiloni tara, mbe sa kiti kon wi na wa ki laga

ki na wi mbasinme kapyere nda wì pye na na ti kala na.

²¹ Wi malingboonlo mbele fuun pe yaa kaa fee mbe sho, pe yaa ka pe gbo tokobi ni; mbele pe yaa ka koro go na pe ni, pe yaa ka gbɔn mbe jaraga mbe kari kee ki ni fuun ki na. Pa kona ye yaa ki jen fo mi ɲa Yawe Yenɲele, muwi m̀ para.»

*Yenɲele ligi yɔn fo lo kɔn
mbe Izirayeli wunluwo pi songoro
mboo tege wa pi yɔnlo*

²² Pa we Fo, Yawe Yenɲele li yo yeen fo: «Mi jate mi yaa ka njege ka kaw sediri tige ka namunjo na mbe saga sanri. Mi yaa ki njege yirifonngo ka kɔn wa njere ti ni fuun ti go na, mbe saga sanri yanwiga titonlogo ɲa ki yaraga ka go na†. ²³ Mi yaa saga sanri Izirayeli tara yanwiga ɲa ki yaraga ti ni fuun ti na wa ki go na. Ki yaa ka yiri mbe njere wo, mbe pire se, mbe pye sediri tige tiyongo. Sannjere ti cenle pyew ti yaa ka pan mbaa cɛen wa ki yinme pi ni; ti yaa kaa cɛen wa ki njere ti yinme pi ni.

²⁴ Pa kona yan tire ti ni fuun ti yaa ki jen fo mi Yawe Yenɲele, muwi mi ma tigbo go ki tirige, ma tipile li yirige. Mi ma tige tipirige ki waga, ma tiwaga ki pye ki ma fun. Mi Yawe Yenɲele, muwi m̀ para, mi yaa sigi pye.»

---

† **17:22 17:22:** Njege yirifonngo ɲa ki senre ti yo, ki yen ma taanla Izirayeli tara wunlunaja wo ni (Eze 34.23; 2 Sami 7.12-16). Yanwiga titonlogo ɲa ki yaraga, ko ki yen Zheruzalemu ca ye.

18

*Yennɛle li yaa kiti kon
lere pyew wi na
mbe yala wi kapyere ti ni*

¹ Kona, a Yawe Yennɛle li sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

² «Yinggi na, a ye nɛɛ ki yomiyɛle na li waa Izirayeli tara ti wogo na, na yuun fɔ:
<Teele pɛ ɛrɛzɛn pire tugboɔnrɔ ti ka,
a pe piile pe ngangala kɛ tanga pe na†.>

³ Mi ɲa ye Fɔ, Yawe Yennɛle na yinwege wolo, na mɛgɛ ki na, mi yen naga yuun fɔ ye se kaa ki yomiyɛle na li waa laga Izirayeli tara naa.

⁴ Ye wele, senwee piile pe ni fuun pe yinɲgele ke yen na wogolo. Teele pe yinɲgele o, piile pe yinɲgele o, ke yen na wogolo. Lere ɲa ka kapege pye wo wi daga mbe ku.

⁵ «Lesinɲɛ wi yen yege ɲga na ki ɲga, wi maa tanri kaselege na, na kasinɲge piin.

⁶ Saara nda pe maa woo wa yanwira ti na wila la ta kaa, wila la yege yinrigi Izirayeli woolo yarisunndo ti na. Wila wi lewee yenle wi jɔ wi ta. Wila sinle jɛle ɲa wi yen naa jogolo yaan wi ni.

⁷ Wila li lere go na; wi ka lere jin mboo kɛɛ yaraga sho mbege tege fɔgɔ ki yɔnlɔ, wi ma kaa ki songɔrɔ ki fɔ wi na. Wila yu. Funɲo yen mbele na, wi maa yaakara kaan pe yeri, wi ma yaripɔgɔ kan lere ɲa wi yen witiwaga wi yeri.

⁸ Wila fɔgɔ le lere na mbaa tɔnli jaa ki go na, wila la tɔnli pee jaa. Wi maa kɛɛ kɪ wɔ

---

† 18:2 18.2: Zhere 31.29

kambasinŋge pyege ki ni, wi ma kiti wi kon kaselege na lere naa wi lewee yenle pe sogowo.

⁹ Wi maa tanri na kondɛgɛŋgɛle koro naa na kakɔndɛgɛŋgɛle ke na ma yala kaselege ki ni. Ki lerefo wi yen lesinɛ. Wi yaa laa yinwege ki piin. We Fo, Yawe Yenɛle le, lo li yo ma.

¹⁰ «Ɛɛn fo, na ki lerefo wi ka pinambyo se, na wi pye lepee konaa legbolere, nakoma wi pye ki kapyere cenle nda ka pyefo,

¹¹ mbe sigi ta wi to wi sila ki cenle ka pye, na ki pyo wi ka saa saara nda pe maa woo wa yanwira ti na ti kaa, na wi kaa lewee yenle wi jo wi ta,

¹² na wi kaa nii fyɔnwɔ fenne poro naa leelee mbele pe yen tege na pe go na, na wi kaa yuun, yaraga nga wi sho fɔgɔfo wi yeri maga tege fɔgo ki yɔnlɔ, na wi sigi songoro wi na, na wi kaa yege yinrigi yarisunndo ti na, mbaa katijangara piin,

¹³ na wi ka fɔgo le lere na mbaa tɔnli jaa ki go na, na wi kaa tɔnli pee shoo, naga yen ma, ki pyo wi yaa koro mbaa wi yinwege ki piin wi le? Ayoo wi se koro mbaa wi yinwege ki piin. Ki katijangara nda fuun wi pye ti kala na, pe yaa kaa gbo; wi yaa suu yeera kunwo pi go kala li le.

¹⁴ «Ɛɛn fo na pinambyo ka pye nana wa yeri, kapere nda fuun wi to wi pye, na wi ka pye ti jenme, na wi kari yan, na wii yenle mbaa ti nunɔba ti piin,

¹⁵ na wi woro na saara nda pe maa woo wa yanwira ti na ti kaa, na wi woro na yege yinrigi Izirayeli tara yarisunndo ti na, na wi suu lewee yenle wi jo wi ta;

¹⁶ na wi woro na nii lere go na, na wi woro na

yaraga ka shoo fɔgɔfɔ wi yeri mbege tɛgɛ fɔgɔ ki yɔnɔ, na wi woro na yuun, na wi kaa yaakara kaan fungo fɔ wi yeri mbaa yaripɔrɔ kaan ɲa wi yen witiwaga wi yeri;

¹⁷ na wi woro na kambasinɲge piin lere na, na wi woro na tɔnli jaa fɔgɔ go na, na wi si woro na tɔnli pee shoo, na wi kaa tanri na kakɔndɛgɛɲgɛlɛ naa na kondɛgɛɲgɛlɛ ke na, ki lerefɔ wi se ku wi to wi kajɔɔgɔ ki kala na; wi yaa laa yinwege ki piin, ki woro na lere kɔɔn shyɛn.

¹⁸ Wi to wo wì leele pe jɔɔ, ma pe kɛɛ yaara ti yu, ma kambasinnde pye wi tara woolo pe na. Wowi wi daga mbe ku wi kapere ti kala na.

¹⁹ «Ye maa yuun fɔ: <Yinɲi na kapere nda tofɔ wì pye, ti fɔgɔ kii si daga mbe tɔn pyɔ wi na?> Ki se pye ma, katugu pyɔ wì tanga kaselege naa kasinɲge ki na, konna mala kondɛgɛɲgɛlɛ ke ni fuun ke yigi na tanri ke na. Ki pyɔ wi yaa laa yinwege ki piin, ki woro na lere kɔɔn shyɛn.

²⁰ Lere ɲa ka kapege ki pye, ko fɔ wo wi daga mbe ku. Tofɔ wi kajɔɔgɔ ki go kala li se to pyɔ wi na, pyɔ wi kajɔɔgɔ ki go kala li se to tofɔ wi na. Lesinɲɛ wi yaa kaa kasinmɛ pi tɔnli wi ta, lepee wi tipewe pi go kala li yaa ka to wi na.»

Kapege pyefɔ naa lesinɲɛ pe sara

²¹ «Na lepee wi ka punɲo le wi kapere nda fuun wì pye ti ni mberi yaga, na wi kaa tanri na kondɛgɛɲgɛlɛ ke ni fuun ke na, mbaa na kakɔndɛgɛɲgɛlɛ naa na kasinɲge ki piin, ki woro na lere kɔɔn shyɛn, wi yaa laa yinwege ki piin, wi se ku.

²² Kapere nda fuun wì pye ka kpe se jate wi go na naa; kasinge konɔ na wì tanga li kala na, wi yaa laa yinwege ki piin.

²³ Naga yen ma, yaa ki jate ndεε lepee wi kunwɔ po pilan ndanla wi le? We Fɔ, Yawe Yenɲεε lo lì yo ma. Mi maa ki jaa wi wɔ wa wi kombegele ke ni, wila wi yinwege ki piin.

²⁴ «Na lesinɲε wi kaa kasinge pyege ki yaga, mbaa kambasinɲε ki piin, lepee wi maa katijangara nda fuun piin, na wi kaa ti fɔrɔgi, naga yen ma, wi yaa laa yinwege ki piin wi le? Wi kasinge ɲga fuun wì pye pe se nawa to ka kpe na. Wi yaa ku wi kambasinmε naa wi kapere nda wì pye ti kala na.

²⁵ «Ye maa yuun naa fɔ: <We Fɔ wi konɔ li woro ma yala.> Yoro Izirayeli woolo ye logo na yeri jɛɲɛ. Naga yen ma, mi na konɲolo koro ke woro ma yala wi le? Naga yen ma, yoro konɲolo koro ma ke woro ma yala?

²⁶ Na lesinɲε wa kaa kasinge pyege ki yaga mbaa kambasinɲε piin mbe si ku, ki fɔ wì ku wi kambasinɲε ko kala na.

²⁷ Εεn fɔ na lepee wa kaa kapege pyege ki yaga mbaa tanri kaselege naa kasinge na, wi yaa wi yinwege ki ta.

²⁸ Na wi ka jatere ta mboo kajɔgɔrɔ ti ni fuun ti jɛn mberi yaga, pa wi yaa laa yinwege ki piin, wi se ku.

²⁹ «Εεn fɔ yoro Izirayeli woolo ye yen na yuun fɔ: <We Fɔ wi konɔ li woro ma yala.> Yoro Izirayeli woolo, naga yen ma, mi na konɲolo koro ke woro ma yala wi le? Naga yen ma, yoro konɲolo koro ma ke woro ma yala?

³⁰ «Ki kala na, mi yaa ka kiti kɔn ye ni fuun nunɔba nunɔba ye na mbe yala ye kapyegele ke ni, yoro Izirayeli woolo wele. We Fɔ, Yawe Yennɛle lo li yo ma. Ye ye tangalɔmɔ pi kanɔga, ye sɔngɔrɔ ye punɔgo wa ye kajɔgɔrɔ ti ni fuun ti yeri, janɔgo ye kajɔgɔrɔ tiga ka ti ye tɔngɔ.

³¹ Kajɔgɔrɔ nda fuun yaa piin, ye laga ti na, ye ye kotogo ki kanɔga fɔnɔnɔ, ye nawa jatere fɔnɔ le ye yɛɛ ni. Yoro Izirayeli woolo, yinɔgi na ye nɛɛ jaa mbe ku?

³² Mi na ye Fɔ, Yawe Yennɛle, muwi m̀ yo ma fɔ: «Lere mbe ku ki woro mala ndanla. Ki kala na, ye ye tangalɔmɔ pi kanɔga ye kapege ki yaga, janɔgo yaa ye yinwege ki piin.» »

19

*Kunwɔ yurugo na kila kɔ
Izirayeli tara yɛkeele pe wogo na*

¹ Kona, a we Fɔ ẁ sho fɔ: «Mboro wo na, Ezekiyeli, ma kunwɔ yurugo kɔ Izirayeli tara teelee pe wogo na, ma yo fɔ:

² E, ma nɔ wila pye paa jara nɔ gbɔɔ† yen jaraye pe sɔgɔwɔ!

Wila pye ma sinle wa jara yirifɔnmbɔlo pe sɔgɔwɔ, naa piile pe yɔn suro ti woo.

³ Wila wi pyɔ wa koro,
a ẁ yiri ma pye jara yirifɔnɔ.

Na wila kagbogo ki fɔrɔgɔ,
a wila leele pe kuun.

⁴ Cɛngɛle kɛle yɛgɛ woolo la wi kala li logo,

---

† **19:2 19:2:** Jara nɔ gbɔɔ na wi sɛnrɛ ti yo, wo yen ma taanla Zheruzalemu ca ko ni nakoma Zhuda cɛnlɛ lo ni.

a pè ti wì to wege ka ni.

A pè suu yigi ma tugurɔn kannjinɛ le wa wi numala li na, mɛɛ kari wi ni wa Ezhipiti tara†.

⁵ «Naa jara nɔ wila kaa ki yan wùu pinambyɔ wi sige ma saa te,

a wi jigi wì si kɔn wi na.

A wì suu pyɔ wa yege le maa koro, maa pye jara yirifɔnɔ.

⁶ A wi nɛɛ yanri jara sanmbala pe sɔgɔwɔ.

Wila yiri ma pye jara yirifɔnɔ;

wila kagbogo ki fɔrɔgɔ,

a wila leele pe kaa.

⁷ Wila pe malaga sigeyinɛ ti jaanri†, ma pe cara ti tongɔ.

Wi gbelege ki kala na, tara to naa ti nawa yaara ti ni fuun ti sunndo wila kɔn ti na.

⁸ Cɛngele ngele ke yen maa maga, kè si yiri wi kɔrɔgɔ,

ma yiri keɛ ki ni fuun ki na.

Kàa ke mɛɛ ti jan wi na,

a wì to wa ke wege ki ni.

⁹ Pàa tugurɔn kannjinɛ le wa wi numaga ki na

maa le gbaga ka ni,

ma kari wi ni wa Babiloni tara wunlunaɲa wi yeri.

Pàa saa wi tɔn malaga sigego ka ni,

---

† **19:4 19.4:** Ki senɛ nda ti yen na para Zhuda tara wunlunaɲa Yowahazi wo senɛ na. † **19:7 19.7:** Ki laga nɔ ki senɛ ti woro ma filige Yenɲele senɛ sewe nɔ wi yen Aramuye senɛ ni wi ni.

janngo paga kaa magala li logo naa wa Izirayeli tara yanwira ti na.»

*Kunwɔ yurugo nga kila ko
ɛɛɛɛɛɛɛ tirige ki wogo na*

¹⁰ Ma nɔ wila pye paa ɛɛɛɛɛɛɛ tirige yɛn, nga ki yɛn ma sanri logɔ yɔn na.

Pire lɛgɛɛ naa njere lɛgɛɛ la pye ki na tɔnmɔ lɛgɛwɛ pi kala na.

¹¹ Njere tugbɔɔɔ la pye ki na,

a ki njere ti pye wunlumbolo pe kanngala.

Kila tɔnlɔ ma yagara ma wɛ tire sannda ti na;

pe ma koro lege naga yaan ki yagawa,

naa ki njere lɛgɛɛ ti kala na.

¹² Ɛɛn fɔ pàa ki kɔw nanngbanwa gbɔɔ ni maga wa tara;

yɔnlɔ yirisaga tifeɛɛɛ kila ki pire ti waga, a ti toori.

Ki njere tugbɔɔɔ tila kaari ma waga;

a kason kɪri sogo.

¹³ Koni pè saa ɛɛɛɛɛɛɛ tirige ki sanri wa gbinri wi ni, wa lawaga tara nda tɔnmɔ woro wa.

¹⁴ Kason yiri wa ki tirige ki ni maga njere to naa ki pire ti sogo.

Njege gbenge si koro ki na naa, nga ki mbe ya pye wunluwɔ kanngala.

Ki yurugo nga ki yɛn kunwɔ yurugo; ki yaa koro mbaa koo kunwɔ yurugo yɛn.

20

*Yennɛle làa pye na Izirayeli woolo
pe yege sinni,
ali mbege ta pàa yiri ma je*

¹ Izirayeli woolo pe yigingɔɔ malaga kasopiile, ki yeɛ kɔɔshyen wolo li yenje kanɔurugo wogo ki pilige ke wogo ki na, a Izirayeli tara leleɛɛ pèle si pan ma cen na yege sɔɔwɔ, jango mbe Yawe Yennɛle li yewe mbeli nandanwa kala li jen.

² Kona, a Yawe Yennɛle li sili senre ti kan na yeri ma yo fɔ:

³ «Senwee pyɔ, ki yo Izirayeli tara leleɛɛ pe kan fɔ mi ɲa ye Fɔ, Yawe Yennɛle le, pa mi yo yeɛn fɔ: <Naga yen ma, muwi ye pan mbe yewe mbanla nandanwa kala li jen wi le? Kaselege ko na, mi ɲa Yennɛle na yinwege wolo, na mege ki na, mi se ti yanla yewe.> We Fɔ, Yawe Yennɛle lo li yo ma.

⁴ «Senwee pyɔ, ma yeɛ gbegɛle, ma kiti kɔn pe na, ki pyewe piga kaa ma kɔn shyen. Pe tɛɛye pàa katijangara nda pye, ma pe nawa to ti na.

⁵ Maga yo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yennɛle li yo yeɛn fɔ: <Pilige ɲga ni, mɪla Izirayeli woolo pe wɔ, mɪlan keɛ ki yirige ma wugu ki Zhakobu setirige piile pe kan. Mɪla na yeɛ naga pe na wa Ezhipiti tara. Mɪlan keɛ yirige ma wugu pe kan ma yo fɔ: Muwi mi yen Yawe Yennɛle, ye Yennɛle le.>

⁶ Ki pilige ki ni, mɪla wugu ma pe kan, ma yo mi yaa pe yirige wa Ezhipiti tara mbe kari pe ni tara ta ni, nda mɪla gbegɛle pe kan, nda nɔnɔ naa

senrege yen na fuun wa ti ni. Tara nda ti yen ma yon ma we tara ti ni fuun ti na[†].

⁷ Mila pe pye fo: <Ye ni fuun nunḡba nunḡba, yarisunndo tijangara nda ye yen na yege yinrigi ti na, yeri wa. Yaga ka ye ye tege fyongɔ ni mbaa Ezhipiti tara yarisunndo ti gbogo. Muwi mi yen Yawe Yenḡele, ye Yenḡele le.>

⁸ «Een fo paa yiri ma je na na, pe sila yenle mbe logo na yeri. Pe ni wa kpe sila yarisunndo tijangara nda paa pye na yege yinrigi ti na ti wa, pe sila je Ezhipiti tara yarisunndo ti na. Mila ki sonri mbanla nanḡbanwa gbɔɔ kala li wa pe na, mbanla nanḡbanwa kala li pye pe na fo sa gbɔn wa li kosaga, wa Ezhipiti tara ti ni.

⁹ Een fo mi sila yenle mbege pye pe na ma, na mege ko kala na, janḡo paa pye ma cen cengele ḡele sɔḡɔɔ, na mege ki ka ka jɔḡo ke yege sɔḡɔɔ, poro wele mila na ye naga pe na, ma pe yirige ma pe wo wa Ezhipiti tara.

¹⁰ «Mila pe yirige wa Ezhipiti tara ma kari pe ni wa gbinri wi ni.

¹¹ A mi silan kondɛḡenḡele ke kan pe yeri, mala kakɔndɛḡenḡele ke naga pe na; senwee wi daga mbaa tanri ke na, janḡo mbaa wi yinwege ki piin ke fanḡa na.

¹² Mila na cenpilige ki kan pe yeri, ki pye paa kacɛn yen mi naa poro sɔḡɔɔ, janḡo pege jen fo muwi mi yen Yawe Yenḡele le, na li pe pye kpoyi[†].

[†] **20:6 20:6:** Eki 6.2-8   [†] **20:12 20:12:** Na li pe pye kpoyi, ko kɔɔ wo yen fo na li pe tege pe ye li ye kan; Eki 31.13; Levi 20.8; 22.9.

13 Eɛn fɔ Izirayeli woolo pàa yiri ma je na na wa gbinri wi ni. Pe sila tanga na kondɛgɛngɛlɛ ke na; pàa je na kakɔndɛgɛngɛlɛ ke na, koro ngele sɛnwee wi daga mbaa tanri ke na, jango mbaa wi yinwege ki piin ke fannga na. Pàa na cɛnpilige ki jɔgɔ fɔ tipege. A m̀ sigi sɔnri mbanla nanɔbanwa kala li wa pe na wa gbinri wi ni, mbe pe tɔngɔ pew.

14 Eɛn fɔ mi sila ki pye ma, na yɛera mɛgɛ ko kala na, jango m̀la pe yirige wa Ezhipiti tara ti ni cɛngɛlɛ ngele yɛgɛ na, na mɛgɛ ki ka ka jɔgɔ wa ke yɛgɛ sɔgɔwɔ.

15 Muwi m̀la na kɛɛ ki yirige ma wugu pe kan wa gbinri wi ni, ma yo fɔ mi se kari pe ni wa tara nda m̀la kan pe yeri ti ni; to nda nɔnɔ naa sɛnrɛgɛ yɛn na fuun wa ti ni, ti si yɛn ma yɔn ma wɛ tara ti ni fuun ti na.

16 M̀la ko pye ma, katugu pàa je na kakɔndɛgɛngɛlɛ ke na. Pe sila pye na tanri na kondɛgɛngɛlɛ ke na; pàa pye nala cɛnpiliye yi jogo, katugu pe jatere ẁla koro pe yarisunndo to na.

17 Konaa ki ni fuun, m̀la pe wele ma pe yinriwɛ ta, mi sila pye na jaa mbe pe tɔngɔ; mi sila pe tɔngɔ mbe pe wɔ wa gbinri wi ni.

18 «M̀la ki yo pe piile pe kan wa gbinri wi ni fɔ: <Yaga kaa tanri ye tɛlɛye pe kondɛgɛngɛlɛ ke na. Yaga ka pe kakɔndɛgɛngɛlɛ ke yigi mbaa tanri ke na, yaga kaa pe yarisunndo ti gbogo mbe ye yɛɛ tɛgɛ fyɔngɔ ni.

19 Muwi mi yɛn Yawe Yɛnɛlɛ, ye Yɛnɛlɛ le. Yaa tanri na kondɛgɛngɛlɛ ke na, yanla kakɔndɛgɛngɛlɛ ke yigi yaa tanri ke na.

20 Yanla cɛnpiliye yi pye kpoyi, pa kona ki yaa pye paa kacɛn yɛn mi naa yoro sɔgɔwɔ, janɔ yɛgɛ jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnɔɔlɛ, yɛ Yɛnɔɔlɛ lɛ.»

21 «Ɛɛn fɔ pɛ piilɛ fun pàa yiri ma jɛ na na. Pɛ sila tanga na kondɛgɛnɔɔlɛ kɛ na, pɛ sila na kakɔndɛgɛnɔɔlɛ kɛ yigi mbaa tanri kɛ na; koro nɔɔlɛ sɛnwɛɛ wi daga mbaa tanri kɛ na, janɔ mbaa wi yinwɛgɛ ki piin kɛ fanɔɔga na. Pàa na cɛnpiliye yi jɔgɔ. A mì sigi sɔnri mbanla nanɔɔbanwa gbɔɔ kala li wa pɛ na wa gbinri wi ni, mbanla nanɔɔbanwa kala li pye pɛ na fɔ sa gbɔn wa li kɔsaga.

22 Ɛɛn fɔ mi sila ki pye, na yɛɛra mɛgɛ kɔ kala na, janɔ mɔla pɛ yirige wa Ezhipiti tara cɛngɛlɛ nɔɔlɛ yɛgɛ na, na mɛgɛ ki ka ka jɔgɔ kɛ yɛgɛ sɔgɔwɔ.

23 Muwi mɔla na kɛɛ ki yirige ma wugu pɛ kan fun wa gbinri wi ni, mbe pɛ jaraga wa cɛngɛlɛ sanɔɔgala kɛ sɔgɔwɔ, mbe pɛ jaraga mbe kari tara pyew ti ni.

24 Katugu pɛ sila pye nala kakɔndɛgɛnɔɔlɛ kɛ piin; pàa jɛ na kondɛgɛnɔɔlɛ kɛ na, mala cɛnpiliye yi jɔgɔ. Pàa pye na yɛgɛ yinrigi pɛ tɛlɛyɛ pɛ yarisunndo ti na.

25 Kì pye ma, a mì si kondɛgɛnɔɔlɛ kan pɛ yeri, nɔɔlɛ kɛ sila pye ma yɔn, ma kakɔndɛgɛnɔɔlɛ kan pɛ yeri, nɔɔlɛ pɛ saa ya mbaa pɛ yinwɛgɛ ki piin kɛ fanɔɔga na.

26 Mɔla ti, a pè pɛ yɛɛ tɛgɛ fyɔngɔ ni pɛ saara ti ni; to tɔla pye pɛ pinambiilɛ konɔɔbanmbala mbele fuun pàa pye na woo saraga na pɛ sori kasɔn ni. Mɔla ki pye ma, ma jɔlɔgɔ wa pɛ na,

janngo pege jen fo muwi mi yen Yawe Yenɲele le.»

*Izirayeli woolo pe sila logo
Yenɲele li yeri wa Kana tara*

²⁷ Ki kala na, senwee pyɔ, para Izirayeli tara woolo pe ni, maga yo pe kan fo: «Pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fo: <Ye tɛleye paa na tifaga fun, katugu pe sila koro sinmbele na ni.

²⁸ Milan kee ki yirige ma wugu, ma yo mi yaa tara nda kan pe yeri, a mi si kari pe ni wa ti ni. Eɛn fo, a pe si saa na yege yinrigi tinndiye titɔnlɔmbɔlɔ pe na konaa tigbɔrɔ nda fuun ti yen were ni ti na. Pa paa pye na pe saara ti woo wa ki lara ti ni; paa pye na pe yarilire saara ti woo wa, naa pe wusuna nuwɔ taan saara ti ni konaa pe duven saraga nga pe ma wɔ ma wo ki ni ma ta mala nanɲbanwa pi yirige na ni.»

²⁹ Kona, a mi si pe yewe ma yo fo: <Ye maa kee wa sunzara nda wa tinndiye pe na, ko yen yinɲi?> Ali ma pan ma gbɔn nala, pe maa ki lara ti yinri sunzara.

³⁰ «Ki kala na, ki yo Izirayeli tara woolo pe kan fo: <Pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fo: Naga yen ma, ye si ye ye tɛge fyɔngɔ ni paa ye tɛleye pe yen wi le? Naga yen ma, ye woro na kalikalawa piin na pe yarisunndo tijangara ti gbogo wi le?

³¹ Ali ma pan ma gbɔn nala, ye yen na ye ye teri fyɔngɔ ni, naa ye yen na ye saara ti woo, na ye piile pe woo saraga na pe sori kasɔn ni ye yarisunndo ti ni fuun ti kan we. Yoro Izirayeli woolo, yaa ki sɔnri ndɛɛ mi yaa ye yaga yanla yewe wi le? Ayoo dɛ. Mi na ye Fɔ, Yawe Yenɲele

na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fo mi se yenle ki na yanla yewe.»

³² «Ye yen naga sonri wa ye nawa naga jaa mbe pye paa cengele sanngala ke yen, konaa mbe pye paa tara sannda ti woolo pe yen, mbaa tire naa sinndæere ti gbogo. Eɛn fo ki wogo ki se pye.

³³ Mi na ye Fo, Yawe Yenɲele na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fo mi yaa cen wunluwo pi na ye go na, na fannga konaa na yawa pi ni, mbanla nanɣbanwa gbɔɔ kala li wa ye na.

³⁴ Mi yaa ka ye yirige mbe ye wo wa cengele sanngala ke soɔwo; mila ye jaraga ma kari ye ni tara nda ni, mi yaa ka ye yirige wa ti ni, mbe ye gbogolo naa na fannga konaa na yawa pi ni, mbanla nanɣbanwa gbɔɔ kala li wa ye na.

³⁵ Mi yaa ka kari ye ni gbinri wa ni, mbe ye laga cengele sanngala ke na, we sa we yeɛ yan gbɔɔyi, mbe kiti kon ye na.

³⁶ Yege nga na mila kiti kon ye tɛleye pe na wa Ezhipiti tara ti ni, ki pyelomo nunɣba pi na fun, mi yaa kiti kon yoro fun ye na.» We Fo, Yawe Yenɲele lo li yo ma.

³⁷ Mi yaa ka ye yege sin na yaayoro konrikanngala li ni mbe kari ye ni wa na yon finliwe laga ki ni.

³⁸ Leele mbele pe yiri ma je na na konaa mbele pee logo na yeri, mi yaa pe conri mbe pe wo wa ye soɔwo. Pe yen ma cen tara nda ni ma pye nambanmbala, mi yaa ka pe yirige wa ti ni. Eɛn fo pe se ka songoro mbe pan laga Izirayeli tara ti ni. Pa kona ye yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenɲele le.

39 «Yoro wo na, yoro Izirayeli woolo wele, pa we Fɔ, Yawe Yennɛle li yo yɛɛn fɔ: <Ye ni fuun nunḡba nunḡba yaa kee ye saa ye yarisunndo ti gbogo fasi! Ɛɛn fɔ ko punḡo na, ki ye ndanla ma ye mben ye yaa kaa nuru na yeri. Na meḡe nḡa ki yɛn kpoyi, ye se kaga tɛḡe fyɔnḡo ni naa ye yarikanra to naa ye yarisunndo ti ni.>

40 Katugu Izirayeli tara woolo pe ni fuun, mbele fuun pe yaa ka pye mbe cɛn wa tara ti ni, pe yaa kaa paan mbaa na gbogo wa na yanwiga kpoyi ki na, yanwiga nḡa ki yagara Izirayeli tara yanwira ti ni fuun ti na we. We Fɔ, Yawe Yennɛle lo li yo ma. Pa mi yaa ka yɛnɛ ye na wa ki laga ki na. Mi yaa ka yo yaa paan ye yarikanra ti ni, naa ye yarilire fɔnndo konḡbannda saara ti ni konaa yaara nda fuun ye yaa ka tɛḡe ti ye na kan ti ni.

41 Yɛ gbɔn ma jaraga ma kari cɛnḡele nḡele sɔḡɔɔ konaa tara nda ni, na mi ka ka ye yirige wa ke sɔḡɔɔ mbe ye gbogolo naa, pa mi yaa ka yɛnɛ ye na paa saraga nuwɔ taan wogo yɛn. Kiga pye ma, kagala nḡele mi yaa pye ye ni ke kala na, mi yaa ki naga cɛnḡele sanḡgala ke na fɔ muwi mi yɛn Yennɛle na li yɛn kpoyi.

42 Na mi ka ka sɔnḡɔɔ mbe pan ye ni wa Izirayeli tara ti ni, to nda mɪla na kɛɛ ki yirige ma wugu mberi kan ye teleye pe yeri, pa kona ye yaa ki jɛn mbe yo fɔ muwi mi yɛn Yawe Yennɛle le.

43 Wa ki laga ki na, ye yaa ka nawa to ye tangalɔmɔ lɛɛ pi na konaa ye kapyere nda yɛ pye ma ye yɛɛ tɛḡe fyɔnḡo ni ti na. Ye yaa ka lakɔ ye yɛɛ na kapere nda fuun yɛ pye ti kala na.

44 Yoro Izirayeli woolo wele, mi se ka ye yigi

mbe yala ye tangalomo pee po naa ye kafaara ti ni, een fo mi yaa ka ye yigi jenge na yera mege ko kala na. Pa kona ye yaa ki jen mbe yo fo muwi mi yen Yawe Yenjele le.» We Fo, Yawe Yenjele, lo li yo ma.

21

Fyere senre nda tila yo Zhuda tara ti wogo na

¹ Yawe Yenjele laa li senre ti kan na yeri, ma yo fo:

² «Senwee pyo, kannga ma yega wa wa yonloparawa kalige kee tara ti yeri, ma para ma wa yonloparawa kalige kee tara ti na, ma Yenjele li yon senre yo ma wa mbele pe yen ma cen wa yonloparawa kalige kee tara† kologo ki ni pe na.

³ Maga yo yonloparawa kalige kee kologo woolo pe kan fo pe Yawe Yenjele li senre ti logo. We Fo, Yawe Yenjele, pa li yo yeen fo: «Mi yaa kason le ye ni. Ki kason ki yaa ka ye laga tire tipiire naa tiwara ti ni fuun ti sogo. Ki kason yinne li se ka figi. Ki yaa ka lere pyew wi yega ki mulugu, mbege le wa yonloparawa kalige kee ki na fo sa gbon wa yonloparawa kamege kee ki na.

⁴ Kona leele pe ni fuun pe yaa ki yan mbege jen fo mi Yawe Yenjele, muwi migi kason ki le; ki se si ya figi.» »

---

† **21:2 21.2:** Nga ki yo fo yonloparawa kalige kee tara, ko yen na para Zhuda tara to senre na.

⁵ Kona, a mì sho fɔ: «E, we Fɔ, Yawe Yɛnɛɛ, leele pe yɛn naga yuun fɔ: <Ki nanja ŋa wi yɛn na yomiyɛgɛɛ waa ko cɛ!> »

⁶ Kona, a Yawe Yɛnɛɛ li sili sɛnrɛ ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

⁷ «Sɛnwee pyɔ, kanŋga ma yɛgɛ wa wa Zheruzalɛmu ca ki yeri, ma para ma wa ki lara kpoyi ti na, ma Yɛnɛɛ li yɔn sɛnrɛ yo ma wa Izirayeli tara ti na.

⁸ Maga yo Izirayeli tara ti kan fɔ, pa Yawe Yɛnɛɛ li yo yɛɛn fɔ: <Mi yaa yiri ye kɔrɔgɔ; mi yaa na tokobi wi kɔw wa wi wofogo ki ni mbe lesinmbele poro naa lepeele pe ni fuun pe tongɔ wa ma ni.

⁹ Ki kaa pye mi yɛn na jaa mbe lesinmbele poro naa lepeele pe tongɔ wa ma ni, ki kala na, mi yaa na tokobi wi kɔw wa wi wofogo ki ni mbe leele pe ni fuun pe tongɔ, mbege ɛ wa yɔnlɔparawa kalige kɛɛ ki yeri mbe saga wa wa yɔnlɔparawa kamɛŋgɛ kɛɛ ki yeri.

¹⁰ Kiga pye ma, lere pyew wi yaa ki jɛn fɔ mi Yawe Yɛnɛɛ, mɪlan tokobi wi kɔw wa wi wofogo ki ni, wi se si songɔrɔ mbe ye wa naa.>

¹¹ «Mboro wo na sɛnwee pyɔ, ta jɛɛn! Ma gbɔw ma jigi wi ni wɪ kɔn ma na konaa nandangawa ni pe yɛgɛ sɔgɔwɔ.

¹² Na paga ma yewe mbe yo fɔ: <Yiŋgi na ma nɛɛ jɛɛn?> Ma pe yɔn sogo ma yo fɔ: <Katugu mì fyɛrɛ sɛnrɛ ta logo ti yɛn na paan. Leele pe sunndo wi yaa ka kɔn pe na, pe keyɛn yi yaa ka fanla pe na, pe jatere wi yaa ka piri pe na, pe kanŋguuro ti yaa ka fanla pe na. Ee, ti yɛn

na paan! Ki yaa pye kaselege!› » We Fɔ, Yawe Yenɲele lo li yo ma.

Yenɲele li tokobi kala

¹³ Yawe Yenɲele làa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

¹⁴ «Senwee pyɔ, Yenɲele li yɔn senre ti yo ma yo fɔ, pa we Fɔ wì yo yeen fɔ:

‹Tokobi! Tokobi!

Pòo yɔn ki yɔ, maga filige!

¹⁵ Tokobi yɔn kì yɔ legbogo ko kala na,

pòo yɔn ki turugo, jaŋgo wila yengele.

Naga yen ma, we mbe ya mbaa yɔgɔri mɛle we pinambyɔ wi wunluwɔ kanɲgala li wogo na?

Wunluwɔ kanɲgala li yen na tire sannda pyew ti tifaga.

¹⁶ Pè tokobi wi kan, pe ta poo yɔ,

jaŋgo lere wa mboo yigi wa wi keɛ;

tokobi wi yɔn kì yɔ, pòo yɔn ki turugo

jaŋgo mboo le gbofɔ wi keɛ.

¹⁷ Senwee pyɔ, ta gbele ɲgbanga maa jɔrɔgi,

katugu pè tokobi wi kɔw na woolo pe na,

konaa Izirayeli tara teele pe ni fuun pe na.

Pè pe le tokobi wi keɛ poro naa na woolo sanmbala pe ni fuun pe ni;

ki kala na, tɔɔn jegbɔlo li gbɔɔn jatere piriwen pi kala na.›

¹⁸ Katugu ki yen kanɲganga jɛɲge;

tokobi wi woro na wunluwɔ kanɲgala na jate, lo

ka kɔ mbe wɔ wa, ki yaa pye mɛle?

We Fɔ, Yawe Yenɲele lo li yo ma.

19 «Koni, senwee pyɔ, Yenɲele li yɔn senre ti yo. Ma kendagala ke gbɔn ke yeɛ na nanɲbanwa ni. Tokobi wi yaa gbɔn gbɔnsaga shyen, gbɔnsaga taanri.

Legbogo tokobi wowi;
legbogo gbɔgɔ tokobi wowi.

Wi yen na gbɔɔn keɛ ki ni fuun ki na.

20 Wi yaa ti sunndo kɔngɔ mbe leele pe ta, jaɲgo pe legere mbe kurugo mbe toori.

Ki kala na, mi legbogo tokobi wi torogo wa pe
yeyɔnrɔ nunɲba nunɲba pyew ti na.

Pɛ tokobi wi yɔn ki yɔ wila yengɛle,
pɔɔ yɔn ki yɔ wila legbogo piin.

21 Tokobi taan, ta kuun kalige na,
maa kuun kameɲɲe na!

Maga yege sin laga o laga, maa kuun!

22 Mi fun mi yaa kaa na kendagala ke gbɔn ke
yeɛ na,

mi yaa kanla nanɲbanwa kala li pye fɔ sa gbɔn
wa li kɔsaga.» Mi Yawe Yenɲele, muwi mi
yo ma.

*Babilɔni tara wunlunaɲa
wi yaa Zheruzalemu ca ki tongɔ*

23 Yawe Yenɲele laa li senre ti kan na yeri ma
yo fɔ:

24 «Mboro wo na, senwee pyɔ, kɔngolo kacɛn
wogolo shyen gbegele, ɲgele Babilɔni tara wun-
lunaɲa wi tokobi fenne pe mbe ya toro wa ke ni
mbe pan. Ki kɔngolo shyen ke daga mbe yiri tara
nunɲba ni. Ma kacɛn wa pye wa kɔngolo shyen
ke ni fuun ke lesaga ki na, jaɲgo tokobi wi yen
na kee ca ɲga ni, mbaa ki nari.

²⁵ Ma kono nunḡba kacɛn pye, na tokobi wi yaa toro wa li ni mbe kari wa Amɔ cɛnlɛ woolo pe cagbɔḡo Araba ki ni; mɛɛ kono la yɛgɛ kacɛn pye, na tokobi wi yaa toro wa li ni mbe pan wa Zhuda tara, wa Zheruzalɛmu ca ŋga pɛ malaga sigembogo kan maga maga we.

²⁶ Katugu Babiloni tara wunlunaḡa wi yɛn ma yere wa koḡgɛgɛlɛ ke na, wa koḡgolo shyɛn ke lɛsaga ki na. Wi yɛn naa jɛɛɛ ti piin mbege jɛn kono na wi yaa lɛ. Wi yɛn na jɛlɛ wi wangala ke ni, na wi go nawa yarisunndo ti yewe. Wi yɛn na saraga yaayoro kara yinḡgele ke cancan na jɛlɛ ke ni.

²⁷ Jɛɛɛ pyewanla na lɛa Zheruzalɛmu ca ki naga, li si to wa wi kalige kɛɛ ki na. Kɪ pye ma, wi yaa pan mbe mbogo jaanriyaara tɛgɛ le ki ca mboro ti tanla, mbe malaga kɔnnɔ wa, mbe legbogo pye. Pe yaa ka mbogo jaanriyaara yerege yerege wa ca ki mbogo yeyɔnrɔ ti punḡo na, mbe tara gbogolo lugusara mbogo ki na, mbe malaga gbɔnlugusara gbegele.

²⁸ «Ɛɛn fɔ, Zheruzalɛmu ca woolo pe yɛn naga sɔnrɪ ndɛɛ ki jɛɛɛ kapyere ti woro yaraga ka pe yɛgɛ na; katugu paa wugu ma pe yɛɛ kan fɔ yaraga ka se pe ta. Konaa ki ni fuun, Babiloni tara wunlunaḡa wi yaa pe nawa to pe kambasinnde ti wogo na, mbe pe kɔgori fɔ pe yaa ka pe yigi malaga kasopiile mbe kari pe ni.»

²⁹ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yɛnḡɛlɛ li yo yɛɛn fɔ: «Kɪ kaa pye ye yɛn nala nawa tuun ye kambasinnde ti wogo na, na ye kolomɔ kapyere ti piin nari yinrigi funwa na, na ye kapere ti nari wa ye kapyegele ke ni fuun ke ni, mala nawa to

ti ni fuun ti na, ki kala na, ye juguye pe yaa keε taga ye na mbe kari ye ni.

³⁰ «Mboro wo na, Izirayeli tara ti wunluwo pyo, ma yen Yenḡele li mege jɔgɔfo konaa lepee; ma kapere ti fɔgɔ tɔnpilige kɪ gbɔn. Ma kajɔgɔrɔ tɪ gbɔn wa ti kɔsaga ki na, ki kala na, ti fɔgɔ tɔnpilige kɪ gbɔn†.

³¹ Pa we Fɔ, Yawe Yenḡele li yo yeen fɔ: <Nɔrɔmiri wi yaa ka kɔw mbe laga wa ma go na, wunluwo njala li yaa ka kɔw mbe wo wa ma go ki na. Yaara ti ni fuun tɪ kanḡga. Ḥa wɪla go sogo, wo yaa ka yiri; ḡa wɪla yiri, wo yaa go sogo.

³² Kataga naa kataga! Mi yaa ka Zheruzalemu ca ki jɔgɔ mbege pye kataga. Ki jɔgɔwo cenle pa fa pye gbɛn. Mi yaa ki pye ma, fɔ sa gbɔn ḡa wi daga mbe pan mbe kiti wi kɔn, wi sa pan, wo ḡa mɪgi le wi keε we.>

Yenḡele li yaa malaga gbɔn

Amɔ cenle woolo pe ni

³³ «Mboro wo na, senwee pyo, Yenḡele li yɔn senre ti yo, ma yo fɔ: <We Fɔ, Yawe Yenḡele, pa li yo yeen Amɔ cenle woolo pe wogo na konaa tegele na paa tegele li wogo na fɔ:

Tokobi, tokobi pɔo kɔw wa wi wofogo ki ni legbogo ki mege ni,

pɔo yɔn ki turugo maga filige mbe gboro pye, maa yo wila yengɛle paa yenḡele yengɛlemɛ yen.

³⁴ Ye jɛere senre nda ti yen go fu senre to naa ye yariyanra yagbogolo woro ti ni, mbe ye ta wa ti ni, tokobi wɪ gbɛgele mbe lepeelee tipeele pe kɔnlogi; pe kambasinnde tɪ gbɔn wa ti kɔsaga ki

† 21:30 21:30: 2 Wunlu 25.4-7

na, ki kala na, pe kajogoro ti fogo tonpilige ki gbɔn koni.»

³⁵ «Ye ye tokobi wi le wa wi wofogo ki ni. Mi ye da ma ye tɛgɛ laga nga na, ye setirige kɪ yiri tara nda ni, pa mi yaa sa kiti kɔn wa ye na.

³⁶ Mi yaa na nanɔbanwa gbɔɔ kala li wa ye na, mbanla kɔnrɔ tendorogo kasɔn ki fɛ mbege wa ye na. Mi yaa ye le lewɛlimbɛle pele kɛɛ, mbele pe tunngo ki yɛn mbaa jɔgɔwɔ piin.

³⁷ Kasɔn ki yaa ka ye sogo. Ye kasanwa pi yaa ka wo wa tara ti na. Lere se ka nawa to ye na naa; katugu mi Yawe Yɛnɔɛle, muwi mɪ para.»

22

Zheruzalɛmu ca woolo pàa kapere pye

¹ Yawe Yɛnɔɛle làa li sɛnrɛ ti kan na yeri, ma yo fɔ:

² «Mboro wo na, sɛnwee pyɔ, ma yɛɛ gbɛgɛle ma kiti kɔn Zheruzalɛmu ca nga ki yɛn legbogo ca ki na. Ma kiti kɔn ki na. Katijangara nda fuun pɛ pye, ma ti yɛgɛ naga pe na.

³ Maga yo pe kan fɔ: «Pa we Fɔ, Yawe Yɛnɔɛle li yo yɛn fɔ: Wele, ki ca nga ki woolo pe yɛn na leele pe kuun wa ca ki ni, janɔ ki tɔngɔpilige ki fyɛle ki gbɔn; pe yɛn na yarisunndo tijangara gbɛgele, ma pe yɛɛ tɛgɛ fyɔngɔ ni ti ni.

⁴ Legbogo nga yè pye, kɪ ye pye jɔgɔfɛnnɛ. Yarisunndo nda yè gbɛgele, tɪ ye tɛgɛ fyɔngɔ ni. Yègɛ pye ma ye yinwege piliye yi were, ma ti a ye yɛgɛle yɔn kɪ gbɔn wa ki kɔsaga ki na. Ki kala na, mi yaa ye pye tifagawa yaraga wa cɛngɛle

sann̄gala ke yege sɔgɔwɔ, konaa titegere yaraga tara sannda pyew ti yege sɔgɔwɔ.

⁵ Mbele pe yen ye tanla tɔɔn konaa mbele pe yen wa lege, pe yaa kaa tɛge ye na, katugu ye ca ki mege ki jɔgɔ konaa ma yin kafaara ni.

⁶ « ‹Wele, Izirayeli tara teepe ni fuun nun̄gba nun̄gba pe yen na pe fann̄ga ki piin naga nari wa ye yeri, na leele pe kuun.

⁷ Wa ye yeri, leele pe yen na pe teepe naa pe n̄ele pe tifaga. Wa ye sɔgɔwɔ, leele pe yen na nambann̄j̄eenle pe jolo lew̄el̄ew̄e kapyere ni. Wa ye yeri, leele pe maa nii pijiriwele naa nan̄gun̄jaala pe go na†.

⁸ Ye yen nala c̄ensaga kpoyi ki tifaga, nala c̄en̄piliye yi jogo†.

⁹ Wa ye yeri, leele pele yen wa, poro maa finlele na leele mege jogo mbe ta mbaa leele kuun. Wa ye yeri, leele pele maa yarisun̄do saara yaara kaa wa yanwira ti na. Pe maa kalikalawa piin wa ye sɔgɔwɔ.

¹⁰ Wa ye yeri, pele maa sinlele pe teepe j̄ele ni, pele maa sinlele j̄ele mbele pe yen jorowo pe ni fann̄ga na.

¹¹ Wa ye yeri, pele maa katijangara piin pe lewee ȳeenle pe j̄ele pe ni. Pele maa kalikalawa piin pe piile pe j̄ele pe ni, ma pe ye t̄ege fyongɔ ni. Pele maa sinlele pe j̄eenle sumbonɔ pe ni fann̄ga na, mbele pe yen pe toseȳeenle wele†.

¹² Wa ye yeri, pe maa yarikanra shoo mbe ta mbaa leele kuun? Ye maa forɔ tari na t̄onli konaa

---

† **22:7 22:7:** Eki 20.12; 22.20-21; Dete 5.15; 24.17 † **22:8 22.8:** Eki 20.8; Levi 26.2 † **22:11 22.11:** Levi 18.7-20

tonli pee jaa ti go na. Ye maa ye lewee yeenle pe tonyogo, mbe ta mbe pye penjagboro fenne. Een fo mi wo na, ye fegge na na.» » We Fo, Yawe Yennele lo li yo ma.

¹³ «Ye wele, mi yen nala kendagala ke gboun ke yee na nanjbanwa pi na, katugu ye leele pe tonyogo, ma penjagboro ta konaa ye yen na leele kuun wa ye ca ki ni.

¹⁴ Na mi ka ka yiri ye korogo pilige nga ni, naga yen ma, ye mbe kotogo ta le? Naga yen ma, fannga mbe pye ye ni naa le? Mi na Yawe Yennele muwi mi para, mi yaa sigi pye.

¹⁵ Mi yaa ka ye gboun mbe ye jaraga wa cengele sanngala ke sogowa, mbe ye jaraga mbe kari ye ni tara ta yegge ni, mbe ye fyongo kapyere ti ko mberi wo laga ye sogowa pew.

¹⁶ Yoro jate ye yaa ka ye yee tifaga cengele sanngala ke yegge sogowa. Pa kona ye yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yennele le.»

¹⁷ Yawe Yennele laa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fo:

¹⁸ «Senwee pyo, Izirayeli woolo pe yen na yegge na paa tuguron fire yen. Pe ni fuun pe yen paa tuguyenre yen, nakoma paa fuwa yen, nakoma paa tuguron yen, nakoma paa sunmu yen tuguron yancolo la ni. Pe yen paa warifuwe fire yen.

¹⁹ Ki kala na, pa we Fo Yawe Yennele li yo yeen fo: «Ki kaa pye ye ni fuun ye pye paa tuguron fire yen, ye wele, mi yaa ye gbogolo wa Zheruzalemu ca ki nawa.

²⁰ Yegge nga na pe ma warifuwe, nakoma tuguyenre, nakoma tuguron, nakoma sunmu

nakoma fuwa wi gbogolo mboo le tuguron yancolo la ni, mbe kason gberi li na mberi yan, ki pyelomɔ nungba pi na, mi fun wa na nangbanwa po naa na konro tendorogo ki ni, mi yaa ka ye gbogolo mbe ye pile, mbe kason le ye ni, mbe ye yan fun.

²¹ Mi yaa ka ye gbogolo ye yεε na, mbe silan nangbanwa kason ki fe mbege wa ye na. Kona, ye yaa ka sogo mbe yan wa Zheruzalemu ca ki nandogomɔ.

²² Yεε nga na warifuwe wi ma yan wa tuguron yancolo li ni, pa ye yaa ka yan ma fun wa ca ki nandogomɔ. Pa kona ye yaa ki jen fo mi na Yawe Yenɲele, muwi milan nangbanwa kala li wa ye na.> »

²³ Yawe Yenɲele laa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fo:

²⁴ «Senwee pyo, ki yo Zheruzalemu ca ki kan fo: <Ma yen tara nda fyongɔ kii wo ti ni; tisaga se pan ma na na nangbanwa wagati wi na.>

²⁵ Pe Yenɲele yon senre yofenne pe yen na yon leme piin wa ca ki ni. Pe yen na tuun leele pe na, paa yεε nga na jara na wila kuunru wi ma to wi kagboro ti na mberi koonlo yuro yuro we; pe yen na leele pe yarijende to naa pe yaara sonngbanga woro ti shoo pe yeri. Pe yen na jεεε legere piin nangunjaala wa ca ki ni.

²⁶ Pe saraga wofenne pe yen nala lasiri wi jogo, lara nda ti tege ti ye na kan, pe yen nari teri fyongɔ ni. Yaara nda ti yen kpoyi konaa nda ti woro kpoyi pe woro nari woo ti yεε ni; yaara nda ti yen fyongɔ ni konaa nda ti yen fyongɔ fu

pe woro na leele pe nari peri jɛn peri wɔ ti yɛɛ ni. Pe woro nala cɛnpiliye yi jate. Mi yɛn kpoyi yɛgɛ nɔa na, pege tɛgɛ fyɔngɔ ni wa pe sɔgɔwɔ.

²⁷ Pe tara teele pe yɛn paa kombokara yɛn, nda ti maa ti kagboro ti kɔɔnɔ yuro yuro. Pe maa leele kuun, na leele pele yinwege jogo, mbe ta mbe pye penjagboro fɛnnɛ.

²⁸ Pe Yɛnɛle yɔn sɛnrɛ yofennɛ pe yɛn na tɔnni leele pe kapere ti na, paa yɛgɛ nɔa na pe ma kaa fɛnrɛgɛ tɛgɛ ma mbogo tiri maga filige. Pe yariyanra nda paa yaan ti yɛn wagafe, pe Yɛnɛle yɔn sɛnyoro ti yɛn yagbogolo woro. Pe maa yuun fɔ: «Pa we Fɔ, Yawe Yɛnɛle li yo yɛɛn.» Ma si yala, Yawe Yɛnɛle lii para pe ni.

²⁹ Tara woolo pe yɛn na leele pe jɔɔ, na pe kɛɛ yaara ti yuun pe yeri. Pe yɛn na nii mbele pe yɛn tege na konaa fyɔnwɔ fɛnnɛ pe go na. Pe yɛn na nambannjɛɛnle pe jɔɔ na pe tanga ki shoo pe yeri.

³⁰ Mila lere wa lagaja wa pe sɔgɔwɔ, nɔa wi mbaa mbogo ki wa mbege yirige, mbaa leele pe go singi, nɔa wi yaa yere ca ki malaga sigembogo ki jɛɛnrɛsara ti tanla na yɛgɛ sɔgɔwɔ, mbe tara ti shɔ, jɔngɔ mi ka ka ta mbe ca ki tɔngɔ; ɛɛn fɔ mi sila lere kpɛ ta wa pe ni.

³¹ Ki kala na, mi yaa na kɔnrɔ tandorogo kala li wa pe na, mbe pe sogo na nanɔbanwa kason ki ni mbe pe kɔ. Mi yaa ti pe pe kapyegele ke go kala li lɛ.» We Fɔ, Yawe Yɛnɛle lo li yo ma.

23

Samari tara ti nanjara kala

¹ Yawe Yenḡeḡe làa li senre ti kan na yeri ma yo fo:

² «Senwee pyo, jeeḡe shyen la pye wa, pe shyenme paa pye jeḡe nuḡba sumborombiile.

³ Paa pe yeḡe kan nanjara ti yeri wa Ezhipiti tara. Paa nanjara pye pe sumborowo sanga wi ni. Nambala paa pye na pe yinḡgele ke yinri wa ki laga ki na. Paa pye na pe kotoro ti talitali pe na, mbe pe ta sumbono nanambajeḡe.

⁴ Njofo paa pye naa yinri Ohola, na jonlofo wi yinri Oholiba†. Paa pye na jeeḡe. Paa pinambiile naa sumborombiile se na kan. Na paa pye na yinri Ohola wo wi yen Samari ca ye, a Oholiba wo pye Zheruzalemu ca ye.

⁵ «Een fo Ohola wila pye na nanjara piin ali mbege ta wila pye na jo. Asiri tara fenne mbele paa pye wi keḡe, wi cenyeeḡe wele, pe la kila wi yigi fo ma saa toro.

⁶ Poro paa pye na deriyenre tiyonro ti nii. Paa pye gboforoneriye konaa fanḡa fenne. Pe ni fuun paa pye lefonmbolo tiyoonlo, ma pye shon lugufenne na nuru shonye na.

⁷ Ohola wila wi yeḡe kan poro yeri, ma nanjara ti pye. Pe ni fuun paa pye Asiri tara nambala pe ni fuun tiyoonlo. Poro pe ni fuun pe la kila wi yigi fo ma saa toro, a wuu yeḡe teḡe fyongoo ni pe ni konaa pe yarisunndo ti ni.

⁸ Nanjara nda wila pye na piin maga le wa Ezhipiti tara, wi sila ti yaga; katugu maga le wa

---

† 23:4 23.4: Eburuye senre ti ni, Ohola meḡe ki koroo wowi na «Wi censaga paraga go», Oholiba meḡe ki koroo wowi na «Na censaga paraga go ki yen wa wi ni.»

wi sumboro sanga wi na, nambala pàa pye na sinléle wi ni. Maa ta nanjambajéen, pàa pye naa yinngéle ke yinri, maa le nanjara ti ni fò jénge.

⁹ Ki kala na, mùu le wi kéenle, Asiri tara fenne pe kée, poro mbele pe la kila wi yigi fò ma saa toro we.

¹⁰ Poro pàa wi witiwaga ki yirige funwa na. Pàa wi pinambiile naa wi sumborombiile pe yigi ma kari pe ni, mée wo jate wi gbo tokobi ni. Pàa kiti kòn ma jòlògò wa wi na, a wi kala li pye yege nagawa jéele sanmbala pe yeri.

Zheruzalemu ca ki nanjara kala

¹¹ «Wi jónlò sumboro Oholiba wila ki kala li yan, éen fò wo nambala jogo ko la pe ma we njòfò wo wogo ko na.

¹² Asiri tara nambala la kila wi yigi fò ma saa toro, poro mbele pàa pye gboforonériye konaa fannga fenne. Pàa pye wi cenyéenle, na yaripòrò tiyònrò nii. Pe ni fuun pàa pye shòn lugufenne na nuru shònye na. Pe ni fuun pàa pye lefòmbòlò tiyònlò.

¹³ A mì sigi yan fò wo fun wùu yée tège fyóngò ni, kònò nungba lo pe ni fuun shyen pàa tanga li na.

¹⁴ Jónlòfò wila ka taga wi nanjara ti na. Wila nambala pele yanléle yan pè pe gbegele mbogo na; wila Kalide tara nambala yanléle pele yan mbogo na, mbele pè penduru yéen tège ma pe gbegele.

¹⁵ Kurusijaraye la pye ma pòpò wa pe senngéle ke na; gbògòwò njagala tiyóngòlò la pye ma pòpò wa pe yinre ti na. Pe ni fuun pàa pye paa malingbònlò yen. Pàa pye ma yiri Babiloni tara

fenne pe korogɔ, ki Kalide tara to ti yen pe yera tara nda paa se wa ti ni we.

¹⁶ Naa Oholiba wila kaa pe yan, a pe la kɪ suu yigi fɔ ma saa toro. A wɪ si pitunmbolo torogo pe yeri wa Kalide tara, pe sa pe yeri wi kan.

¹⁷ A poro Babiloni tara nambala pɛ si pan wa wi yeri, ma pan ma sinle wi ni wa wi sinlesaga, maa tɛgɛ fyongɔ ni pe nanjara ti ni. Naa wila kaa wi yɛɛ tɛgɛ fyongɔ ni pe ni, a pe la kɪ si kɔ wi na.

¹⁸ Wila wi nanjara ti yirige funwa na kpengebelengebe, maa witiwaga ki yirige funwa na. Kɪ pye ma, a mɪ si je wi na paa yɛgɛ nga na mila je wi nɔ wi na we.

¹⁹ A wɪ si ka taga wi nanjara ti na mari lɛgɛ; wila nawa to wi sumborowɔ sanga nanjara ti na, sanga ɲa ni wila pye nari piin wa Eshipiti tara we.

²⁰ Wi kɛɛnle pe la kila wi yigi fɔ ma saa toro, poro mbele pe fannga kila pye paa sofile nana wogo yen, paa shɔn nana wogo yen.

Zheruzalemu ca ki jɔlɔgɔ kala

²¹ «Oholiba, koni ma yen na nawa tuun kalikalawa mba maa pye ma sumborowɔ sanga wi ni pi na; ki sanga wi ni, Eshipiti tara nambala paa pye nɔɔ kotogo ki talitali, nɔɔ sumborowɔ yinngɛle ke yinri.

²² «Ki kala na, mborowɔ Oholiba, pa we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛlɛ li yo yɛɛn fɔ: <Mi yaa ma kɛɛnle pe yirige mbe pe wa ma na, poro mbele pe la kɪ kɔ ma na yingɔ we. Mi yaa ti pe yiri ma korogɔ kɛɛ ki ni fuun ki na.

²³ Mi yaa ka ti Babiloni ca fenne pe pan, konaa poro Kalide tara fenne pe ni fuun, naa Pekodi cenle woolo, naa Showa cenle woolo konaa Kowa cenle woolo pe ni, mbe si pinle Asiri tara fenne pe ni fuun pe ni. Pe yen lefonmbolo tiyoonlo, naa gboforoneriye, naa fanna fenne konaa malingboonlo teele tugbombolo pe ni; pe ni fuun pe yen ma lugu shonye na.

²⁴ Pe yaa ka yiri ma korogo, mbe pan mbe yiri wa yonloparawa kamege kee yeri malingbonyaara ni, naa wotoroye mbele shonye maa tilele, naa malaga gbontotoroye, naa leele janwa gbolo ni. Pe yaa ka yere mboon maga kee ki ni fuun ki na pe tuguron sigeyaara tugbooro naa tuguron sigeyaara tumooro ti ni, konaa pe tuguron njagala ke ni. Kiti na wi yaa kon ma na, muu le pe kee. Pe yaa kiti kon ma na mbe yala pe kakonndegengele ke ni.

²⁵ Mi yaa na kayanga kala li wa ma na. Ki leele pe yaa koon jolo nangbanwa gbo ni. Pe yaa koon numala naa ma nungbogolo ke koonlo mbe ke laga wa. Ma woolo sanmbala mbele pe yaa ka koro, pe yaa ka poro gbo tokobi ni. Pe yaa koon pinambiile poro noo sumborombiile pe yigi mbe kari pe ni. Leele mbele ka ka koro wa ma ni, pe yaa ka poro sogo kason ni.

²⁶ Pe yaa koon yariporo ti wo ma na, mboon fereyaara ti wo ma na.

²⁷ Kiga pye ma, mi yaa ma kalikalawa kapyere to naa ma nanjara ti ko, to nda ma pye na piin maga le wa Ezhipiti tara. Ma se kaa yegge yinrigi pe na naa, ma jatere wi se ka pye Ezhipiti tara kapyere ti na naa.

28 «Katugu pa we Fɔ, Yawe Yennɛle li yo yɛɛn fɔ: <Wele, mi yaa ma le mbele pe yen nɔɔ mɛngɛ pe kɛɛ; mi yaa ma le mbele pe la kɔ ma na pe kɛɛ.

29 Pe yaa kɔɔn yigi tijaanga mɛnwe ni. Pe yaa kɔɔn tunndo tɔnli wi ɛ. Pe yaa ka kari mɔɔn yaga waga, witiwaga kpele kpele kpele. Ma nanjara fɛɛ ti yaa yiri funwa na, naa ma fyɔnrɔ kapyere to naa ma kalikalawa pi ni.

30 Pe yaa ka ki kagala ke pye ma na, katugu mà nanjara pye cɛngɛle kele yɛɛ ni, mɔɔ yɛɛ tɛɛ fyɔngɔ ni pe yarisunndo ti ni.

31 Mà tanga wa ma njɔ Ohola wi tulugo ki ni; ki kala na, wì wɔ na nangbanwa wɔjɛnɛ na ni, mi yaa ti ma wɔ wa li nunɔba li ni.> »

32 Pa we Fɔ, Yawe Yennɛle li yo yɛɛn fɔ:
«Ma njɔ Ohola wì wɔ wɔjɛnɛ na ni, ma yaa wɔ wa li ni fun.

Ki wɔjɛnɛ li gbɔgɔ, ma jugo.

Leele pe yaa kaa tɛɛ ma na, mbaa ki lakoo ma na;

katugu wɔjɛnɛ li yen ma yin fɔ jɛngɛ.

33 Ma yaa ka yekannɔguwa ta naa nandangawa ni,

katugu ma njɔ, Samari ca ye, kì wɔ wɔjɛnɛ na ni, li yen jɔgɔwɔ naa sunndo kɔngɔ wolo.

34 Ma yaa kali wɔ, mbeli wɔ mbeli kɔ pew,

mbeli yaari kporo kporo kporo,

mɔɔn yinɔgele ke kɔɔnlɔ li kɔnrɔkɔnrɔ ti ni.

Katugu muwi m̀ para.» We Fɔ, Yawe Yennɛle lo li yo ma.

35 «Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yennɛle li yo yɛɛn fɔ: <Kì kaa pye mà fɛɛ na na, kì kaa

pye màla wa wa ma yεε puŋgo na, ma yaa ma kalikalawa naa ma nanjara ti go kala li ε. »

*Yenɲele li yaa kiti kɔn Samari ca
naa Zheruzalemu ca ki na*

³⁶ Kona, a Yawe Yenɲele li silan pye fɔ: «Senwee pyɔ, naga yen ma, ma woro na kiti kɔon Ohola naa Oholiba pe na wi le? Pe katijangara nda pè pye, ti yege yo pe kan.

³⁷ Katugu pè nandara pye; pe keyen yi yen ma fa legbogo kasanwa pi ni. Pè nandara pye pe yarisunndo ti ni. Mbe taga wa ko na, piile mbele mila se pe na, pàa pe wɔ saraga yarisunndo yeri ma pe sogo.

³⁸ Nɲa pàa pye na na naa, koyi nɲa. Pàa na censaga kpoyi ki tɛge fyɔngɔ ni ki pilige nuŋgba ki ni, mala cɛnpilige ki tifaga.

³⁹ Pilige nɲa ni pàa pe pinambiile pe kɔnlogi ma pe wɔ saraga pe yarisunndo ti yeri, ki pilige nuŋgba ki ni, pàa pye wa na censaga kpoyi ki ni maga tɛge fyɔngɔ ni. Ko kala lo pàa pye wa na sherigo gbɔgɔ ki ni.

⁴⁰ «Yaa leele tun yeε, a pè saa nambala yeri ma yiri fɔ lege. Pa pitunmbolo paa gbɔɔn wa, a ki nambala pè si pan teere ye kɔrɔgɔ. Kona, a yè si yiri ma woli, ma kale wi le, ma ye yeε fere ki nambala pe kala na.

⁴¹ A yè si cɛn sinleyaraga tiyɔngɔ ka na. A yè si tabali wa tɛge ye yeε yege sogowɔ, mεε na wusuna nuwɔ taan wo naa na sinme nuwɔ taan pi ni ti taga wa wi na.

⁴² Janwa gbɔlo là la pan wa. Ki leele pàa pye na tinme gbɔɔ yinrigi jatere fu. Wa pe sogowɔ,

nambala pèle la pan ma yiri wa gbinri tara ti kɛɛ ki ni fuun ki na. Pàa kɛɛ kannjinjele le nɔsepiile jɛɛle shyen pe keyen yi na, ma wunluwɔ njagala tiyɔngɔlɔ kan wa pe yinre ti na.

⁴³ «Kì pye ma, a mì sho fɔ: <Nandara tì jɛɛ ɲa jɔgɔ makɔ, wo mbe ya mboo yɛɛ kan nanjara ti yeri mɛɛ naa?»

⁴⁴ Nambala pàa pye na yiin wi kɔrɔgɔ, paa yɛgɛ ɲga na lere ma kari nanjaa kɔrɔgɔ we. Pa nambala pàa pye na yiin wa Ohola naa Oholiba pe kɔrɔgɔ ma na sinlɛɛ pe ni, ki jɛɛɛ kalikali pyefɛnnɛ wele.

⁴⁵ Ɛɛn fɔ nambala mbele pe yen sinmbele, poro pele pe yaa kiti kɔn pe na, paa yɛgɛ ɲga na pe ma kaa kiti kɔn jɛɛ nandaa wi na konaa jɛɛ legbolere wi na we; katugu pe yen nandaala, pe keyen fun yi yen ma fa legbogo kasanwa pi ni.»

⁴⁶ Pa we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛɛ lì yo yɛɛn fɔ: «Ye janwa gbɔlɔ la yirige ye wa pe na. Ye ti pe sunndo kɔngɔ wa pe na, pe pe kɛɛ yaara ti koli.

⁴⁷ Kì janwa gbɔlɔ li yaa ka pe wa sinndɛɛɛ ni, mbe pe gbo tokobi ni. Pe yaa ka pe pinambiile naa pe sumborombiile pe gbo, mbe kasɔn le wa pe yinre ti ni mberi sogo.

⁴⁸ Pa mi yaa kalikalawa pi kɔ mboo wɔ laga tara ti ni yɛɛn. Kì wogo ki yaa yerewɛ kan jɛɛɛ pe ni fuun pe yeri, pa pe se yenlɛ mbaa kalikalawa piin paa ye woo pi yen.

⁴⁹ Pe yaa ye kalikalawa pi go kala li wa ye na. Kapere nda yè pye wa yarisunndo gbɔgɔwɔ pi ni, ye yaa ti go kala li lɛ. Kì ka pye ma, ye yaa ki jɛn fɔ muwi mi yen ye Fɔ, Yawe Yɛnɲɛɛ le.»

24

*Zheruzalemu ca ki yen ma taanla
negedaga ni, na so wuu yigi*

¹ Leele pe yigingolo malaga kasopiile, ki yele kolojere wolo, li yenge ke wogo ki pilige ke wogo ki na, a Yawe Yenhele li sili senre ti kan na yeri, ma yo fo:

² «Senwee pyo, ki nala pilige nga ki yonlogo, ki pilige jate nga ki yonlogo maga tere; katugu ki nala pilige nga koyi Babiloni tara wunlunana wigi le mbe to Zheruzalemu ca ki na†.

³ Ma yomiyele la wa ki cenle woolo mbele pe yiri ma je pe wogo na, ma pe pye fo: <Pa we Fo, Yawe Yenhele li yo yeen fo:

Negedaga wa le maa taga kason na,
ma tonno le wa wi ni.

⁴ Kara ti koonlo ma kayinhele ke le wa wi ni,
kayinhele tiyongolo ke ni fuun, naa jebolo lo
naa pogo ki ni;

mee kajeere kara tiyonro ta taga wa maa fungo.

⁵ Simbaala pe pe ni fuun tiyonlo wa wo maa
kara ti le wa cogo ki ni;

ma kanngire le wa kason ki ni wa negedaga wi
nogo.

Mari yaga ti kan jenge,
ma ti kajeere kara ti pe fun.> »

⁶ Ki kala na, pa we Fo, Yawe Yenhele li yo yeen
fo:

<Jologo yen ki legbogo ca nga ki wogo.

Ki yen paa negedaga yen, na so ye wi ni,
na so wi se ya jogo mbe laga wi na.

† 24:2 24.2: 2 Wunlu 25.1; Zhere 52.4

Kayinḡeḡe ke wɔ nunḡba nunḡba wa neḡedaga
wi ni,

maga ka peḡe gbɔn la na si jɛn mbeli wɔ.

⁷ Katugu Zheruzalemu ca woolo pɛ leele mbele
gbo, pe kasanwa pi yɛn wa ca ki nawa;
ki kasanwa pòo wo wa walaga ḡa ki yɛn waga
ki na,

pe sila pi wo tara, jaḡo lere mboo tɔn taambuḡo
ni.

⁸ Mi fun, mila kasanwa pi yaga wa walaga ḡa
ki yɛn waga ki na,

wa laga ḡa pi se ya mbe tɔn,
jaḡo pilan nanḡbanwa pi yirige na ni,
mbe ta mbe kayanḡa wɔ pe ni.»

⁹ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenḡeḡe li yo yɛn
fɔ:

«Jɔlɔḡo yɛn ki legbogo ca ḡa ki wogo,
katugu mi fun mi yaa kanḡgire leḡere kɔn mbe
kason gbɔḡo gberi.

¹⁰ Kanḡgire leḡere gbogolo ma kason gberi,
ma kara ti sɔḡo ti pe jɛḡe, ma seḡe yaara le wa
ti ni.

Ma ti kajeere kara ti pe ti sogo.

¹¹ Ko punḡo na, ma neḡedaga wi taga waga wa
nanḡanra ti na,

jaḡo wi wɛri fɔ wi tuguyɛnre ti yanlaga kpanyi;
wi fyɔḡo ki ta ki yan ki wɔ wa wi nawa,
so wi kɔ wi wɔ wa wi ni.»

¹² Eɛn fɔ ko teḡe ḡa ko ki ni fuun ḡa ko yɛn
wagafe; so ḡa wi ye neḡedaga wi ni, wi woro na
woo wi ni; kason yere ki se ya mboo wɔ wi ni.

¹³ «Yoro Zheruzalemu ca woolo wele, ye ka-
likalawa pì ye teḡe fyɔḡo ni. Mila pye na jaa

mbe ye pye kpoyi, yee yenle mbe pye kpoyi, mbe wo wa ye fyongɔ ki ni. Ki kala na, ye se ya pye kpoyi naa, fo mbe sanla nanɔbanwa kala li wa ye na mbe sa gbɔn wa li kosaga sanga na ni.

¹⁴ Mi Yawe Yenɔɔle, muwi mi para. Ki wogo ki yaa pye. Mi yaa sigi pye. Mi sege yaga mbapyewe, mi se ye yinriwe ta, ki se si ye na go na. Mi yaa kiti kon ye na mbe yala ye tangalomɔ po naa ye kapyegele ke ni.» We Fo, Yawe Yenɔɔle lo li yo ma.

Ezekiyeli jo wi kunwo kala

¹⁵ Yawe Yenɔɔle laa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fo:

¹⁶ «Senwee pyɔ, wele, lere na wi kala li gbogɔ ma yeri, mi yaa fo mboo le le ma tanla yɔnlo nunɔgba. Eɛn fo, mee daga mboo kunwo pi gbele, mee daga mbe jɔrɔɔ, mee si daga mbe yentunwo wo.

¹⁷ Maa jɛɛn yɔrɔ; maga ka kunwo gbelege gbele. Ma gbogowo njala li kan wa ma go ki na, moɔ sawira ti le wa ma toɔrɔ ti na. Maga koɔn siyo wi ton, maga ka kunwo suro li leele ni.»

¹⁸ Kona, ki goto pinliwe pi ni, a mi si para janwa wi ni. Ki yɔnlɔkɔɔɔ ki ni, a na jo wi si ku. Ki goto pinliwe pi ni, senre nda Yenɔɔle laa yo na kan, a mi sigi kala li pye.

¹⁹ A leele pe silan pye fo: «Kala na ma pye, ki yen na nga nari ki korɔ wi yo we kan.»

²⁰ A mi si pe yon sogo ma yo fo: «Yawe Yenɔɔle lili senre ti kan na yeri ma yo fo:

²¹ «Ki yo Izirayeli woolo pe kan fo, pa we Fo, Yawe Yenɔɔle li yo yɛɛn fo: Mi yaa na

censaga kpoyi ki tege fyongɔ ni, ko nga ki yen ye fannga konaa ye yee gbogwo pi go ye, naa ye yenle yaraga, nga ki kala li gbogɔ ye yeri. Ye pinambiile naa ye sumborombiile mbele ye yaga wa Zheruzalemu ca, pe yaa ka pe gbo tokobi ni.

²² Kona, ye yaa ki pye paa yee nga na migi pye we. Ye se ka ye siyɔ wi tɔn, ye se si ka kunwo suro li.

²³ Ye yaa ka ye gbogwo njagala ke kan wa ye yinre ti na, mbe ye sawira ti le wa ye tɔro ti na. Ye se ka kunwo gbelege gbele, ye se ka gbele. Ye yaa ka cɔɔ cɔɔ ye kajogoro ti kala na; ye yaa kaa jɛn ye yee kala na.

²⁴ Ezekiyeli wi kala li yaa ka pye kacɛn ye kan; wigi pye yee nga na, pa ye yaa kaga pye ma ce. Na ki kagala ke ka ka pye, pa ye yaa ki jɛn fo muwi mi yen ye Fɔ, Yawe Yenɲele le.»

²⁵ «Mboro wo na, senwee pyɔ, nga ki yen ki leele pe fannga ye, naa pe yɔgɔrimɔ pi go, naa pe yee gbogwo, naa pe yenle yaraga, nga ki kala li gbogɔ pe yeri, na mi ka kaga sho pe yeri pilige nga ni, konaa mbe pe pinambiile naa pe sumborombiile pe wo pe kee,

²⁶ ko pilige ko ni, na wi fe ma sho, wa yaa ka pan mbege kagala ke yee yo ma kan.

²⁷ Ko pilige ko ni, ma yɔn ki yaa yenge, ma yaa ka para na wi fe ma sho wi ni. Ma se ka pye naa bombo. Ma kala li yaa pye paa kacɛn yen pe kan. Pa pe yaa ki jɛn fo muwi mi yen Yawe Yenɲele le.»

**YENɲELE LI YAA KA KITI KɔN
CENGELE KE NA**

25

25-32

*Yenɲele yɔn senre nda tila yo
ma wa Amɔ cenle woolo pe na*

¹ Yawe Yenɲele làa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

² «Senwee pyɔ, kanɲga ma yege wa wa Amɔ cenle woolo pe yeri, ma Yenɲele yɔn senre yo ma wa pe na.

³ Maga yo Amɔ cenle woolo pe kan fɔ: <Ye we Fɔ, Yawe Yenɲele li senre ti logo. Pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeɛn fɔ: Sanga ŋa ni pàa na censaga kpoyi ki tɛge fyɔngɔ ni, ma Izirayeli, na tara ti tongɔ mari yaga waga, ma Zhuda tara woolo pe yigi malaga kasopiile ma kari pe ni, yàa pye na tɛge pe na na yuun fɔ: Enhɛɛn cɔ!

⁴ Ki kala na, ye wele, mi yaa ye le yɔnlɔ yirisaga kɛɛ woolo pe kɛɛ ye pye pe woolo. Pe yaa ka saga kan wa ye tara, mbege pye pe censaga. Pe yaa kaa ye yarilire ti kaa mbaa ye nonɔ wi woo.

⁵ Araba ca ŋga ki yen ye cagbɔgɔ ye, mi yaa ki pye yɔngɔmɛye pe kasaga, mbe Amɔ cenle woolo pe tara ti ni fuun ti pye simbaala kasaga. Pa kona ye yaa ki jɛn mbe yo fɔ muwi mi yen Yawe Yenɲele le.>

⁶ «Katugu pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeɛn fɔ: <Ki kaa pye yè kɛndagala gbɔn, ma tara ti sun yenɲbegele ni konaa ma yɔgɔri nayinmɛ coli, ma ye mbenwe pi ni fuun pi naga Izirayeli tara ti jɔlɔgɔ kagala ke wogo na,

⁷ ki kala na, ye wele, mi yaa na kɛɛ ki yirige ye na, mbe ye le cɛngɛle sanɲgala ke kɛɛ, mbe ti ke

ye keɛ yaara ti koli. Mi yaa ye cɛnlɛ li kɔ mbeli wɔ cɛngɛlɛ sanɲgala ke sɔgɔwɔ, mbe ye tara ti mɛgɛ ki kɔ mbege wɔ wa, mbe ye tɔngɔ pew. Pa kona ye yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnɲɛlɛ lɛ†.> »

*Yɛnɲɛlɛ yɔn sɛnrɛ nda tila yo
ma wa Mowabu tara ti na*

⁸ Pa we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛlɛ li yo yɛɛn fɔ: «Ki kaa pye Mowabu tara woolo naa Seyiri tara woolo pe yɛn na yuun fɔ: <Ye wele, Zhuda cɛnlɛ woolo pɛ kanɲga ma pye paa cɛngɛlɛ sanɲgala ke ni fuun ke yɛn.>

⁹ Ki kala na, ye wele, mi yaa Mowabu tara ti kanɲgɔlɔ nunɲba yɛngɛ mbe wa pe juguye pe kan. Cara nda ti yɛn wa pe tara ti kɔnlɔ li na, mi yaa kari tɔngɔ, to nda ti yɛn na gbɔgɔwɔ kaan pe tara ti yeri we; to ti yɛn Bɛti Yeshimɔti, naa Baali Meyɔn konaa Kiriyatayimu cara re.

¹⁰ «Mi yaa Amɔ cɛnlɛ woolo pe tara ti yɔn yɛngɛ yɔnlɔ yirisaga keɛ woolo pe kan, mberi pye pe woro, janɲgo Amɔ cɛnlɛ woolo pe mɛgɛ ki kɔ ki wɔ cɛngɛlɛ sanɲgala ke sɔgɔwɔ.

¹¹ Mi yaa kanla kiti wi kɔn Mowabu tara fɛnnɛ pe na, pa kona pe yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnɲɛlɛ lɛ†».

*Yɛnɲɛlɛ yɔn sɛnrɛ nda tila yo
ma wa Edɔmu tara ti na*

¹² Pa we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛlɛ li yo yɛɛn fɔ: «Kapyege ɲga Edɔmu cɛnlɛ woolo pɛ pye ma

---

† 25:7 25:7: Zhɛrɛ 49.1-6; Amɔ 1.13-15; Sofɔ 2.8-11 † 25:11 25:11: Eza 34.5-17; 63.1-6; 25.10-12; Zhɛrɛ 48.1-47; Amɔ 2.1-3; Sofɔ 2.8-11

kayaŋga wɔ Zhuda tara woolo pe ni, ki kayaŋga wɔgɔ kigi kan, a pè pye kapege pyefenne.

¹³ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: «Mi yaa na kee ki yirige Edomu tara ti na, mbe senweele poro naa yaayoro ti gbo. Mbege le wa Tema ca ki na mbe saga wa wa Dedan ca ki na, mi yaa ki lara ti tongɔ mberi pye katara. Pe yaa ka pe gbo tokobi ni.

¹⁴ Mi yaa Izirayeli, na woolo wele, pe tege mbanla kayaŋga ki wɔ Edomu cenle woolo pe ni. Pe yaa ka jɔlogɔ wa Edomu cenle woolo pe na mbe yala na nanɲbanwa po naa na konro tandorogo ki ni. Ki ka pye ma, Edomu cenle woolo pe yaa na kayaŋga wolomo pi jen.» » We Fɔ, Yawe Yenɲele lo li yo ma†.

*Yenɲele yon senre nda tila yo
ma wa Filisiti tara ti na*

¹⁵ Pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: «Filisiti tara fenne pa pe kayaŋga ki wɔ, maga wɔ mbenwe ni konaa pe nawa pi ni fuun pi ni, mbe jɔgɔwɔ pye wa pe lepanraga mbakogɔ ki ni.

¹⁶ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: «Ye wele, mi yaa na kee ki yirige Filisiti tara fenne pe na. Mi yaa Kereti tara fenne pe gbo. Leele sanmbala mbele pe yen ma cen wa kogɔje yon ki na, mi yaa pe ko mbe pe wɔ wa.

¹⁷ Mi yaa kayaŋga gbogɔ wɔ pe ni, mbe jɔlogɔ gbogɔ wa pe na. Na mi ka kanla kayaŋga ki wɔ

---

† 25:14 25:14: Eza 34.5-17; 63.1-6; Zhere 49.7-22; Eze 35.1-15; Amo 1.11-12; Abi 1-14; Mala 1.2-5

pe ni, pa kona pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yennɛle le†.> »

26

*Yennɛle yɔn sɛnrɛ nda tila yo
ma wa Tiri ca ki na*

¹ Leele pe yigingɔɔ malaga kasopiile, ki yele ke ma yiri nunɔba wolo li yenɔge ki pilige konɔbannɔga ki na, a Yawe Yennɛle li sili sɛnrɛ ti kan na yeri ma yo fɔ:

² «Sɛnwɛe pyɔ, Tiri ca ki yen na tɛɛɛ Zheruzalɛmu ca ki na, na yuun fɔ: <Enhɛɛn cɔ! Zheruzalɛmu ca nɔga kila pye cɛngɛle ke ni fuun ke karisaga, ki yeyɔngɔ kɔrɔ kɔ kaari. Koni leelee pe yaa kannɔga laga woro yeri. We yaa yarijɛnde lɛɛɛrɛ ta, sɛn fɔ Zheruzalɛmu ca ko yaa jɔgɔ mbe koro waga.>

³ Ki kala na, we Fɔ, Yawe Yennɛle li yo fɔ: <Wele, mboro Tiri ca, mɔ yiri ma kɔrɔgɔ. Mi yaa cɛngɛle lɛɛɛrɛ yirige mbe wa ma na paa kɔgɔje tɔnmɔ mba pi maa yinrigi na tuun pi yen.>

⁴ Ki cɛngɛle ke yaa mboro nda tɔ Tiri ca ki maga ti tɔngɔ, mbe ki sanɔgazoye pe jaanri. Mi yaa ka ti gbannɔgban wi pɛ mboo wɔ wa, mbe laga ki pye walaga nɔga ki yen waga.

⁵ Tiri ca ki yaa ka pye lawaga wa kɔgɔje wi nandogomɔ, mbe pye laga nɔga nɔgbanra wɔfɛnnɛ pe yaa kaa pe mɛrɛ ti jali wa; katugu, mi nɔ ye Fɔ, Yawe Yennɛle le, muwi mɔ yo ma. Cɛngɛle kele yeɛɛ woolo pe yaa ka Tiri ca yaara ti koli.

† 25:17 25:17: Eza 14.29-31; Zhere 47.1-7; Zhowe 4.4-8; Amɔ 1.6-8; Sofo 2.4-7; Zaka 9.5-7

⁶ Ki kanngara na kapire nda ti yen wa kɔgɔje wi yɔn na, pe yaa ka ki leele pe gbo tokobi ni. Pa kona pe yaa ki jɛn fɔ muwi mi yen Yawe Yenɲɛle le.>

⁷ «Katugu pa we Fɔ, Yawe Yenɲɛle li yo yɛɛn fɔ: <Wele, Babiloni tara wunlunaɲa Nebukanezari, wo ɲa wi yen wunlumbolo pe wunluwɔ, mi yaa wi yirige wa yɔnlɔparawa kamɛɲge kɛɛ yeri mbe pan mboo wa Tiri ca ki na. Wi yaa pan shɔnye, naa malaga gbɔnwotoroye, naa shɔn lugufenne konaa malingbɔɔnlɔ ɲgbeleye legerɛ ni.

⁸ Tiri ca ki kanngara na kapire nda ti yen wa kɔgɔje wi yɔn na, wi yaa ka ki leele pe gbo tokobi ni. Wi yaa ka mboro wa lugusara ca mbogo ki tanla, mbe tara gbogolo tinndiye ca ki mbogo ki na. Wi yaa ka tugurɔn sigeyaara tugbɔɔrɔ ti le mbe yiri ye kɔrɔgɔ.

⁹ Wi yaa kaa mbogo janyaara ti tɛgɛ mbe ye ca mboro ti jaanri, mbe ye sanɲgazoye titɔnlɔmbɔlɔ pe jaanri pe bɔɲgaara ti ni.

¹⁰ Wi shɔnye legerɛ ɲgbelege ki yaa ka ye tɔn gbanɲban wi ni. Ye ca mboro ti yaa ka yɛgɛyɛgɛ shɔn lugufenne, naa wotoroye ɲgeere konaa malaga gbɔnwotoroye tinmɛ pi kala na. Pe yaa ka pan mbe ye wa ye ca yeyɔnrɔ ti ni, paa yɛgɛ ɲga na pe ma ye ca ɲga pɛ shɔ ma ta ka ni.

¹¹ Wi shɔnye pe yaa ka ye ca nawa kɔɲgolo ke ni fuun ke tangala pe yenjoro ti ni. Wi yaa ka ye tara woolo pe gbo tokobi ni; ye yunɲbɔrɔ ti sinndɛɛrɛ tiyagala ɲgele fanɲga ni, wi yaa ka ke jaanri tara.

¹² Pe yaa ka ye yarijendɛ ti koli, mbe ye

yaripɛɛɛ ti san mberi ɛ. Pe yaa ka ye ca mboro ti jaanri, mbe ye yinɛ tiyɔnrɔ ti jaanri, mbe ti sinndɛɛɛ, naa tire to naa ti taambugɔ ki koli mbe sari wa wa kɔgɔje wi ni.

¹³ Mi yaa ti ye yurukɔgɔ tinmɛ pi kɔ, lere se kaa ye ɲgɔni magala li nuru naa†.

¹⁴ Mi yaa ka ye ca ki pye paa walaga yɛn, ɲga ki yɛn waga, mbe pye laga ɲga ɲgbanra wɔfennɛ pe yaa la pe mɛɛ ti jali wa. Leele se kaga kan naa fɔnɲgɔ. Mi Yawe Yɛnɲɛɛ, muwi m̀ para.› » We Fɔ, Yawe Yɛnɲɛɛ lo l̀ yo ma.

¹⁵ Pa we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛɛ l̀ yo yɛɛn Tiri ca ki wogo na fɔ: «Leele mbele pe yɛn na kuun, na paga kaa jɛɛn sanga ɲa ni wa ma ni, na paga kaa leele pe kuun sanga ni wa ma ni, lɔgɔ furo tara woolo pe yaa kaa seri fyɛɛ ti na ma tongɔwɔ tinmɛ pi kala na.

¹⁶ Kɔgɔje yɔn tara wunlumbolo pe ni fuun pe yaa ka tigi mbe yiri wa pe wunluwɔ jɔnrɔ ti na. Pe yaa ka pe derigbɔrɔ ti wɔ, mbe pe deritiyɔnrɔ nda p̀ sɔgɔ ti wɔ mberi tɛgɛ. Fyɛɛ ti yaa ka pe yigi fɔ pe cɛn tara. Sunndo kɔngɔ yaa ka pye pe na sanga pyew, pe jigi wi yaa kɔn pe na, ɲga ki ye ta ki kala na.

¹⁷ Pe yaa kaa kunwɔ yurugo koo ma wogo na mbaa yuun fɔ:

‹K̀ cɛn mɛɛ! P̀ɔn tongɔ, a mà kɔ ma wɔ wa kɔgɔje wi ni.

Mboro ca ɲga ki mɛgɛ k̀la yiri.

Mboro ɲa kɔgɔje yanrifennɛ p̀a pye na paan wa ma ni,

† 26:13 26:13: Naga 18.22

mboro ḡa màa pye fanḡa ni wa kḡḡe wi na
konna ma woolo pe ni.

Yàa pye na fyere waa mbele fuun pè ye maga pe
na, a paa seri.

¹⁸ Koni ye tolo li lḡḡo furo tara woolo pe wire ti
fyḡ pe na,
ye kḡkala li sunndo kḡḡo wa kḡḡe lḡḡo furo
tara fenne pe na[†].

¹⁹ «Katugu pa we Fḡ, Yawe Yennḡe li yo yeen
fḡ: <Na mi ka kḡḡn tḡḡḡo mbḡḡn pye kataga
paa cara nda leele woro wa ti yen, na mi ka
ka wetijugo tḡḡḡḡḡḡ pi yirige mboo wa ma na,
mbe tḡḡḡḡḡḡḡ pi pye pḡḡn li sangā ḡa ni,

²⁰ kona, mi yaa ma tirige wa wetijugo ki ni,
wa mbele pè tigi wa pe kḡḡḡḡ, mbḡḡn taga wa
fafafa kulḡḡḡ pe na. Mi yaa ma tḡḡḡ fḡ wa tara
ti nḡḡḡ na, mbḡḡn pye paa katara lere yen, wa
mbele pè tigi wa pe kḡḡḡḡ, janḡḡ lere ka ka cen
wa ma ni naa. Ma se ka censaga ta wa leweele
pe dunruya wi ni naa.

²¹ Mi yaa kḡḡḡn pye sunndo kḡḡḡḡ yaraga, ma
se ka pye yaraga ko ka naa. Leele pe yaa kaa ma
lagajaa, een fḡ pe se kḡḡḡḡ yan naa.> » We Fḡ,
Yawe Yennḡe lo li yo ma.

27

Kunwḡ yurugo ḡa kila kḡ
Tiri ca ki wogo na

¹ Yawe Yennḡe làa li senre ti kan na yeri, ma
yo fḡ:

[†] **26:18 26:18:** Eza 23.5; Eze 27.35

² «Senwee pyɔ, kunwɔ yurugo kɔ Tiri ca ki wogo na.

³ Maga yo Tiri ca ki kan, ko nga ki yen ma cen wa kɔgoje wi yɔn na, ko nga ki maa safari waa cengele legere ni wa logɔ furo tara ti ni; maga yo fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yennele li yo yeen fɔ:

«Mboro Tiri ca, màa pye naga yuun ma yo fɔ ma tiyɔnwɔ pì pi yee yɔn fili.

⁴ Ma tara laga ki kɔnlɔ li kari fɔ wa kɔgoje wi nandogomɔ,
mbele pɔɔn kan pɔɔn kan mɔɔ yɔn jenge.

⁵ Pàa ma kan paa tɔnmɔkɔrɔ yen, ma Seniri yanwiga sipiresi tire ta tɛge mɔɔ kanngara na lara ti gbegele.

Tɔnmɔkɔrɔ ki gona paraga ki ma pɔ tiyala na na, Liban tara sɛdiri tige ko kayi pàa tɛge mali gbegele.

⁶ Bazan tara tigbɔrɔ gbɔrɔ to tari pàa tɛ ma pye ma tɔnmɔkɔrɔ mbiriye.

Solo ngangala pè tɛge mɔɔ tɔnmɔkɔrɔ nawa lara ti gbegele,

ma ke lele sɛdiri tire ta ni mari kan, nda tì yiri wa Shipiri logɔ furo tara ti ni.

⁷ Ezhipiti tara len jese paara tiyɔnrɔ nda pàa sogɔ to tari tila pye tɔnmɔkɔrɔ ki gona tɔnparigbɔgo ye,

ma pye tɔnmɔkɔrɔ ki kacɛn yaraga.

Nganra paara naa kondoro paara nda tila pye na yinrigi wa Elisha logɔ fugo tara ti ni, to tari tila pye tɔnmɔkɔrɔ ki paritɔnngɔ ye.

⁸ Sidɔn ca naa Arivadi ca fenne poro pàa pye ma tɔnmɔkɔrɔ fevenne wele;

mboro Tiri ca, ma tɔnmɔkɔrɔ jɛnfɛnnɛ jɛmbɛlɛ wele, poro pàa pye ma tɔnmɔkɔrɔ tunmbyeele wele.

⁹ Gebali ca leleɛɛ naa ki kapyɔ jɛnfɛnnɛ pàa pye wa ma yeri,

ma pye ma tɔnmɔkɔrɔ jɔgɔsara ti gbegelefɛnnɛ. Kɔgɔje tɔnmɔkɔrɔ ti ni fuun naa ti nawa tunmbyeele pe ni, pàa pye na paan wa ma yeri na safari waa ma ni.>

¹⁰ Pɛrisi tara fɛnnɛ, naa Ludi tara fɛnnɛ konaa Puti tara fɛnnɛ poro pàa pye ma malingbɔɔnlɔ ngbelege ye.

Poros pàa pye ma malingbɔɔnlɔ wele.

Pàa pye na pe tugurɔn sigeyaara konaa pe tugurɔn njagala ke yanngi wa ca nawa, poro pàa ma mege ki yirige.

¹¹ Arivadi ca lenambala poro nɔɔ malingbɔɔnlɔ pe ni, pàa pye na ca ki mbogo ki kɔrɔsi.

Gamadi ca fɛnnɛ poro pàa pye na sanngazoye pe kɔrɔsi.

Pàa pye na pe tugurɔn sigeyaara ti yanngi wa ca ki mbogo ki na naga mari,

pàa ma fere mɔɔ tiyɔnwɔ pi yɔn fili.

Tiri ca, ko nga kila pye jawo pyecagbɔgɔ

¹² «Tarisisi ca fɛnnɛ pàa pye na safari waa wa ma ni, katugu yarijendɛ legerɛ la pye wa ma yeri. Pàa pye na loo ma yeri warifuwe, naa tugurɔn, naa tuguvire konaa sunmu ni.

¹³ Yavan tara woolo, naa Tubali tara woolo konaa Meshɛki tara woolo pàa pye na safari waa

wa ma ni. Pàa pye na kulolo naa tuguyenre yaara sunru ma yeri ma yaripere ti na.

¹⁴ Beti Togarima ca woolo pàa pye na shonye mbele pe maa wotoroye tilele, naa malaga gbônshonye konaa sofilele worosoye sunru ma yeri ma yaripere ti na.

¹⁵ Dedan ca woolo pàa pye na safari waa wa ma ni. Logo furo tara legere woolo la pye na loo ma yeri; pàa pye noo sara solo ngangala konaa ebeni tire ni.

¹⁶ Siri tara fenne pàa pye na safari waa wa ma ni, katugu yaripere legere la pye ma yeri. Pàa pye na paan esikaribukili sinndere sonngbanga woro ni, naa kondoro paara tiyonro ni, naa paara nda pe sogo, naa len jese paara, naa korayi sinndere sonngbanga woro konaa urubisi sinndere sonngbanga woro ni nari sunru ma yeri ma yaara ti na.

¹⁷ Zhuda tara woolo naa Izirayeli woolo pàa pye na safari waa wa ma ni; pàa pye na paan Miniti ca bile tiyon ni, naa shogolo, naa senrege, naa sinme konaa sinme fawoo ni nari sunru ma yeri ma yaripere ti na.

¹⁸ Damasi ca woolo pàa pye na safari waa wa ma ni, katugu yaripere la pye ma yeri. Ma yarijende tila pye ma lege fo jenge. Pàa pye na paan Helibon ca duven ni, naa Zahari ca simbasifire ni nari sunru ma yeri ma yarijende ti na.

¹⁹ Vedan tara fenne naa Yavan tara fenne, ma yiri wa Uzali ca, pàa pye na paan tuguron nda pe gbôn ta ni, naa kasi timuwe nuwo taan ni konaa gbagara kanngire nuwo taan woro ni nari sunru

ma yeri ma yaripɛɛɛ ti na.

²⁰ Dedan ca fenne pàa pye na paan paara liire tiyɔnrɔ ni nari sunru ma yeri, to ti yen paara nda pe ma taga wa shɔn wi pɔgɔlɔ ma cɛn ti na.

²¹ Larabu tara fenne naa Kedari tara teele pàa pye na safari waa wa ma ni; pàa pye na paan simbapɛnɛ yirifɔnmbɔlɔ, naa simbapɛnɛ lɛɛɛ ni konaa sikaɛnɛ ni na pɛɛ ma yeri.

²² Saba tara safari wafenne, naa Arayema tara fenne pe ni, pàa pye na paan na safari waa wa ma ni. Pàa pye na paan nuwɔ taanyaara jendɛ cɛnlɛ pyew ti ni, naa sinndɛɛɛ sɔnɔgbanga woro ti cɛnlɛ pyew ti ni konaa tɛ ni nari sunru ma yeri ma yaripɛɛɛ ti na.

²³ Haran ca woolo, naa Kane ca woolo, naa Edɛn tara fenne, naa Saba tara fenne, naa Asiri tara fenne konaa Kilimadi tara fenne pàa pye na paan na safari waa wa ma ni.

²⁴ Pàa pye na yaripɔrɔ tiyɔnrɔ safari waa wa ma ni; pàa pye na paan derigbɔrɔ nɔganra woro ni, naa yaripɔrɔ nda pɛ sɔgɔ, naa pariliire nda ti kenlɛgi kenlɛgi yɛgɛ cɛnwɛ lɛgɛɛ na konaa mangala ni, nɔgele pɛ ti kɛ nɔban.

²⁵ Tarisisi ca tɔnmɔkɔrɔ tugbɔrɔ to tila pye nɔɔ safari wayaara ti lee na kee ti ni.»

*Kunwɔ yurugo sanɔga nɔga kila kɔ
Tiri ca ki wogo na*

Mboro Tiri ca, màa pye ma yin yarijendɛ lɛgɛɛ ni konaa gbɔgɔwɔ ni wa kɔgɔje wi nandogomɔ.

²⁶ Ma tɔnmɔkɔrɔ fevenne pàa kari ma ni lege wa kɔgɔje tɔnɔgbɔɔ pi na,

a yonlo yirisaga tifeḷingbogo kà si pan moo
tonmòkòró ki kaari wa kogoje wi nandogomo.

27 Kì pye ma, ma yarijendε, naa ma safari wayaara, naa ma yaripεεε,
naa ma tonmòkòró nawa tunmbyeele, naa ma tonmòkòró fevenne, naa ma tonmòkòró gbegelefenne,
naa safari wafenne, naa malingboonlo mbele fuun pe wa ma ni,
konaa leele sanmbala mbele fuun pe yen wa ma ni,
pe ni fuun pe yaa tigi wa kogoje wi ni ma tongopilige ki na.

28 Ma tonmòkòró fevenne pe gbeere ti kala na, kogoje yon tara fenne pe yen na seri fyere ti na.

29 Tonmòkòró fevenne pe ni fuun pe yaa ka tigi mbe yiri wa pe tonmòkòró ti ni,
naa tonmòkòró nawa tunmbyeele poro naa tonmòkòró fevenne pe ni fuun pe ni.
Pe yaa ka sa yere wa logo konggo ki na.

30 Pe yaa ka pe magangala ke yirige mbaa gbele ma kala na,
pe nawa pi yaa ka tanga pe na paa gbele fo jεngε. Pe yaa kaa gbanngban wi koli mbaa wi wuun wa pe yeera yinre ti na,
mbe to mbaa konggi wa conro ti ni jatere piriwen pi kala na.

31 Pe yaa ka pe yinre ti kulu jatere piriwen pi na ye kala na,
mbe jatere piriwen yariporo le pe yeε na. Pe yaa kaa gbele yesanga ni ma kala na,
pe yaa kaa gbele nandangawa ni.

32 Wa pe kayan̄ga ki ni, pe yaa kaa kunwɔ yurugo
koo ma kala na.

Pe yaa kaa ki yun̄gbɔgɔrɔ yurugo nga ki koo fɔ:
«Ca kikiin kila yɔn paa Tiri ca ki yen?

Tiri ca nga ki yɔngɔ woro, ko pè tongɔ wa kɔgɔje
wi nandogomɔ yɛɛn gbari?

33 Sanga ɲa ni pàa pye nɔɔ safari wayaara ti lee
na kee ti ni kɔgɔje wi na,

màa cɛngɛlɛ lɛgɛrɛ yenlɛ tin yaara ni.

Màa tara na wunlumbolo pe pye penjagbɔrɔ
fɛnnɛ

ma yarijɛndɛ to naa ma yaripeɛrɛ ti fan̄nga na.

34 Koni naa kɔgɔje tɔnmɔ mba pi maa yinrigi na
tuun pɔ̀ɔn kaari,

mɔɔ tirige wa kɔgɔje wi latijugo ki ni.

Ma yaripeɛrɛ to naa janwa ɲa fuun wi yen ma
ni,

pè pinlɛ ma ni ma tigi wa.

35 Logo furo tara fɛnnɛ pe ni fuun pe jigi wì kɔn
pe na ma kala na,

sunndo kɔngɔ pe wunlumbolo pe ta,

a pè yerɛ cɛnwɛ pì kan̄nga pe na fyɛrɛ ti na.

36 Ma kala l̀ to cɛngɛlɛ ke safari wafɛnnɛ pe yɔn
na,

fɔ pe yen na wofegele wiin ma kala na;

katugu ma kala l̀ pye sunndo kɔngɔ kala,

mà kɔ ma wɔ pew.»

28

*Yɛn̄ɲɛlɛ yɔn sɛnrɛ nda tila yo
ma wa Tiri ca wunlun̄an̄a wi na*

¹ Yawe Yɛn̄ɲɛlɛ làa li sɛnrɛ ti kan na yeri, ma
yo fɔ:

² «Senwee pyɔ, ki yo Tiri ca to wi kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: <Yee gbogowo pi ye wa ma kotogo na, fɔ a maa ki yuun ma yo fɔ: Mi yen yenɲele la. Mi yen ma cen wa yengengɛle ke censaga ki na wa kɔɔje wi nandogomɔ. Ma si yala, ma yen senwee pyɔ, ma woro Yenɲele. Ma maa ki sonri ndee ma jatere wi yen paa Yenɲele li jatere wi yen.

³ Wele, ma yen naga jate ma jilige ma we Daniyeli wi na, fɔ kala la kpe woro ma lara ma na.

⁴ Ma kajenme naa ma tijinliwe pi fanɲa na, mà yarijende legere ta. Mà te naa warifuwe gbogolo ma yee kan wa ma yarijende tegesaga ki ni.

⁵ Tijinliwe gbɔɔ mba pi yen ma ni wa safari waga ki ni, pigi kan, a mà yarijende legere ta. Ma yarijende tigi kan yee gbogowo ye wa ma kotogo na.>

⁶ «Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: Kì kaa pye ma yen nɔɔ yera jatere wi jate paa Yenɲele li jatere yen,

⁷ kì pye ma, wele, mi yaa nambanmbala pele yeri mbe wa ma na, mbele pè weli ma we cengɛle ke ni fuun ke na. Pe yaa ka pe tokobi wi kɔw wa wi wofogo ki ni mbɔɔn tijinliwe tunndo ti jɔɔ, mbɔɔn gbogowo pi jɔɔ.

⁸ Pe yaa kɔɔn tirige wa kuulo tara wetijugo ki ni, ma yaa ka kunwɔ tipewe ku wa kɔɔje wi nandogomɔ.

⁹ Naga yen ma, ma mbe ka soro mbege yo ma gbofɔ wi yeege na mbe yo fɔ: <Mi yen yenɲele la?> Ma yen senwee pyɔ ko ce ma gbofenne pe

kεε, ma woro Yεnηελε.

¹⁰ Cenle la yege woolo pe yaa koon gbɔn paa lere ηa wii kenrekenre wa yen; katugu muwi mi para.» We Fɔ, Yawe Yεnηελε lo li yo ma.

¹¹ Yawe Yεnηελε lāa li senre ti kan na yeri, ma yo fɔ:

¹² «Senwee pyɔ, kunwɔ yurugo kɔ Tiri ca wunlunana wi wogo na. Maga yo wi kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yεnηελε li yo yeen fɔ: «Māa pye ma yon fili, a kɔ pye yege nagawa. Ma kajenme pila pye ma gbɔɔ, a ma tiyonwɔ pɔ pi yeε yon fili.

¹³ Māa pye ma cen wa Eden, wa Yεnηελε li nanɔ kɔlɔɔ ki ni, sinndeere sonngbanga woro ti cenle pyew tã la pye mɔɔ fere. To ti yen nda pe yinri sariduwani, naa topazi, naa lulu, naa kirizoliti, naa onikisi, naa zhasipi, naa safiri, naa esikaribukili, naa emerodi konaa tε. Ma fereyaara to naa ma gbegeleyaara ti ni tila pye tε woro. Tila gbεgele ma kan, maga le wa ma dapilige ki na.

¹⁴ Mila ma pye merege sheruben wo wa, ηa wɔ kanwira tɔ jaraga, maa korosiri piin. Mila ma tεge wa mi ηa Yεnηελε na yanwiga kpoyi ki na. Māa pye na tanri wa sinndeere nda ti maa yengele ti sɔgɔwɔ.

¹⁵ Ma nawa pila pye ma filige ma na wa ma konɔgolo ke ni, maga le wa ma dapilige ki na, fɔ ma saa gbɔn pilige ηga ni kambasinngε kila yan wa ma ni.

¹⁶ Naa safari waga kɔla kaa jiti ma kεε na, a kɔ soon le lewelewe kapyere ti ni, a mǎ si kapege pye. Ki kala na, mi yaa ma puro mboon yirige wa mi ηa Yεnηελε na yanwiga ki na, mboon pye paa

leele sanmbala mbele kufenne pe yen. Mboro merege sheruben na korosiri pyefo, mi yaa ma puro mboon wo wa sinndæere nda ti maa yengele ti sogowo.

¹⁷ Yee gbogowo pila ye wa ma kotogo na ma tiyonwo pi kala na. Ma yonwo poon go ki jogo ma na. Ki kala na, moon jan tara, moon pye weleyaraga wunlumbolo sanmbala pe yee sogowo.

¹⁸ Ma kajogoro legere ti kala na konaa kambasinnde nda ma pye wa ma safari waga ki ni, toon censara kpoyi ti tæge fyongõ ni. Ki kala na, mi yaa kason le wa ma ca ki nandogomõ, mboon tongõ. Mi yaa ma sogo ma sa pye conro wa tara ti na ma welefenne pe ni fuun pe yee sogowo.

¹⁹ Mbele fuun poon jen cengele sanngala ke sogowo, pe jigi wi yaa kon pe na, ma kala li yaa pye sunndo kongõ kala. Ma yaa ko mbe wo wa pew.> »

*Yennele yon senre nda tila yo
ma wa Sidon ca ki na*

²⁰ Yawe Yennele laa li senre ti kan na yeri, ma yo fo:

²¹ «Senwee pyo, kannga ma yee wa wa Sidon ca ki yeri, ma Yennele yon senre yo ma wa ki na.

²² Maga yo fo, pa we Fo, Yawe Yennele li yo yeen fo: <Wele, mboro Sidon ca, mi yaa yiri ma korogo. Mi yaa na gbogowo pi naga wa ma sogowo. Na mi ka kanla kiti konkagala ke wa ma na sanga na ni, mi yen kpoyi yee nga na mbege naga, pa kona leele pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yennele le.

²³ Mi yaa ka tifeleḡe yama torogo ma kōroḡo, mbe ti leele mbele pe yaa gbo pe kasanwa pila fuun wa ca nawa koḡolo ke ni. Pe yaa ka to ma na tokobi ni mbe yiri kee ki ni fuun na, gboolo pe yaa ka toori wa ca nawa. Pa kona leele pe yaa ki jen fō muwi mi yen ye Fō, Yawe Yenḡele le.»

²⁴ «Ki ka pye ma, cengele ḡele ke yen ma Izirayeli woolo pe maga, lo la kpe se koro mbaa pe tifaga. Ke se pye naa paa yanpege yen, ḡa ki maa leele witire kōnlo nakoma paa wuuro yen, nda ti maa leele sugulo. Pa kona leele pe yaa ki jen fō muwi mi yen ye Fō, Yawe Yenḡele le.»

²⁵ Pa we Fō, Yawe Yenḡele li yo yeen fō: «Mila Izirayeli woolo pe gbōn ma pe jaraga cengele ḡele sōḡoḡo, na mi ka ka pe yirige wa ke sōḡoḡo mbe pe gbogolo sanga ḡa ni, pa kona mi yaa ki naga cengele sanḡala ke na fō mi yen Yenḡele na li yen kpoyi. Pe yaa ka pan mbe cen wa pe tara ti ni, ki tara nda mila kan na tunmbyee Zhakōbu wi yeri we.

²⁶ Pe yaa ka cen wa ti ni yeyinḡe na pōw. Pe yaa ka yinḡe kan, mbe eḡezen kee kōn. Pe yaa ka cen yeyinḡe na pōw, katugu cengele ḡele fuun ke yen ma cen ma pe maga na pe tifaga, mi yaa kanla kiti wi kōn mboo jan ke na. Pa kona, pe yaa ki jen fō muwi mi yen Yawe Yenḡele, pe Yenḡele le.»

29

*Yenḡele yōn senḡe nda tila yo
ma wa Ezhipiti tara ti na*

¹ Izirayeli woolo pe yigingɔɔ malaga kasopiile, ki yeɛ ke wolo li yenje ke wogo ki pilige ke ma yiri shyen wogo ki na, a Yawe Yenɲele li sili senre ti kan na yeri, ma yo fɔ:

² «Senwee pyɔ, yeɛ kanɲa ma wa wa Farawɔn wi yeri, Ezhipiti tara wunlunaɲa we, ma Yenɲele li yon senre yo ma wa wi na konaa Ezhipiti tara ti ni fuun ti na.

³ Ma para wi ni, maga yo wi kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeɛn fɔ: <Wele, mi yaa yiri mboro Farawɔn, Ezhipiti tara wunlunaɲa, ma kɔrɔɔ, mboro ɲa ma yen paa wojon gbegbenje yen, ɲa wi yen ma sinle wa Nili gbaan lanjere ti ni. Ma yen naga yuun ma yo fɔ: Na Nili gbaan wi yen na woo. Muwi mùu da na yeɛ kan.

⁴ Mi yaa ka tugurɔn le wa ma tugbila wi na, mbe ti ɲgbanra nda ti wa ma gbaan wi ni ti maramara wa ma selege kɔrɔ ti na. Mi yaa kɔon tile mbɔon wɔ wa ma gbaan tɔnmɔ pi sɔɔwɔ, mboro naa ma gbaan tɔnmɔ ɲgbanra ti ni fuun ti ni, to nda ti yaa ka pye mbe maramara wa ma selege kɔrɔ ti na we.

⁵ Mi yaa kɔon wa wa gbinri wi ni, mboro naa ɲgbanra nda fuun ti yen wa ma Nili gbaan lanjere ti ni. Ma yaa ka to tara wa wasege ki ni, lere se ka ta mbɔon gboo wi le konaa mbɔon gboo wi le. Mi yaa kɔon kan yanyaara to naa naayeri sannjere ti yeri ti yaakara.

⁶ Kona, mbele fuun pe yen ma cen wa Ezhipiti tara pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenɲele le.>

«Sagawa mba màa kan Izirayeli woolo pe yeri, pila pye ma tifaga paa gbagara kanɲaga yen.

⁷ Naa pàa pe keyen yi sanga mɔɔ yigi ma ta ma pe saga, a mà si kaw pe ni ma pe weleɛ wa pe pajogo ki na. Naa pàa yo pe yaa telege ma na, a mà si kaw pe ni, a pè toori ma pe senngelɛ ke kɔn.

⁸ «Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: <Ye wele, mi yaa ti pe pan tokobi ni ye kɔrɔgɔ, mbe senweele poro naa yaayoro ti gbo wa ye yeri.

⁹ Ezhipiti tara ti yaa ka koro waga mbe pye kataga; pa kona leele pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenɲele le.

«Naa màga yo ma yo fɔ: <Nili gbaan wi yen na woo, muwi mùu da.

¹⁰ Ki kala na, mi yaa yiri ma kɔrɔgɔ konaa ma gbaan lanjere ti kɔrɔgɔ. Mi yaa ka Ezhipiti tara ti pye kataga, mberi pye kataga konaa tara nda ti koro waga, mbege le wa Migidɔli ca ki na, wa yɔnlɔparawa kamɛɲge keɛ yeri fɔ sa gbɔn wa Siyeni ca ki na konaa wa Kushi[†] tara kɔnlɔ li na, wa yɔnlɔparawa kalige keɛ yeri.

¹¹ Senwee pyɔ kpe se ka tɔlɔgɔ kan wa, yaayoro kpe se ka toro wa. Tara ti yaa ka yeɛ nafa shyen lo pye, na lere fa cɛn wa ti ni naa.

¹² Mi yaa ka Ezhipiti tara ti tɔngɔ mberi yaga waga mbe we tara sannda nda fuun ti koro waga ti na, mbe pe cara ti tɔngɔ mberi yaga waga mbe we cara nda fuun ti jɔgɔ ma koro waga ti na; ki yaa pye ma fɔ sa gbɔn yeɛ nafa shyen. Mi yaa ka Ezhipiti tara fenne pe jaraga cɛngelɛ sanɲgala ke

---

[†] **29:10 29:10:** Kushi tara to nunɲba to ti yen Etiyopi tara re.

sogowɔ, mbe pe jaraga mbe kari tara ti ni fuun ti ni.>

¹³ «Pa we Fɔ, Yawe Yɛnɛɛ lɪ yo yɛɛn fɔ: <Na yɛgɛɛ nafa shyɛn kaga ka toro mbe kɔ, mila Ezhipiti tara fɛnnɛ pe gbɔn ma pe jaraga ma kari pe nɪ tara nda ni, mi yaa ka pe yirige wa ti ni, mbe pe gbogolo naa.

¹⁴ Mi yaa ka songɔɔ mbe Ezhipiti tara fɛnnɛ pe tɛgɛ wa pe cɛnsaga koŋɓanŋa ki ni. Mi yaa ka songɔɔ mbe pan pe ni wa Patirɔsi tara, wa pe yɛɛra tara ti ni; pe yaa ka pye wunluwɔ tara nda ti fanŋa kɪ kologo.

¹⁵ Ezhipiti tara wunluwɔ pi fanŋa ki yaa ka kologo mbe wɛ wunluwɔ tara sannda ti ni fuun ti na. Mi yaa ka pe yɔn ki kologo, janŋo paga ka ya cɛn cɛngɛɛ sanŋala ke go na.

¹⁶ Ezhipiti tara ti se ka pye Izirayeli woolo pe jigi tagasaga naa. Ko yaa ki kan pe nawa to pe kambasinnde ti na, to nda paa pye ma sagawa lagaja Ezhipiti tara ti yeri we. Pa kona, pe yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn pe Fɔ, Yawe Yɛnɛɛ le.> »

*Wunlunana Nebukanezari wi yaa
ka pan mbe Ezhipiti tara ti sho
mberi ta*

¹⁷ Izirayeli woolo pe yigingɔlɔ malaga kasopi-ile, ki yeɛ nafa ma yiri kolɔshyɛn wolo li yenŋe koŋɓanŋa ki pilige koŋɓanŋa ki na, a Yawe Yɛnɛɛ lɪ sili sɛnrɛ ti kan na yeri, ma yo fɔ:

¹⁸ «Sɛnwɛe pyɔ, Babiloni tara wunlunana Nebukanezari wuu malingbɔɔnlɔ ŋgbelege ki wa tunŋɓanga na Tiri ca ki wogo na, fɔ a tuguro tugulo lɪ malingbɔɔnlɔ pe yinrɛ ti pɛ pe na, ma

pe ni fuun pe pajoro ti weleḡe pe na. Kona ki ni fuun, wunlunaḡa wo naa wi malingboonlo ḡbelege ki ni, pee tonli kpe ta wa ki tunḡo ḡbanga ḡa ki pye Tiri ca ki wogo na ki ni.

¹⁹ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenḡele li yo yeen fo: «Wele, mi yaa Ezhipiti tara ti le Babiloni tara wunlunaḡa Nebukanezari wi kee. Wi yaa ka pe yarijende ti koli. Wi yaa ka tara ti san mberi nawa yaara ti ni fuun ti koli mbe kari ti ni, mbe sari pye wi malingboonlo ḡbelege ki sara.

²⁰ Tunḡo ḡbanga ḡa wi pye ki kala na, mi yaa Ezhipiti tara ti le wi kee ti pye wi sara; katugu wi malingboonlo ḡbelege kigi tunḡo ki pye mi kan.» We Fɔ, Yawe Yenḡele lo li yo ma.

²¹ «Ko pilige ko ni, mi yaa ka ka taga Izirayeli woolo pe fanḡa ki na. Mboro wo na Ezekiyeli, mi yaa ma yon ki yenge maa para wa pe sogowo. Pa kona, pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenḡele le.»

30

*Yenḡele li yaa kali nanḡbanwa
kala li pye Ezhipiti tara ti na*

¹ Yawe Yenḡele laa li senre ti kan na yeri ma yo fo:

² «Senwee pyo, Yenḡele li yon senre ti yo. Maga yo fo, pa we Fɔ, Yawe Yenḡele li yo yeen fo:

«Yaa gbele yaa yuun fo:

Ki pilige ḡa ki yen pilipege.

³ Ee, ki pilige ki yongɔ,

Yawe Yenḡele li pilige ki yongɔ.

Ki yaa ka pye kambaaga wogo pilige,

mbe pye cɛngɛɛ ke kiti kɔnpilige.

⁴ Tokobi wi yɛn na paan mbe to Ezhipiti tara ti na.

Ki jɔlɔgɔ ki yaa ka gbɔn Kushi tara ti na fun.

Ko sanga wo ni, leele mbele pɛ gbo, pe yaa ka toori wa Ezhipiti tara.

Leele pele yaa ka pe yarijɛndɛ lɛgɛɛ ti koli mbe kari ti ni,

mbe pe tara ti tɔngɔ fɔ mbe gbɔn wa yinɛ ti nɔgɔna cɛnyaara ti na.

⁵ « Kushi tara, naa Puti tara, naa Ludi tara, naa Larabu tara ti ni fuun, naa Libi tara konaa yɔn finliwɛ tara woolo pe ni, tokobi wi yaa ka pe pinlɛ mbe pe gbo Ezhipiti tara fɛnnɛ pe ni.» »

⁶ Pa Yawe Yɛnɛɛ lɛ yo yɛɛn fɔ:

«Ezhipiti tara ti sagafɛnnɛ pe yaa ka to, pe fanɲga ɲga ki yɛɛ gbɔgɔwɔ le pe ni, ki yaa ka kɔ.

Mbege lɛ wa Migidɔli ca ki na, wa yɔnlɔparawa kamɛɲge kɛɛ yeri fɔ sa gbɔn wa Siyeni ca, wa yɔnlɔparawa kalige kɛɛ yeri,

tokobi wi yaa ka ki leele pe gbo.»

We Fɔ, Yawe Yɛnɛɛ lo lɛ yo ma.

⁷ «Pe tara ti yaa ka tɔngɔ mbe koro waga, wa tara sannda nda ti jɔgɔ ma koro waga ti sɔgɔwɔ. Pe cara ti yaa ka pye katara wa katara sannda ti sɔgɔwɔ.

⁸ Na mi ka ka kason le Ezhipiti tara ti ni, konaa mbe pe sagafɛnnɛ pe tɔngɔ sanga ɲa ni, pa kona pe yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnɛɛ le.

⁹ «Ko pilige ko ni, Kushi tara woolo mbele pe yɛn ma cɛn yeyinɲge na pɔw, mi yaa pitunmbolo pele yirige pe kari tɔnmɔkɔɔrɔ na, pe sa fyɛɛ wa

pe na paa seri. Ezhipiti tara ti tongɔpilige, jɔlɔɔ yaa to Kushi tara woolo pe na. Ki pilige ki yen na paan.»

¹⁰ «Pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yɛɛn fɔ: <Mi yaa Babiloni tara wunlunana Nebukanezari wi tɛge mbe Ezhipiti tara janwa gbolo li tongɔ mbeli wɔ wa.

¹¹ Wo naa wi woolo pe ni, poro mbele pe yen cɛngele ke ni fuun ke lewɛlimbɛle, poro pe yaa ka kari mbe sa tara ti tongɔ. Pe yaa ka pe tokobi wi kɔw Ezhipiti tara ti na, mbe tara ti lagapyew ki yin gboolo pe ni.

¹² Mi yaa ka Nili gbaan lanjere tɔnmɔ pi waga; mi yaa ka Ezhipiti tara ti pɛrɛ lepeepele pele yeri. Mi yaa ti nambanmbala pele mbe pan pe tara ti tongɔ konaa ti nawa yaara ti ni fuun ti ni. Mi Yawe Yenɲele muwi mi para.> »

¹³ «Pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yɛɛn fɔ: <Mi yaa ka yarisunndo ti jɔɔ mberi wɔ wa, mbe yaara yanlɛrɛ nda pe maa gbogo ti kɔ mberi wɔ wa Mɛfisi ca. To se ka pye Ezhipiti tara ti go na naa; mi yaa ka fyɛrɛ wa Ezhipiti tara ti lagapyew ki ni.

¹⁴ Mi yaa ka Patirɔsi tara ti tongɔ mberi yaga waga, mbe kason le Zowan ca ki ni mbege sogo, mbanla kiti wi kɔn mboo jan No ca ki na.

¹⁵ Mi yaa na nanɲbanwa pi yirige Sen ca ki ni, ko nɲa ki yen Ezhipiti tara ti malaga sigeca ye. Mi yaa ka No ca ki janwa gbolo li tongɔ.

¹⁶ Mi yaa ka kason le Ezhipiti tara ti ni mberi sogo. Sen ca woolo pe yaa kaa seri fyɛrɛ ti kala na. Pe yaa ka No ca mbogo ki furu mbe wege

wɔ wa ki ni, pe yaa ka to Mefisi ca ki na yɔnlɔ ɲgbanga na.

¹⁷ Pe yaa ka ɔni ca konaa Pi Beseti ca lefɔnmbɔlɔ pe gbo tokobi ni. Pe yaa ka ki cara ti woolo pe yigi malaga kasopiile mbe kari pe ni.

¹⁸ Na mi ka ka Ezhipiti tara fanɲga ki jɔgɔ, mbe pe fanɲga ɲga ki yɛɛ gbɔgɔwɔ le pe ni ki kɔ mbege wɔ wa sanga ɲa ni, pa kona diwi yaa ye wa Tapanesi ca ki ni yɔnlɔ na. Kambaaga ka yaa ka pan mbe ca ki tɔn munɲa. Pe yaa ka ca woolo pe yigi malaga kasopiile mbe kari pe ni.

¹⁹ Mi yaa kiti kon mboo jan Ezhipiti tara ti na, pa kona pe yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnɲɛle le.> »

*Babilɔni tara wunlunɲa wila pye
Yɛnɲɛle li tunɲo pyeyaraga*

²⁰ Izirayeli woolo pe yigingɔlɔ malaga kasopiile, ki yɛle kɛ ma yiri nunɲba wolo li yɛnɲe konɲbanɲga ki pilige kolɔshyɛn wogo ki na, a Yawe Yɛnɲɛle li sili senɛ ti kan na yeri, ma yo fɔ:

²¹ «Senwee pyɔ, mi Ezhipiti tara wunlunɲa Farawɔn wi kɛɛ ki kaw. Wele, lere kpe si ta mbege pɔ wi na, janɲo ki sagala; lere si ta mbe sagbanga pɔparisanga tɛgɛ mbege pɔ wi na ki yere, janɲo wi fanɲga ta naa, wi ya wi tokobi wi yigi naa.

²² Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛle li yo yɛɛn fɔ: <Mi yaa yiri Farawɔn, Ezhipiti tara wunlunɲa wi kɔrɔgɔ. Mi yaa wi keyɛn yi shyɛnmɛ yi kaari wi na; ɲga ki yɛn jɛnɲɛ konaa

nga ki yen ma kaw ki ni. Pa kona mi yaa ti tokobi wi wo wi kee wi to.

²³ Mi yaa ka Ezhipiti tara fenne pe gbon mbe pe jaraga wa cengele sanngala ke sogowo, mbe pe jaraga mbe kari pe ni tara ti ni fuun ti ni.

²⁴ Mi yaa ka fannga le Babiloni tara wunlunana wi keyen yi ni, mbe silan tokobi wi le wi kee. Een fo mi yaa ka Farawon wo keyen yo kaari; wi yaa kaa jeen Babiloni tara wunlunana wi yege sogowo paa malingboon yen, na pe welege wi yen na kuun.

²⁵ Mi yaa fannga le Babiloni tara wunlunana wi keyen yi ni, een fo Farawon wo keyen yo yaa ka fanla. Na mi ka kanla tokobi wi le Babiloni tara wunlunana wi kee mbe ti wuu yirige Ezhipiti tara ti na, pa kona pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yennele le.

²⁶ Mi yaa ka Ezhipiti tara fenne pe gbon mbe pe jaraga cengele sanngala ke sogowo, mbe pe jaraga mbe kari pe ni tara ti ni fuun ti ni. Pa kona pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yennele le.> »

31

*Ezhipiti tara wunlunana wi yen
ma taanla Sediri tige
nga pe kon ka ni*

¹ Izirayeli woolo pe yigingolo malaga kasopiile, ki yele ke ma yiri nungba wolo li yenge taanri wogo ki pilige kongbannga ki na, Yawe Yennele laa li senre ti kan na yeri, ma yo fo:

² «Senwee pyɔ, ki yo Farawɔn, Ezhipiti tara wunlunaɲa wo naa wi janwa gbɔlɔ woolo pe kan fɔ:

«Ma yɛn ma taanla ambɔ ni wa ma gbɔgɔwɔ pi ni?

³ Wele, Asiri tara tɪla pye paa Liban tara sɛdiri tige ka yɛn.

Njere tiyɔnrɔ la pye ki na, ma yinmɛ tɛgɛ paa kɔlɔgɔ yɛn;

kɪla yagara fɔ jɛɲgɛ,

a ki namunjo wila jiiɲri wa kambaara ti na.

⁴ Tɔnmɔ pɪla ti, a kɪ yiri ma gbɔgɔ;

tara ti nɔgɔna tɔnmɔ pɪla ti, a kɪ yiri ma tɔnlɔ;

pɪla yiri na fuun naga mari,

na fuun fɔ ma saa gbɔn wa wasege tire ti ni fuun ti na.

⁵ Ko kɪ ti kɪla yagara ma wɛ yan nawa tire ti ni fuun ti na;

ki njere tɪla lɛgɛ, a ki njere tumɔɔrɔ ti tɔnlɔndɔnlɔ;

katugu tɔnmɔ lɛgɛrɛ la pye ki nɔgɔ ki yirisanga wi ni.»

⁶ «Naayeri sannjɛrɛ ti ni fuun tɪla pye na paan na ti sere ti poo wa ki njere tumɔɔrɔ ti ni.

Yan wonɲaala pe ni fuun paa pye na pe piile pe siin wa ki njere ti yinmɛ pi ni.

Cɛngɛlɛ lɛgɛrɛ woolo la pye na cɛɛn wa ki yinmɛ pi ni.

⁷ Kɪla pye tige tiyɔngɔ fɔ jɛɲgɛ ki yagawa po naa ki njere ti titɔnlɔwɔ pi kala na;

katugu ki ninde tɪla tigi ma ye tɔnmɔ lɛgɛrɛ laga na.

⁸ Wa Yenñele li nanɔɔ kɔlɔɔ ki ni, sɛdiri tige ka kpe saa ya mbege yeɛ taanla ki ni, sipiresi tige ka kpe sila pye wa mbege yeɛ yala ki njere ti ni.

Pilatani tire ka kpe si ki njere ti bo tiyɔnwɔ na. Yenñele li nanɔɔ kɔlɔɔ tire ka kpe tiyɔnwɔ sila yala ki tiyɔnwɔ pi ni.

⁹ Mila njere legerɛ yirige ki na maga yɔn. Tire nda fuun tila pye wa Eden laga ki na, Yenñele li nanɔɔ kɔlɔɔ ye, tila pye yen-jaga ni ki ni.»

Sɛdiri tigboɔ ki yaa ka kaari

¹⁰ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenñele li yo yeɛn fɔ: «Sɛdiri tige kila yiri ma yagara, a ki namunjo wila jiiiri fɔ wa kambaara ti na. A yeɛ gbɔɔwɔ ye wa ki kotogo na ki yagawa pi kala na.

¹¹ Ki kala na, miigi le cengele ke ni fuun ke fannga fɔ gbɔɔ wi keɛ; wo yaa jɔlɔɔ wa ki na mbe yala ki tipewe pi ni, katugu miigi wa.

¹² Cengele ke ni fuun ke ni, cenle na li woolo pe yen lewɛlimbele ma we pe ni fuun na, pɛge kɔn maga jan, mɛɛ kari maga toro le. Ki njere ti toori wa yanwira ti na konaa wa gbunlunderɛ ti ni fuun ti ni. Ki njere tumɔɔɔ ti kaari ma toori wa tara ti yanwira laforo ti ni fuun ti ni. Tara woolo pe ni fuun pɛ yiri wa ki yinme pi ni, maga yaga le.

¹³ Naayeri sannjere tila pan na cɛɛn wa ki titogo ki na. Yan wongaala pe ni fuun paa pan ma pe censara gbegele wa ki njere ti sɔɔwɔ.

¹⁴ Ki pye ma, tire nda fuun ti yen lɔɔ yɔn na, ko ka kpe se ka yiri mbege yeɛ gbɔɔ naa, mbege

namunjo wi yirige mbe gbɔn fɔ wa kambaara ti na naa. Terebenti tige ko ka kpɛ se ka yo tɔnmɔ lɛgere yen ki nɔgɔ mbaa ki yɛɛ gbogo ki titɔnlɔwɔ pi kala na. Katugu m̀ ti ni fuun ti kan kunwɔ pi yeri. Ti yaa ka tigi wa tara ti nɔgɔ na, mbe sa taga wa sɛnwee piile mbele pè ku pe na, poro mbele pè tigi wa fanga ki ni we.»

¹⁵ Pa we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛlɛ l̀ yo yɛɛn fɔ: «Pilige ɲga ni k̀la tigi wa kuulo tara ti ni, a m̀ si ti, a paa kunwɔ gbelege gbele yereɲge ki ni. A m̀ si tara ti nɔgɔna tɔnɲgbɔɔ pi yɔn tɔn, ma gbaanla pe yerege, ma laforo tɔnmɔ pi yerege. Mila diwi lenge wa Liban tara yanwira ti na ki kala na; a yan tire ti ni fuun t̀ waga ki kala na.

¹⁶ Naa m̀la ki tirige wa kuulo tara ti ni sanga ɲa ni, ma pinlɛ mbele pe yen na tinri wa fanga ki ni pe ni, m̀la ti, a cɛngɛlɛ ke ni fuun kaa fyɛ na seri ki kala na. Edɛn laga tire nda fuun tila pye wa tara ti nɔgɔna, to nda t̀la pye Liban tara tire ti ti ni fuun tiyɔnrɔ konaa ma pye jɛndɛ, to nda fuun tila pye na tɔnmɔ taa, ti kotogo k̀la sogo ti na.

¹⁷ Mbele p̀aa pye ki sagafenne konaa ma cɛn wa ki yinmɛ pi ni wa cɛngɛlɛ sanɲgala ke sɔgɔwɔ, poro fun p̀aa pinlɛ ma tigi ki ni wa kuulo tara ti ni, ma saa taga wa leele mbele p̀aa gbo tokobi ni pe na.

¹⁸ «Wele, wa Edɛn nɔɲgɔ kɔlɔgɔ tire ti sɔgɔwɔ, ka kpɛ tiyɔnwɔ naa gbemɛ si yala ma woro ti ni. Konaa ki ni fuun, mborɔ naa Edɛn nɔɲgɔ kɔlɔgɔ tire ti ni, pe yaa ka ye tirige wa tara ti nɔgɔna. Pe yaa kɔɔn sinɲge wa mbele pee kenrɛkenrɛ pe sɔgɔwɔ konaa mbele pè gbo tokobi ni pe sɔgɔwɔ.

Nga ki yaa ka pye Farawon wo naa wi janwa gbolo li ni fuun li na, koyi nga yeen.» We Fɔ, Yawe Yenɲele lo li yo ma.

32

*Kunwo yurugo nga kila ko
Ezhipiti tara naa ti wunlunaja
wi wogo na*

¹ Izirayeli woolo pe yigingolo malaga kasopiile, ki yele ke ma yiri shyen wolo li yenge ke ma yiri shyen wogo ki pilige konɓannga ki na, a Yawe Yenɲele li sili senre ti kan na yeri, ma yo fo:

² «Senwee pyo, kunwo yurugo ko Farawon, Ezhipiti tara wunlunaja wi wogo na. Maga yo wi kan fo:

«Mboro na maà pye paa jara yirifonɲo yen wa cengele ke soɓowo,
maà pye paa yarifelege yen wa kogoje wi ni,
maà pye na gbaanla tonmo pi janri naa yinrigi,
maà pye na tonmo pi tongolo ma tooɓo ti ni,
na pi gboon naa pinri.»

³ «Pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fo:
«Mi yaa ka cengele janwa gbolo la gbogolo, mbe silan mere ti wa ma na;
poro pe yaa koon tile mboon yirige na mere ti ni.

⁴ Mi yaa koon yaga le tara ti na,
mi yaa koon wa wa wasege ki ni.
Mi yaa ti naayeri sannjere ti ni fuun ti pan ti cen ma na,

mi yaa ti yan wongaala pe ni fuun pe pan poon wire kara ti ka pe tin.

⁵ Mi yaa koon wire kara ti wa wa yanwira ti na, mbe gbunlundere ti yin ma wire kafonro ti ni.

⁶ Mi yaa ma kasanwa pi tɛgɛ mbe tara ti suguru,
mbe sa gbɔn fɔ wa yanwira ti na,
mi yaa ka laterɛ ti yin pi ni.

⁷ Na maga ka ku sanga ŋa ni, mi yaa ka naayeri
wi tɔn,
mbe wɔnɲɔlɔ ke pye diwi;
mi yaa ka yɔnlɔ ki tɔn kambaaga ka ni.
Yɛnɲɛ ki se kaa finri naa.

⁸ Mboro kala na, mi yaa ka naayeri yanwa
yirigeyaara ti pye diwi;
mi yaa ka diwi lenge wa ma tara ti ni.›
We Fɔ, Yawe Yɛnɲɛlɛ, lo li yo ma.

⁹ «Na mi ka kɔɔn tɔngɔwɔ pi senre yo cɛngɛlɛ
sanɲgala ke kan sanga ŋa ni, pa mi yaa ka
cɛngɛlɛ lɛgɛrɛ nawa tanga ke na, fɔ sa gbɔn wa
tara nda ma sila jɛn ti ni.

¹⁰ Nɲa mi yaa ka pye ma na, ki yaa cɛngɛlɛ
lɛgɛrɛ nawa wɔ. Fyɛrɛ yaa ka pe wunlumbolo
pe yigi ma kala na. Na mi ka kanla tokobi wi
figefige pe yɛgɛ sɔgɔwɔ sanga ŋa ni, pa pe ni fuun
nunɲba nunɲba pe yaa kaa fyɛ mbaa seri suyi pe
yinwege wogo ki na, ma topilige ki ni.

¹¹ «Katugu pa we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛlɛ li yo yɛɛn
fɔ:
‹Babilɔni tara wunlunana wi tokobi wi yaa gbɔn
ma na.

¹² Malinɲgbɔɔnlɔ mbele pe yɛn lewelimbele ma
we cɛngɛlɛ ke ni fuun ke na,
mi yaa ka ti pe pan pɔɔn janwa woolo pe gbo
tokobi ni.
Pe yaa ka pan mbe Ezhipiti tara fɛnnɛ pe yɛɛ
gbɔgɔwɔ pi kɔ mboo wɔ wa,
mbe pe janwa gbɔlɔ li ni fuun li tɔngɔ.

13 Mi yaa koon yaayoro ti ni fuun ti tongo wa tonngboo pi yon na; senwee pyo tooro nakoma yaayoro yenjoro se ka ye wa tonmo pi ni mboo tongolo.

14 Pa kona, mi yaa ti Ezhipiti tara tonmo pi sinle, mbe ti pe gbaanla tonmo pila fuun paa sinme yen.>

We Fo, Yawe Yenngelɛ lo li yo ma.

15 <Na mi ka ka Ezhipiti tara ti tongo mberi yaga waga sanga na ni, na mi ka ti leele pele mbe pan mbe tara ti nawa yaara ti ni fuun ti koli sanga na ni, na mi ka ka leele mbele pe yen ma cen wa tara ti ni pe ni fuun pe gbo sanga na ni, pa kona pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenngelɛ le.>

16 «Ki wogo nga ki yen kunwo yurugo nga pe yaa ka ko. Cengele sanngala ke jele pe yaa kaga kunwo yurugo ki ko. Pe yaa kaa ki koo Ezhipiti tara to naa ti janwa wi ni fuun wi na. We Fo, Yawe Yenngelɛ lo li yo ma.»

*Pè ya leele mbele ni,
kunwo yurugo nga kila ko
pe wogo na*

17 Izirayeli woolo pe yigingolo malaga kasopile, ki yele ke ma yiri shyen wolo li yenge ke ma yiri shyen wogo, ki pilige ke ma yiri kangurugo wogo ki na, a Yawe Yenngelɛ li sili senre ti kan na yeri, ma yo fo:

18 «Senwee pyo, kunwo yurugo ko Ezhipiti tara janwa gbolo li wogo na, ma pe tirige wa tara ti nagona, poro naa cengele fannga wogolo ke

woolo pe ni, mbe pinle mbele pe yen na tinri wa wetijugo ki ni pe ni.

¹⁹ Ki yo pe kan ƒo: <Naga yen ma, ye yen naga jate ye mbɔnrɔ cɛngɛɛ sannɔgala ke na wi le? Ki kala na, yoro fun ye yaa tigi mbe sa sinle wa mbele pee kenrekenre pe sɔgɔwɔ.>

²⁰ «Ki woolo pe yaa ka toori mbe ku wa mbele pɛ gbo tokobi ni pe sɔgɔwɔ. Pɛ tokobi wi kɔw wa wi wofogo ki ni makɔ; ye Ezhipiti tara naa ti janwa gbɔɔ woolo pe le ye kari pe ni.

²¹ Wa kuulo tara ti ni, malingbɔɔnlɔ kotogofenne poro naa Ezhipiti tara fenne pe pinleyɛnle lɛɛɛ pe ni, pe yaa kaa ki yuun pe yɛɛ kan ƒo: <Pɛ tigi wa fanga ki ni, ma pan ma sinle wa mbele pee kenrekenre pe ni, poro paa gbo tokobi ni we.>

²² «Asiri tara wunlunana wo naa wi malingbɔɔnlɔ pe ni fuun pe ni, pe yen ma sinle. Pe fanra ti yen maa maga. Pɛ pe ni fuun pe gbo tokobi ni wa malaga.

²³ Pe fanra ti yen ƒo wa wetijugo ki nɔgɔ; pe fanra ti yen ma wunlunana wi wogo ki maga. Pɛ pe ni fuun pe gbo tokobi ni wa malaga; poro paa pye na sunndo kɔngɔ waa weele pe na laga dunruya wi ni.

²⁴ «Elamu tara wunlunana wo naa wi janwa gbɔɔ li ni fuun li ni pe yen ma sinle wa; pe ni fuun pe fanra ti yen maa wogo ki maga. Pɛ pe ni fuun pe gbo tokobi ni wa malaga. Poro mbele pe sila kenrekenre pɛ tigi wa tara ti nɔgɔ na. Poro paa pye na sunndo kɔngɔ waa weele pe na laga

dunruya wi ni. Fεε la pe yigi ma pinle mbele pè tigi wa wetijugo ki ni pe ni.

²⁵ Pè sinlesaga kan Elamu tara wunlunaṅa wi yeri wa leele mbele pè gbo pe sɔgɔwɔ, wo naa wi janwa gbɔlɔ li ni fuun li ni. Pe fanra ti yen ma wo jate wi maga. Ki woolo mbele pe woro ma kenrekenre pè pe ni fuun pe gbo tokobi ni, katugu pàa pye na sunndo kɔngɔ waa weele pe na laga dunruya wi ni. Fεε la pe yigi ma pinle mbele pè tigi wa wetijugo ki ni pe ni. Pàa pe gboolo pe sinṅge wa mbele leele pè gbo pe sɔgɔwɔ.

²⁶ «Mesheki cenle woolo poro naa Tubali cenle woolo pe wunlumbolo poro naa pe janwa gbɔlɔ li ni fuun li ni, pe yen ma sinle wa. Pe malingbɔɔnlɔ pe fanra ti yen ma pe maga. Ki woolo mbele pe woro ma kenrekenre, tokobi wì pe gbo, katugu pàa pye na sunndo kɔngɔ waa weele pe na laga dunruya wi ni.

²⁷ Pe sila pe gboolo pe sinṅge mbe pinle faa malingbɔɔnlɔ kotogofenne pe ni. Poro mbele pàa pye na tinri wa kuulo tara ti ni ma pinle pe malingbɔnyaara ti ni. Pàa pye na pe tokobi wi nii wa pe yinre ti nɔgɔ, konaa na tugurɔn sigeyaara ti tari pe witire ti na; katugu pàa pye na sunndo kɔngɔ waa weele pe pe na laga dunruya wi ni.

²⁸ Eεn fɔ mboro wo na Farawɔn, ma ṅa mà to ma pinle mbele pee kenrekenre pe ni; ma yen ma sinle ma pinle mbele pè gbo tokobi ni wa malaga pe ni.

²⁹ «Edomu tara fenne, naa pe wunlunaṅa konaa pe teepe pe ni fuun pe ni, pe yen ma sinle wa fun. Ali mbege ta pàa pye kotogofenne, pè pe

gboolo pe le ma pinle mbele pè gbo tokobi ni pe ni. Pe yen ma sinle ja mbele pee kenrekenre pe ni, poro mbele pè tigi wa wetijugo ki ni we.

³⁰ «Yɔnlɔ parawa kamenge kee tara teelee pe ni fuun poro naa Sidɔn ca fenne pe ni fuun pe yen ma sinle wa. Pè tigi wa fanga ki ni wa mbele leele pè gbo pe sogowo, ali mbege ta pe kotogo tawa pila pye na sunndo kongɔ waa leele pe na, paa fere sho. Ki leele mbele pe sila kenrekenre pe yen ma sinle ja wa mbele leele paa gbo tokobi ni wa malaga pe ni. A fere ti pe yigi ma pinle mbele pè tigi wa wetijugo ki ni pe ni.

³¹ «Farawɔn wi yaa ka pe yan, pa ki yaa kotogo sogowo kan wi yeri wi janwa gbolo li kala na, katugu tokobi wi yaa ka Farawɔn wo naa wi malingbɔɔnlɔ ngbelege ki ni fuun ki gbo. We Fɔ, Yawe Yennele lo li yo ma.

³² Mila ti, a Farawɔn wi sunndo kongɔ wa weele pe na laga dunruya wi ni. Kona ki ni fuun, pe yaa ka Farawɔn wo naa wi janwa gbolo li ni fuun li sinnge wa fanra ti ni, wa mbele pee kenrekenre pe sogowo, mbe pinle mbele leele pè gbo tokobi ni pe ni.» We Fɔ, Yawe Yennele lo li yo ma.

**YENNELE LI YAA
IZIRAYELI WOULO
PE SONGORO MBE PE TEGE
WA PE FAA YONLO LI NI**

*Yennεle làa Ezekiyeli wi pye
kòròsiri pyefò*

¹ Yawe Yennεle làa li senre ti kan na yeri, ma yo fò:

² «Senwee pyò, para ma cenle woolo pe ni maga yo pe kan fò: <Na mi ka tokobi wi torogo mbe yo wi sa tara ta woolo tongo, na ki tara woolo paga lere wa wò wa pe yee sògòwò mboo pye tara ti kòròsiri pyefò,

³ na ki lerefò wi ka tokobi fenne yan paa paan mbe to tara ti na malaga ni, na wi ka mbanlaga ki win mbe tara woolo pe yeri,

⁴ na lere ña ka mbanlaga magala li logo, na wi suu yee yaga li yerewe kan wi yeri, na paga pan mboo gbo, pa wi gbowo pi yaa pye wi yeera go kala.

⁵ Katugu wì mbanlaga magala li logo, een fò wi suu yee yaga li yerewe kan wi yeri. Wi gbowo pi yaa pye wo yeera go kala. Lere ña kaa yee yaga mbe yerewe pi logo, wo yaa wi yee sho gboro ti yeri.

⁶ Een fò na kòròsiri pyefò wi ka malaga ki yan kila paan, na wii mbanlaga ki win, na leele pee yeri, na tokobi fenne paga pan mbe lere wa gbo, ki fò wi yaa ku wi mbasinme pi kala na; een fò mi yaa wi gbowo pi go kala li yewe kòròsiri pyefò wo yeri.>

⁷ «Mboro wo na, senwee pyò, mòò tege ma pye kòròsiri pyefò Izirayeli woolo pe go na. Ma yaa lanla yon senre ti nuru mbaa pe yeregi na kan.

⁸ Na mi kaga yo lepee wi kan fò: <Mboro lepee, ma yaa ku,> na mee para ki lepee wi ni mboo yeri wi tangalòmò tipee pi wogo na, ki lepee wi

yaa ku wi mbasinme pi kala na. Een fo mi yaa wi gbowo pi go kala li yewe ma yeri.

⁹ Een fo, mboro wo na, na ma ka lepee wi yeri wi tangalomɔ tipee pi wogo na, na wi suu tangalomɔ tipee pi yaga, pa wi yaa ku wi mbasinme pi kala na, een fo mboro wo na, ma yaa ma yee sho.»

*Lepee na ka songoro mbe pan
Yenyele li korogo, wi yaa sho*

¹⁰ «Mboro wo na, senwee pyo, ki yo Izirayeli woolo pe kan fo: <Ye maa ki yuun fo we kajogoro to naa we kapere ti yen we go na, to kala na pe yen na we tonri na shee, we yaa ki pye mele mbe yinwege ta naa?>

¹¹ Maga yo pe kan fo we Fo, Yawe Yenyele lo li yo ma fo: <Mi na Yenyele na yinwege wolo, na mege ki na, mi yen naga yuun fo: Lepee wi ku, ko ma ki yen mala ndanla; een fo nga ki yen mala ndanla ko yen fo wi kannga wuu tangalomɔ tipee pi yaga wila wi yinwege ki piin. Ki kala na, ye songoro, ye songoro ye wo wa ye kombegele ke ni. Yoro Izirayeli woolo, yingi na ye yaa si ti ye ku?>

¹² «Mboro wo na, senwee pyo, ki yo ma cenle woolo pe kan fo: <Na lesinhe wi ka kapege pye pilige nga ni, wi kasinhe ki se ya mboo sho ki pilige ki ni. Lepee wi kaa tipewe pi yaga pilige nga ni, tipewe mba wi pye faa po se ti wi tongo naa. Ki pyelomɔ pi na fun, na lesinhe wi ka kapege pye pilige nga ni, wi kasinhe ki se ti wila wi yinwege ki piin.

13 Ali na mi ka lesinɲe wi pye mbe yo fɔ wi yaa sho, na wi kaa keɛ ki kan mbe taga wi yen ma sin yege nga na ko na, mbe kambasinɲe pye, kasinɲe kapyere nda fuun wi pye, pe se ka ko ka kpe jate naa. Eɛn fɔ wi yaa ku wi kambasinɲe nga wi pye ki kala na.

14 Ali na mi kaga yo lepee wi kan mbe yo fɔ wi yaa ku, na wi kaa tangalɔmɔ tipee pi yaga mbaa tanri nga ki yala konaa kasinɲe ki na,

15 na lepee wi ka yaraga nga wi sho ma tege fɔgo yɔnɔ ki songɔɔ ki fɔ wi na, mbe yaraga nga wi yu ki yɔngɔ songɔɔ ki fɔ wi na, mbaa tanri kondɛgɛngɛle ngele ke maa yinwege kaan ke na, na wi woro na kambasinɲe piin, pa kona wi yaa laa yinwege ki piin, kaselege ko na, wi se ku.

16 Kapere nda fuun wila pye, pe se ka to ta kpe jate wi na naa, katugu wi tanga ma yala nga ki yala konaa kasinɲe ki ni. Ki kala na wi yaa laa yinwege ki piin.>

17 «Konaa ki ni fuun, ma tara woolo pe yen naga yuun ma yo fɔ: <We Fɔ wi konɔ li woro ma yala.> Eɛn fɔ poro konɔ lo li woro ma yala.

18 Na lesinɲe wi ka kasinɲe ki yaga, mbaa kambasinɲe piin, wi yaa ku ki wogo ki kala na.

19 Na lepee wi kaa tipewe pi yaga, mbaa tanri nga ki yala konaa kasinɲe ki na, wi yaa laa yinwege ki piin ki wogo ki kala na.

20 «Yoro Izirayeli woolo, ye yen naga yuun fɔ: <We Fɔ wi konɔ li woro ma yala.> Yege jɛn fɔ mi yaa ka kiti kɔn ye ni fuun nunɲba nunɲba ye na mbe yala ye konɲolo ke ni.»

Pe yaa ka Zheruzalemu ca ki tongo

²¹ Woro Izirayeli woolo we yigingolo malaga kasopiile, ki yeε ke ma yiri shyen wolo li yenje ke wogo ki pilige kangurugo wogo ki na, nana wà la fe ma sho, ma yiri wa Zheruzalemu ca ma pan na korogo, maga yo na kan ma yo fo: «Pè Zheruzalemu ca ki sho†.»

²² Yonlokogo nga ni Yawe Yenjele làa li keε ki taga na na, ki goto pinliwe pi ni, ko nana na wila fe ma sho, wila gbon wa na na. Sanni wi sa gbon wa na na, ki pinliwe pi ni, kila yala Yenjele làa na yon ki yenge makò. Na yon kila pye ma yenge, mi sila pye bombo naa.

²³ Kona, a Yawe Yenjele li sili senre ti kan na yeri naa, ma yo fo:

²⁴ «Senwee pyo, leele mbele pè koro ma cen wa Izirayeli tara katara ti ni, pe yen na yuun fo: <Abirahamu wila pye wi nungba, εen fo wila ki tara nda ti ta, a ti pye wi woro. Woro wo na, we yen ma lege, tara ti kan we yeri fun ti pye we woro.>

²⁵ Ki kala na, maga yo ki leele pe kan fo, pa we fo, Yawe Yenjele li yo yen fo: <Ye maa kara ti kaa ma pinle ti kasanwa pi ni, ye maa ye yere ti yinrigi na ye yarisunndo ti wele nari gbogo. Ye yen na leele kuun na pe kasanwa pi wuun tara. Ko pyewe mba po na, ye mbe ya mbe tara ti sho mberi ta mele?>

²⁶ Ye keε kan ma taga ye tokobi wo na. Ye yen na katijangara piin. Ye ni fuun nungba nungba ye yen na sinlele ye lewee yenle pe jelele pe ni.

---

† 33:21 33:21: 2 Wunlu 25.3-10; Zhere 39.2-8; 52.4-14

Ko pyewe mba po na, ye mbe ya mbe tara ti sho mberi ta mɛɛ?>

²⁷ «Maga yo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yɛnɛɛ li yo yɛn fɔ: <Mi ɲa Yɛnɛɛ na yinwege wolo, na mɛɛ ki na, mi yɛn naga yuun fɔ mbele pe yɛn ma cɛn wa katara ti ni, leele pe yaa ka pe gbo tokobi ni. Mbele pe yɛn ma cɛn wa wasege ki ni, mi yaa ka pe kan wonɲaala pe yeri pe pe ka. Mbele pe yɛn ma cɛn wa waliwere to naa yanwira were ti ni, yambewe pi yaa ka poro gbo.

²⁸ Mi yaa ka tara ti tɔngɔ mberi yaga waga pew. Pe fanɲga ɲga kɪ ti yɛɛ gbogɔwɔ si ye pe ni, ki yaa ka kɔ. Izirayeli tara yanwira ti yaa ka koro waga; lere kpɛ se ka toro wa naa.

²⁹ Na mi ka ka tara ti tɔngɔ mberi yaga waga pew pe katijangara nda fuun pɛ pye ti kala na, pa kona pe yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnɛɛ le.>

³⁰ «Mboro wo na, sɛnwee pyɔ, ma cɛnɛ woolo mbele pɛ yigi malaga kasopiile, pe yɛn nɔɔ sɛnɛ yuun wa mboro nda tɪ ca ki maga ti tanla, wa nawa konaa wa yinɛ ti yeyɔnrɔ ti na. Pe yɛn naga yuun pe yɛɛ kan fɔ: <Ye pan we sa sɛnɛ nda tɪ yiri wa Yawe Yɛnɛɛ li yeri ti logo.>

³¹ Kona, na woolo pe mɛɛ kari lɛgɛɛ wa ma tanla, mbe sa cɛn ma yɛɛ sɔgɔwɔ. Pe maa ma sɛnɛ ti nuru, ɛn fɔ paa ti lɛ mbaa tanri ti na. Yɔn tangawa sɛnɛ to ti ma pye wa pe yɔn, ɛn fɔ pe yɛɛra tɔnli jawa po pi yɛn wa pe kotogo na.

³² Wele, mɔ pye pe yeri paa yurukɔɔ jɛnɲɛ yɛn, magandanla fɔ, ɲa wi yuuro tɪ tanla, ɲa wɪ yarigbɔnrɔ ti gbongɔ jɛn. Pe maa ma sɛnɛ ti nuru, ɛn fɔ paa ti lɛ mbaa tanri ti na.

³³ Ki kala na, na ki kagala ke ka ka pye sanga ña ni, kaselege ko na, ke si yen na piin mako. Kona, pe yaa ki jen mbe wali ki na fo Yenñele yon senre yofò wà la pye laga pe sògòwò.»

34

Yenñele làa Izirayeli tara yekeele pe jeregi

¹ Yawe Yenñele làa li senre ti kan na yeri, ma yo fo:

² «Senwee pyò, Yenñele yon senre yo ma wa Izirayeli tara yekeele pe na. Ma Yenñele li yon senre yo, ma yekeele pe pye fo, pa we Fò, Yawe Yenñele li yo yen fo: «Jòlògò yen yoro Izirayeli tara yekeele ye wogo. Yoro mbele ye yen na ye yee wogo ko nungba yongò. Naga yen ma, yaayoro kónrifò wii daga mbaa yaayoro to kaan tila kaa wi le?»

³ Yè yaayoro nda tì tóro ti kara ti ka†, ma simbasire yaripóro le. Yè yaayoro nda tì tóro ti gbo. Eén fo ye sila pye na simbanjbelege ki kaan kila kaa.

⁴ Simbaala mbele pàa pye fanngògò ni, ye sila fannga le pe ni. Mbele pàa pye na yaa, ye sila pe gbara. Mbele pàa wèlegé, ye sila pe wéré pye mbe pe wèlegésara ti pópò. Mbele pàa laga simbanjbelege ki na, ye sila sa pe tata mbe pan pe ni. Mbele pàa puñgo, ye sila sa pe lagaja. Eén fo yàa ye fannga ki taga pe na, na lewèlèwè kapyere piin pe na konaa maga ñghan pe na.

---

† **34:3 34.3:** Yenñele senre seweèle pele ni, ki yen ma yonlogò fo: Yè yaayoro ti nono wi wò.

⁵ Kì pye ma, simbaala pàa gbòn ma jaraga, katugu kónrifò sila pye pe na; pàa kanḡga ma pye cènre nda wa yan ti yaakara, naa pàa gbòn ma jaraga we†.

⁶ Na simbaala pe yen na yanri na toro faa wa yanwira ti ni fuun ti na konaa wa tinndiye mbele pè yagara pe ni fuun pe na. Na simbaḡbelege kì gbòn ma jaraga tara ti lagapyew ki ni. Lere kpe woro na wele pe na naa, lere kpe woro na pe lagajaa.»

⁷ «Ki kala na, yoro simbaala kónrifenne, ye Yawe Yenḡele li senre ti logo!

⁸ Mi ḡa ye Fò, Yawe Yenḡele na yinwege wolo, na meḡe ki na, mi yen naga yuun fò: «Yànla simbaala pe yaga, a leele paa pe koli, a pè kanḡga ma pye yan cènre ti ni fuun ti yaakara, simbaala kónrifò lama pi kala na, katugu na simbaala kónrifenne pe sila pye na wele na simbaala pe na naa. Simbaala kónrifenne pe wogo ko pàa pye na yḡḡḡ, pe sila pye nala simbaala pe kaan paa kaa.

⁹ Ki kala na, yoro simbaala kónrifenne, ye Yawe Yenḡele li senre ti logo!»

¹⁰ Pa we Fò, Yawe Yenḡele li yo yeen fò: «Wele, mi yaa yiri simbaala kónrifenne pe kḡḡḡ. Mi yaa ka pe yewe na simbaala pe kala li ni. Mi se ka pe yaga paa na simbaala pe kónri naa, jḡḡḡ simbaala kónrifenne paga kaa pe yee wogo ko yḡḡḡ. Mi yaa kanla simbaala pe tile mbe pe wò wa pe yḡḡ, pa kona pe se ka pye pe yaakara naa.»

† 34:5 34.5: Nambu 27.17; 2 Kuro 18.16; Mati 9.36; Maki 6.34

*Yennɛle lo jate li yaa la wele
li simbaala pe na*

¹¹ «Ee, pa we Fɔ, Yawe Yennɛle li yo yɛɛn fɔ: <Wele, mi jate mi yaa la wele na simbaŋbelege ki na konaa mbaa ki kɔrɔsi.

¹² Simbaala kɔnrifo wi ka pye wa simbaŋbelege ki sɔgɔwɔ, na simbaala pe ka jaraga, wi ma pe kɔrɔsi mbe toro yɛgɛ ŋga na, pa mi yaa kanla simbaŋbelege ki kɔrɔsi mbe toro ma. Paa gbɔn ma jaraga ma kari laga ŋga fuun ni, kambaaga wɔgɔ naa diwi wɔlɔ pilige ka ni, mi yaa ka kari mbe sa pe sho wa ki lara ti ni.

¹³ Mi yaa ka pe yirige wa, cɛngɛle sanŋgala ke sɔgɔwɔ, mbe pe wɔ wa tara sannda pyew ti ni, mbe pe gbogolo, mbe songɔrɔ mbe pan pe ni wa pe yɛɛra tara ti ni. Mi yaa ka saa pe kɔnri wa Izirayeli tara yanwira ti na, naa wa gbunlundewere ti ni konaa wa tara ti lara nda fuun leele yɛn ma cɛn wa ti ni.

¹⁴ Mi yaa ka saa pe kɔnri yaayoro kasaga jɛngɛ ka ni. Pe yanrisaga ki yaa ka pye wa Izirayeli tara yanwira ti go na. Pe yaa kaa wogo wa ki simbaŋbondɔ tiyɔnrɔ ti ni, mbaa yantipirige tiyɔngɔ taa mbaa kaa, wa Izirayeli tara yanwira ti na.

¹⁵ Mi jate mi yaa kaa na simbaala pe kɔnri paa kaa, muwi mi yaa ka ti paa sinlele paa wogo.> We Fɔ, Yawe Yennɛle lo li yo ma.

¹⁶ <Na wì punɔgo, mi yaa ka saa lagaja. Na wì laga ŋbelege ki na, mi yaa ka songɔrɔ mbe pan wi ni. Na wì welegɛ, mi yaa kaa werɛ pye mboo welegɛsara ti pɔpɔ. Na wila yaa, mi yaa fanŋga le wi ni. Eɛn fɔ ŋa wì tɔrɔ ma pye fanŋga ni,

mi yaa wo tongo. Mi yaa kaa pe konri mbe yala kasinŋe ki ni.»

Yenŋele li yaa kali woolo pe saga

¹⁷ «Pa we Fɔ, Yawe Yenŋele li yo yeɛn fɔ: «Yoro wo na, na simbaŋbelege, ye wele, mi yaa ka kiti wi kɔn sumbyɔ naa sumbyɔ sɔgɔwɔ, mboo kɔn simbapɛnɛ naa sikapɛnɛ pe sɔgɔwɔ.

¹⁸ Ye yen na kaa yaayoro kasara jende nda ni, to si ye yenle tin bere, fɔ a yaa yan sanŋa ki tangala ye tɔrɔ ti ni! Tɔnmɔ tiyɔɔn mba yaa woo, po si ye yenle tin bere, fɔ a yaa pi sanmba pi tɔngɔɔ ye tɔrɔ ti ni!

¹⁹ Yan ŋa yè tangala ye tɔrɔ ti ni, ko na simbaala pè jori mbaa kaa; tɔnmɔ mba yè tɔngɔɔ ye tɔrɔ ti ni, po pè jori mbaa woo.»

²⁰ «Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenŋele li yen naga yuun pe kan yeɛn fɔ: «Mi jate mi yaa ka kiti kɔn simbaala mbele pè tɔrɔ poro naa mbele pè cɔgɔ cɔgɔ pe sɔgɔwɔ.

²¹ Ki kaa pye simbaala mbele fanŋgɔgɔ ni, yè pe ni fuun pe wɔnrɔgɔ ye kanŋara ti ni konaa ye pajoro ti ni, konaa ma pe gbɔn ye yenŋele ke ni, fɔ ma saa pe purɔ ma pe jaraga wa funwa na,

²² ki kala na, mi yaa kanla simbaala pe sho, jango paga ka pe koli naa. Mi yaa ka kiti wi kɔn simbaala pe yeɛ sɔgɔwɔ.

²³ Simbaala konrifɔ nunŋba pe mi yaa ka tɛge pe go na, wo wi yaa kaa pe konri paa kaa. Wo wi yen na tunmbyee Davidi we. Wi yaa kaa pe konri paa kaa; wi yaa ka pye pe konrifɔ†.»

† 34:23 34.23: Naga 7.17

24 Mi Yawe Yenḡeḡe, mi yaa ka pye pe Yenḡeḡe, na tunmbyee Davidi wo yaa ka pye pe to. Mi Yawe Yenḡeḡe, muwi m̀ para†.

25 «Mi yaa ka yeyinḡe ỳn finliwε le na simbaḡbelege ki ni. Mi yaa ka cenre ti k̀ mberi ẁ tara ti ni. Kona, na simbaala pe yaa ka sa cen yeyinḡe na p̀w wa gbinri wi ni, mbaa wonlo wa k̀oro ti nawa.

26 Mi yaa ka duwaw pe na konaa mbe duwaw na yanwiga ki kanḡara na lara ti na. Mi yaa ka ti tisara tila paan ti wagati wi na, ti yaa ka pye tisara duwaw woro.

27 Yan nawa tire ti yaa ka se, tara ti yarilire ti yaa ka ỳn. Leele pe yaa ka cen yeyinḡe na p̀w wa pe tara ti ni. Tunḡo pyetige ḡa k̀la taga pe na, mi yaa kaga kaari mbege laga pe na; p̀a pye na kulowo pi piin leele mbele kan, mi yaa ka pe sh̀ pe keε. Pa kona pe yaa ki jen f̀ muwi mi yen Yawe Yenḡeḡe le.

28 Cengeḡe sanḡala ke se kaa pe keε yaara ti koli naa. Yan cenre ti se kaa pe kaa naa. Pe yaa ka cen yeyinḡe na p̀w. Lere kpe se kaa fyere waa pe na naa.

29 Mi yaa ka keere gbegεḡe pe kan, nda ti mege ki yaa ka yiri tara ti tanwa pi kala na. Funḡo kpe se ka to pe na naa wa tara ti ni. Cengeḡe sanḡala ke se kaa pe tifaga naa.

30 Pa kona pe yaa ki jen f̀ muwi mi yen Yawe Yenḡeḡe, pe Yenḡeḡe le. F̀ mi yen pe ni, pe yen na woolo, poro Izirayeli woolo wele. We F̀, Yawe Yenḡeḡe lo l̀ yo ma.

---

† 34:24 34:24: Eze 37:24

³¹ «Yoro ye yen na simbaṅbelege ye, na yaayoro kasaga simbaala wele. Yoro ye yen senwee piile wele; muwi mi yen ye Yenṅele le.» We Fɔ, Yawe Yenṅele lo li yo ma.

35

*Yenṅele yon senre nda tila yo
ma wa Edomu tara ti na*

¹ Yawe Yenṅele laa li senre ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

² «Senwee pyɔ, yege kanṅa ma wa wa Seyiri tara yanwira ti yeri, ma Yenṅele yon senre yo ma wa ti na.

³ Maga yo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenṅele li yo yeɛn fɔ:

«Mi yaa yiri ma kɔrɔgɔ, mboro Seyiri yanwira tara.

Mi yaa na keɛ ki yirige ma na, mbɔɔn tɔngɔ mbɔɔn yaga waga pew.

⁴ Mi yaa ma cara ti pye katara, ma yaa ka pye tara nda ti jɔgɔ ma koro waga. Pa kona ma yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenṅele le.

⁵ Katugu ma yen ma Izirayeli woolo pe panra fɔ sanga pyew. Maa pe le pe juguye pe keɛ, ma ti a pɛ to pe na tokobi ni pe jɔlɔgɔ pilige ki na; sanga ṅa ni pe kambasinnde tila keɛ toro, a Yenṅele li jɔlɔgɔ wa pe na we.»

⁶ Ki kala na, we Fɔ, Yawe Yenṅele li yo fɔ: «Mi ṅa Yenṅele na yinwege wolo na mege ki na, mi yaa legbogo pye wa ma ni; legbogo ki yaa ka taga ma punṅo na. Ki kaa pye legbogo ki sɔɔn mben, ki kala na, legbogo ko fun ki yaa taga ma na.

⁷ Mi yaa ka Seyiri yanwira tara ti jɔgɔ mberi pye laga ɲga kɪ koro waga pew, ma pye kataga. Leele mbele pe maa kee na paan wa ti ni, mi yaa ka pe tɔngɔ mbe pe kɔ.

⁸ Mi yaa kɔɔn yanwira lara ti yin gboolo pe ni. Ma woolo mbele pe yaa ka gbo tokobi ni, pe yaa ka toori wa tinndiye pe na, naa wa yanwira gbunlunderɛ ti ni konaa wa yanwira lawere ti ni fuun ti ni.

⁹ Mi yaa kɔɔn tara ti tɔngɔ mberi yaga waga fɔ sanga pyew. Lere kpɛ se ka cɛn wa ma cara ti ni naa. Ki ka pye ma, ye yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnɲɛlɛ le.

¹⁰ « <Katugu mà yo fɔ: Ki cɛngɛlɛ shyɛn ɲgele koro naa ki tara shyɛn nda ti yaa ka pye na woro. We yaa kari shɔ mberi pye we woro. Ma si yala, Yawe Yɛnɲɛlɛ làa pye le.>

¹¹ Kɪ kala na, we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛlɛ lɪ yo fɔ: <Mi ɲa Yɛnɲɛlɛ na yinwege wolo, na mɛgɛ ki na, mi yɛn naga yuun fɔ Izirayeli woolo màa pe panra, ma pe yigi nanɲbanwa ni konaa mbenwɛ ni yɛgɛ ɲga na, pa mi yaa ma yigi ki pyelɔmɔ nunɲba pi na ma fun. Mi yaa kanla yɛɛ naga wa pe sɔgɔwɔ yɛgɛ ɲga na mi yɛn, na mi ka ka kiti kɔn ma na we.>

¹² Kɪ ka pye ma, pa ma yaa ki jɛn fɔ tifagawa senrɛ nda fuun mà yo Izirayeli tara yanwira ti na, mi Yawe Yɛnɲɛlɛ mɪri logo. Màa yo fɔ: Tì jɔgɔ ma koro waga, tì kan we yeri ma pye we yaakara.

¹³ Yè ye yɛɛ gbɔgɔ na yɛgɛ sɔgɔwɔ ye senyoro ti ni; yè yɔnɲbɔgɔwɔ senrɛ yo na na. Mi jate mɪri logo.>

¹⁴ «Pa we Fɔ, Yawe Yennɛle li yo yɛɛn fɔ: <Tara woolo pe ni fuun paga kaa yɔgɔri wagati ŋa ni, ko mi yaa kɔɔn tɔngɔ mbɔɔn tara ti yaga waga.>

¹⁵ Izirayeli woolo pe tara ti tɔngɔ ma koro waga, a ki yɔgɔrimɔ kan ma yeri. Ki kala na, mi yaa ma pye ki pyelomɔ nunɔba pi na fun. Mboro Seyiri yanwira tara, ma yaa ka tɔngɔ mbe koro waga, mboro naa Edɔmu tara ti ni fuun ti ni. Kiga pye ma, pa pe yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yennɛle le.»

36

Izirayeli woolo pe yaa ka pe tara ti ta naa fɔnɔgɔ

¹ «Mboro wo na, sɛnwɛɛ pyɔ, Yennɛle li yɔn sɛnrɛ yo ma wa Izirayeli tara yanwira ti na, ma yo fɔ: <Yoro Izirayeli tara yanwira, ye Yawe Yennɛle li sɛnrɛ ti logo.>

² Pa we Fɔ, Yawe Yennɛle li yo yɛɛn fɔ: Ki kaa pye juguye pɛ tɛgɛ ye na naga yuun fɔ: <Enhɛɛn, ki yanwira lɛrɛ nda ti pye woro woro yinɔ!>

³ Ki kala na, Yennɛle li yɔn sɛnrɛ ti yo, maga yo fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yennɛle li yo yɛɛn fɔ: <Ki kaa pye pɛgɛ lagaja kɛɛ ki ni fuun na mbe ye tɔngɔ, ma ye yigilomɔ pi tijanga, janɔ mbe ti ye tara ti pye cɛngɛle kele yɛgɛ woro, ma ti a leele pe yɛn na tɛgɛ ye na konaa na ye tifaga,

⁴ ki kala na, yoro Izirayeli tara yanwira, ye we Fɔ, Yawe Yennɛle li sɛnrɛ ti logo! Pa we Fɔ, Yawe Yennɛle li yo yɛɛn yanwira ti wogo na, naa tinndiye, naa yanwira lawere, naa gbunlundɛrɛ, naa katara nda ti koro waga ti ni, naa cara nda

tì koro waga, to nda cengele ngele kàa pye ma cèn mari maga, kàa ki lara ti woolo pe kee yaara ti koli pe yeri, maga lako pe na.»

⁵ Pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: «Kaselege ko na, wa na kayanɲa gbɔɔ ki ni, mi yen na senɲbanra yuun cengele sanɲgala ke na, naa Edomu tara ti ni fuun ti na; katugu ki cengele kànla tara ti sho mari pye ke woro nayinme gbɔɔ ni konaa tipewe ni wa pe kotogo na, janɲo mbe yaayoro kasara ti ta pe woro.»

⁶ «Ki kala na, Yenɲele li yon senre ti yo Izirayeli tara ti wogo na, maga yo yanwira, naa tinndiye, naa yanwira lawere konaa gbunlundere ti kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: «Wele, mi yen na para wa na kayanɲa konaa na nanɲbanwa gbɔɔ pi ni; katugu cengele sanɲgala kè ye tifaga.»

⁷ Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: «Mi we, milan kee ki yirige ma wugu, fɔ kaselege ko na, cengele ngele ke yen ma ye maga, koro fun ke yaa ka tifagawa ta.

⁸ Een fɔ yoro wo na, Izirayeli tara yanwira, tire nda wa ye na, ti yaa ka fun mbe njere wɔ, mbe pire se na woolo, Izirayeli woolo pe kan, katugu ki kagala ke pyesanga wì gbɔn mbe pye.

⁹ Ye wele, mi yen na paan ye kɔrɔɔ, na jatere wi yaa pye ye na, pe yaa kaa fali wa ye na mbaa yariluguro nuru wa ye na.

¹⁰ Mi yaa ka ti ye woolo pe lege wa Izirayeli tara ti ni fuun ti ni. Leele yaa ka cèn wa ye cara ti ni naa, pe yaa ka ye katara ti kan naa fonɲo.

¹¹ Mi yaa ti senweele poro naa yaayoro ti ni ti

lēge jēngē wa ye na. Pe yaa ka lēge jēngē mbe piile lēgere se. Mi yaa ka ye lēge paa yege nga na kila pye faa we. Mi yaa ka kajēngē lēgere pye ye kan mbe wē faa wi na. Pa kona ye yaa ki jēn fō muwi mi yēn Yawe Yēnḡēle le.

¹² Mi yaa ka ti leele mbaa tanri laga ye na, poro pe yēn na Izirayeli woolo wele. Pe yaa ka mboro Izirayeli tara ma shō mbōōn ta, ma yaa ka pye pe kōrōgō, ma se ka ti pe pe piile pe la naa.>

¹³ «Pa we Fō, Yawe Yēnḡēle lī yo yēēn fō: <Ki kaa pye pe yēn naga yuun mboro Izirayeli tara ma wogo na fō ma yēn na leele pe kaa, fō ma ti ma cēnle woolo pē pe piile pe la.

¹⁴ Ki kala na, ma se kaa leele kaa naa, ma se ka ti ma cēnle woolo pe pe piile pe la naa.> We Fō, Yawe Yēnḡēle lo lī yo ma.

¹⁵ <Mi se ka ti cēngēle sanḡgala kaa ma tifaga naa. Tara ta yege woolo se ka pan mbe fere wa ma na naa. Ma se ka ti ma cēnle woolo pe kurugo pe to naa.> » We Fō, Yawe Yēnḡēle lo lī yo ma.

Yēnḡēle li yaa ka Izirayeli woolo pe gbogolo naa fōnḡō

¹⁶ Yawe Yēnḡēle làa li sēnre ti kan na yeri naa, ma yo fō:

¹⁷ «Sēnwee pyō, sanga ḡa ni Izirayeli woolo pàa pye ma cēn wa pe tara ti ni, pàa tara ti tēge fyōngō ni pe tangalōmō po naa pe kapyere ti ni. Pe tangalōmō pila tara ti tēge fyōngō ni na yege sōgōwō, paa yege nga na jēle kaa jogo sanga ḡa ni wi ma pye fyōngō ni we.

18 Pàa tara ti tɛgɛ fyɔngɔ ni pe legbogo nga pàa pye ki ni konaa pe yarisunndo gbɔgɔwɔ pi ni. Ki kala na, mi yaa na nanɔbanwa kala li wa pe na.

19 Mìla pe gbɔn ma pe jaraga wa cɛngɛɛ sanɔgala ke sɔgɔwɔ, ma pe jaraga ma kari pe ni tara pyew ti ni. Mìla kiti kɔn pe na, ma yala pe tangalomɔ po naa pe kapyere ti ni.

20 Pàa kari cɛngɛɛ nɔgele sɔgɔwɔ, pàa gbɔn laga o laga nga na, pàa na mɛgɛ kpoyi ki jɔgɔ wa ki lara ti ni pe kajɔgɔrɔ ti kala na; katugu leele pàa pye naga yuun pe na fɔ: <Yawe Yɛnɔɛɛ li woolo poro wɛɛ, ɛɛn fɔ pàa pe purɔ ma pe wɔ wa pe tara ti ni.>

21 Kì pye ma, a m̀ silan jatere wi tɛgɛ na mɛgɛ kpoyi ki na maga gbɔgɔ, katugu Izirayeli woolo pàa kari cɛngɛɛ nɔgele sɔgɔwɔ, pàa saa na mɛgɛ kpoyi ki jɔgɔ wa ke sɔgɔwɔ.

22 «Ki kala na, maga yo Izirayeli woolo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yɛnɔɛɛ lì yo yɛɛn fɔ: <Yoro Izirayeli woolo, mi woro na ki wogo nga ki piin yoro kala na, ɛɛn fɔ mi yɛn naga piin na mɛgɛ kpoyi ko kala na, ko nga yè saa jɔgɔ wa cɛngɛɛ nɔgele yaa kari wa ke sɔgɔwɔ we.>

23 Mi yaa kaga naga leele pe na fɔ na mɛgɛ nga k̀ gbɔgɔ, ki yɛn mɛgɛ kpoyi, na mɛgɛ nga pè jɔgɔ wa cɛngɛɛ ke sɔgɔwɔ we. Na mi ka kanla mɛgɛ nga pè jɔgɔ ki pye kpoyi wa ye sɔgɔwɔ cɛngɛɛ ke yɛgɛ na sanga ɔa ni, pa kona ke yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnɔɛɛ le.> We Fɔ, Yawe Yɛnɔɛɛ lo lì yo ma.

24 «Mi yaa ka ye yirige mbe ye wɔ wa cɛngɛɛ ke sɔgɔwɔ; mi yaa ka ye yirige wa tara sannda ti

ni fuun ti ni, mbe ye gbogolo, mbe songoro mbe pan ye ni wa ye yeera tara ti ni.

²⁵ Mi yaa ka tonno kpoyi pa yanragi yanragi ye na mbe ye pye kpoyi. Mi yaa ka ye pye kpoyi, mbe ye wo wa ye fyongo kapyere ti ni fuun ti ni, konaa mbe ye yarisunndo ti ni fuun ti laga ye na.

²⁶ Mi yaa ka kotogo fonngo kan ye yeri, mbe yinne fonno le ye ni. Mi yaa ka kotongbanga nga ki yen ye ni paa sinndelege yen ki wo ye ni, mbe kotogo jengge kan ye yeri.

²⁷ Mi yaa na yinne li le ye ni, mbe ti yaa tanri na kondengenge ke na, mbanla kakonndengenge ke yigi mbaa tanri ke na.

²⁸ Tara nda mila kan ye teleye pe yeri, ye yaa ka sa cen wa ti ni. Ye yaa ka pye na woolo, mi yaa ka pye ye Yennele.

²⁹ Mi yaa ka ye sho ye fyongo kapyere ti ni fuun ti ni. Mi yaa ka ti bile wila yongo, wi lege fo jengge. Mi se ka fungo wa ye na naa.

³⁰ Mi yaa ti tire tila pire legerɛ seni, mbe ti kere yarilire tila yongo jengge, jango fungo ka ka to ye na, mbe ti fere mbe ye ta wa cengele ke sogowo.

³¹ Kona, ye yaa ka nawa to ye tangalomo tipee po naa ye kafaara nda ye pye ti na. Ye yaa ka lako ye ye na, ye kajogoro to naa katijangara nda ye pye ti kala na.

³² Eɛn fo ye daga mbege jen fo mi woro naga kala na li piin yoro kala na. We Fo, Yawe Yennele lo li yo ma. Ki kala na, yoro Izirayeli woolo, ye tangalomo tipee pi daga mbe fere wa ye na, mbe ye go ki sogo ye na.

³³ «Pa we Fo, Yawe Yennele li yo yeen fo: <Pilige

nga ni mi ka ka ye pye kpoyi mbe ye wɔ wa ye kajogɔɔ ti ni fuun ti ni, ko pilige ko ni, mi yaa ka leele pe pye pe lege wa cara ti ni naa. Pe yaa ka ye katara ti kan mberi yirige naa fɔnɔɔ.

³⁴ Tara nda tila tɔngɔ ma koro waga, pe yaa kaa fali wa ti na naa. Torofenne pe se ka laga ka yan ki jɔɔ ma koro waga naa.

³⁵ Kona, leele pe yaa kaa yuun fɔ: Ki tara nda tila tɔngɔ ma koro waga, ti kanɔɔ ma pye paa Eden nanɔɔ kɔɔɔ ki yen. Cara nda tila tɔngɔ ma koro waga, ma pye katara, to pɛ kan naa fɔnɔɔ ma malaga sigemboro wa mari maga, a leele cen wa ti ni.

³⁶ Kona, cengele ngele ke yaa ka koro mbe ye maga, ke yaa kaga jen fɔ lara nda tila toori, mi Yawe Yenɔɔ, muwi mɔri kan mari yirige naa fɔnɔɔ. Lara nda tila jɔɔ ma koro waga, muwi mɔ tire sanri wa ti ni naa. Mi ɔa Yawe Yenɔɔ, muwi mɔ para, mi yaa sigi pye.>

³⁷ «Pa we Fɔ, Yawe Yenɔɔ li yo yɛen fɔ: <Wele, mi yaa ka Izirayeli woolo pe yaga paa na yenri naa mbe pe saga. Mi yaa ka pe yɔn sogo mbe leele pe pye pe lege paa simbanɔbelege yen.

³⁸ Cara nda ti yen katara, ti yaa ka yin leele nɔbeleye yi ni. Pe yaa ka pye mbe lege paa saraga yaayoro yen, paa yaayoro nɔbeleye yen, yan pɛ kari yi ni ma saa Zheruzalemu ca ki yin sherege fetiye piliye yi na. Na ki ka pye ma, pa pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenɔɔ le.>
»

37

Yariyanga nga Ezekiyeli

wìla yan kajeriwara wogo na

¹ Yawe Yenḡeḡe làa li kɛɛ ki taga na na. A li yinne li silan ɛ ma yiri na ni, mɛɛ saa na tɛɛɛ gbunlundɛɛ ka nandogomɔ. Kila pye ma yin leele kajeere ni.

² Kona, a li si ti, a m̀ toro wa ti ni mari maga. A m̀ sigi yan fɔ kajeere tìla pye ma ɛɛɛ jɛnɛ wa gbunlundɛɛ ki ni, tìla pye ma waga.

³ Kona, a li silan yewe ma yo fɔ: «Sɛnwee pyɔ, naga yɛn ma, ki kajeere nda ti mbe ya yiri mbe pye yinwege na naa le?»

A m̀ sili yɔn sogo ma yo fɔ: «We Fɔ, Yawe Yenḡeḡe, mboro nunḡba pe, mboro ma yɛn maga jɛn.»

⁴ Kona, a li silan pye fɔ: «Yenḡeḡe li yɔn sɛnɛ yo ki kajeere nda ti wogo na, maga yo ti kan fɔ: <Yoro kajeriwara, ye Yawe Yenḡeḡe li sɛnɛ ti logo!»

⁵ Pa we Fɔ, Yawe Yenḡeḡe ligi yo yɛɛn ki kajeere nda ti kan fɔ: <Mi yaa wɔnwɔn pa le ye ni, pa ye yaa songɔɔ mbe pye yinwege na naa.

⁶ Mi yaa kapannda le ye ni, mbe ti wire kara mbe yiri ye na. Mi yaa sɛɛɛ yirige ye na mbe ye tɔn, mbe wɔnwɔn le ye ni, ye yaa songɔɔ mbe pye yinwege na naa. Ki ka pye ma, pa ye yaa ki jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yenḡeḡe le.> »

⁷ Kì pye ma, a m̀ si Yenḡeḡe li yɔn sɛnɛ yo ma yala nda tìla yo na kan ti ni. Naa mila kaa na Yenḡeḡe li yɔn sɛnɛ ti yuun, a tinmɛ pà si yiri. Wele, a tigilemɛ gbɔɔ pà si pye. Kona, a kajeere ti nɛɛ fulo ti yɛɛ tanla na sogolo ti yɛɛ ni.

⁸ A mì si wele, mɛɛ ki yan fɔ kapannɔnda naa wire kara yiri ti na; a selegɛ yiri ti na mari tɔn. Ɛɛn fɔ wɔnwɔn sila pye ti ni.

⁹ A Yɛnnɛlɛ lì silan pye fɔ: «Sɛnwee pyɔ, Yɛnnɛlɛ li yɔn sɛnrɛ yo wɔnwɔn pi kan. Yɛnnɛlɛ li yɔn sɛnrɛ ti yo. Maga yo wɔnwɔn pi kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yɛnnɛlɛ lì yo yɛɛn fɔ: <Wɔnwɔn, yiri wa dunruya wi go tijerɛ ki ni fuun ki na, ma pan ma ye ki gboolo mbele pe ni, janɔgo pe songɔɔ pe pye yinwege na naa.> »

¹⁰ A mì si Yɛnnɛlɛ li yɔn sɛnrɛ yo ma yala làa ki konɔ kan na yeri yege nɔga na ki ni. Kì pye ma, a wɔnwɔn pì si pan ma ye pe ni. A pè si songɔɔ ma pye yinwege na naa, mɛɛ yiri ma yere pe tɔɔɔ ti na. Pàa pye malingbɔɔnlo janwa gbɔlo, malingbɔɔnlo janwa lalo.

¹¹ Ko punɔgo na, a lì silan pye fɔ: «Sɛnwee pyɔ, ki kajeere nda yɛɛn, Izirayeli woolo pe ni fuun poro wele. Wele, pe yɛn na yuun fɔ: <We yɛn paa ki kajeriwara nda ti yɛn. We jigi wì kɔn we na, we wogo kì jɔɔ.>

¹² Kì kala na, Yɛnnɛlɛ li yɔn sɛnrɛ ti yo. Ma pe pye fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yɛnnɛlɛ lì yo yɛɛn fɔ: <Yoro mbele na woolo, mi yaa ka ye fanra ti yengele, mbe ti ye yiri wa ye fanra ti ni. Mi yaa ti ye songɔɔ wa Izirayeli tara ti ni naa.

¹³ Yoro mbele na woolo, na mi ka ka ye fanra ti yengele, mbe ye yirige wa ti ni sanga nɔ ni, pa ye yaa kì jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnnɛlɛ le.

¹⁴ Mi yaa kanla wɔnwɔn pi le ye ni, pa ye yaa songɔɔ mbe pye yinwege na. Mi yaa songɔɔ mbe kari ye ni wa ye tara. Kì ka pye ma, ye yaa

ki jen fɔ mi Yawe Yennɛɛ, muwi m̀ para, maga pye.> » Yawe Yennɛɛ lo l̀ yo ma.

*Zhuda tara naa Izirayeli tara
ti yaa ka gbogolo mbe pye
wunluwɔ tara nunɔba*

¹⁵ Yawe Yennɛɛ l̀a li sɛnrɛ ti kan na yeri, ma yo fɔ:

¹⁶ «Sɛnwee pyɔ, kanɔgekɔngɔ ka lɛ, maga yɔnlɔgɔ ki na fɔ: <Zhuda tara woolo konaa Izirayeli woolo mbele pɛ gbogolo pe ni, nga ki yen pe wogo.> Mɛɛ kanɔgekɔngɔ ka yɛgɛ lɛ, maga yɔnlɔgɔ wa ki na fɔ: <Zhozɛfu wogo, Efirayimu tara woolo pe kanɔgekɔngɔ konaa Izirayeli woolo mbele fuun pɛ gbogolo pe ni pe wogo.>

¹⁷ Ki kanɔgekɔnrɔ shyen ti yinrɛ ti kan ti yɛɛ na mari yigi, ti pinlɛ ti pye paa kanɔgaga nunɔba yen. Ti shyen ti pye wa ma kɛɛ paa kanɔgaga nunɔba yen.

¹⁸ «Na ma tara woolo paga kɔɔn yewe mbe yo fɔ: <Ki wogo nga ki kɔrɔ wo yen mɛɛ, ma sege yo we kan?>

¹⁹ Ma pe yɔn sogo ma yo fɔ: <Pa we Fɔ, Yawe Yennɛɛ l̀ yo yɛɛn fɔ: Efirayimu wo naa Izirayeli cɛngɛɛ woolo mbele pe yen ma gbogolo wi ni, Zhozɛfu wi kanɔgekɔngɔ nga ki yen wa pe kɛɛ, mi yaa kaga shɔ. Mi yaa kaga sogo Zhuda tara kanɔgekɔngɔ ki na, mbe ti shyen ti pye kanɔgaga nunɔba. Ti yaa ka pye nunɔba wa na kɛɛ.>

²⁰ «Kanɔgekɔnrɔ nda ma yaa ka yɔnlɔgɔ ti na, ma yaa kari yigi wa ma kɛɛ ki ni leele paa ti yaan.

²¹ Maga yo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yɛnɲɛ lɪ yo yɛɛn fɔ: <Wele, Izirayeli woolo pàa jaraga ma saa cɛn cɛngɛɛ ɲgele sɔgɔwɔ, mi yaa ka sa pe yirige wa ke sɔgɔwɔ. Mi yaa ka sa pe yirige laga ki ni fuun ni, mbe pe gbogolo, mbe pe lɛ mbe sɔngɔrɔ pe ni wa pe tara ti ni.

²² Mi yaa ka pe pye cɛnɛ nɔnɔba woolo wa tara ti ni, wa Izirayeli tara yanwira ti na. Wunlunɔna nɔnɔba wi yaa ka cɛn pe ni fuun pe go na. Pe se ka pye cɛngɛɛ shyɛn naa, pe se si ka kɔn mbe yiri wunluwɔ shyɛn naa.

²³ Pe se ka pe yɛɛ tɛgɛ fyɔngɔ ni naa pe yarisundo ti ni, naa pe yaara yanlɛɛ tijangara ti ni konaa pe kapere ti ni fuun ti ni. Kambasinnde nda fuun pè pye wa pe cɛnsara ti ni, mi yaa ka pe shɔ ti ni. Mi yaa ka pe pye kpoyi. Pe yaa ka pye na woolo, mi yaa ka pye pe Yɛnɲɛɛ.

²⁴ Na tunmbyee Davidi† wo wi yaa ka pye pe wunluwɔ; simbaala kɔnrifɔ nɔnɔba wi yaa ka pye pe ni fuun pe na. Pe yaa kaa tanri na kakɔndɛgɛɲgɛɛ ke na, mbanla kondɛgɛɲgɛɛ ke yigi mbaa tanri ke na.

²⁵ Tara nda mila kan na tunmbyee Zhakɔbu wi yeri, to nda pe tɛɛye pàa cɛn wa ti ni, pe yaa ka sɔngɔrɔ mbe sa cɛn wa ti ni. Pe yaa ka koro mbe cɛn wa ti ni sanga pyew, poro naa pe piile konaa pe pishyɛnwoolo pe ni. Na tunmbyee Davidi wo wi yaa ka pye to pe go na fɔ sanga pyew.

²⁶ Mi yaa ka yɛyinɲgɛ yɔn finliwɛ le pe ni. Ki yɔn finliwɛ pi yaa pye kɔsaga fu mi naa poro sɔgɔwɔ. Mi yaa ka pe tɛngɛ, mbe pe pye pe lɛgɛ.

---

† 37:24 37:24: Eze 34.24

Mi yaa kanla cɛnsaga kpoyi ki tɛgɛ wa pe sɔgɔwɔ fɔ sanga pyew.

²⁷ Mi yaa ka cɛn wa pe sɔgɔwɔ. Mi yaa ka pye pe Yɛnnɛlɛ, poro wo na, pe yaa ka pye na woolo.

²⁸ Na na cɛnsaga kpoyi ki ka ka pye wa pe sɔgɔwɔ fɔ sanga pyew, pa kona cɛngɛlɛ sanɲgala ke yaa kaga jɛn fɔ muwi mi yɛn Yawe Yɛnnɛlɛ na li yɛn na Izirayɛli woolo pe piin kpoyi.> »

38

*Yɛnnɛlɛ yɔn sɛnrɛ nda tila yo
ma wa nanɲa ɲa pàa pye
na yinri Gɔgi wi na*

¹ Yawe Yɛnnɛlɛ làa li sɛnrɛ ti kan na yeri naa, ma yo fɔ:

² «Sɛnwee pyɔ, kanɲga ma yɛgɛ wa wa Gɔgi wi yeri, wa Magɔgi tara, wo ɲa wi yɛn Meshɛki cɛnlɛ woolo naa Tubali cɛnlɛ woolo pe togbɔɔ we. Ma Yɛnnɛlɛ li yɔn sɛnrɛ yo ma wa wi na.

³ Maga yo fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yɛnnɛlɛ li yo yɛn fɔ: <Wele, mboro Gɔgi ɲa Meshɛki cɛnlɛ woolo konaa Tubali cɛnlɛ woolo pe to, mi yaa yiri ma kɔrɔgɔ.

⁴ Mi yaa karafe le wa ma tugbila wi na, mbɔɔn tilele mbe kari ma ni fanɲga. Mi yaa kɔɔn yirige fanɲga wa ma tara ti ni, mboro naa ma malingbɔɔnlɔ ɲgbelege ki ni fuun ki ni, naa ma shɔnye poro naa shɔn lugufenne pe ni; poro mbele fuun pè pe yɛɛ fere ma yɔn malaga ki mɛgɛ ni, ma pye malingbɔɔnlɔ janwa gbɔlɔ, tuguron sigɛyaara tugbɔɔrɔ naa tuguron

sigeyaara jεgεlε jεgεlε yεn pe yeri. Pe ni fuun pe yεn tokobi jεnfenne.

⁵ Perisi tara malingbɔɔnlɔ, naa Etiyopi tara malingbɔɔnlɔ konaa Puti tara malingbɔɔnlɔ pe yaa ka pye pe ni. Pe ni fuun tugurɔn sigeyaara tugbɔɔrɔ naa tugurɔn njagala yaa ka pye pe yeri.

⁶ Gomeri naa wi malingbɔɔnlɔ ηgbeleye yi ni fuun, naa Togarima go woolo pe ni, poro mbele pe yεn ma cεn wa yɔnlɔparawa kamεηgε kεε tara ti kɔsaga ki na, poro naa pe malingbɔɔnlɔ ηgbeleye yi ni fuun, pe yaa ka pinle ma ni, konaa cεngεlε lεgεrε keke yεgε malingbɔɔnlɔ ni.>

⁷ « Ma yεε gbεgεlε, ma gbεgele ma yere, mboro naa ki janwa gbɔlɔ na li yεn mɔɔ maga li ni, mboro ma yaa pye pe to.

⁸ Na wagati titɔnlɔwɔ wa ka ka toro mbe kɔ, mi yaa kɔɔn yeri malaga na. Na yεgεlε keke ka toro mbe kɔ, ma yaa ka sa to Izirayeli tara ti na mberi shɔ. Tara woolo mbele pe yaa ka shɔ tokobi wi kεε, pe yaa ka yiri wa cεngεlε lεgεrε ke sɔgɔwɔ mbe pan mbe pe yεε gbogolo wa Izirayeli tara yanwira ti na, to nda tɔla koro waga maga lε wa faa we. Ki leele pe yaa ka yiri cεngεlε keke yεgε sɔgɔwɔ, pe ni fuun pe yaa ka pan mbe cεn yeyinηge na pɔw wa pe cεnsara.

⁹ Ma yaa ka yiri mbe kari mbe sa to pe na paa tifelinjolo yεn; ma yaa ka pe tara ti tɔn munηa paa kambaaga yεn mboro naa ma malingbɔɔnlɔ ηgbeleye yi ni fuun yi ni konaa janwa gbɔlɔ na li yaa ka pye ye ni li ni.>

¹⁰ «Pa we Fɔ, Yawe Yεnηlε li yo yεεn fɔ: <Ko pilige ko ni, sɔnrimɔ lεgεrε yaa ka pan wa ma kotogo na, ma yaa ka yɔn lemε tipee pye.

11 Ma yaa ka yo fɔ: Mi yaa yiri tara ta kɔrɔɔ, nda malaga sigemboro woro ma ti cara ti maga; nda kɔrɔ naa sɔgɔyaara woro ti na. Ki leele mbele pe yen ma cɛn yeyinɔge na pɔw, mi yaa sa to pe na.

12 Cara nda tila pye katara, a leele pɛ sɔngɔrɔ ma yiri wa cɛngɛɛ sanɔgala ke sɔgɔwɔ ma pan ma cɛn wa ti ni, mɔ yo fɔ ma yaa sa to pe na mbe pe yarijendɛ ti koli, mbe pe kɛɛ yaara ti san mberi ɛ, fɔ ma yaa ka kɛɛ taga pe na. Yaayoro ɔgbeleye naa yarijendɛ yen pe yeri, pe yen ma cɛn wa dunruya wi nandogomɔ.

13 Saba tara woolo, naa Dedan ca fɛnnɛ, naa Tarisisi ca safari wafɛnnɛ, konaa ki kanɔgara na kapire fɛnnɛ mbele pe yen paa jara yirifɔnmbɔɔ yen pe yaa kaa ma piin fɔ: Naga yen ma, ma pan mbe yarijendɛ ti koli wi le? Naga yen ma, mɔɔ malingbɔɔnɔɔ janwa wi gbogolo mbe pan mbe yaara san mberi koli wi le? Mbe warifuwe naa tɛ wi koli, mbe yaayoro ɔgbeleye yo naa yarijendɛ ti shɔ, mbe yarijendɛ ɛgere koli wi le?>

14 «Ki kala na, senwee pyɔ, Yɛnnɛɛ li yɔn senrɛ ti yo. Maga yo Gɔgi wi kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yɛnnɛɛ li yo yɛn fɔ: <Ee, pilige ɔga ni, na woolo, Izirayɛli woolo pe yaa ka sa cɛn yeyinɔge na pɔw, pa ma yaa kaga jɛn.

15 Kona, ma yaa ka yiri wa ma tara ti ni, wa yɔnɔɔparawa kamɛɔge kɛɛ tara ti kosaga ki na, mboro naa cɛngɛɛ woolo ɛgere mbele pe yaa ka pye ma ni pe ni; pe ni fuun pe yaa ka pye mbe lugu shɔnye na. Pe yaa ka pye janwa gbɔɔ, malingbɔɔnɔɔ janwa gbɔɔ.

16 Mboro Gɔgi, ma yaa ka pan mbe to na woolo,

Izirayeli woolo pe na, paa yege nga na kambaaga ma kaa pan ma tara ti ton munnga. Na wagati titonlowo wa ka ka toro mbe ko, ki kala li yaa pye. Mi yaa koon yirige mboon wa na tara ti na, jango mbege naga cengele sannjala ke na fo muwi mi yen Yennele kpoyi le. Mboro Gogi, mboro mi yaa ka tege mbege naga ke na.>

17 «Pa we Fo, Yawe Yennele li yo yen fo: <Naga yen ma, mboro ma mila para ma senre na, maga le wa fafafa, na tunmbyeele, Izirayeli tara Yennele yon senre yofenne pe yon wi le? Ki wagati wi ni, yegele legerere ni, paa Yennele li yon senre yo ma yo fo mi yaa koon yirige mboon wa na tara woolo pe na.

18 Eɛn fo ko pilige ko ni, pilige nga ni Gogi wi yaa ka pan mbe to Izirayeli tara ti na, ko wagati wo ni, na nanngbanwa pi yaa ka yiri na ni fo mbe sa toro.> We Fo, Yawe Yennele lo li yo ma.

19 <Na nanngbanwa gbɔɔ po naa na kanyaŋa ki kala na, mi yen naga yuun kaselege ko na fo, ko pilige ko ni, tara ti yaa ka yege ngbanga wa Izirayeli tara.

20 Ngbanra nda wa kogɔje wi ni to naa naayeri sannjere ti ni, ti yaa kaa seri na yege sogowo, naa yan wongaala pe ni, naa yangala jegele jegele ngele fuun ke maa fulolo tara ti na ke ni konaa senweele mbele pe yen laga tara na pe ni. Yanwira ti yaa ka toori, waara ti kanngara na yonro ti yaa ka kaari mbe toori, malaga sigemoro ti ni fuun ti yaa ka toori tara.

21 Mi yaa ka tokobi wi yeri mboo wa Gogi wi na, wa na yanwira ti ni fuun ti na.> We Fo, Yawe

Yenñele lo li yo ma. <Senwee nunḡba nunḡba pyew wi yaa kaa tokobi wi surugu wi senwee yenle wi korogɔ.

²² Mi yaa ka kiti kɔn wi na, mbe ti yambewe naa legbogo mbe to wi na. Mi yaa ti tisagbɔgɔ naa sinndæere tisaga mbe pan pe na, mbe kason naa kiribi kason wa wo naa wi malingboonlo ḡbeleye yi na, konaa janwa lalo ḡa wi yaa ka pye wi ni wi na.

²³ Pa kona mi yaa kanla gbɔgɔwɔ po naa mi yen kpoyi yege ḡa na ki naga. Mi yaa ko tege mbanla ye naga cengele legere na; ki ka pye ma pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe Yenñele le.>
»

39

*Yenñele li yɔn senyoro ta yege
Gɔgi wi wogo na*

¹ «Mboro wo na, senwee pyɔ, Yenñele li yɔn senre ti yo ma wa Gɔgi wi na, maga yo fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenñele li yo yeen fɔ: <Wele, mi yaa yiri ma korogɔ, mboro ḡa Mesheki cenle woolo naa Tubali cenle woolo pe togboɔ we.

² Mi yaa kɔɔn tilele mbe kari ma ni; mi yaa kɔɔn yirige fanḡa wa yɔnlɔparawa kameḡe kee tara ti kosaga ki ni, mbe pan ma ni wa Izirayeli tara yanwira ti na.

³ Mi yaa kɔɔn sandiga ki ḡbon wa ma kameḡe kee ki ni mbege jan, mbe ti ma wangala ke yiri wa ma kalige kee ki ni ke toori.

⁴ Ma yaa ka to mbe ku wa Izirayeli tara yanwira ti na, mboro naa ma malingboonlo ḡbeleye yi ni fuun yi ni konaa cengele woolo

mbele pe yaa ka pye ma ni pe ni. Mi yaa koon kan kara kasannjere, naa sannjere ti cenle pyew konaa yan cenre ti yeri ti yaakara.

⁵ Ma yaa ka to mbe ku wa yan nawa, katugu muwi mi para.> We Fɔ, Yawe Yenɲele lo li yo ma.

⁶ «Mi yaa ka kason le wa Magogi tara ti ni, leele mbele pe yen ma cen wa logo furo tara ti ni ma pye yeyinɲe na pow, mi yaa ka kason le pe ni fun. Pa kona pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenɲele le.

⁷ Mi yaa ka ti na woolo, Izirayeli woolo wele, panla mege kpoyi ki jen. Mi se ka ti panla mege kpoyi ki jogo naa. Ki ka pye ma, cengele sanɲgala ke yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yenɲele le, Izirayeli woolo Yenɲele kpoyi le.

⁸ Wele, ki kagala ke yen na paan, ke yaa si pye. We Fɔ, Yawe Yenɲele lo li yo ma. Pilige nga mila ki senre yo koyi.

⁹ «Kona, leele mbele pe yen ma cen wa Izirayeli tara cara ti ni, pe yaa ka yiri mbe kason gberi mbe pe juguye pe malingbonyaara ti sogo. To ti yen tuguron sigeyaara jegele jegele to naa tuguron sigeyaara tugborɔ ti ni, naa sandira to naa wangala ke ni, naa ngboye poro naa tambaye pe ni. Pe yaa ka ki yaara ti sogo kason fo sa gbɔn yele koloshyen.

¹⁰ Pe se ka kanɲgire ja wa wasege naa, pe se si ka ta kon naa wa kooro ti ni, katugu ki malingbonyaara to pe yaa ka tege mbaa kason ki gberi ti ni. Leele mbele pa Izirayeli woolo pe yaara ti sho pe yeri, pe yaa ka ki woolo pe yaara ti sho pe yeri fun. Mbele pa pe kee yaara ti san

mari koli, pe yaa ka poro fun pe keɛ yaara ti san mberi koli fun. We Fɔ, Yawe Yɛnɲɛle lo li yo ma.

¹¹ «Ko wagati wo ni, mi yaa ka gboolo lesaga kan Gɔgi wi yeri wa Izirayeli tara. Ki laga ki yaa ka pye wa cana karifenne pe gbunlundɛɛ ki ni, wa Kɔgɔje kuwo wi yɔnlo yirisaga keɛ yeri. Ki yaa ka cana karifenne pe konɔ li tɔn. Pe yaa ka Gɔgi wi le wa ki laga ki ni mbe pinle wi janwa gbɔlo woolo pe ni fuun pe ni. Pe yaa kaa ki laga ki yinri: <Gɔgi janwa gbɔlo woolo pe gbunlundɛɛ.>

¹² Izirayeli tara woolo pe ni fuun pe yaa ka pe gboolo pe le, jango mbe tara ti pye fyongɔ fu. Pe yaa ka ki wogo ki pye sa gbɔn fɔ yɛɲge kɔlɔshyɛn.

¹³ Tara woolo pe ni fuun pe yaa ka pe gboolo pe le. Pe yaa ka mɛɛ ta ki wogo ki kala na, na mi ka kanla gbɔgɔwɔ pi naga pilige ɲga ni we. We Fɔ, Yawe Yɛnɲɛle lo li yo ma.

¹⁴ «Pe yaa ka leele pele wɔ pe tara ti yanri lagapyew pe toro. Gboolo mbele pɛ toori ma koro wa tara ti na, pe yaa kaa pe lagajaa poro naa cana karifenne pe ni mbaa pe nii; jango mbe tara ti pye fyongɔ fu. Pe yaa ka ki tunɲgo ki pye yɛɲge kɔlɔshyɛn ni.

¹⁵ Ki leele pe yaa kaa tara ti yanri. Pe ni, na wa ka sa lere kajeere yan laga ɲga na, wi yaa tɛɣɛ tɛɣɛ le ti tanla, jango fanɲgɔɔnlo pe pan peri le pe sari le fanga ka ni wa Gɔgi janwa gbɔlo woolo pe gbunlundɛɛ ki ni.

¹⁶ Wa ki laga ki ni, pe yaa ka ca ka mɛɛ taga mbaa ki yinri Hamona, ko kɔrɔ wo yɛn janwa

gbolo. Pa pe yaa ki pye yeen, mbe tara ti pye fyongɔ fu.

¹⁷ «Mboro wo na, senwee pyɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: «Ki yo sannjerɛ ti cenle pyew li kan konaa yan wongaala pe ni fuun pe kan fɔ: Ye pan ye gbogolo, ye yiri keɛ ki ni fuun ki na, ye pan ye yee pile, yanla saraga ki ka, ko nga mi jate mi gbegɛle. Ki yaa ka pye saraga gbolo wa Izirayeli tara yanwira ti na. Ye yaa ka kara ti ka, mbe kasanwa pi wo.

¹⁸ Ye yaa ka malingboonlo kotogofenne pe wire kara ti ka, mbe tara na teele pe kasanwa pi wo. Poro pe yaa ka pye paa saraga yen wa simbapene, naa simbapiile, naa sikapene konaa napene mbele fuun pe tɔɔ wa Bazan tara pe yonlo.

¹⁹ Ye yaa ka yanlaga kara ti ka fɔ mbe tin ti na, mbe kasanwa pi wo fɔ pi saa ye yege ki kanɲi, wa saraga nga mi yaa wo ye kan ki na.

²⁰ Wa na liwen gbɔɔ pi na, ye yaa ka shonye kara, naa shɔn lugufenne pe wire kara, naa malingboonlo kotogofenne pe wire kara konaa malingboonlo sanmbala pyew pe wire kara ti ka mbe tin.» » We Fɔ, Yawe Yenɲele lo li yo ma.

²¹ «Mi yaa kanla gbogowo pi naga wa cengele sannɲala ke sɔgowa. Cengele ke ni fuun ke yaa ka kiti ɲa mi yaa kon ke na wi yan konaa na fanɲa keɛ ki yaa ka nga pye ke na ki ni.

²² Mbege le le ko pilige ko na, Izirayeli woolo pe yaa ki jen fɔ muwi mi yen Yawe yenɲele, pe Yenɲele le.»

*Izirayeli woolo pe yaa ka gbogwo
mba ta goto*

²³ «Kona, cengele sanngala ke yaa kaga jen fo Izirayeli woolo pe kajogoro to kala na paa pe yigi malaga kasopiile ma kari pe ni, pe kambasinnde nda pe pye na na to kala li. Ko kala na, mila na yee lara pe na, mee pe le pe juguye pe kee, jango pe pe ni fuun pe gbo tokobi ni.

²⁴ Mila pe jolo ma yala pe fyongu kapyere to naa pe kambasinnde to ni; ko ki ti mila na yee lara pe na.

²⁵ «Ki kala na, pa we Fo, Yawe Yennele li yo yeen fo: «Koni Zhakobu setirige piile mbele paa yigi malaga kasopiile, mi yaa songoro mbe pan pe ni wa pe censaga lege ki ni. Mi yaa poro Izirayeli woolo pe ni fuun pe yinriwe ta. Mi yaa ka ti pe ni fuun paa na mege kpoyi ki jate.

²⁶ Ki ka pye ma, pe yaa ka fege pe fere kapyere ti na konaa pe kambasinnde nda paa pye ti na. Pe yaa ka cen yeyinnye na pow wa pe tara ti ni, lere kpe se ka pan mbe pe gbon mbe pe piri naa.

²⁷ Na mi ka ka pe yirige wa cengele sanngala ke sogwo, mbe pe wo wa pe juguye pe sogwo mbe pe gbogolo sanga na ni, pa kona nga mi yaa pye pe kan, ko yaa ki kan cengele legere yaa ki jen fo muwi mi yen Yennele na li yen kpoyi.

²⁸ Kona, pe yaa ki jen fo muwi mi yen Yawe Yennele, pe Yennele le; katugu muwi mila ti, a pe pe yigi malaga kasopiile ma kari pe ni wa cengele sanngala ke sogwo; een fo mi yaa ka pe gbogolo wa pe tara ti ni naa. Mi se ka wa kpe yaga wa ke sogwo naa.

29 Mi se kanla yεε lara pe na naa, katugu mi yaa kanla yinne li tirige Izirayeli woolo pe na.» »
We Fɔ, Yawe Yenɲele lo li yo ma.

SHERIGO GBɔGɔ FɔNNGɔ KONAA IZIRAYELI TARA TI KALA

40

40-48

*Yenɲele làa sherigo gbɔgɔ fɔnngo
ki naga Ezekiyeli wi na
yariyanra ta ni*

¹ We yigingɔlo malaga kasopiile ma kari, ki yeɛ nafa ma yiri kanɲurugo wolo li ni, wa yeɛ li lesaga ki ni, yenɲe ki pilige ke wogo ki na, yeɛ ke ma yiri tijere toroɲɔlo Zheruzalemu ca ki tɔngɔwɔ pi punɲo na, ki pilige nunɲba ki ni, Yawe Yenɲele li keɛ kila pye na na. A li silan le ma kari na ni wa ki laga ki na.

² Yariyanra ta ni, Yenɲele làa na le ma kari na ni wa Izirayeli tara, ma saa na teɲe yanwiga titɔnɔɲɔ ka go na. Wa yanwiga ki yɔnɔparawa kalige keɛ ki na, yinne tà la pye ma kan wa, ma pye paa ca yen.

³ Naa làa na le ma kari ni wa, mbe ka wele, a mi si naɲa wa yan, ɲa wi cenɔmo pila pye paa tuguyenɲe yen. Taanlamana la pye wi keɛ, na paa pili len jese ni konaa taanlakannɲala ni. Wila pye ma yere wa ca ki mbogo yeyoɲɔ ki na.

⁴ A ki naɲa wì silan pye fɔ: «Senwee pyɔ, ma yengɛle ke yengɛ maa wele, moɔ nunɲbogolo ke jan maa nuru! Yaraga ɲga fuun mi yaa naga ma

na, mɔɔ jatere wi tɛgɛ ki na, katugu pɛ pan ma ni lagamɛ, ma pan maa ki wele jɛngɛ. Yaraga nɔa fuun ma yaa yan, maga yɛgɛ yo Izirayeli woolo pe kan.»

*Lonɔo nawa konaa yeyɔnrɔ
nda wa funwa kɛɛ yeri*

⁵ Kona, a mɛ si mbogo ka yan ki yen ma sherigo gbɔgɔ ki maga kɛɛ ki ni fuun ki na. Taanlakannɔala lɔ la pye naɔa wi kɛɛ, li titɔnlɔwɔ pɪla pye mɛtɛrɛ taanri. Siwiri nunɔba nunɔba la tagataga mɛtɛrɛ kɔngɔ pyew ki na. A wɛ si mbogo ki gbemɛ pi taanla, pɪla pye wi taanlakannɔala li yenlɛ nunɔba. A wɛ sigi yagawa pi taanla, pɪla pye fun taanlakannɔala li yenlɛ nunɔba.

⁶ Kona, a wɛ si kari wa mbogo ki yeyɔngɔ kɛɛ ki yeri, nɔa ki yen ma wa wa yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeri. A wɛ si lugu ki tɔɔrɔ tagasara ti na ma saa yeyɔngɔ shɔn wi taanla. Yeyɔngɔ shɔn wi tijuguwo pɪla pye taanlakannɔala li yenlɛ nunɔba.

⁷ Kanɔgara na yumbigile la pye wa. Ke ni fuun nunɔba nunɔba ke titɔnlɔwɔ naa ke gbemɛ pɪla pye taanlakannɔala li yenlɛ nunɔba nunɔba. Mboro nda tila pye yumbigile ke sɔgɔwɔ pi ni ti gbemɛ pɪla pye mɛtɛrɛ shyenzhyen naa kɔngɔ. Yeyɔngɔ nɔa ma ma keli ma gbɔn ki na wa ndɔgɔrɔ nda ti yen sherigo gbɔgɔ ki yɛgɛ sɔgɔwɔ, ki yeyɔngɔ shɔn wi titɔnlɔwɔ pɪla pye taanlakannɔala li yenlɛ nunɔba nunɔba.

⁸ A naɔa wɛ si yeyɔngɔ shɔn wi ndɔgɔrɔ ti taanla wa nawa kɛɛ yeri; tila pye taanlakannɔala li yenlɛ nunɔba.

⁹ Wila yeyongɔ shɔn wi ndɔgɔrɔ ti taanla, tila pye mɛtɛrɛ tijɛrɛ. Ti tiyagala ke gbɛmɛ pɪla pye mɛtɛrɛ nunɔba nunɔba. Yeyongɔ shɔn wi ndɔgɔrɔ tila pye wa nawa kɛɛ yeri, le shɛrigo gbɔgɔ ki tanla.

¹⁰ Yumbigile kɛlɛ la pye wa yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeyongɔ ki na. Yumbigile taanri la pye ki kɛɛ nunɔba na, a taanri yɛn ki kɛɛ sanɔga ki na. Ki yumbigile taanri ke ni fuun ke gbɛmɛ pɪla pye ja. Tiyagala nɔgɛlɛ kàa pye yeyongɔ ki kɛyɛn shyɛn yi na ke gbɛmɛ pɪla pye ja.

¹¹ Ko punɔgo na, a naɔa wì si yeyongɔ ki gbɛmɛ pɪ taanla, pɪla pye mɛtɛrɛ kanɔurugo. Ki yagawa pɪla pye mɛtɛrɛ kɔgɔlɔni naa kɔngɔ.

¹² Wa yumbigile ke yɛgɛ, mbogo kà la pye wa. Ki yagawa pɪla pye mɛtɛrɛ kɔngɔ. Yumbigile ke ni fuun nunɔba nunɔba ke gbɛmɛ pɪla pye mɛtɛrɛ taanrindaanri, ke titɔnlɔwɔ pɪla pye mɛtɛrɛ taanrindaanri.

¹³ Kona, a wì si yeyongɔ ki taanla, maga lɛ yumbile la naayeri biri na ma saa ki wa yumbile na li yɛn yɛsinmɛ na li naayeri biri wi na. Ki titɔnlɔwɔ pɪla pye mɛtɛrɛ kɛ ma yiri shyɛn naa kɔngɔ.

¹⁴ Kona, a wì si ndɔgɔrɔ ti taanla, tila pye mɛtɛrɛ kɛ. Laga nawa pɪla pye ma yeyongɔ ndɔgɔrɔ ti maga mari fili.

¹⁵ Mbege lɛ le go ki yeyongɔ ki na mbe sa gbɔn wa nawa ndɔgɔrɔ ti yeyongɔ ki na, ki fogo kɪla pye mɛtɛrɛ nafa ma yiri kanɔurugo.

¹⁶ Tugurɔn mɛrɛ fɛnɛtiriye la pye yumbigile ke na konaa ke tiyagala ke na ma yeyongɔ ki maga wa nawa. Mboro nda tila pye yumbigile

ke sɔgɔwɔ konaa ke nawa mboro ti ni, fenɛtiriye pɛle la pye ti na mari maga. Pàa sɛngɛmbanra yanlɛrɛ gbegele wa ki tiyagala ke na.

17 Ko punɔgo na, a naɲa wì si kari na ni wa funwa na, wa laga nawa pi ni. Pàa sinndɛɛrɛ jan yindɛle tara ti na wa laga nawa pi ni, ma yumbiile pele kan ma laga nawa pi maga maa fili. Yumbiile nafa ma yiri ke pàa pye ma kan ki sinndɛɛrɛ yindɛle li na.

18 Sinndɛɛrɛ yindɛle làa pye ma jan ma yeyɔnrɔ ti maga kɛɛ ki ni fuun ki na. Sinndɛɛrɛ yindɛle li gbemɛ po naa yeyɔnrɔ ti gbemɛ pi ni pila pye ja. Yindɛle làa pye wa tigiwen pi ni.

19 Mbege le wa yeyɔngɔ ɲga wa funwa yeri ki yege kɛɛ ki na mbe sa gbɔn wa lonɔgo ki nawa pi yege kɛɛ ki na, naɲa wila ki taanla. Mbege le yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeri mbe kari yɔnlɔparawa kamɛnɔge kɛɛ yeri, ki titɔnlɔwɔ pila pye mɛtɛrɛ nafa shyen ma yiri ke.

Yɔnlɔ parawa kamɛnɔge kɛɛ yeyɔngɔ

20 Kona, wa funwa na, wa laga nawa pi ni, yeyɔngɔ ɲga wa yɔnlɔparawa kamɛnɔge kɛɛ yeri, a wì sigi titɔnlɔwɔ naa ki gbemɛ pi taanla.

21 Yumbigile taanri la pye ki yeyɔngɔ ki kɛɛ ɲga na, a taanri yen ki kɛɛ sanɲga ki na, naa ki tiyagala konaa ki ndɔgɔrɔ ti ni. Ki titɔnlɔwɔ naa ki gbemɛ pi ni, tila pye ja paa ndɔgɔrɔ koɲɔbannda ti yen. Ki titɔnlɔwɔ pila pye mɛtɛrɛ nafa ma yiri kaɲgurugo, ki gbemɛ po la pye mɛtɛrɛ ke ma yiri shyen naa kɔngɔ.

22 Ki fenɛtiriye, naa ki ndɔgɔrɔ ti ni, konaa ki sɛngɛmbanra yanlɛrɛ ti ni tila pye ja paa

ndɔgɔrɔ sannda nda t̄ila pye ma yege wa yɔnlɔ yirisaga kee yeri ki woro ti yen. Ndɔgɔrɔ nda wa yɔnlɔparawa kameŋge kee ki na, ki tɔrɔ tagasara t̄ila pye kolɔshyen, nda lere ma lugu ti na mbe kari, ma yege wa ndɔgɔrɔ ti yeri.

²³ Yeyɔngɔ kà la pye wa lonɔgo ki nawa ma yege wa yɔnlɔparawa kameŋge kee yeyɔngɔ ki yeri. Kà la pye ma yege wa fun yɔnlɔ yirisaga kee yeyɔngɔ ki yeri. A naŋa wì si ki yeyɔnrɔ shyen ti fogo ki taanla, k̄ila pye meterɛ nafa shyen ma yiri ke.

Yɔnlɔ parawa kalige kee yeyɔngɔ

²⁴ Ko punɔgo na, a naŋa wì si kari na ni wa yɔnlɔparawa kalige kee ki na. Yeyɔngɔ kà la pye wa ma yege wa yɔnlɔparawa kalige kee ki yeri. A wì sigi tiyagala koro naa ki ndɔgɔrɔ ti taanla. T̄ila pye ja paa sannda ti yen.

²⁵ Fenɛtiriye la pye ki yeyɔngɔ konaa ki ndɔgɔrɔ ti na mari maga mari fili. Ki fenɛtiriye p̄aa pye ja paa sanmbala mbele wa yɔnlɔ yirisaga kee naa yɔnlɔparawa kameŋge kee yeri pe yen. Ndɔgɔrɔ ti titɔnlɔwɔ p̄ila pye meterɛ nafa ma yiri kanɔgurugo, ti gbemɛ p̄ila pye meterɛ ke ma yiri shyen naa kɔngɔ.

²⁶ Tɔrɔ tagasara kolɔshyen pe ma lugu ti na mbe si ye wa ki yeyɔngɔ ki ni. Ndɔgɔrɔ la pye wa ki yeyɔngɔ ki yege. P̄aa sengɛmbanra yanlɛrɛ gbegele tiyagala ke na torosaga ki keyen shyen yi ni fuun yi na.

²⁷ Yeyɔngɔ kà la pye fun wa lonɔgo ki nawa, wa yɔnlɔparawa kalige kee ki na. Ki yeyɔngɔ

konaa yeyongo sannga ki ni, a nana wì si ti fogo ki taanla, kila pye metere nafa shyen ma yiri ke.

Longo nawa pi yonloparawa kalige kee ki yeyongo

²⁸ Ko pungo na, a nana wì si ye na ni wa longo ki nawa, ma toro wa yeyongo nga wa yonloparawa kalige kee yeri ki ni. A wì si yonloparawa kalige kee yeyongo ki taanla, kila pye ja ko naa sannda ti ni.

²⁹ Ki yumbiile, naa tiyagala konaa ndogoro ti ni tila pye ja. Fenetiriye la pye ki yeyongo konaa ki ndogoro ti na mari maga. Ti titonlowo pila pye metere nafa ma yiri kangurugo, ti gbeme pila pye metere ke ma yiri shyen naa kongo.

³⁰ Ndogoro la pye ma longo ki nawa pi maga kee ki ni fuun ki na. Ti titonlowo pila pye metere ke ma yiri shyen naa kongo, ti gbeme pila pye metere shyen naa kongo.

³¹ Ki ndogoro tila pye ma yege wa wa longo ki funwa pi yeri. Paa sengembanra yanlere gbegele tiyagala ke na. Toro tagasara kolotaanri tila pye ki na mbe lugu mbe kari.

Longo nawa pi yonlo yirisaga kee yeyongo

³² Kona, a nana wì si toro na ni wa yonlo yirisaga kee yeyongo ki ni, ma ye na ni wa longo ki nawa pi ni. A wì si yeyongo ki taanla. Kila pye ja paa sannda ti yen.

³³ Ki yumbigile, naa tiyagala konaa ki ndogoro ti ni, tila pye ja paa kongbannda ti yen. Fenetiriye la pye ki yeyongo konaa ki ndogoro ti na mari maga. Ti titonlowo pila pye metere nafa

ma yiri kanḡurugo, ti gbeme p̄ila pye meteere ke ma yiri shyen naa k̄ongɔ.

³⁴ Ki ndɔḡɔɔ t̄ila pye ma yege wa wa loḡgo ki funwa yeri. P̄aa s̄enḡembanra yanlere gbegele ki tiyagala ke na torosaga ki keyen shyen yi na. T̄oɔɔ tagasara kolɔtaanri t̄ila pye ki na mbe lugu mbe kari.

*Loḡgo nawa pi ȳonlɔparawa
kameḡge kee yeyongɔ*

³⁵ Kona, a naḡa w̄i si kari na ni wa ȳonlɔparawa kameḡge kee yeyongɔ ki yeri. A w̄i sigi taanla. K̄ila pye ja paa koḡbannda ti yen.

³⁶ Ki yumbigile, naa ki tiyagala konaa ki ndɔḡɔɔ ti ni, t̄ila pye ja paa koḡbannda ti yen. Fenetiriye la pye ki na maga maga. Ki tit̄onlɔwɔ p̄ila pye meteere nafa ma yiri kanḡurugo, ki gbeme p̄ila pye meteere ke ma yiri shyen naa k̄ongɔ.

³⁷ Ki ndɔḡɔɔ t̄ila pye ma yege wa wa loḡgo ki funwa pi yeri. P̄aa s̄enḡembanra yanlere gbegele ki tiyagala ke na torosaga ki keyen shyen yi na. T̄oɔɔ tagasara kolɔtaanri t̄ila pye ki na mbe lugu mbe kari.

³⁸ Yumbyɔ wa ȳon la pye ma yege wa wa ȳonlɔparawa kameḡge kee yeyonrɔ ti yeri, wa tiyagala ke nandogomɔ. Pa p̄aa pye na saraga sogoworo ti jori wa ki yumbyɔ wi ni.

³⁹ Tabaliye shyen la pye ndɔḡɔɔ ti yeyongɔ ki kee nunḡba na, shyen la pye ki kee sanḡa ki na. Pa p̄aa pye na saraga sogoworo yaayoro ti k̄onlɔgi wa ki tabaliye pe na, naa kapere ti

kala yagawa jasaara yaayoro ti ni, konaa kajooḡo gbegewe saara yaayoro ti ni.

⁴⁰ Wa ndoḡoro ti funwa kee nuḡba na, tabaliye shyen la pye wa, ma wa yonloparawa kameḡe kee yeyoḡo ki yeri. Wa ndoḡoro ti kee sanḡa ki ni, tabaliye shyen la pye wa fun.

⁴¹ Ki pye ma, tabaliye tijere la pye yeyoḡo ki kee nuḡba na, a tijere yen ki kee sanḡa ki na. Pe pe ni fuun pa pye tabaliye kolotaanri; pa pa pye na saraga yaayoro ti konlogi wa pe na.

⁴² Tabaliye tijere pele yege la pye wa, mbele pa tege saara sogoworo ti gbegeleme pi wogo na. Sindeere pa te ma pe gbegele. Tabaliye pe titonlowo pila pye metere kongo naa kongo ki kongo. Pe gbeme pila pye metere kongo naa kongo ki kongo. Pe yagawa pila pye metere kongo naa kongo. Saara sogoworo to naa saara sannda ti ni, pa pye nari konlogi nari konlo gbegeleyaara nda ni, pa pa pye nari teri wa ki tabaliye pe na.

⁴³ Pa ki tabaliye pe kanḡara na yoro ti yirige jenri. Ki kanḡara na yoro ti yagawa pila pye siwiri nuḡba ma pe maga ma pe fili. Pa pa pye na saraga kara ti tari wa ki tabaliye pe na.

⁴⁴ Yeyoḡo nga wa nawa wa ki puḡo na, wa longo ki nawa, yurukoolo pe yumbiile pa pye wa. Yumbyo nuḡba la pye wa yonloparawa kameḡe kee yeyoḡo ki tanla, ma yege wa yonloparawa kalige kee ki yeri. Yumbyo sanḡa wila pye wa yonloparawa kalige kee yeyoḡo ki tanla, ma yege wa yonloparawa kameḡe kee ki yeri.

⁴⁵ A naŋa wì silan pye fɔ: «Ki yumbyɔ ɲa wi yen ma yege wa yɔnlɔparawa kalige kee ki yeri, wo wi yen saraga wɔfenne pe woo, poro mbele pe maa tunɲo piin wa sherigo gbɔɔ ki ni we.

⁴⁶ Yumbyɔ ɲa wi yen ma yege wa yɔnlɔparawa kameɲge kee ki yeri, saraga wɔfenne mbele pe yen na tunɲo piin wa saraga wɔsaga ki na, wo wi yen pe woo we. Wa Levi cenle woolo pe ni, Zadoki setirige piile poro pe mbaa ya mbaa fulo Yawe Yenɲele li tanla mbaa tunɲo piin li kan.»

Sherigo gbɔɔ ki cenlɔmɔ

⁴⁷ Kona, a naŋa wì si lonɲo nawa pi taanla. Pi titɔnlɔwɔ naa pi gbeme pila pye ja. Pila pye metere nafa shyen ma yiri ke ki kee ki ni fuun ki na. Saraga wɔsaga kila pye wa sherigo gbɔɔ ki yege.

⁴⁸ A wì si kari na ni wa sherigo gbɔɔ ki ndɔɔrɔ ti ni. A wì si ndɔɔrɔ ti tiyagala ke taanla. Ki kee nunɲba la pye metere shyen naa kɔngɔ, a ki kee sanɲga ki pye metere shyen naa kɔngɔ. Yeyɔngɔ ki gbeme pila pye metere kɔlɔshyen, ki nandogomɔ mboro ti liriwen pila pye metere nunɲba naa kɔngɔ.

⁴⁹ Ndɔɔrɔ ti titɔnlɔwɔ pila pye metere ke, ti gbeme pila pye metere kogoloni. Tɔɔrɔ tagasara la pye yeyɔngɔ ki na mbe lugu mbe kari. Tiyagala tugbɔngɔlɔ shyen la pye keyen shyen yi na tiyagala sanɲgala ke tanla.

41

¹ Ko punɲo na, a naŋa wì si kari na ni wa sherigo gbɔɔ ki nawa. A wì sigi torosaga

tiyagala ke taanla. Ki gbeme pila pye metere taanri kee nga na, metere taanri kee sannga ki na.

² Yeyongo ki gbeme pila pye metere kangurugo. Mboro nda tila pye ki keyen shyen yi na ti gbeme pila pye metere shyen naa kongo. A wi si sherigo gbogo nawa pi titonlowo pi taanla, pila pye metere nafa. Pi gbeme pila pye metere ke.

³ Kona, a wi si ye wa sherigo gbogo ki nawa yumbyo shyenwoo wi ni. A wi sigi yeyongo tiyagala ke taanla, ke gbeme pila pye metere nungba nungba. Yeyongo jate ki gbeme pila pye metere taanri. Mboro nda tila pye ti keyen shyen yi na ti gbeme pila pye metere taanri naa konrokono.

⁴ A wi si go nawa jate pi taanla. Pi titonlowo naa pi gbeme pila pye metere ke ke. A wi silan pye fo lajenge kpoyi koyi we.

Sherigo gbogo ki kangara na yinre

⁵ Kona, a naja wi si sherigo gbogo ki nawa mbogo ki taanla, ki liriwen pila pye metere taanri. Yinre nda tila pye sherigo gbogo ki kangara ti na maga maga, ti ni fuun nungba nungba ti gbeme pila pye metere shyenzhyen.

⁶ Ki kangara na yinre tila pye sanngazoye ma tagala ti yee go na taanrindaanri. Sanngazo wi kologo nungba nungba pyew ki yumbiile pa pye nafa ma yiri ke ke. Pa ki sanngazoye pe kan ma pe mara sherigo gbogo ki jasa mbogo ki na. Een fo pe sila pe kan mbe pe le wa sherigo gbogo jate ki mbogo ko ni.

⁷ Na ma kaa nuru mbaa kee naayeri, ma maga yan fɔ sanɲgazo yumbiile pè le le nɔgona nɛɛ tugbɔlɔ na kee naayeri; katugu mbogo ki liriwen pila pye na ka tari yumbiile pe na wa naayeri. Ko la pye ma, ma sherigo gbɔgɔ ki maga. Ki kala na, naayeri yumbiile paa tugbɔlɔ ma wɛ nɔgona woolo pe na. Lere ma ya ma yiri le nɔgona go ki ni mbe lugu mbe kari wa nandogomɔ go ki ni konaa mbe kari wa gona wogo ki ni.

⁸ Kona, a m̀ sigi wele maga yan fɔ sherigo gbɔgɔ ki kanɲgara na yinɛ mbege maga mbege fili, ti nɔgɔ nga k̀ le, ki yagawa pi yen metere taanri.

⁹ Kanɲgara na yinɛ ti funwa mboro ti liriwen pila pye metere shyen naa kɔnrɔkɔnrɔ. Fowaga nga kila pye sherigo gbɔgɔ ki kanɲgara na yinɛ

¹⁰ to naa yumbiile sanmbala pe sɔgɔwɔ pi ni, ma sherigo gbɔgɔ ki maga, kila pye metere ke.

¹¹ Kanɲgara na yinɛ ti yeyɔnrɔ tila pye ma yege wa wa fowaga ki yeri. Yeyɔngɔ nunɲba la pye yɔnlɔparawa kameɲge kee yeri, nunɲba la pye yɔnlɔparawa kalige kee yeri. Fowaga ki gbeme pila pye metere shyen naa kongɔ maga maga.

¹² Go nga kila pye wa sherigo gbɔgɔ ki yeri, ma yege wa wa fowaga ki yeri, ki gbeme pila pye metere nafa ma yiri ke ma yiri kanɲgurugo, ki titɔnlɔwɔ pila pye metere nafa shyen ma yiri kanɲgurugo. Go ki mbogo ki liriwen pila pye metere shyen naa kongɔ.

¹³ Ko punɲgo na, a naɲa ẁ si sherigo gbɔgɔ ki taanla. Ki titɔnlɔwɔ pila pye metere nafa shyen ma yiri ke. Fowaga konaa go nga wa yɔnlɔ

tosaga kɛɛ yeri naa ki mboro ti ni, ti titonlowo pila pye metere nafa shyen ma yiri kɛ.

¹⁴ Sherigo gbogɔ ki yege kɛɛ yeri, ma wa yonlo yirisaga kɛɛ yeri konaa ki fowaga ki ni, ti gbeme pila pye fun metere nafa shyen ma yiri kɛ.

¹⁵ Ko pungo na, go nga kila pye wa sherigo gbogɔ ki pungo na, ma yege wa wa laga nawa pi yeri, a naɲa wi sigi titonlowo pi taanla ma pinle torosara nda tila pye ki keyen shyen yi na ti ni. Tila pye metere nafa shyen ma yiri kɛ.

Sherigo gbogɔ ki ndogoro nawa woro, naa sherigo gbogɔ ki nawa, naa ki yumbyo nawa woo,

¹⁶ naa ki yeyonro shonye pe ni, naa ki mere fenetiriye pe ni, naa ki torosara nda tila pye ma sanngazoye taanri pe maga, ma yege wa yeyonro shonye pe yeri, paà tire papara papara tagataga ki lara ti ni fuun ti na mari ton, maga le wa tara ti na fo ma saa gbɔn fenetiriye pe na; paà tire papara papara tagataga fenetiriye pe na ma pe ton fun.

¹⁷ Sherigo gbogɔ ki mbogo nga wa funwa na konaa ki nawa mbogo ki ni, mbege maga mbege fili, maga le wa yeyongo ki na fo maa saa gbɔn ki yumbyo nawa woo wi na, paà ki mboro ti kenlegi kenlegi mari fere.

¹⁸ Paà merɛgeye mbele pe yinri sherubenye pe yanlele naa sengembanra yanlere gbegele mbogo ki kɛɛ ki ni fuun ki na. Sengembanga yanlege nungba nungba pyew la pye sherubenye yanlele shyenzhyen sogowa. Yere shyenzhyen tila pye sheruben nungba nungba pyew wi na.

¹⁹ Wi yege nga kila pye paa senwee pyo yege

yen, kila pye ma yege wa sengembanga yanlege nungba yeri kee nga na. Wi yege sannga nga kila pye paa jara yirifonno yege yen, kila pye ma yege wa sengembanga yanlege nungba yeri kee sannga ki na. Kila pye ma, ma go ki maga maga fili.

²⁰ Mbege le le nɔgona fo sa gbɔn wa yeyonro ti naayeri, sherubenye yanlele naa sengembanra yanlere tila pye ma kerikeri wa sherigo gbogo ki nawa mbogo ki na.

²¹ Sherigo gbogo ki yeyongo koro ki kandiriye pe titonlowo pila pye ja.

Wa laga kpoyi ki yege kee ki yeri, yaraga ka la pye wa, nga ki cenlomo pila pye

²² paa saraga wosaga tige wogo yen. Ki yagawa pila pye metere nungba naa kongo. Ki titonlowo pila pye metere nungba. Ki yengele koro naa ki nɔgona cɛnyaara ti ni, konaa ki kanngara ti ni fuun ti ni, paa ti gbegele tire ni. A nana wi silan pye fo: «Ki tabali na yeen wo wi yen ma tege Yawe Yennlele li yege sogowo.»

²³ Yeyonro shyen tila pye sherigo gbogo konaa laga kpoyi ki na.

²⁴ Koro piile shyenzhyen paa pye ki yeyonro ti na. Shyen la pye yeyongo nungba na, shyen la pye yeyongo sannga ki na. Ki koro piile shyen paa pye na yengele na tonni.

²⁵ Paa sherubenye yanlele naa sengembanra yanlere gbegele wa sherigo gbogo ki koro piile pe na, paa yege nga na paa ti pye mboro ti na we. Paa tire gbata kan wa ndogoro ti yege kee ki na, wa funwa na.

²⁶ Mèrè fenètiriye naa sèngembanra yanlèrè la pye ndògòrò mborò ti na ti keyen yi ni fuun yi na, naa sherigo gbògò ki kanngara na yinrè ti na konaa gbataala pe na.

42

Sherigo gbògò ki kanngara na yinrè

¹ Ko punjo na, a nanja wì si kari na ni wa sherigo gbògò lonjo ki nawa, wa yonlòparawa kamèngè kèè yeri. Yumbiile mbele pe yèn wa fowaga ki yègè, ma yègè wa sherigo gbògò ki yeri, wa yonlòparawa kamèngè kèè ki na, a wì si kari na ni wama.

² Wa yonlòparawa kamèngè kèè yeyongò ki tanla, ki yinrè kologo ki titonlòwò pìla pye mètèrè nafa shyen ma yiri kè. Ki gbemè pìla pye mètèrè nafa ma yiri kanjurugo.

³ Yinrè kologo ki kèè nunjba la pye ma yègè wa sherigo gbògò laga nawa fogo ki yeri. Ki titonlòwò pìla pye mètèrè kè. Ki kèè sanngà kila pye ma yègè wa sinndèèrè yindèlè li yeri, wa laga nawa funwa woo pi ni. Torosara la pye wa ti yèè gona sanngazoye taanri ni.

⁴ Wa yumbiile pe yègè, torosaga kà la pye wa, ma wa lonjo nawa pi yeri. Ki gbemè pìla pye mètèrè kanjurugo, ki titonlòwò pìla pye mètèrè nafa shyen ma yiri kè. Yumbiile pe yeyonrò tila pye ma yègè wa yonlòparawa kamèngè kèè ki yeri.

⁵ Sanngazo wi yumbiile mbele pàa pye wa naayeri, pe nawa pìla pye ma kologo kologo ma wè nògona woolo pe na konaa nandogomò woolo

pe na, katugu torosara tìla ka wɔ wa naayeri yumbiile pe gbeme pi ni.

⁶ Go kila pye sanngazo yinre koloyo taanri ma tagala yi yee go na. Een fo, tiyagala sila pye ki na, paa yee nga na lonjo nawa yinre sannda ti wogo kila pye. Ki kala na, mbege le le nɔgona mbe kari naayeri, naayeri yumbiile pe nawa pila kologo kologo ma we nɔgona yumbiile poro naa nandogomɔ woolo pe gbeme pi na.

⁷ Mbogo nga kila toro kpaara wa lonjo nawa pi funwa kee ki na, ma wa yumbiile pe yee kee yeri, ki titonlowo pila pye metere nafa ma yiri kangurugo.

⁸ Katugu yumbiile kologo kpaara nga kila pye ma wa wa lonjo nawa pi funwa kee ki yeri, ki titonlowo pila pye metere nafa ma yiri kangurugo. Een fo ma wa sherigo gbogo ki yee kee ki yeri, yumbiile kologo ki titonlowo pila pye metere nafa shyen ma yiri ke.

⁹ Wa ki yumbiile pe nɔgona kee ki yeri, wa yonlo yirisaga kee ki na, yeyongo ka la pye wa, nga leele mbele paa pye na yinrigi wa lonjo nawa pi funwa kee ki na, pe mbaa ya mbaa yin wa ki ni.

¹⁰ Lonjo ki jasa mbogo nga kila pye wa yonlo yirisaga kee yeri, yinre ta la pye wa ki laga ki na. Tila pye ma yee wa sherigo gbogo ko naa fowaga nga kila pye wa ki yeri.

¹¹ Torosaga ka la pye wa ki yumbiile pe yee. Yumbiile pe cenlomɔ pila pye paa yonloparawa kameŋge kee yumbiile pe cenlomɔ pi yen. Pe titonlowo po naa pe gbeme pi ni, pila pye ja paa yonloparawa kameŋge kee woolo pe yen.

Pe yirisara konaa pe kanlomo pila pye ja. Pe yeyonro tila pye ja.

¹² Yumbiile mbele paa pye wa yonloparawa kalige kee ki na, pe yeyonro tila pye ma fun. Mbogo nga kila pye wa yonlo yirisaga kee yeri, torosaga ka la pye wa ki yege. Yeyongo ka la pye wa ki torosaga ki lesaga ki na; pa leele paa pye na yiin wa ki yeyongo ki ni.

¹³ Kona, a nana wi silan pye fo: «Yumbiile mbele pe yen wa yonloparawa kamenge kee ki na konaa mbele pe yen wa yonloparawa kalige kee ki na, poro mbele pe yen ma yege wa sherigo gbogo ki fowaga ki yeri, pe yen yumbiile mbele pe yen kpoyi. Saraga wofenne mbele pe yen na tunngo piin Yawe Yennele li kan, pa pe yaa kaa pe yaakara nda ti yen jende kpoyi ti kaa wa pe ni. Pe yaa kaa pe yaara nda ti yen jende kpoyi ti teri wa. To ti yen yarilire saara, naa kapere kala yagawa jasaara konaa kajogoro gbegelesaara, katugu ki laga ki yen kpoyi.

¹⁴ Na saraga wofenne paga ka ye wa laga kpoyi ki ni, pee daga mbe yiri teere mbe kari wa laga nawa funwa woo pi ni; een fo pe daga mbe pe saraga wogotunngo yariporo ti wo mberi tege wa ki yinre ti ni, katugu ki yariporo ti yen kpoyi. Ko punngo na, pe yaa yariporo ta yege le mbe si jen mbe kari wa laga nga leele pe yen.»

Sherigo gbogo ki lonngo mbogo

¹⁵ Naa nana wila kaa sherigo gbogo nawa pi taanla ma ko sanga na ni, a wi si yiri na ni wa yonlo yirisaga kee yeyongo ki ni. Laga nawa mba pi sherigo gbogo ki maga, a wi suu taanla.

16 A wì si taanlakanngala li tēge ma sherigo gbogbo ki yonlo yirisaga kēe ki taanla. Ki titonlowo pila pye metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (250).

17 A wì si sherigo gbogbo ki yonloparawa kamenge kēe ki taanla. Ko fun kila pye metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (250) mbe yala taanlakanngala li ni.

18 A wì si sherigo gbogbo ki yonloparawa kalige kēe ki taanla, a ko fun kì pye metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (250) mbe yala taanlakanngala li ni.

19 A wì si kari wa sherigo gbogbo ki yonlo tosaga kēe ki yeri, mēe ko fun ki taanla. Kila pye metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (250) mbe yala taanlakanngala li ni.

20 Kona mbogo nga kila pye ma sherigo gbogbo ki maga, a wì sigi taanla ki keyen tijere yi ni fuun yi na. Ki keyen yi ni fuun nungba nungba yi titonlowo pila pye metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (250). Ki mbogo ko kila laga kpoyi konaa lara nda ti woro kpoyi ti kon mari laga ti yee na.

43

*Yenhele li gbogwo yanwa
pì sngoro wa sherigo gbogbo
ki ni naa*

¹ Ko pungo na, yeyongo nga wa yonlo yirisaga kēe yeri, a naŋa wì si kari na ni wa ki na.

² Kona, a Izirayeli woolo Yenhele li gbogwo yanwa pì si yiri wa yonlo yirisaga kēe yeri na

paan. Li magala làa pye paa tɔ̀ngbɔ̀ tinme yen. Tara tìla pye na yengɛle li gbɔ̀gɔ̀wɔ̀ yanwa pi ni.

³ Yariyanga nga mila pye na yaan, kila pye paa yariyanga nga mila yan, sanga ɲa ni mila pan ma ca ki tɔ̀ngɔ̀wɔ̀ senre ti yo we. Ki yariyanra tìla pye paa nga mila yan wa Kebari gbaan wi yɔ̀n na ki yen. Kì pye ma, a mì si to mala yegɛ ki jìile wa tara.

⁴ A Yawe Yenɲɛle li gbɔ̀gɔ̀wɔ̀ yanwa pì si pan ma toro wa yɔ̀nlɔ̀ yirisaga keɛ yeyɔ̀ngɔ̀ ki ni, ma ye wa sherigo gbɔ̀gɔ̀ ki ni.

⁵ A Yenɲɛle li yinne lì silan le ma kari na ni wa lonɲo ki nawa pi ni. Wele, a Yawe Yenɲɛle li gbɔ̀gɔ̀wɔ̀ yanwa pì si sherigo gbɔ̀gɔ̀ ki yin.

⁶ Kona, mbe naɲa wì ta yeresaga le na tanla, a mì si lere wa magala ta wi yen na para na ni, ma yiri wa sherigo gbɔ̀gɔ̀ ki ni.

⁷ A wì silan pye fɔ̀: «Senwee pyɔ̀, ki laga nga ko ki yen na wunluwɔ̀ jɔ̀ngɔ̀ konaa na tɔ̀rɔ̀ tagasaga ye. Mi yaa cɛn laga Izirayeli woolo pe sɔ̀gɔ̀wɔ̀ fɔ̀ sanga pyew. Izirayeli woolo poro naa pe wunlumbolo pe ni, pe se kanla meɲɛ kpoyi ki tɛɲɛ fyɔ̀ngɔ̀ ni naa, pe jajara kapyere ti ni, konaa mbaa pe wunlumbolo pe gboolo pe nii wa pe sunzara nda wa tinndiye pe na ti na.

⁸ Wunlumbolo pàa pe yarisunndo gbɔ̀gɔ̀yinre ti kan mari yeyɔ̀nrɔ̀ shɔ̀nye pe wɔ̀ le na sherigo gbɔ̀gɔ̀ ki yeyɔ̀ngɔ̀ shɔ̀n wi tanla, mari yeyɔ̀nrɔ̀ kɔ̀rɔ̀ piile pe gbegele le na sherigo gbɔ̀gɔ̀ yeyɔ̀ngɔ̀ kɔ̀rɔ̀ piile pe tanla. Mbogo ko cɛ kila pye mi naa poro we sɔ̀gɔ̀wɔ̀. Pànla meɲɛ kpoyi ki tɛɲɛ fyɔ̀ngɔ̀ ni pe katijangara ti ni. Ko kala kì ti wa na nanɲbanwa pi ni, mila pe tɔ̀ngɔ̀.

⁹ Eɛn fɔ koni, pe yaa ka pe nanjara kapyere ti laga lali na ni, konaa mbe pe wunlumbolo pe gboolo pe laga lali na ni. Pa kona mi yaa cɛn wa pe sogowɔ sanga pyew.

¹⁰ «Mboro wo na, sɛnwee pyɔ, ki sherigo gbɔgɔ nga ki cɛnlɔmɔ pi yege naga Izirayeli woolo pe na, mbe ti fɛrɛ mbe pe yigi pe kambasinnde ti kala na; pe ki sherigo gbɔgɔ nga ki kanlɔmɔ pi cancan jɛngɛ.

¹¹ Na fɛrɛ ka pe yigi kaselege ko na kapyere nda fuun pɛ pye ti kala na, pa kona ma sherigo gbɔgɔ ki cɛnlɔmɔ pi naga pe na: Po pi yɛn ki kanlɔmɔ, naa yeyɔnrɔ, naa ki yirisara. Ma ki cɛnlɔmɔ pi ni fuun pi naga pe na, ki kondɛgɛngɛlɛ ke ni fuun, naa ki cɛnlɔmɔ pi ni fuun naa ki lasiri kongolo ke ni fuun. Ma ti ni fuun ti yɔnlɔgɔ sɛwe na, mari tɛgɛ pe yege sogowɔ peri jɛn, janɔgo pe ki cɛnlɔmɔ pi ni fuun naa ki kondɛgɛngɛlɛ ke ni fuun ke yigi mbaa ke jate jɛngɛ, mbaa tanri mbaa yala ke ni.

¹² Sherigo gbɔgɔ ki lasiri wowi yɛn: Lara nda fuun ti yɛn maga maga wa yanwiga ki go na, ti yɛn kpoyi. Wele, ko ki yɛn sherigo gbɔgɔ ki lasiri we.

Saraga wɔsaga ki kala

¹³ «Saraga wɔsaga ki taanlakala loli yɛn. Ki yaa taanla taanlakannɔgala na ni, li yɛn mɛtɛrɛ kɔngɔ. Ki nɔgɔna cɛnyaraga ki yaa cɛn titɛgɛ nga ni, ki tijuguwo pi yaa pye mɛtɛrɛ kɔngɔ, ki gbɛmɛ pi yaa pye mɛtɛrɛ kɔngɔ. Ki kannɔgaga na yɔn kɛɛrɛ nga ki yiri jɛnri, mbege maga mbege fili, ki yagawa pi yaa pye siwiri nunɔgba. Saraga wɔsaga ki yagawa powi yɛn:

14 Mbege ɛ wa saraga wɔsaga ki nɔɔ ki na wa tara ti na, mbe kari naayeri mbe sa gbɔn ki nɔɔna cɛnyaraga ki na, ki yagawa pi yaa pye mɛtɛrɛ nungba, ki gbemɛ pi yaa pye mɛtɛrɛ kɔngɔ. Mbege ɛ wa nɔɔna cɛnyaraga jɛɛɛ li na mbe sa gbɔn wa ki gbegbenge ki na, ki yagawa pi yaa pye mɛtɛrɛ shyɛn, ki gbemɛ pi yaa pye mɛtɛrɛ kɔngɔ.

15 Saraga wɔsaga ki kason lesaga ki yagawa pi yaa pye mɛtɛrɛ shyɛn. Yɛnngɛɛ tijɛrɛ yaa pye ki yɛngɛɛ tijɛrɛ ke na.

16 Saraga wɔsaga ki kason lesaga ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye mɛtɛrɛ kɔɔlɔni, ki gbemɛ pi yaa pye mɛtɛrɛ kɔɔlɔni. Ki titɔnlɔwɔ naa ki gbemɛ pi ni, pi yaa pye ja.

17 Nɔɔna cɛnyaraga gbegbenge ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye mɛtɛrɛ kɔlɔshyɛn, ki gbemɛ pi yaa pye mɛtɛrɛ kɔlɔshyɛn. Ki kanngɔlɔyɔ tijɛrɛ yi ni fuun yi yaa pye ja. Ki kanngaga na yɔn kɛɛrɛ ŋga ki yaa yiri jɛnri, mbege maga mbege fili, ki yagawa pi yaa pye mɛtɛrɛ kɔngɔ ki kɔngɔ. Titege ŋga ki yaa pye mbege maga, ki tijuguwo pi yaa pye mɛtɛrɛ kɔngɔ. Ki lugusaga ki yaa pye mbe yɛge wa yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeri.»

18 Kona, a nana wɔ silan pye naa fɔ: «Sɛnwee pyɔ, pa we Fɔ, Yawe Yɛnngɛɛ li yo yɛɛn fɔ: Na paga ka saraga wɔsaga ki kan pilige ŋga ni, mbe ta mbe saara sogoworo ti wɔ wa ki na, mbe yaayoro kasanwa pi yanragi yanragi ki na, kondɛgɛngɛɛ ŋgele koro ye yaa ka tanga ke na.

19 Saraga wɔfɛnnɛ mbele pe yɛn Levi setirige piile, ma yiri wa Zadoki setirige ki ni, poro cɛ pe mbe ya mbaa fulo na tanla mbaa saraga woo na

yeri. We Fɔ, Yawe Yenɲele lo li yo ma. Ma yaa ka napɔlɔ yirifɔnɲɔ nunɲba kan pe yeri poo pye saraga, mbe kapere ti kala yagawa ja.

²⁰ Ma yaa ki kasanwa pa le mboo fafa saraga wɔsaga ki yenɲele tijere ke na, naa ki yengele tijere ke na konaa ki kanɲgaga na yɔn keere nga kigi maga maga fili ki na. Ma yaa ki pye ma, mbe kapere ti kala yagawa ja, mbe saraga wɔsaga ki tege ki ye Yenɲele kan.

²¹ Ko punɲo na, napɔlɔ yirifɔnɲɔ ɲa wi yaa pye kapere ti kala yagawa jasaraga, ma yaa wi le mbe yiri wi ni, ma yaa saa sogo sherigo gbɔɔ ki laga ka na, nga ki yen ma tege ki tunɲo ki mege ni.

²² «Ki pilige shyen wogo ki na, sikapɔlɔ ɲa wi yen jeregisaga fu, ma yaa wa yigi mboo pye kapere ti kala yagawa jasaraga, mbe saraga wɔsaga ki pye kpoyi, paa yege ɲa na maa ki pye kpoyi napɔlɔ yirifɔnɲɔ wi ni we.

²³ Na maga ka kapere ti kala yagawa jasaraga ki wɔ mbe kɔ, ma yaa napɔlɔ yirifɔnɲɔ ɲa wi yen jeregisaga fu wa yigi konaa simbapɔlɔ ɲa wi yen jeregisaga fu. Ma yaa pe yigi wa ma yaayoro ɲgbelege ki ni.

²⁴ Ma yaa kari pe ni wa Yawe Yenɲele li yege sogowɔ. Saraga wɔfenne pe yaa ka kɔ wo pe na, mbe si pe pye saraga sogowogo Yawe Yenɲele li yeri.

²⁵ Pilige nunɲba nunɲba pyew, ma yaa sikapɔlɔ nunɲba wɔ kapere ti kala yagawa jasaraga mbe sa gbɔn fɔ piliye koloshyen. Pe yaa ka napɔlɔ yirifɔnɲɔ ɲa wi yen jeregisaga fu wi nunɲba yigi konaa simbapɔlɔ ɲa wi yen

jerεgisaga fu nunḡba ni, mbe yiri wa ma yaayoro ḡbelege ki ni, mbe pe wɔ fun saraga.

²⁶ Piliye kolɔshyεn ni, ye yaa kapere ti kala yagawa jatunḡo ki pye mbe saraga wɔsaga ki pye kpoyi, mbege tεge ki ye Yεnḡεle kan.

²⁷ Na ki piliye yɔn kiga ka tin, mbege le le pilige kolɔtaanri wogo ki na mbaa kee wa yege, saraga wɔfennε pe yaa la ye saara sogoworo to naa ye nayinmε saara ti woo wa saraga wɔsaga ki na. Pa kona mi yaa la kajεḡε piin ye kan.» We Fɔ, Yawe Yεnḡεle lo li yo ma.

44

*Tara ti to wi yaa la yiin
yeyɔḡo ḡga ni*

¹ Kona, a nana wi si songɔɔ na ni wa laga kpoyi ki yɔnɔ yirisaga keε yeyɔḡo ki yeri, wa funwa na. Ki yeyɔḡo kila pye ma tɔn.

² A Yawe Yεnḡεle li silan pye fɔ: «Ki yeyɔḡo ḡga ki yaa koro tɔnḡo, ki se ka yeḡε naa. Lere kpe se ka toro wa ki ni; katugu Yawe Yεnḡεle, Izirayeli woolo Yεnḡεle lāa ye wa ki yeyɔḡo ki ni. Ki kala na, ki yaa koro tɔnḡo.

³ Εεn fɔ, tara ti to wo na, mboo ta wo wi yen tara ti to, wi mbe ya sa cεn wa ki laga ki na, mbe li Yawe Yεnḡεle li yege sɔḡwɔ. Wi yaa ka toro mbe ye wa ndɔḡɔɔ ti yeyɔḡo ki ni, mbe ka songɔɔ mbe yiri wa ki yeyɔḡo nunḡba ki ni.»

*Mbele pe woro na fyε Yεnḡεle yege
pee daga mbe ye
wa sherigo ḡbɔḡo ki ni*

⁴ Ko punḡo na, a naḡa wì si kari na ni wa yonloparawa kameḡḡe kee yeyonḡo ki yeri. A mì si wele, mæe Yawe Yenḡeḡe li gbogowɔ yanwa pi yan pi yen na li sherigo gbogɔ ki yinni. A mì si to mala yeḡe ki jiile wa tara.

⁵ A Yawe Yenḡeḡe li silan pye fɔ: «Senwee pyɔ, ta korosiri piin, mɔɔ yengeḡe ke yenge maa wele jenge, mɔɔ nunḡbogolo ke jan maa nuru. Mi yaa senre nda fuun yo ma kan na sherigo gbogɔ ki kondɛḡenḡeḡe naa ki lasiri konḡolo ke wogo na, mari logo. Mbaa yiin konaa mbaa yinrigi wa sherigo gbogɔ ki ni, ḡgele ke yen na para ki wogo na, mɔɔ jatere wi teḡe ke na jenge.

⁶ «Izirayeli woolo mbele pè yiri ma je, maga yo pe kan fɔ, pa we Fɔ, Yawe Yenḡeḡe li yo yeen fɔ: <Izirayeli woolo, ye katijangara ti ni fuun ti la ki kɔ na na.

⁷ Na ye kaa paan ye yaakara saara, naa saraga kara yanlaga ki ni, konaa ti kasanwa pi ni na kan sanga ḡa ni, cengeḡe woolo mbele pee kenrekenre, pe si woro na nuru na yeri, ye ma pele le ma ye pe ni wa na sherigo gbogɔ ki ni. Yeḡe pye ma, maga teḡe fyonḡo ni. Na yon finliwe mba pi yen mi naa yoro we soḡowɔ, yòo jɔḡo ye katijangara ti ni fuun ti kala na.

⁸ Yaara nda ti yen kpoyi, ye sila ye jatere wi teḡe ti tunḡo ki na; een fɔ ki leele mbele pe yen cengeḡe kele yeḡe woolo, poro yaa teḡe ki tunḡo ki na wa laga kpoyi ki ni ye yeḡe yonlo.>

⁹ «Ki kala na, pa we Fɔ, Yawe Yenḡeḡe li yo yeen fɔ: <Cengeḡe woolo mbele pee kenrekenre, pe si woro na nuru na yeri, wo wa kpe si daga mbe ye wa na laga kpoyi ki ni; ali nambanmbala

mbele pe yen ma cen wa yoro Izirayeli woolo ye sogowo, wo wa kpe si daga mbe ye wa na laga kpoyi ki ni.> »

*Levi cenle woolo mbele
pàa laga Yenḡele li na*

¹⁰ «Koni, Levi setirige piile poro na, mbele pàa laga na na, sanga ḡa ni Izirayeli woolo pàa punḡo, ma laga na na, ma taga pe yarisunndo ti na, pe yaa ka pe kajogoro ti go kala li le.

¹¹ Pe yaa ka pye na laga kpoyi ki yeyonro ti welefenne konaa sherigo gbogo ki tunmbyeele. Pe yaa kaa saara sogoworo to naa saara yaayoro sannda ti konlogi leele pe kan. Pe yaa kaa yeregi leele pe yegē sogowo mbaa tunḡo piin pe kan.

¹² Eḡn fo ki kaa pye pè pinle Izirayeli woolo pe ni na pe yarisunndo ti gbogo, ma ti a Izirayeli woolo pè kurugo ma to kapege, milan kee ki yirige ma wugu, fo pe yaa pe kajogoro ti go kala li le. We Fo, Yawe Yenḡele lo li yo ma.

¹³ Pe se ka fulo na tanla naa, mbe ta mbaa saraga wogotunḡo piin na kan; yaara nda fuun ti tege ti ye na kan, yaara nda fuun ti yen jende kpoyi, pe se ka fulo ta kpe tanla. Eḡn fo fere kapyere nda pè pye to naa pe katijangara ti ni, pe yaa ti go kala li le.

¹⁴ Sherigo gbogo ki weleme tunḡo ko ce mi yaa kan pe yeri, konaa tunndo tunmoro nda fuun ti daga mbaa piin wa sherigo gbogo ki ni, mbaa ki gbegele ti ni.

Saraga wofenne pe tunḡo

¹⁵ «We Fo, Yawe Yenḡele lo li yo ma fo: <Saraga wofenne mbele pe yen Levi setirige piile, ma yiri

wa Zadoki setirige ki ni, poro mbele pàa koro na laga kpoyi ki tunngo ki na naga piin, sanga ña ni Izirayeli woolo pàa pungo ma lali na ni, poro pe yaa kaa fulo na tanla, mbaa tunngo piin na kan. Pe yaa kaa yeregi na yegε sɔgɔwɔ mbaa saraga kara ti yanlaga konaa ti kasanwa pi ni ti woo na yeri.

¹⁶ Poro ce pe yaa kaa yiin wa na laga kpoyi ki ni; pe yaa kaa fulo wa na tabali wi tanla mbaa saraga wɔgotunngo ki piin na kan. Pe yaa kaa tanri na sherigo gbɔgɔ tunngo ki kondεgengele ke na.

¹⁷ Na paga kaa yiin wa lonngo nawa pi yeyɔnrɔ ti ni sanga ña ni, len jese yaripɔrɔ pe daga mbe le pe yeε na. Na pe kaa tunndo piin wa lonngo ki nawa yeyɔnrɔ ti na konaa wa sherigo gbɔgɔ ki ni sanga ña ni, pe daga mbe simbasire yaripɔrɔ le pe yeε na.

¹⁸ Pe daga mbe gbɔgɔwɔ njagala len wogolo kan wa pe yinre ti na, mbe len paraga kurusi wenjele le pe yeε na. Pee daga mbe yaripɔrɔ ta le pe witire ti nandogomɔ, nda ti yaa ki kan kafugo mbaa pe wuun†.

¹⁹ Na paga kaa yinrigi mbaa kee wa laga nawa funwa woo pi ni, wa leele pe tanla, pe daga mbe pe saraga wɔgotunngo pyeyaripɔrɔ ti wɔ pe yeε na, mberi tεge wa laga kpoyi ki yumbiile pe ni, mbe yaripɔrɔ ta yegε le pe yeε na mbe si yiri; janngo paga ka lere wa kan wi jiri pe yaripɔrɔ

---

† 44:18 44:18: Eki 28.39-43; Levi 16.4

nda ti yen kpoyi ti na mbe ku†.>

²⁰ «Saraga wofenne pe se kaa pe yinre ti kunlu, pe se kaa pe yinzire ti yari tila tonlonlonlo; een fo pe daga mbaa pe yinzire ti koon†.

²¹ Saraga wofenne wa kpe si daga mbe duven wo mbe si jen mbe ye wa sherigo gbogo lonjo nawa pi ni†.

²² Saraga wofenne pee daga mbe nanjunjo pori jele, nakoma mbe jele na wi polo wi je wa pori jele. Een fo sumboro nanambajeenle pe daga mbe pori jele, mbe yiri wa Izirayeli woolo pe ni, nakoma nanjunjo na wila pye saraga wofenne wa jo.

²³ «Saraga wofenne pe yaa kaa na woolo pe nari, janjo yaara nda ti yen kpoyi konaa nda ti woro kpoyi peri jen peri wo ti yee ni; pe yaara nda ti yen fyongɔ ni konaa nda ti woro fyongɔ ni ti jen peri wo ti yee ti ni†.

²⁴ Saraga wofenne pe yaa kaa leele pe kiti konkagala ke yeye woo, mbaa kiti wi koon mbaa yala na kakonndegengele koro ni. Pe yaa kaa na sherege fetiye pe piin fun, mbaa yala na lasiri kongolo koro naa na kondengegele ke ni, konaa mbanla cenpilige ki tege ki ye na kan.

²⁵ «Saraga wofɔ wii daga mbe jiri gboo na mboo yee tege fyongɔ ni; een fo wi mbe ya jiri lere na na, wo wi yen wi to gboo, nakoma wi no gboo, nakoma wi pinambyo gboo, nakoma wi

---

† **44:19 44.19:** Mbe yala Yennele li lasiri wi ni, leele sanmbala mbele pe woro ma tege Yennele tunngo ki mege ni, wa sila daga mbe jiri yaara nda ti yen kpoyi Yennele yege na ti na (Eki 30.29; 2 Sami 6.6-7). † **44:20 44.20:** Levi 21.5 † **44:21 44.21:** Levi 10.9 † **44:23 44.23:** Levi 10.10

sumborombyo gboo, nakoma wi nɔsepyo lenaŋa nakoma wi nɔsepyo sumboro ŋa wi fa pɔri naŋa yeri wo wa gboo†.

26 Na ki ka pye ko kayi, wi daga mbe yɛɛ pye kpoyi; na wi kaa yɛɛ pye kpoyi mbe ko, wi daga mbe piliye koloshyen pye mbe si jɛn mboo tunŋgo ki lɛ naa.

27 Pilige ŋga ni wi ka ye wa laga kpoyi ki ni, wa lonŋo nawa pi ni mbe yo wi yaa tunŋgo pye, wi daga mbe kapere ti kala yagawa jasaraga wo wi yɛɛ kan. We Fɔ, Yawe Yenŋɛlɛ lo li yo ma.

28 «Saraga wɔfɛnnɛ, kɔrɔgo ŋga pe yaa ta koyi ŋga yɛɛn: Mi jate muwi mi yaa pye pe tasaga ye. Ye se ka tasaga kan pe yeri wa Izirayeli tara ti ni, katugu mi jate mi yaa ka pye pe tasaga†.

29 Yarikanra, naa kapere kala yagawa jasaara, naa kajɔgɔrɔ gbegelesaara to ti yaa ka pye pe yaakara, konnaa yaraga ŋga fuun ki yaa tɛgɛ ki ye pew Yenŋɛlɛ kan laga Izirayeli tara, ki yaa pye saraga wɔfɛnnɛ pe wogo.

30 Ye yarilire fɔnndo ti ni fuun ti koŋbannda to naa yaara nda fuun ye ma lagala wa ye yarijendɛ ti na, ti yaa pye saraga wɔfɛnnɛ poro woro. Ye muwɛ mba pi yɔn pi ni fuun pi na, ye yaa kaa pi koŋbanmba pi kaan pe yeri, janŋo mbe duwaw ye yinrɛ ti na†.

31 Saraga wɔfɛnnɛ pee daga mbe yaraga ŋga kɪ ku ki ye ka ka, nakoma mbe yaraga ŋga cɛngɛ gbo ka ka, ki yen sannjɛgɛ o nakoma yaayogo† O.»

† 44:25 44.25: Levi 21.1-4 † 44:28 44.28: Nɔmbu 18.20

† 44:30 44.30: Nɔmbu 18.8-19 † 44:31 44.31: Levi 22.8

45

Tara ti yeɛɛ kala

¹ «Na yaga ka sa pete gbɔn mbe tara ti yeɛɛ kɔrɔgɔ Izirayeli woolo pe na sanga na ni, ye yaa ka laga ka wɔ mbe ko tɛgɛ ki ye Yawe Yenɲɛɛ li kan, nga ki yaa pye kpoyi wa tara ti ni. Ki titɔnlwɔ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa culo walaga. Ki gbemɛ pi yaa pye culo ke. Ki laga ki ni fuun ki yaa ka pye laga nga ki yen kpoyi.

² Wa ki laga ki ni, ye yaa laga ka taanla wa, nga ki yaa pye sherigo gbɔgɔ kansaga. Ki keyen tijere yi ni fuun yi yaa pye metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke ke (250). Ye yaa fogo ka yaga mbe sherigo gbɔgɔ ki maga mbege fili, ki titɔnlwɔ pi yaa pye metere nafa ma yiri kanjurugo.

³ «Ko punɲo na, wa ki laga nga kɔ taanla ki ni, ma yaa laga ka taanla, nga ki titɔnlwɔ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa culo walaga, ki gbemɛ pi yaa pye culo kanjurugo. Ko ki yaa pye sherigo gbɔgɔ ki kansaga, lajɛɲgɛ kpoyi ye.

⁴ Ki laga ki yaa pye kpoyi laga tara ti ni, nga kɔ tɛgɛ ki ye saraga wɔfenne pe kan, poro mbele pe maa laga kpoyi ki tunɲo ki piin, na fulo Yawe Yenɲɛɛ li tanla nali tunɲo ki piin. Pa pe yaa ka pe yinre ti kan wa ki laga ki na. Ki laga ko kayi ki yaa ka pye sherigo gbɔgɔ kpoyi ki kansaga ye.

⁵ «Ye yaa laga ka yege taanla, nga ki titɔnlwɔ pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa culo walaga, ki gbemɛ pi yaa pye culo kanjurugo. Ki yaa pye Levi setirige piile pe wogo, poro mbele pe maa

sherigo gbogɔ tunngo ki piin. Pe yaa ka pe cara ti kan wa ki laga ki ni, mbe cen wa ti ni.

⁶ «Ye yaa laga ka yege taanla naa ki pye ca ki wogo, mbe mara laga nga ki tege ki ye Yenhele kan ki na. Ki titonlowo pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa culo walaga, ki gbeme pi yaa pye culo shyen culo naa walaga. Ko ki yaa pye Izirayeli woolo pe ni fuun pe ca ye.»

Tara to wi laga

⁷ «Ja wi yen tara ti to wo na, lara shyen ye yaa kan wi yeri. Laga nungba yaa pye tara laga nga ki yen kpoyi konaa laga nga ki yen ca ki kansaga ki yonlo tosaga kee yeri, mbe sa gbɔn fo wa Mediterane kogɔje wi na. Laga sannga ki yaa pye tara laga nga ki yen kpoyi konaa ca ki kansaga ki yonlo yirisaga kee yeri mbe sa gbɔn fo wa Izirayeli tara konlo li na, wa yonlo yirisaga kee yeri. Tara ti to wi tasara ti ni fuun nungba nungba ti titonlowo pi daga mbe pye ja Izirayeli cengele nungba nungba ke tasaga ki ni, mbege le wa yonlo tosaga konlo li na mbe sa gbɔn fo wa yonlo yirisaga konlo li na.

⁸ To ti yaa pye tara to wi tara re, wi tasaga wa Izirayeli tara ti ni. Ki ka pye ma, na tara teele pe se koro mbaa tara piile pe tege naa; en fo pe yaa tara sannda ti yaga Izirayeli woolo pe kan, cengele ke ni fuun naa ke tasara.»

Tara to wi daga mbaa tanri kasinɔge konɔ li na

⁹ Pa we Fo, Yawe Yenhele li yo yen fo: «Yoro Izirayeli tara teele wele, ye kala li kee toro pew. Ye lewelewe kapyere naa lejologɔ kapyere ti

yaga. Yaa tanri kaselege konaa kasinŋge ki na. Yarijendeŋ nda yaa shoo na woolo pe yeri, yege yaga.» We Fɔ, Yawe Yenŋele lo li yo ma.

¹⁰ «Ye culoye pe daga mbe yala, ye tiwiyaara, efa konaa bati, ti daga mbe yala.

¹¹ Tiwiyaara, efa wo naa bati wi ni, ti nawa pi daga mbe pye ja. Homeri yenle li konsaga ke wolo lo li daga mbe yala bati yenle nunŋba ni, lo li si daga mbe yala fun efa yenle nunŋba ni. Ki tiwiyaara ti ni fuun ti daga mbe yala homeri yenle li konsaga ke wolo li jatere wo ni†.

¹² Warifuwe pyɔ sikile nunŋba wi nuguwo pi daga mbe yala warifuwe pyɔ gera ke nuguwo ni. Warifuwe pyɔ mini wi nuguwo pi daga mbe yala sikile pyɔ nafa taanri nuguwo ni†.»

Saara ti wolɔmɔ

¹³ «Ye daga mbaa ye yarikanra ti woo yegeŋ nga na ki nga: <Ye yaa ye bile yarilire nakoma ye orizhi yarilire ti walisaga nafa taanri wogo ki wo yarikanga.

¹⁴ Ye sinme liwoo po na, yaga mba fuun ta, ye yaa pi walisaga cenme woo pi kan. Ye yaa sinme pi tiwi tiwiyaraga bati ko ni. Tiwiyaraga homeri ki yenle li walisaga ke wogo ko ki yen

---

† **45:11 45.11:** Homeri wila pye tiwiyaraga gbenge ka, nga ki mbaa litiri cenme tijere naa nafa shyen ma yiri ke (450) yon ko tin. Efa wi mbaa culo nafa ma yiri ke yon ko tin. Bati wi mbaa litiri nafa shyen ma yiri kangurugo yon ko tin. † **45:12 45.12:** Gera wi mbaa giramu walaga yon ko tin. Sikile nunŋba wi mbaa giramu ke ma yiri shyen yon ko tin. Mini wi mbaa giramu cenme kogoloni naa nafa tijere (680) yon ko tin.

bati yenle le; ki yenle li walisaga ke wogo ko ki yen tiwiyaraga kori ki yenle le fun.

¹⁵ Yaayoro to na, simbaala naa sikaala na paga cenme shyen (200) yon ko tin Izirayeli tara yaayoro kasaga nga fuun ni, yaayogo nungba ye yaa wo wa pe ni mbe kan. Ye yaa wi taga wa yarilire saraga ki na, nakoma mbege pye saraga sogowogo, nakoma nayinme saraga, jango mbe kapere ti kala yagawa ja leele pe kan.» We Fo, Yawe Yenngelɛ lo li yo ma.

¹⁶ «Izirayeli woolo pe ni fuun pe daga mbaa ki yaara ti woo mbaa paan ti ni Izirayeli tara to wi kan.

¹⁷ Een fo, tara ti to jate wi yaa kaa saara sogoworo ti yegɛ woo, naa yarilire saara ti ni, naa duven saraga nga pe ma wo ma wo sherege fetiye pe na, naa yevonndo fetiye pe na, naa cenpiliye yi na konna Izirayeli woolo pe feti piligboro sannda ti ni fuun ti na. Wi yaa kaa kapere ti kala yagawa jasaara ti woo, naa muwe saara ti ni, naa saara sogoworo ti ni, konna nayinme saara ti ni, jango mbe Izirayeli woolo pe kapere ti kala yagawa ja.»

¹⁸ Pa we Fo, Yawe Yenngelɛ li yo yeen fo: «Yele li yenge kongbannga ki pilige kongbannga ki na, ye yaa napolo yirifonho wa yigi, na wi yen jeregisaga fu, jango mbe laga kpoyi ki pye fyongo fu.

¹⁹ Kona, saraga wofɔ wi yaa kapere ti kala yagawa jasaraga yaayogo ki kasanwa pa le, mboo fafa sherigo gbogo yeyongo koro piile pe na, naa saraga wosaga ki nogona cnyaara ki yengele

tijere ke na konaa longo nawa yeyonro korɔ piile pe na.

²⁰ Yenge ki pilige koloshyen wogo ki na, ye yaa nuru mbege saraga cenle ka wo naa, lere na wi kapege pye wi sigi siligi, nakoma wi sigi jen pe wogo na. Ki ka pye ma, ye yaa sherigo gbogo ki pye kpoyi.

²¹ «Ye le li yenge kongbannga ki pilige ke ma yiri tijere wogo ki na, ye yaa Paki feti wi le mbaa wi piin. Ye yaa wi pye piliye koloshyen ni. Ko piliye yo ni, leve fu buru ye yaa la kaa†.

²² Ko pilige ko ni, tara to wi yaa napolo yirifonno wo saraga mbe kapere ti kala yagawa ja wi ye kan konaa tara woolo pe ni fuun pe kan.

²³ Feti piliye koloshyen yi ni fuun nungba nungba yi ni, wi yaa napene koloshyen konaa simbapene koloshyen yigi, mbele pe yen jeregisaga fu, mbe pe pye saraga sogowogo Yawe yennele li yeri. Ki pilige nungba nungba pyew ki ni, wi yaa sikapolo nungba pye kapere kala yagawa jasaraga.

²⁴ Wi yaa ka muwe culo nafa ma yiri ke ke konaa sinme liwoo litiri kogoloni kogoloni tagataga napolo nungba nungba pyew wi na konaa simbapolo nungba nungba pyew wi na.

²⁵ Ye le li yenge koloshyen wogo ki pilige ke ma yiri kangurugo wogo ki na, feti na pe ma le na piin wi na, piliye koloshyen ni, tara ti to wi yaa saara cenle nungba ti wo paa Paki feti woro ti yen. Wi yaa kapere kala yagawa jasaara cenle

† 45:21 45:21: Eki 12.1-20; Nombu 28.16-25

nunɓba ti wɔ, naa saara sogoworo cenle nunɓba ti ni, naa muwe saara cenle nunɓba ti ni konaa sinme saara cenle nunɓba li ni†.»

46

Kondegeɲgele ɲgele kè tege

tara to wi kan

¹ Pa we Fɔ, Yawe Yenɲele li yo yeen fɔ: «Sherigo gbɔɔ ki lonɓo nawa yeyɔngɔ ɲga wa yɔnlɔ yirisaga kee yeri, ki daga mbe koro tɔnɲɔ tunɲo pyepiliye kɔgɔloni yi ni; een fɔ ki daga mbe yenge cenpilige ki ni, konaa yevɔnɲɔ feti pilige ki na.

² Na tara to wi ka yiri wa lonɓo nawa funwa woo pi ni, wi daga mbe toro wa ndɔgɔrɔ ti ni, mbe sa yere le yeyɔngɔ ki kɔrɔ piile pe tanla. Saraga wɔfenne pe yaa wi saara sogoworo to naa wi nayinme saara ti wɔ. Kona tara to wi yaa foli mbe kanɲuuro kan wa yeyɔngɔ shɔn wi na, mboo yege ki jiile wa tara mbe Yenɲele li gbɔɔ. Ko punɓo na, wi yaa yiri mbe kari. Kɔrɔ ki yaa koro yenleɓe fɔ sa gbɔn ki yɔnlɔkɔɔ.

³ Tara woolo pe yaa kaa paan mbaa foli Yawe Yenɲele li yege sɔgɔwɔ, mbaa li gbogo wa ki yeyɔngɔ ki na cenpiliye yo naa yevɔnndɔ feti piliye yi na.

⁴ «Saraga sogowogo ɲga tara to wi yaa wɔ Yawe Yenɲele li yeri cenpilige ki na, ki yaa pye simbapiile kɔgɔloni, mbele pe yen jeregisaga fu konaa simbaɔɔ nunɓba, ɲa wi yen jeregisaga fu.

---

† 45:25 45:25: Levi 23.33-36; Nɔmbu 29.12-38

⁵ Muwe saraga nga wi yaa taga wa simbapolo wi na, ki yaa pye culo nafa ma yiri ke. Simbapiile poro na, muwe culo yon nga ka yala wi yege na, wi ko taga wa pe na. Wi yaa sinme liwoo litiri kogoloni taga muwe saraga culo nafa ma yiri ke pi na.

⁶ Yevonngo feti pilige ko na, wi yaa napolo yirifonngo nungba wo saraga, na wi yen jeregisaga fu, naa simbapiile kogoloni konaa simbapolo nungba ni, mbele pe yen jeregisaga fu.

⁷ Wi yaa muwe saraga culo nafa ma yiri ke taga napolo yirifonngo wi na, mbe culo nafa ma yiri ke taga simbapolo wi na. Simbapiile poro na, muwe culo yon nga ki yaa yala wi yege na, wi ko taga wa pe na. Wi yaa sinme liwoo litiri kogoloni taga wa muwe saraga culo nafa ma yiri ke pi na.

⁸ «Na tara to wi kaa paan, pa wi yaa ye wa ndogoro ti yeyongo ki ni, pa wi yaa si ka yiri wa ki yeyongo nungba ki ni.

⁹ «Een fo, na tara woolo paga pan Yawe Yenjele li yege sogowo, mbeli gbogo sherege fetiye pe na, na ka ye wa yonloparawa kamenge kee yeyongo ki ni, mbe foli Yenjele li yege sogowo mbeli gbogo, wo yaa yiri wa yonloparawa kalige kee yeyongo ko ni. Na ka ye wa yonloparawa kalige kee yeyongo ki ni, wo yaa yiri wa yonloparawa kamenge kee yeyongo ki ni. Pe toro ma ye yeyongo nga ni, pe se ka songoro mbe yiri wa ko yeyongo nungba ko ni; een fo pe yaa ka yiri wa yeyongo nga ki yen yesinme na ko ni.

¹⁰ Tara to wi yaa ye sanga na ni janwa wi yen na yiin; wi yaa ka yiri sanga na ni janwa wi yen

na yinrigi.»

Saara ti daga mbaa woo yege nga na

¹¹ «Sherege fetiye naa piligboyo yi na, muwe saraga nga ki daga mbe taga napolo wi na, ki yaa pye culo nafa ma yiri ke, nga ki yaa taga wa simbapolo wi na, ki yaa pye culo nafa ma yiri ke. Simbapiile poro na, wi mbe ya nga ni, ko wi yaa kan. Wi yaa sinme liwoo litiri kogoloni taga wa muwe saraga culo nafa ma yiri ke ke pyew pi na.

¹² «Na tara to wi kaa jaa mboo yeera nandanwa saraga sogowogo wo Yawe Yenhele li yeri, nakoma wi yeera nandanwa nayinme saraga, pa kona pe yaa yonlo yirisaga kee yeyongo ki yenge wi kan. Wi yaa ye mbe saa saraga sogowogo konaa wi nayinme saraga ki wo, paa yege nga na wi maa ki piin cenpiliye yi ni we. Ko pungo na, wi yaa yiri. Na wi ka yiri mbe ko, pe yaa koro ki ton wa wi pungo na.

¹³ «Pilige nungba nungba pyew, simbapyo na wi ta yehe nungba, ma pye jeregisaga fu, ye yaa wa wo saraga sogowoo Yawe Yenhele li yeri. Ye yaa la ko woo pinliwe pyew†.

¹⁴ «Pinliwe pyew ye yaa muwe saraga taga wa ti na. Ki yaa pye muwe culo kangurugo, mba pe yaa sinme liwoo litiri shyen pinle pi ni mboo gbɔn. Ki yen muwe saraga Yawe Yenhele li kan. Ko yen kondengenhele ngele ke yen kosaga fu, ke yaa la piin fo sanga pyew.

¹⁵ Pinliwe pyew, pe yaa simbapyo wi wo saraga, naa muwe yarikanga ki ni, konaa sinme liwoo pi ni, ti yaa la piin saraga sogowogo suyi.»

† 46:13 46:13: Eki 29.38-42; Nombu 28.3-8; Dani 8.11

Tara to wi piile pe tasaga ye

¹⁶ «Pa we Fɔ, Yawe Yenɲɛlɛ lɪ yo yɛɛn fɔ: <Na tara to wi ka tara laga ka kɔn wa wi yɛɛra tara ti na mbege kan wi pinambiile wa yeri, ki tara laga ki yaa pye ki pinambyɔ wi wogo, mbe ka pye ki pinambyɔ wi pinambiile pe wogo. Ki yaa ka pye pe kɔrɔgɔ.

¹⁷ Ɛɛn fɔ na wi ka tara laga ka kɔn wa wi yɛɛra tara ti na mbe kan wi kulonaɲa wa yeri, ki tara laga ki yaa pye kulonaɲa wi wogo fɔ sa gbɔn pe ma wɔ wa kulowo pi ni yeɛ na ni li na. Ko punɲo na, ki yaa songɔrɔ mbe pye tara to wi wogo. Pa kona wi tara laga ki yaa songɔrɔ mbe pye wi pinambiile poro cɛ wogo.

¹⁸ Tara to wii daga mbe tara woolo wa tara laga kpɛ tile mbe shɔ wi yeri. Wii daga mbaa pe kɔrɔgɔ tara ti shoo pe yeri. Tara laga ɲga wi yaa kan wi pinambiile pe yeri kɔrɔgɔ, pa wi yaa ki wɔ wa wi yɛɛra tara laga ko ni, janɲo paga kanla woolo wa kpɛ purɔ mboo laga wa wi kɔrɔgɔ ki na.> »

Sherigo gbɔgɔ ki sɔgɔsaga yinɛ

¹⁹ «Ko punɲo na, yeyɔngɔ ɲga ki yɛn wa saraga wɔfɛnnɛ pe yumbiile kpoyi pe yeyɔngɔ ki tanla, ma wa yɔnlɔparawa kameɲɲɛ kɛɛ ki yeri, a naɲa wi silan ɛ ma kari na ni wa ki tanla. Wele, a mɪ si laga kà yan wa nawa, wa yɔnlɔ tosaga kameɲɲɛ kɛɛ ki yeri.

²⁰ A wi silan pye ma yo fɔ: <Pa saraga wɔfɛnnɛ pe yaa kaa kapere kala yagawa jasaara kara naa kajɔgɔrɔ gbegɛle saara kara ti sori laga ki laga ɲga ki ni, konaa muwɛ saara ti ni, wa lonɲo

nawa funwa woo pi ni, janngo wa janwa wi ni, lere wa ka ka jiri ki yaara kpoyi ti na mbe ku.» »

²¹ Ko punngo na, a wì si yiri na ni ma kari wa lonngo nawa funwa woo pi ni, ma toro na ni wa lonngo ki yengele tijere ke tanla. Longolo jegele jegele kèle la pye wa lonngo ki yengele tijere ke ni fuun nunnga nunnga ke na.

²² Wa lonngo ki yengele tijere ke na, longolo jegele jegele kèle la pye wa kiiri kiiri. Li nunnga li titonlowo pila pye metere nafa. Li gbeme pila pye metere ke ma yiri kangurugo. Ki longolo jegele jegele ke titonlowo naa ke gbeme pi ni, pila pye ja wa lonngo ki yengele ke na.

²³ Pàa mboro wa kiiri kiiri ma ki longolo ke ni fuun tijere ke maga, ma sogosara gbegele mari telege ki mboro ti na, mari maga mari fili.

²⁴ A naña wì silan pye fò: «Lagame wi yen sogosara re, pa sherigo gbogo tunmbyeele pe yaa la leele pe saara kara ti sori wa ti ni.»

47

Pulugo nga kila pye na pulo na yinrigi wa sherigo gbogo ki ni

¹ Kona, a naña wì si songoro ma kari na ni wa sherigo gbogo ki yeyongo ki yeri. A m̀ si tonmo pa yan pi yen na janri na yinrigi wa sherigo gbogo ki yeyongo shon wi nogo, na fuun na kee wa yonlo yirisaga kee yeri; katugu sherigo gbogo ki yeye kee kila pye ma yeye wa wa yonlo yirisaga kee yeri. Tonmo pila pye na fuun na yinrigi wa sherigo gbogo ki nogo, wa yonloparawa kalige

kɛɛ ki na, na fuun na toro wa saraga wɔsaga ki yɔnlɔparawa kalige kɛɛ ki na†.

² A naɲa wì si yiri na ni wa shɛrigo gbɔgɔ ki yɔnlɔparawa kamɛɲgɛ kɛɛ yeyɔngɔ ki ni, mɛɛ ti, a m̀igi maga wa funwa na ma saa gbɔn wa yeyɔngɔ ɲga wa yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeri ki na. Tɔnmɔ p̀ila pye na fuun wa ki yɔnlɔparawa kalige kɛɛ ki na.

³ A naɲa wì si kari na ni wa yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeri. Taanlamana là la pye wi kɛɛ. A wì si mɛtɛrɛ cɛnmɛ kanɲurugo (500) taanla wa ki kɛɛ ki na, ma kari tɔnmɔ pi kanɲgaga na. Kona, a wì si ti, a m̀i tɔnmɔ pi kɔn ma yiri. Tɔnmɔ p̀ila na yigi wa na tɔɔrɔ yɔɔrɔ ti na.

⁴ A naɲa wì si mɛtɛrɛ cɛnmɛ kanɲurugo (500) taanla naa, mɛɛ ti a m̀i ye wa tɔnmɔ pi ni maa kɔn ma yiri. Tɔnmɔ p̀ila na yigi fɔ kanɲguuro na. A wì si nuru naa ma mɛtɛrɛ cɛnmɛ kanɲurugo (500) taanla, mɛɛ ti a m̀i ye wa tɔnmɔ pi ni maa kɔn ma yiri. Tɔnmɔ p̀ila na yigi fɔ wa na sennɛ.

⁵ A wì si nuru naa ma mɛtɛrɛ cɛnmɛ kanɲurugo (500) taanla. Ko tɔnmɔ po la pye lafogo ma jugo, mba mi saa ya mboo kɔn mbe yiri, katugu ki tɔnmɔ p̀ila pye ma jugo, lere saa ya mboo kɔn mbe yiri kaawɔ ma tɔnmɔ jɛn. P̀ila pye tɔnɲgbɔɔ mba lere saa ya mboo kɔn mbe yiri.

⁶ Kona, a naɲa wì silan pye fɔ: «Sɛnwɛɛ pyɔ, maga yan kɛ.» Ko puɲgo na, a wì si sɔngɔrɔ ma kari na ni wa tɔnmɔ pi yɔn na.

† 47:1 47.1: Zaka 14.8; Zhan 7.38; Naga 22.1

⁷ Naa wìla kaa sɔngoro na ni ma saa gbɔn wa, a m̀ si tire legere yan wa lafogo ki kondo shyen ti na.

⁸ A nana ẁ silan pye fɔ: «Ki lafogo nga ki yen na fuun na kee wa tara ti yɔnlɔ yirisaga kee yeri; pi yen na tinri na kee wa Zhuriden gbaan funwa laga falafala ki ni, mbe si jen saa yiin wa Kɔgoje kuwo wi ni. Na piga ka sa ye wa Kɔgoje kuwo wi ni sanga na ni, Kɔgoje tɔnmɔ pi yaa kannga mbe pye kpoyi.

⁹ Lafogo tɔnmɔ piga fo mbe gbɔn laga nga fuun ni, yaara yenwere nda fuun ti yen na tigile wa, ti yaa pye yinwege na. Ngbanra ti yaa lege wa fɔ jɛnge, katugu na ki tɔnmɔ piga ye wa kɔgoje wi ni, pi yaa wi tɔnmɔ pi kannga mboo pye kpoyi. Na ki tɔnmɔ piga gbɔn laga nga fuun ni, yaara nda fuun ti yen wa, ti yaa pye yinwege na.

¹⁰ Pa kona ngbanra wɔfenne yaa kaa cɛen wa lɔgo ki yɔn na. Mbege le wa Eni Gedi laga ki na mbe sa gbɔn fɔ wa Eni Egilayimu laga ki na, leele pe yaa la pe mere ti waa, mbaa ti jali wa. Pe yaa kaa ngbanra ti cenle pyew ta taa wa ki lara ti ni paa Mediterane kɔgoje wi yen. Ngbanra ti yaa ka lege fɔ jɛnge.

¹¹ Eɛn fɔ kɔgoje wi lambaara to naa wi lanjere ti ni, ti tɔnmɔ pi se ka kannga mbe pye kpoyi, to yaa ka koro mbe pye kɔ ni.

¹² Tire nda ti maa pire seni ti cenle pyew ta yaa ka yiri wa lafogo ki keyen shyen kondo ti na. Ki tire ti were ti se ka fanla, pire se si ka kɔ ti na fyew. Ti yaa kaa seni yenge nungba nungba pyew, katugu tɔnmɔ pi yen na yinrigi wa laga kpoyi ki ni nari sugurun. Ti pire ti yaa ka pye

yaakara, ti wεre to yaa ka pye wεre†.»

*Yennele laa tara ti kongolo
ke naga*

¹³ Pa we Fɔ, Yawe Yennele li yo yeen fɔ: «Tara nda ye yaa yeele Izirayeli cengele ke ma yiri shyen ke na, ti pye pe korogo, ti kongolo ke ngele. Zhozefu cenle woolo poro yaa tasaga shyen ta.

¹⁴ Ye yaa tara ti yeele, ye ni fuun ye tasara ti yala, katugu mila na kee ki yirige ma wugu mbege tara nda ti kan ye teleye pe yeri. Ki kala na, ki tara nda ti yaa kan ye yeri korogo.

¹⁵ «Tara ti kongolo ke ngele: <Yonlo parawa kameŋge kee tara konlo li yaa le wa Mediterane kogɔje wi na, mbe toro wa konɔ na li ma toro wa Hetilon ca li ni, naa wa Lebo Hamati ca, fɔ sa gbɔn wa Zedadi ca ki na,

¹⁶ mbe toro mbe sa gbɔn wa Berota ca, naa wa Sibirayimu ca ki na, to nda ti yen wa Damasi tara to naa Hamati tara ti sogowo pi ni we; kona mbe si toro mbe kari wa Hazeri Tikɔn ca, ko nga ki yen ma wa wa Haviran tara konlo li yeri we.

¹⁷ Kona, tara ti konlo li yaa le wa Mediterane kogɔje wi na, mbe sa gbɔn fɔ wa Hazari Eyino ca ki na, wa yonlo yirisaga kee yeri. Wa yonloparawa kameŋge kee ki na, Damasi tara to naa Hamati tara to ti yaa pye tara konlo le. Ko konlo lo li yaa pye yonloparawa kameŋge kee tara konlo le.»

¹⁸ «Tara ti yonlo yirisaga kee konlo li yaa le wa Damasi tara naa Haviran tara ti sogowo pi ni, mbe toro wa Zhuriden gbunlundεge ki ni, wa

---

† 47:12 47:12: Naga 22.2

Galaadi tara naa Izirayeli tara ti sɔɔwɔ pi ni. Li yaa kari sa gbɔn fɔ wa Tamari ca ki na, wa Kɔɔɔje kuwo wi na. Ko kɔnɔ lo li yaa pye yɔnɔ yirisaga kɛɛ tara kɔnɔ le.

¹⁹ «Tara ti yɔnɔparawa kamɛɛɛ kɛɛ ki na, tara kɔnɔ li yaa lɛ wa Tamari ca ki na mbe sa gbɔn fɔ wa Meriba tɔnmɔ lara ti na, wa Kadeshi ca ki na. Kona, li yaa Ezhipiti tara lafogo ki sɔlɔɔ mbe sa gbɔn fɔ wa Mediterane kɔɔɔje wi na. Ko kɔnɔ lo li yaa pye yɔnɔparawa kalige kɛɛ tara kɔnɔ le.

²⁰ «Yɔnɔ tosaga kɛɛ tara kɔnɔ lo li yaa pye Mediterane kɔɔɔje we. Li yaa lɛ wa yɔnɔparawa kalige kɛɛ ki na mbe sa gbɔn fɔ wa Lebo Hamati ca ki na. Ko kɔnɔ lo li yaa pye yɔnɔ tosaga kɛɛ tara kɔnɔ le.

²¹ «Ye yaa ki tara nda ti yɛɛɛ ye yɛɛ na mbe yala Izirayeli cɛɛɛɛ ke ni.

²² Ye yaa ka pɛɛ gbɔn mbe tara ti yɛɛɛ ye yɛɛ na, ti pye ye kɔrɔɔ, yoro naa nambanmbala mbele pe yɛn ma cɛn wa ye sɔɔwɔ pe ni, poro mbele pe yaa ka piile se wa tara ti ni we. Ye yaa kaa pe jate paa Izirayeli tara piile yɛn. Pe yaa ka pe tasara ta wa tara ti ni ye ni ja pɛɛ gbɔngɔ ki fanɛɛɛ na, wa Izirayeli cɛɛɛɛ ke sɔɔwɔ.

²³ Ki pye ma, nambannjɛɛn wi yaa ka pye mbe cɛn cɛnɛ na ni, ye yaa ka wi tasaga ki kan wi yeri mbe yiri wa ki cɛnɛ li ni.» We Fɔ, Yawe Yɛɛɛɛ lo li yo ma.

48

*Cɛɛɛɛ nɛɛɛ wa yɔnɔparawa
kamɛɛɛ kɛɛ ki na ke tasara*

¹ Izirayeli cengele ke mere ti nda, naa tara lara nda tila kan pe yeri pe tasara ti ni.

Dan cenle woolo pe tasaga ki yaa pye wa yonloparawa kameŋge kee ki na. Wi tara konlo li yaa toro mbe mara konon na li maa toro wa Hetilon ca li na, naa wa Lebo Hamati ca konaa wa Hazari Ena ca, mbe mara Damasi tara naa Hamati tara ti na. Tara ti yaa le wa tara ti konlo li na wa yonlo yirisaga kee yeri, mbe sa gbɔn fo wa Mediterane kogɔje wi na, wa yonlo tosaga kee yeri.

² Mbe mara le Dan cenle woolo pe tara konlo li na, mbege le yonlo yirisaga kee yeri mbe sa gbɔn yonlo tosaga kee ki na, ko yaa pye Aseri cenle woolo poro tasaga.

³ Mbe mara le Aseri cenle woolo pe tara konlo li na, mbege le yonlo yirisaga kee yeri mbe sa gbɔn yonlo tosaga kee ki na, ko yaa pye Nefitali cenle woolo poro tasaga.

⁴ Mbe mara le Nefitali cenle woolo pe tara konlo li na, mbege le yonlo yirisaga kee yeri mbe sa gbɔn yonlo tosaga kee ki na, ko yaa pye Manase cenle woolo poro tasaga.

⁵ Mbe mara le Manase cenle woolo pe tara konlo li na, mbege le yonlo yirisaga kee yeri mbe sa gbɔn yonlo tosaga kee ki na, ki yaa pye Efirayimu cenle woolo poro tasaga.

⁶ Mbe mara le Efirayimu cenle woolo pe tara konlo li na, mbege le yonlo yirisaga kee yeri mbe sa gbɔn yonlo tosaga kee ki na, ko yaa pye Uruben cenle woolo poro tasaga.

⁷ Mbe mara le Uruben cenle woolo pe tara konlo li na, mbege le yonlo yirisaga kee yeri mbe

sa gbɔn yɔnlɔ tosaga kɛɛ ki na, ko yaa pye Zhuda cɛnlɛ woolo poro tasaga.

Yawe Yɛnɲɛlɛ li tasaga ye

⁸ Mbe mara le Zhuda cɛnlɛ woolo pe tara kɔnlɔ li na, mbege lɛ yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeri mbe sa gbɔn yɔnlɔ tosaga kɛɛ ki na, ye yaa ka laga ka kɔn mbe yaga le. Ki gbemɛ pi yaa pye culo kɛ ma yiri shyen naa kɔngɔ. Ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye ja cɛngɛlɛ nunɲba nunɲba pyew ke tasara ti ni, mbege lɛ yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeri mbe sa gbɔn yɔnlɔ tosaga kɛɛ ki na. Pa laga kpoyi ki yaa ka kan wa ki laga ki nandogomɔ.

⁹ Laga ɲga ye yaa ka kɔn mbe yaga Yawe Yɛnɲɛlɛ li kan, ki titɔnlɔwɔ pi yaa ka pye culo kɛ ma yiri shyen naa kɔngɔ, ki gbemɛ pi yaa pye culo kɛ.

¹⁰ Ki tasaga ɲga ki yen kpoyi ki yaa ka pye saraga wɔfennɛ poro wogo. Ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo kɛ ma yiri shyen naa kɔngɔ wa yɔnlɔparawa kamɛnɲɛ kɛɛ yeri. Ki gbemɛ pi yaa pye culo kanɲurugo wa yɔnlɔ tosaga kɛɛ yeri, mbe pye fun culo kanɲurugo wa yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeri. Ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo kɛ ma yiri shyen naa kɔngɔ wa yɔnlɔparawa kalige kɛɛ yeri. Pa Yawe Yɛnɲɛlɛ li laga kpoyi ki yaa ka kan wa ki laga ki nandogomɔ.

¹¹ Saraga wɔfennɛ mbele pɛ tɛgɛ pe ye Yɛnɲɛlɛ kan, ma yiri wa Zadɔki setirige ki ni, ki tasaga ki yaa ka pye poro wogo. Poro mbele paa na tunɲgo ki pye kasinɲɛ ni we; pe sila punɲgo mbe laga na na paa yege ɲga na Levi setirige piile paa

ki pye, sanga ña ni Izirayeli woolo sanmbala pàa puñgo we.

¹² Ki kala na, pe tasaga ki yaa ka pye jɛɲɛ kpoyi, mbe yiri wa ñga kì kòn ma tɛɛ Yawe Yɛɲɛ li kan ki ni. Ki yaa ka pye mbe mara levi setirige piile pe wogo ki na.

¹³ Levi setirige piile pe tasaga ki yaa ka mara saraga wɔfennɛ pe wogo ki na. Ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo kɛ ma yiri shyen naa kɔngɔ; ki gbemɛ pi yaa pye culo kanɟurugo. Ki lara shyen ti titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo kɛ ma yiri shyen naa kɔnrɔkɔnrɔ, ti gbemɛ pi yaa pye culo kanɟurugo kanɟurugo.

¹⁴ Lere si daga mbege tara laga ki pɛrɛ, nakoma mbege suru ka yɛɛ na, nakoma mbege kan lere wa yɛɛ yeri, katugu kì tɛɛ ki yɛ Yawe Yɛɲɛ li kan, ma pye kpoyi.

Ca ki kansaga konaa tara to wi tasaga

¹⁵ Koni, tara laga ñga kì kòn ma tɛɛ ki yɛ, ñga ki yaa koro wa ki ni, ki gbemɛ pi yaa pye culo shyen naa kɔngɔ, ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo kɛ ma yiri shyen naa kɔngɔ. Ki tara laga ki yaa pye lere pyew wogo. Ki yaa pye ca ki kansaga, mbe pye leele pe cɛnsaga konaa ki kanɟara na lara ti ni. Ca ki yaa ka kan wa ki tara laga ki nandogomɔ.

¹⁶ Ca ki keyen yi ni fuun yi yaa pye ja. Ki yɔnlɔparawa kamɛɲɛ kɛɛ ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo shyen naa mɛtɛrɛ cɛnɛ shyen naa nafa shyen ma yiri kɛ (2 250), ki yɔnlɔparawa kalige kɛɛ ki yaa pye culo shyen naa mɛtɛrɛ cɛnɛ

shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250), ki yonlo yirisaga kee ki yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250), ki yonlo tosaga kee ki yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250).

¹⁷ Fowaga ka yaa pye mbe ca ki maga mbege fili. Ki yonloparawa kameŋge kee gbeme pi yaa pye metere cenme naa nafa ma yiri kanjurugo (125); ki yonloparawa kalige kee gbeme pi yaa pye metere cenme naa nafa ma yiri kanjurugo (125); ki yonlo yirisaga kee gbeme pi yaa pye metere cenme naa nafa ma yiri kanjurugo (125); ki yonlo tosaga kee gbeme pi yaa pye metere cenme naa nafa ma yiri kanjurugo (125).

¹⁸ Laga nga ki yaa koro mbe mara nga ki tege ki ye Yenhele kan ki na, ki titonlowo pi yaa pye culo kanjurugo wa yonlo yirisaga kee yeri konaa culo kanjurugo wa ki yonlo tosaga kee yeri. Pe yaa kaa ki lara ti fali, ti yarilire ti pye ca nawa tunmbyeele pe yaakara.

¹⁹ Mbele pe yaa kaa tunngo piin wa ca ki ni, mbe yiri wa Izirayeli cengele ke ni fuun ke ni, pe yaa kaa ki laga ki fali.

²⁰ Tara laga nga ki kon ma tege ki ye Yawe Yenhele li kan, ki ni fuun ki titonlowo pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa kongo, ki gbeme pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa kongo fun. Ki laga ki walisaga tijere wogo, ye yaa ki pye ca ki kansaga.

²¹ Laga nga ki yaa koro, ki yaa pye tara to wo wogo. Laga nga ki tege ki ye Yenhele kan konaa ca ki ni, tara to wi laga ki yaa ka pye ti keyen

yi ni fuun yi na. Wa yonlo yirisaga kee ki na, wi laga ki yaa pye mbe mara laga nga ki tege ki ye Yenhele kan ki konlo li na. Ki titonlowo pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa kongo mbe sa gbɔn fo wa tara konlo li na wa yonlo yirisaga kee yeri. Ki yaa le fun wa laga nga ki tege ki ye Yenhele kan ki na, ki titonlowo pi yaa pye culo ke ma yiri shyen naa kongo mbe kari sa gbɔn tara konlo li na wa yonlo tosaga kee yeri. Ki ka pye ma, laga nga ki tege ki ye Yenhele kan konaa laga kpoyi ki ni, ti yaa ka pye wa tara laga nga ki tege ki ye ki nandogomo.

²² Ki pyelomo pi na ma, Levi setirige piile pe tasaga konaa ca ki kansaga ki ni, ti yaa ka pye wa tara to wi lara shyen ti sogowo pi ni. Zhuda cenle woolo pe laga ki yaa ka pye wa tara to wi laga ki yonloparawa kameŋge kee yeri; Benzhamɛ cenle woolo pe laga ki yaa ka pye wa tara to wi laga ki yonloparawa kalige kee yeri.

*Cengele ngele ke wa
yonloparawa kalige kee ki na
ke tasara ye*

²³ Cengele sanngala ke tasara ti nda: Mbege le yonlo yirisaga kee yeri mbe sa gbɔn Mediterane kogɔje wi na wa yonlo tosaga kee yeri, ko yaa pye Benzhamɛ cenle woolo poro tasaga.

²⁴ Mbe mara Benzhamɛ cenle woolo pe tara konlo li na, mbege le yonlo yirisaga kee yeri mbe sa gbɔn yonlo tosaga kee ki na, ko yaa pye Simeyon cenle woolo poro tasaga.

²⁵ Mbe mara Simeyon cenle woolo pe tara konlo li na, mbege le yonlo yirisaga kee yeri mbe

sa gbɔn yɔnlɔ tosaga kɛɛ ki na, ko yaa pye Isakari cɛnlɛ woolo poro tasaga.

²⁶ Mbe mara Isakari cɛnlɛ woolo pe tara kɔnlɔ li na, mbege lɛ yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeri mbe sa gbɔn yɔnlɔ tosaga kɛɛ ki na, ko yaa pye Zabulon cɛnlɛ woolo poro tasaga.

²⁷ Mbe mara Zabulon cɛnlɛ woolo pe tara kɔnlɔ li na, mbege lɛ yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeri mbe sa gbɔn yɔnlɔ tosaga kɛɛ ki na, ko yaa pye Gadi cɛnlɛ woolo poro tasaga.

²⁸ Mbe mara Gadi cɛnlɛ woolo pe tara kɔnlɔ li na, wa yɔnlɔparawa kalige kɛɛ ki na, tara kɔnlɔ li yaa lɛ le Tamari ca ki yɔnlɔ yirisaga kɛɛ yeri mbe sa gbɔn wa Meriba tɔnmɔ lara ti na, wa Kadɛshi ca ki na, kona mbe si kari sa gbɔn wa Ezhipiti tara lɔgbɔɔ ki na, fɔ sa gbɔn wa Mediterane kɔɔje wi na.

²⁹ Ki tara nda to ye yaa ka pɛtɛ gbɔn mberi yɛɛle Izirayeli cɛngɛle ke na kɔrɔɔ; pe tasara tori yɛɛn. We Fɔ, Yawe Yɛnɛɛle lo li yo ma.

*Zheruzalemu ca ki mbogo yeyɔnrɔ
kɛ ma yiri shyen*

³⁰ Koni, ca ki mbogo yeyɔnrɔ tori nda yɛɛn, mbege lɛ wa ca ki yɔnlɔparawa kamɛnɛge kɛɛ mbogo ki na, ko nɔga ki titɔnlɔwɔ pi yaa pye culo shyen naa mɛtɛrɛ cɛnmɛ shyen naa nafa shyen ma yiri kɛ (2 250).

³¹ Izirayeli cɛngɛle ke mɛrɛ to ti yaa taga ca ki mbogo yeyɔnrɔ ti na. Yeyɔnrɔ taanri ti yaa ka pye wa yɔnlɔparawa kamɛnɛge kɛɛ ki na. To ti yen Uruben yeyɔngɔ, naa Zhuda yeyɔngɔ konaa Levi yeyɔngɔ.

³² Ca ki yonlo yirisaga kee ki na, mbogo ki titonlowo pi yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250). Yeyonro taanri ti yaa pye wa ki kee ki na. To ti yen Zhozefu yeyongo, naa Benzhamε yeyongo konaa Dan yeyongo.

³³ Ca ki yonloparawa kalige kee ki na, mbogo ki titonlowo pi yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250). Yeyonro taanri ti yaa pye wa ki kee ki na. To ti yen Simeyon yeyongo, naa Isakari yeyongo konaa Zabulon yeyongo.

³⁴ Ca ki yonlo tosaga kee ki na, mbogo ki titonlowo pi yaa pye culo shyen naa metere cenme shyen naa nafa shyen ma yiri ke (2 250). Yeyonro taanri ti yaa pye wa ki kee ki na. To ti yen Gadi yeyongo, naa Aseri yeyongo konaa Nefitali yeyongo.

³⁵ Mbe ca ki maga mbege fili, ki mbogo ki titonlowo pi ni fuun pi yaa pye culo koljere.

Mbege le le ko pilige ko na, pe yaa la ca ki yinri «Yawe Yenhele li yen lagame.»

**Bibulu Jinmiire ni
Sénoufo, Djimini: Bibulu Jinmiire ni Bible**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Djimini Senoufo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

a4863791-1c91-5f31-9a8f-034a18a2f8d8